

352 DE TERRIFICATIONIBVS
quod superius dicebamus, vt vnus dæmonis opera non sufficiat,
præsertim si eodem tempore in diuersis locis illi excitentur & au-
diantur.

4. Et quia tertio loco, hoc est vbi possessiones habent morituri
etiam fiunt, hinc est, vt nunc in agris, nunc in arcibus, quæ diuersis
etiam locis habentur, iidem audiantur, & eadem ratione fiant, qua
ij. de quibus Thesi superiori.

5. At ratione quarti loci accidit, vt in syluis vbi venationi ope-
ra data percipiuntur; percipiuntur in officinis, vbi laboratum; in
templis vbi diuina officia frequentata. Sic alias diximus in Mogun-
tinæ Diœcesis quodam Ecclesia excitari, tumultus eò ipso loco,
vbi qui ex hac vita discessurus est diuina officia persolvere solet.

6. Sic quia (quod quintus locus postulat) ad funus præcipue per-
tinent tumba atq; cerei, fit, vt in ædibus Arculariorum atq; Lych-
nopeiorum omnia comparari & fieri cum hoc tumultu frequen-
tissime audiantur, quæcunque vel ad comparandam tumbam, vel
cereos conficiendos necessaria sunt.

7. Denique ratione sexti loci fit vt in templis audiantur, atq; ce-
miteris, quia his locis sepulturam Christiani habent, quibus illa
addimus, vbi iustitia administratur, & malefactoribus iusta pro
meritis supplicia decernuntur; id quibus etiam nunc hi strepitus
auditi, nunc alia signa obseruata, quæ suppliciorum reis inferen-
dorum certa essent argumenta. Hæc de locis.

8. Tempora quibus excitantur potissimum duo sunt, meridies
& intempestata nox. posterius Spiritibus illis cõpetit, quonia qui
male agunt, Domino dicente, lucem fugiunt, prius quemadmo-
dum & nox instituto ipsorum optime seruit, quandoquidem v-
troque maior quies est, quam illi in his occupationibus studiosi,
us querunt.

9. Præcipue hæc tempora Dæmones obseruant, sed tamen alia
ipsis interdita non sunt: aliis quoque hos tumultus excitantur.
Sicuti libere suas cogitationes ad hos excitandos adici-
unt, ita possunt, quæcunque ipsis libent, tem-
pora pro hoc officio de-
ligere.

In hoc de Locis infestis Tractatu nihil dictum volumus, quod quouis
modo cum fide orthodoxa, aut melius sentientium iudicio pugnat.
P. S. I. S. S. T. P.

FINIS.

DAEMONIACI,

Hoc est:

DE OBSESSIS A SPIRITIBVS DAEMO- NIORVM HOMINIBVS, LIBER VNVS.

IN QVO DÆMONVM OBSIDENTIVM CON-

ditio: Obsessorum hominum Status: rationes & modi, quibus ab Obsessis Dæmones exi-
guntur: cause item tum difficilis exitus ipsorum, tum signorum quæ exituri
relinquunt: loca denique, quo egressi tendunt, & his siml.

ita, discernuntur & explicantur.

AUTHORE PETRO THYRÆO SOCIETATIS IESV,
D. Theologo, & Professore Ordinario in Academia Herbipolensi.

Edicio SECUNDA, correctior, auctior, & exemplis facta illustrior.

COLONIAE AGRIPPINAE,

Ex Officina Mater. Cholini, sumptibus Gofuini Cholini.

ANNO M. D. XCVIII.

Cum gratia & privilegio. Cas. Maiest.

REVERENDIS DOMINIS,

HIERONYMO IN EBERACH, MICHAELI

IN BILDHAVSEN, VVIGANDO IN BRUMBACH

Monasteriorum Orientalis Franciæ, insignis

Ordinis S. Bernardi Cisterciensis Abba.

tibus & Prælati, Dominis plu-

rimum obseruandis.

P.F. & O.B.

*Secundò i. in lucem prædit, quam de
 Demoniæ dedi, Disputatio, R. R. R.
 P. P. P. non tam mea, quàm amicorum,
 & doctorum virorum voluntate &
 consilio. Cùm primùm illam darem, da-
 tam quasi argumentū & materiam, quæ pronost-
 rum Scholarum consuetudine, in publicis conuentibus
 discutitur solet: atque ita, quemadmodum secundò prælim-
 non subeunt semel disputata Theses, nulla erat cogita-
 tio, quòd hæc secundò nouā lucem visura esset. Verùm
 postquam aliorum manibus teri cœpit, nescio nouita-
 tene, an pulchritudine argumenti, plurimorum ad se
 an mos rapuerit. Illud scio, primo mercatu Franco-
 fordiano omnibus propemodum exemplaribus distra-
 ctis, à tot deinceps fuisse expetitam, ut ijs neque per
 Typographum, neque per me potuit fieri satis.*

*Incipit igitur mecum agere egregius vir Gosvini-
 nus Cholinus, Typographus Colonienfis: & cum Ty-
 pographo viri docti non pauci: imprimis verò insignis
 eruditionis & excellentis probitatis, deque Ecclesia*

EPISTOLA

Coloniensz optimè meritis S. S. Theologiae Doctor,
Theodorus Riphan: ut quã & ipsi peterent, & quam
pluribus utilem indicarent Disputationem, remiserem,
& secundò prelo committerem, Ego proinde, quamuis
ad quotidianas meas, & Scholasticas occupationes
nouum aliquem laborem accedere intelligerem: quia
tamen videbam Studium meũ, & alijs fore gratum,
& probatum iri superioribus meis me præbere diffi-
cilem non debui. Accedebat, quod prima Editio (quo-
rum culpa nescio) tot mendis scateret, ut me ipsius pu-
deret: & existimarem ab his secundã vindicandam.
Urgebat quoque utilitas, quam Lectorem ex eadem
capere posse perspiciebam. Esto quedam in ea curio-
sus forsitan, quã utilius inquirantur: plurima tamen
sunt, quibus cũ fructu Christianus homo instituitur:
qualia sunt: Quæ causa, cur Demoniorum Spiritus
homines ingrediantur: Quas ingressi molestias affe-
rant: Quibus rationibus eijciantur, & proscriban-
tur, &c. Nam in primo illo intelligit, à quibus sibi
peccatis, præ cæteris, cauere debeat, si à Demonis ty-
rannide volet esse securus. In secundo, quanta miseria
illorum, qui Demonibus carnificibus, ob sua delicta,
traduntur cruciandi. In tertio, quid de plerisque
Ecclesie Catholicae ceremonijs, quarum in profligatio-
ne immundorum Spirituum est usus, debeat sentire:
quòue loco & honore easdem habere. Sed & illa, quæ
curiosus hic discutuntur, suo fructu non carent. Ad
absolutiorem illa primũ Disputationem pertinent:
deinde

DEDICATORIA.

deinde immundorum Spirituum conditiones, ingenium
atque cogitationes egregiè produunt: quæ nosse non pa-
rum nostra interesse insinuat in secunda ad Corinth.
Epistola, Sanctissimus Apostolus. Ne tamen eadem
omnino prodiret Disputatio, sed cum nouo quodam,
ut ita dicam, fetu, exempla hinc inde, per totum eius
corpus sparsi: quæ, præterquam quòd ad dictorum fa-
cerent confirmationem, etiam sua varietate & ma-
gnitudine, non parũ voluptatis sperabantur allatura.

Prodit igitur secundò Disputatio, R. R. R. P. P. P.
Prodit correctior. Prodit egregijs exemplis facta il-
lustrior. Sed sub vestro nomine prodit & patrocinio.
Sæpius occasionem quesui, qua testarer meam, &
Societatis nostræ, erga vos vestrumque Ordinem,
promptum studium & benevolentiam: hanc mihi nunc
oblatam præterire non debui. Omnino Vobis hæc Di-
sputatio debebatur, propter vestri Ordinis, post Deũ,
Principem & Archimandritam, sanctissimum Ber-
nardum: cuius quemadmodum virtutes amulamini:
ita non potestis non laudũ commemoratione recreari.

An ergo in Disputatione nostra laus S. Bernardi
nobis est proposita? Non quidem id affirmauero: sed
tamen eximijs illum virtutibus excelluisse facile colli-
getis, quando altius, quale opus sit Demonum eiectione
cogitationibus vestris volueritis repetere: & simul
quantum in hoc Sanctissimus Bernardus potuerit, at-
tendere. Diuinum prorsus illud opus est: & licet in
improbos aliquãdo, rarissimè tamen cadit: in Sanctis

verò hominibus non potest non egregie virtutis esse argumentum. Quam verò in hoc genere Sanctissimus Bernardus excelluerit, præter Galliam Italia testari posset. Sed nostra Germania sufficiat. In hac Bernardi virtutem haud raro experti Demones sunt coacti; sunt hominum corpora, quæ miserrimè torquebant, cum magna sua ignemina deserere sapissimè. Et hæc non in uno aliquo angulo virtus observata est: claruit in florissimis celeberrimisque ciuitatibus, in maxima hominum frequentia, Basilea, in qua, Constantia, Spira, Francforti ad Mœnũ, Poparlia, Confluentis, Treuiris, Colonia, Aquisgrami, Leodij. Et claruit non erga unius generis aut conditionis homines; sed erga senes atateque prouectos, atque pueros: erga viros atque feminas: erga pauperes atque opulentes: erga profanos & Deo consecratos. Nec cum timidis aut impotentibus Spiritibus illi negotium fuit. Fuit cum potentissimis & arrogantissimis, qui & Sancto viro insultarent, pedibus euncte peterent, & suam ipsi impotentiam obijcerent plerumque. Tantum autem abest, ut ipsorum petulantia & conuictijs frangeretur: ut ex his etiã præsentiora, præstabiliora arma aduersus Demones acciperet: & quos prius sibi diuinitus collata virtute se aibus exturbaret, eosdem postmodum egregie lacepsitus armis ex Christiana Rhetorica desumptis, id est, humilitate maiori a: matus, in fugam conijceret. Nostis ipsius singularè animi submissionem in hoc munere. Nihil hic sibi: nihil suis virtutibus: Omnia Christo tribuebat.

Insul-

Insultabat Sancto quãdoque superbus Spiritus: Non me, inquit, eijciet Bernardulus, brassicas & porcellos deuorans. Respondebat submissè Sanctus: Non Bernardus te, sed Dominus meus, Jesus Christus, eijciet. Quo fit, ut singularè eius humilitatem his verbis, non immeritò prædicet insignis vir Burchardus Baler-nensis Abbas, Libro 2. Vita S. Bernardi, Capite 4. Multa, inquit, in hunc virum laude digna concurrunt. Et alij quidem doctrinam, alij mores, alij miracula mirantur. Ego quidè congruum his omnibus honorem defero; sed præ omnibus, quantum in me est, hoc sublimius, hoc propensius prædico: quod, cum esset vas electionis, & nomen Christi coram Gentibus & Regibus ferret intrepidus: cum obedirent ei Principes mundi, & ad nutum eius in omni natione starent Episcopi: cum ipsa Romana Ecclesia singulari privilegio veneraretur eius consilia, & quasi generali legatione concessa subiecisset ei Gentes & Regna: cum etiã, quod gloriosius indicatur, dicta eius & verba confirmaretur miraculis, nunquam excessit: nunquam supra se in mirabilibus ambulauit, sed semper de se humiliter sentiens, venerabilium operum non se authorem credidit, sed ministrum: & cum esset omnium iudicio summus, suo sibi iudicio constitit infimus: soli Deo, quidquid fecit, ascripsit, imò nihil boni aut velle aut posse se, nisi inspirante Deo, & sensit, & dixit. Ita ille.

Neque in hac Demonomachia (quod etiam singularis:

laris virtutis argumentum est) graues labores suscipiebat, aut multum defatigabatur Bernardus: ac si cum inermibus & impotentissimis hostibus lusus esset, Demones exturbabat; nunc solo verbo, nunc edito signo crucis, nunc Christi nomine inuocato, nunc arundineo, quo utebatur baculo, nunc ad colla Obsessorum suspenso manu sua scripto Exorcismo, nunc aqua, qua manus abluerat, in potum porrecta Energumenis: Singula haec hoc loco demonstrare mihi difficile non esset, sed vobis illa notissima sunt; pleraque etiam in Disputationis decursu tanguntur. Hinc ea apud omnes de Bernardo opinio, ut non per ipsum tantum, sed per illa quoque, quae vel leniter eundem contigissent, crederent immundos Spiritus eijci posse: aliquando etiam in ipsum manus iniecerint, villosque vestimentorum eius sustulerint, rati eos aem sibi ad Demones profligandos valere posse; quem admodum valuisse experti sunt Mediolanenses. Et tanta quidem vinctis adhuc Bernardi contra Demones vis. Verum eo mortuo isthaec forsitan cum ipso exspirauit? Nequaquam illis ipsis armis, quibus vinctus Bernardus decertauit, eo vita functo contra Demones non minus feliciter alij depugnarunt: quem admodum & Stola, quae in diuinis officijs uti consueuerat. Haec cum ita se habeant, vestri quoque Ordinis Princeps & Dux tam singulari virtute claruerit; tam feliciter contra immundos Spiritus pugnarit; tot tamque speciosas de iisdem victorias reportarit; quid vobis esse incundius potest, quam de Demonia-

chia,

chia, Dæmoniis, aliisque, quae cum hoc argumento coniuncta sunt, audire? Gaudent filij ingenii non solum, si quid parentes praeclare praestiterunt, intelligant; verum etiam, si praeclara aliorum facinora audiant, in quibus tamen ipsorum parentes excelluerunt: gaudent, si in sermonem vel nuda facinora, & virtutes veniant. Placet quidquid dicitur, quod ad suos parentes quoquo modo possunt referre: Vobis proinde S. Bernardi ingenii filijs, vobis haeredibus germanis non potest non placere Disputatio, qua Demoniachia discutitur, ex qua amplissima spolia atque triumphos ille reportauit. Accipite igitur à me hanc, qualem qualem, grati animi erga vos testificationem, Disputationem vobis, vestroque Ordini multis debitam nominibus. Herbipoli ex Collegio Societatis IESV Pridie Calend. Martij anno 98.

Petrus Thyraeus S. J.

Sacerdos &c.

(:)(:)

CAPIT-

CAPITVM DISPVTATIONIS DE DAEMONIA.

cis Index.

PRIMÆ PARTIS CAPITA.

- C**ap. 1. Dæmones verè quosdã homines ingredi, illosq; obsidere. 3
2. Ad hominum à Dæmonibus, obsidionem duo plerunque concurrere. 5
3. Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum aliquando conspiciantur. 7
4. Dæmones, dum homines obsident in corpora potissimum potestatem habere & exercere; in animã verò nõ ita propriè. 9
5. Finitam & certam potestatem dari Dæmonibus in obsessorum corpora: & hoc iustas ob causas. 13
6. Sextuplicia ferè mala obsessis corporibus hominum per Dæmones afferri. 15
7. Quinque propemodum modis Dæmones Obsessorum corporibus molestias afferre. 17
8. Dæmones non semper Obsessos molestare; nec iisdem semper adesse. 19
9. Per quas rimas Spiritus Nequam homines obsessos ingrediuntur. 22
10. In qua hominum obsessorum parte Dæmones latent, & sedes suas habeant. 23
11. Dæmones aliquando signis quibusdam (& ferè quadruplicibus) declarare suos in hominum corpora ingressus, & hoc iustas ob causas. 26
12. Quorum Ordinum sint Dæmones, qui homines possident: & vnde id cognosci valeat? 29
13. Plures aliquando in vno homine esse Dæmones, atque vnde id possit intelligi. 33
14. An plures Spiritus plus torqueant: & singuli alia tormenta afferant. 35
15. De finibus, ob quos Dæmones ingrediuntur, & obsident hominum corpora. 37
16. An, & qui homines possint Dæmones hominibus immittere. 39
17. De varijs operationibus Dæmonum in obsessis corporibus: & quæ ex illis debeant hominibus tribui. 43

SECUNDÆ PARTIS CAPITA.

- C**ap. 18. An Energumeni, & qui baptismatis sacramento nondum sunt initiati, verè à Dæmonibus obsideantur. 47
19. An Sagæ, & Malefici à Dæmonibus obsideantur. 51
20. An Diuinatores sint reipsa à Dæmonibus obsessi. 53

21. An Hæ-

INDEX.

21. An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur. 55
22. De duodecim signis, quæ non sunt certa & indubitata argumenta latentium in hominibus Dæmoniorum. 58
23. Quæ & qualis occultorum reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones. 60
24. Quæ linguarum peritia, & vtrum sola illa, prodat inhabitantes in hominibus Dæmones. 63
25. De sex generibus corporalium Signorum, quæ quamuis nõ omnino prodat latentes in hominibus Spiritus, vehementes tamen generant suspiciones. 66
26. De Signis, quæ ad rerum sacrarum vsum in Dæmoniis obseruantur, & latentes Spiritus produunt. 69
27. De obsessorum hominum misera conditione ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animab⁹ afferant. 72
28. De Obsessorum misera conditione ob bona, quibus per Dæmones priuantur. 77
29. Vtrum Obsessi semper suæ miseriæ & tyrannidis, quam à Dæmonibus patiuntur, sint causa. 82
30. Ob quas suas culpas Obsessi patiuntur tyrannidem Dæmonum. 86
31. Homines aliquando non ob proprias, sed aliorum culpas pati Dæmonum carnificinam. 97
32. Fieri quandoque, vt absque vlla sua culpa Dæmonũ cruciatus in obsessis corporibus sustineant mortales: sed tamen non sine magnis diuinæ providentiæ rationibus. 104

TERTIÆ PARTIS CAPITA.

- C**ap. 33. Esse aliquam vim & potestatem, qua ex hominum corporibus eiciantur Dæmones. 103
34. De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominum corporibus eiciuntur. 105
35. De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellendi Dæmonia. 108
36. Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit potestatem Dæmones ex hominum corporibus eiciendi. 110
37. Penes quos sit potestas Dæmones eiciendi, quam Dominus suæ Ecclesiæ communicauit. 114
38. De Exorcistarum varijs conditionibus. 118
39. Num puritas conscientiæ in Exorcistis necessaria sit, si Spiritus ex hominum corporibus debeant eijcere. 122
40. Num Exorcista Hæreticus, siue qui aliam, quam Catholicam profiteretur, religionem, Dæmones valeat eijcere. 126
41. De quinque diuersis modis, quibus apud Catholicos Dæmonia ex hominum corporibus eiciuntur. 129
42. Examinatur primus modus, quo per Inuocationem nomi-

(t) 2.

116

INDEX.

	nis Iesu, Dæmonia ex hominum corporib ⁹ eijciuntur. 136
43.	Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquiarum Sanctorū Dei, Dæmonia ex hominū corporib ⁹ eijciuntur. 137
44.	Examinatur tertius mod ⁹ , quo per vsum Signi Crucis, Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur. 144
45.	Examinatur modus quartus, quo per vsum Rerum Consecratarum Dæmonia ex hominum corporib ⁹ eijciuntur. 152
46.	Examinatur modus quintus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominibus corporibus eijciuntur. 160
47.	Ostenditur rationes & modos, quibus Dæmones eijci solēt, non esse semper efficaces; & quæ huius causæ. 174
48.	An sensibilibus proutiſque naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eijci valeant. 173

QUARTAE PARTIS CAPITA.

Cap. 49.	Difficiliter admodum Dæmones relinquere homines, quos obſident. 179
50.	Quæ causæ huius difficilis ex hominum corporibus difficultus. 182
51.	Cur quidam Dæmones præ reliquis difficiliter eijciuntur: qui illi sint: & quæ huius rei rationes & causæ. 184
52.	Quibus potissimum signis egressum suum ex hominibus prodant Dæmones. 189
53.	Explicantur causæ & rationes signorum, quibus egressum produnt Dæmones. 194
54.	Per quam viam Dæmones egrediuntur, dum homines deserunt. 196
55.	An simul omnes egrediantur, si quando multi in aliquo sunt homine. 198
56.	Quò tendant Dæmones, eiecti ex hominibus. 200
57.	Cur ægerrimè descendant Dæmones ad infernum. 203
58.	An voto, & desiderio Dæmonum liceat satisfacere, quando ex hominibus egressuri aliquid petunt. 205

ISAGOGE IN
 QVADRIpartitam
 DisputatIoneM
 DE DAEMO-
 NIACIS.

Status & summa Disputationis.

Niter hostes, quos humanum genus nec paucos, nec paruos habet, haud postremus est Diabolus: ut non immeritò Apostolus Petrus; quodam loco, ipsum ^{1. Petr. 5.} Leoni rugienti comparauerit, et dixerit circuire, ac studiosè quærere, quem deuoret.

Tantis autem is non machinis oppugnat, ut nulla quasi sint, & dicantur molestia, quæ ab alijs, quamuis continuo nos infestantibus, afferuntur. Non est nobis, inquit alius Apostolus, colluctatio aduersus carnem ^{ephef. 6.} et sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in caelestibus.

Sape hic hostis homines afflixit: saepe artibus suis circumuenit: saepe potentia prostravit, & ad miserrimas conditiones compulit. Id ex pluribus, unum illud ex ^{Genes. 3.} pluribus clariùs demonstrat, quo primis humani generis, post Deum, auctoribus, grauis ruina causa exitit.

Quantis enim in uno hoc congressu, primos illos homines, quinimo uniuersum hominū genus, bonis priuauit? quanta mala aduexit? Et leuia illa damna ceteri possent,

A possent,

possent, si corporibus tantum essent allata. at non corporibus solum, etiam animabus plurimum verisipellis incommodavit.

5. Porro veterator, ut est potentissimus, ita solertissimus. Non uno tantum, sed multis modis nouit imponere. Et incommodare nunc quid est exterius, nunc vero interius. Nunc aggreditur arcem mentis, et vel praua suggerit, atque ad peruersa trahit, vel ne rectum sequatur impedit: nunc in bona externa, quae fortuna dicuntur, impetum facit, ipsaque spoliatur: nunc sauit in corpus, et miseris modis illud affligit.

6. Hac vero partim per se efficit: partim per socios, quos fidelissimos habet, et promptissimos. Modò noceat, sufficit utrumque per se, an per alios, nec curat, nec ita magni facit.

7. In uno tamen, quo hominum generi admodum molestus est, nullius alterius opera vitatur, sed quidquid propemodum molestiarum percipitur, eius opera studio et industria affertur. In quo vero? Cum hominem autem spiritus ingreditur, obsidet, et miserum mortalibus spectaculum exhibet. De quo, quia haud pauca, non tam curiosam, quam utilem habet questionem, praesens Disputatio insituitur.

8. Totum autem argumentum ad quatuor summa capita reuocabitur. Primum ad ipsos Spiritus, qui homines obsident pertinebit: Alterum ad eos, qui a Spiritibus obsidentur et vexantur: Tertium versabitur circa modos et rationes, quibus ab hominibus Spiritus expelluntur, et profligantur. Quartum Spirituum eorundem egressum, et quae cum eodem coniuncta sunt, discutiet

PRIMA

PRIMA DISPUTATIONIS
PARS, IN QVA DAEMONVM OBSI-

dentium conditio; operationes, atque in ob-

sessos potestas, modi item quibus homines affligunt, & his similia explicantur.

CAPVT I.

Dæmones verè ingredi quosdam homines, illosque obsidere.

Agnam admodum & copiosam materiam primum Caput, quod in hac Disputationis parte tractandum est, suppeditat. Quæritur enim, Verène dæmones obsident homines; & quid illud sit: Quæritur, quomodo obsideant; & quid in obsessis hominibus efficiant atque operentur: Quæritur quoque qua parte ingrediantur; & ingressi iam, latent: Præterea, quorum sint Ordinum, qui in hoc genere occupantur: quot item vnum hominem ingrediantur, cuiusque imperio: Denique quos ob fines, miseros mortales obsideant atque excruciant.

2. Quod maligni Spiritus homines ingrediantur, & obsideant, negare non potest, nisi qui sensibus, quos habet, non putat habendam fidem. & omnem præteritorum temporum negandam historiam: & quæ sacris literis continentur, in dubium reuocanda.

3. Videmus haud rarò quosdam à Dæmonibus vexari; atque humanæ miseræ imaginem, & diabolicæ crudelitatis illustre exemplum præbere: Videmus eosdem à dæmonibus, Christi virtute liberari; Videmus iis argumentis, & Diaboli in hominibus inhabitationem; & eiusdem ex hominibus egressum confirmari, ut maiora homo prudens petere non possit.

4. Quot præterita secula hic exempla suppeditant? Nulla referimus: quia, quæ præ aliis præferenda sint, ignoramus. Vix Sanctus aliquis diuinorum prodigiorum patratiōe illustris est, qui huius, vel dæmonum ex corporibus exactiōe, vel scriptis libris, vel alia aliqua ratione, argumentum non præbeat.

5. Sed egregie hanc rem Sacraliter confirmant. Ostendunt illæ hanc receptissimam apud Iudæos fuisse opinionem, ut crederent homines à dæmonibus possideri posse. Docent non aliud sensisse Christum Dominum, eundemque pro hac, magna argumenta subministrasse. Demonstrant posterioribus temporibus hac Diabolum potesta-

4 potestate in homines vsurum. Denique probant Apostolos demonibus in obsessis hominibus terrori fuisse, exitum que imperasse.

6 *Iudaorum opinionem* prodit ipsorum oratio, qua Christo Domino, per summam contumeliam, obijciunt; quod dæmonium habeat. *Nonne bene dicimus nos*, inquit, *quia Samaritanus es tu & Dæmonium habes?* Ab hac non discedit illa ipsorum eorumdem: *In principe Dæmoniorum eijcit Dæmonia* & illa: *Quid ipsum auditis, Dæmonium habet.* Atque ita quidem Christi hostes viri alioquin non ignorantes. Cum his sentiunt, quicumque Dæmoniacos ad Christum, ut curarentur, afferbant.

7 *Christi sententiam* primùm declarat regula siue ratio, quam in quibusdam Dæmonibus eiiciendis vult obseruari; quæ est, ut cum oratione coniungatur ieiunium: *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eijcitur, nisi in ieiunio & oratione.* Declarat deinde ad iam dictas calumnias & criminationes placida responsio. Neque enim negat fieri posse, ut Diaboli homines ingrediantur (qua responsione omnem facile à se contumeliam depulisset) admittit id fieri posse: se ab iisdem obsessum & occupatum negat: negat se in *principe Dæmoniorum Beelzebub Dæmonia eijcere.*

8 Maius his argumentum est, quòd plurimos Dæmones ipsus, dum communem nobiscum in terra vitam ageret, profligari ex humanis corporibus: Neque vno id, sed pluribus locis; diuersis etiam & non vna, apud omnes, ratione: ipsis etiam Dæmonibus charmanibus, & testificantibus vim sibi fieri, & suis domiciliis atque sedibus se pelli.

9 *Futurum etiam denunciat*, quòd posterioribus, & sequentibus temporibus hanc in humana corpora Dæmones potestatem essent habituri. quando verò? Dum Apostolos mittit in orbem terrarum, cum potestate Dæmones expugnandi: dum docet venturos in nouissimo die, qui sibi aditum ad cælum patere volent; propterea, quod *Dæmonia eiecerint*: dum asserit doctrinam suam in vniuerso orbe, Dæmonum ab obsessis corporibus expulsionem, confirmatum iri: *Signa*, inquit, *eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eijcient, linguis loquentur nouis, &c.*

10 *Ad hunc Iudaorum sensum & consensum*: ad Christi facta, iudicium, & promissiones, accedit *exemplum Apostolorum*. Non semel ipsis à Domino data potestas *Dæmones eijcendi*. sed & Dæmones per ipsos eiectos fuisse hæc eorumdem declarat oratio: *Domine, etiam in nomine tuo subijciuntur nobis Dæmonia.*

11 Plura pro hac re argumenta nemo desiderat. Forsitan etiam tota nobis.

nobis allata, præsertim in re clara, molesta sunt. Veruntamen molesta esse non debent: tum quia ex sacris literis, quarum autoritas maxima est, petita sunt; tum quia fortè necessaria sunt propter eos; qui, nescio quibus, naturalibus morbis homines laborare existimant, quando à Dæmonibus possidentur, & cruciantur. In horum numero non postremas obtrinet Leuinus Lemnius, lib. 2. de Occultis naturæ, cap. 2.

12. Horum temeritas iam dictis argumentis potest redargui. Possunt quoque idem interrogari, quosnam morbos existimant, qui, ut futura homines prædicant, absentia tanquam præsentia referant, peregrinis loquantur linguis, efficere valeant. An morborum naturalium hi effectus? Nequaquam. Opera sunt Dæmonum; qui in hominibus latitant.

13. Et non solum hi turpiter errant: errant quoque qui animos quosdam hominum iam olim defunctorum Arreptitios & Energumenos inuadere credunt; easque, quæcunque nos præsentis disputatione Dæmonibus tribuemus, existimant perficere. Horum turpem & impium errorem multis demonstrat Tostatus Abulensis, 4. 124. in 8. Matthæi. Nobis suffecerit indicasse, neque animas, nisi per diuinam virtutem, ad corpora posse redire, postquam semel illa deposuerunt: neque pollere ea cognoscendi vi, qua qui in hominibus latent Spiritus se pollere, rebus ipsis demonstrant. Constitutum igitur sic, posse Dæmones humana corpora ingredi. Nunc reliqua prosequamur.

CAPVT II.

Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo esse necessaria.

1. Quid aliis in rebus accidit, ut ipsas esse sciamus, ignoremus tamen plerunque quid sint; idem pluribus in hoc argumento contingit; ut scilicet sciant Dæmones homines quosdam obsidere; nesciant tamen quid illud ipsum sit, siue in quo ratio, qua homines obsidere Dæmones dicuntur, consistat. Hæc igitur inquirenda.

2. Ego verò duo plerunque necessaria esse dixerim. Vnum est, ut in hominibus ipsis Dæmones sint: Alterum ut etiam potestatem quædam in eosdem acceperint. Horum si alterum desit, non bene homines à Dæmonibus obsideri dixerimus.

3. Vtrunque ex iis, qui in Sacris literis Obsessi leguntur, colligere licet.

PARS I. DISPVTAT.

6
 Math. 12. 15. 17. c. licebit. Prius probat, quòd dicantur Dæmonia homines intrasse, & ex iisdem eieci: Posterior, quod eosdem vexarint; reddiderint multos, cacos, furdos, atque nunc in aquam, nunc in ignem præcipitarint: nunc per agros atque montes agitarint. Illa non bene dicuntur, si non in hominibus Dæmones fuerunt: hæc omnino confirmant ipsos in Obsessos potestatem aliquam habuisse.

4. Porro, ad prius illud non sufficit, vt eo modo in hominibus sint Dæmones, quos res quædam alicubi esse dicuntur, vbi aut ipsarum virtus est, aut ipsæ operantur. Multis rebus sic adfunt, & insunt Dæmones, quas tamen Obsessos esse nullus dixerit: requiritur, vt reuera, atque ad eò *αυτο προσώπως* adsint & insint.

5. Sed tamen quia modi, quibus quædam aliis insunt, varijs sunt (quædam enim insunt, vt accidentia suis subiectis quædam, vt partes suis totis; quædam, vt tota quædam, & absoluta alicui supposito: quædam, vt motores iis. quæ mouent) quomodo Dæmones hominibus obsessis inesse credendi sunt?

6. Non insunt, vt accidentia suis subiectis. Neque enim accidentia sunt hi Spiritus. sunt veræ & perfectæ substantiæ; atque ad eò omnibus omninò hijs inferioribus perfectiores.

7. Non insunt, vt partes suis totis & compositis. Homini siue partem aliquam esse dicemus Dæmonium obsidens? Quam quæso? corpus, an animam? Tot enim & non pluribus partibus homo constat. Corporis locum supplere nullus dixerit. Vt animæ vices gerat fieri nequit: nisi animam prius è corpore migrare dicamus, atque ad eò hominem ipsum esse desinere, quàm Dæmonium adueniat; quamuis nectum verè hominis partem Dæmonium dixeris.

8. Credi etiam non debet, duas hinc perfectas naturas concurrere, atque in vna hypostasi recipi. In solo Christo Domino duas naturas, humanam & diuinam, vna hypostasis suscipit. Hoc ipse sibi, diuina dispensatione, proprium vendicat. Præterea, quæ hypostasis quæ naturam, præter suam propriam, hinc sustentabit? An hominis Dæmonium? an Dæmonium hominis? At priusquam Dæmones hominem ingrediantur, & suam ipsi hypostasim habent, & suam habet homo: & quemadmodum nec homo vnquam suam; ita neque suam aliquando dæmones deserent.

9. In hominibus igitur, quos obsident, Dæmones sunt, vt motores in corporibus, quæ mouent. ita scilicet, vt nullam corpori hominis qualitatem imprimant: nullum ipsi dent nouum esse: nec proprie vnum quid cum obsesso homine constituent.

Hoc

DE DÆMONIACIS

3
 Hoc vnum duorum, quæ necessaria diximus, vt à Dæmonibus homines obsessi dici possint. Veruntamen hoc non sufficit: requiritur deinde, vt potestatem aliquam in eos, in quibus resident, acceperint: eos possunt affligere, torquere, vel aliqua alia molestia afficere. Quoniam verò de hac potestate alias plura dicenda sunt, idcirco cap. 5. 6. 7. hoc loco præfens Caput concludimus: si duo Corollarij loco adiecerimus.

II.
 Primum est, consequi ex dictis; non omnes eos dici debere à Dæmonibus obsessos esse, qui graues ab iisdem patiuntur persecutiones; non dico in anima solum, aut bonis externis; sed in ipso quoque corpore. Quanta à Dæmonibus in corpore perpeffus est Sanctissimus Iob? Quanta Sanctus Anthonius? quanta plurimi Sanctorum aliorum? An idcirco à Dæmonibus obsessos fuisse dicemus? Quandoquidem primum eorum, quæ hinc necessaria diximus, desideratur; hoc est, quia in ijs Dæmones sedes suas non habuerunt, sed extra ipsos positi, mala hæc inflixerunt, nequaquam Obsessos fuisse dicendum est.

12.
 Alterum est, multos Obsessos dici non debere, in quos etiam ipse diabolus ingressus est. Post acceptam buccellam in Iudam ingressus est Diabolus, sacra attestante historia: sed tamen non dixerimus facile Iudam Obsessum fuisse. Quid ita? quia non satis est dæmonium hominem intrasse, vt Obsessus dicatur; requiritur præterea, vt in eundem scruendi, vel agendi à deo obtinuerit facultatem. Quanquam quòd Iudam intrasse dicitur Satanus, ita intelligendum sit, quod Iudæ suggererit pessimam cogitationem Christi vendendi, vt Euthymius eo loco, & Didymus lib. 3. de Spiritu sancto exposuerunt. quod ipsum patet ex Ioanne 13. Cum, inquit, Diabolus misisset iam in cor, vt traderet eum Iudas. quali idem sit intrare, & immittere in cor, vt traderet.

CAPVT III.

Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum quandoq; conspiciantur.

VO diximus requiri, vt à Dæmonibus homines obsessi dicantur: vt, scilicet, in hominibus ipsi Dæmones sint: deinde vt in homines potestatem quandam acceperint.

I.

1. rnt. Quoniam verò vtrunque variis modis accidere potest, de vtròq; quæstio oritur: Ibi quæritur, *An sub spectabili forma & specie corporea sint in hominib. hîc, Quam & quantam potestatem in homines accipiant.*

2. Quamuis enim (vt primum illud priori loco absoluamus) Dæmones spiritus sint, & corpora non habeant: quia tamen corpora assumere valent, & nonnunquam sub muscarum & araneorum forma in obsessorum ore conspiciuntur; in aliis etiam corporis humani partibus quandoque tuber quoddam excitant, sub corporea forma homines obsidere quibusdam existimantur.

3. Verùm corpus hîc nõn necessariò assumunt Dæmones. Quam enim ob causam assumerent? Ingrediuntur, vt homines affligant, & molesti sint: quid hîc opus est assumpto corpore? Fortè non nisi in assumpto corpore possunt molestias parere? Nihil ipsos hîc corpus iuuat. Quidquid possunt, & faciunt; virtute sibi indita, absque corporis subsidio, perficiunt.

4. Interim quamuis necessarium non est, vt corpora assumant; si tamen velint, possunt. Possunt sub specie aranei aut muscæ in hominibus latere. paruitas corporis, quod assumerent, nihil hîc impedit. Vt sub hominis; ita sub muscæ atque aranei; ita sub specie cuiuscunq; animalis, etiam musca aut araneo minoris, valent latere.

5. Nec latere nouù est. Cum ex quodâ Cauponis filio (Petrus is dicebatur) Spiritù immundù eijceret Theodorus Archimâdriçta: ille egressum suù, magno clamore edito, & in specie *nigra formica*, ex ore obsessi prodeütis prodidit, teste Georgio Presbytero in vita Theodori. Sic de S. Germano, Parisiensi Episcopo refert in ipsius vita, cap. 27. Fortunatus, Pictauiorù Antistes, quod oblecta mulieri manù imposuerit, crucem quoque impresserit: Dæmon verò, per nares, in specie *muscæ*, cum sanguine sit egressus. Idem Germanus aliàs ab infestâte Dæmone Diaconum liberauit; qui ab eodem visus est discedere in specie *paruule auis*. Et hoc Fortunatus, cap. 52.

6. Hæc igitur possunt Dæmones. Vtrum verò semper muscæ aut araneorum corpus assumpserint, dum animalcula hæc in Obsessorum ore conspecta sunt, definiiri vix potest. Esto hæc ipsi animalia fecerint, & agant, necesse tamen non est, vt in illis semper latent. possunt iis assistere, & extra ipsa positi, quò libet impellere.

Atque, vt, quòd sentio, dicam, putarem has muscas, atque hos araneos, nec sponte à Dæmonibus fieri; nec ipsos, nisi inuitos & coactos iisdem sæpe vel assistere, vel inesse. id est; dei mandato cogi

cogi, vt similia animalcula & forment, & vel in ipsis latent, vel præsentiam suam per illa testentur.

8. Huius rei illud non leue argumentum dixerim, quòd prope modum in solis Exorcismis, hîc suam præsentiam prodant, & suù ex hominibus egressum, horum recessu, testentur. Quid vero? An non, si aliàs vnquam, tum maximè, vt lateant, desiderare existimandi sunt? An fortè ab hominibus exire cupiunt, vt hac ratione discessum suum manifestare velint? Si aliàs vnquam, tum maximè latere desiderant. Ne pellantur suis sedibus; aut expulsi videantur, vehementer adlaborant. Quos igitur araneos aut muscas notamus; eos, quamuis Dæmonum opera, Dei tamen mandato adesse credamus.

9. Eodem Dei mādato fieri crediderim, vt sordida hæc, & hominum generi inuisa animalcula assumant, & exhibeant. Facit hoc Deus ad Spiritus illos confundendos: Facit ad homines instruendos. Intelligunt illi peccato suo factù esse, vt sordidissimis animalibus conferantur: Intelligunt hî miserum esse illorum imperio subesse, qui non nisi cum muscis possunt esse molesti; aut cum araneis lethale venèntum infundere.

10. Porro si quando in dictis animalculis degunt, non credendù est in nulla tum alia corporis hominis, qui obsidetur, parte molestos esse posse, quã vbi animalia illa conspiciuntur. Quamuis, verbi causa, supra vel infra linguã musca se contineat, qui tamè in musca latitat Dæmon; non linguam solùm; verùm etiam alia corporis mēbra potest mouere, agitare, affligere. Id in Obsessis probat nunc ingentes, quos excitant clamores; nunc oculorum in varias partes cōtortiones: nunc brachiorum projectiones: nunc totius corporis motus vehementissimi & inordinatissimi. *Maior est, inquit Theologi, sphaera actiuitatis Dæmonum, quàm præsentia substantialis.*

CAPVT IIII.

Dæmones, dum homines obsident, in corpora potissimum potestatem habere & exercere, in animã verò non ita multum posse.

1. **Q**uænam Dæmonum in homines, qui obsidentur, potestas sit: & quanta illa sit, nunc inquirendum est. Ibi quæritur *ad quidnam hominis, eorundem potestas se extendat: hîc, Vtrum quantum valent*

10. hominibus obsessis incommovent, aut incommovent possint. Ad prius Capite: hoc ad posterius sequenti respondetur.

2. Habere dæmones in obsessos potestatem. superius demonstratum est. quia verò duabus partibus illi constant, *an ma, & corpore*: utrum ad animam tantum; an etiam ad corpus an ad vtrunque hæc se potestas extendat, in quaestionem vocatur.

3. Constitutum hinc primò sit, dæmones incommovent *Anima*, quatuor modis posse intelligi. videlicet in ipsa animæ substantia, in eius facultatibus, in habitibus, quibus animæ instructæ sânt, denique in operationibus. In substantia animæ, si illam in bruti, aut alicuius bestię transmutent: in facultatibus, si illas tollant: in habitibus, si iisdem animam spolient: in functionibus, si aut inuitum hominem ad aliquas cogant, aut in proprijs impediunt.

4. Constitutum sit secundò, etiam *Corpori* incommovent, multis modis posse intelligi. Potest siquidem corpus interfici: potest vsu membrorum priuari: potest destitui, qui in ipso residet, sensibus: potest deformari: potest affligi morbis: potest multis & variis modis excruciar. Hæc sint constituta.

5. Nunc verò cui parti dæmones incommovent in misera mortaliū obsidione? quæ mala afferunt? Respondemus breuiter, quod res est: *In corpora potissimum ipsis potestatem datam esse: in animas nihil, aut parum, posse: Detrimentum tamen quædam animabus afferre*. Hæc tria explicemus.

6. In corpora dæmonibus facultatem dari, eorum exemplis, qui obsessi aliquando leguntur, manifestum est. Quotus quisque est, cui non aliquod in corpore detrimentum allatum est? Consulamus Sacras literas docent illæ. alios sensibus orbatos, alios nunc in aquâ, nunc in ignem præcipitatos; alios ita excruciatos, vt, relictis vrbi-
 bus & hominum societate, in montibus & desertis locis, veluti bestię quædam feræ, errauerint.

7. Similia in Sanctorum Annalibus legimus. Miserrimè dæmon vexabat filiam Imp. Gordiani; quem S. Triphon eiecit, quæ admodum in eius vita testatur Metaphrastes, 1. Februarij. Spumabat ore, & dentibus frendebat mulier, quam profligato Cacodemone, prius in incolumitati restituit Laurentius Iustinianus, sanctus Venetorum Patriarcha, teste Bernardo Iustiniano, in eius vita, cap. 8. Item dæmon grauem & diuturnum, viginti sex annorum, morbū attulit filię cuiusdam viri Principis: & expulsi tandem à Theodoro Archimandrita. quemadmodum de Theodoro scribit eius discipulus Georgius presbyter, apud Surium, Tom. 2. Lacerabatur ab
 vltore.

vltore dæmone Folcardus quidam, homo magnarum per se viriū, qui S. Arnolphum, pacem suadentem, arroganter contempserat. Scribit hoc in Arnolphi vita, cap. 41. Lifcardus, simile quid refert Ionas Abbas in vita S. Columbani, de alio quodam dæmoniaco, à S. Columbano restituto. de S. Bernardo, lib. 2. cap. 3. scribit V Vilhelmus Abbas, quod à vexatione liberauerit mulierem quandam, vius faciem spiritus ita deformabat; vt monstrum, onn hominem dixisset.

Sed & suo ex hominibus egressu egregiè probant in corpora se potestatem habere. Docent hoc sequentia exempla. Puer, ex quo Dæmonium eiecit S. Macarius, supra quàm credi potest, toto corpore intumuit; & qua parte potuit maximam aquarum copiam effudit, cum ingenti vocis elatione: teste Palladio in vita Macarij. Qui ad preces S. Catarinæ coactus est cedere Spiritus inflauit guttur obsessi: ita Raimundus in vita eius. Qui ad imperium Theodori Archimandritæ reliquit filiam principis, de quo Thefi 7. huius capituli, grauissimè eandem prius terræ allisit: quemadmodum & Nicomachum à Christiana religione Apostatam ille, cuius 15. Martij, folio 298. Tomo 3. mentionem facit Surius. Cum sedit vomitu Obsessum reliquit, quem expulsi S. Bernardus ex puero; cuius in Bernardi vita mentio fit lib. 2. cap. 3. Sic cum vomitu egressus est alius; quem S. Columbanus eiecit Parisijs; sed vomitu horrendo, quo obsessus ipsa viscera videbatur effusus, quemadmodum in Vita Columbani testatur Ionas. Talis, si non scedior fuit vomitus, quo discessum suum testatum esse voluit, quem Romæ S. Dominicus ex Dæmoniaci eiecit. siquidè vix præter sanguinem magnamque vim carbonum cum grauissima corporis distractione, quidquid infelix reddebat. Vide cap. 4. lib. 2. vitæ eiusdem dominici. Denique quæ liberata scribitur per S. Hupertum Episcopum, primùm in terrâ veluti mortua concidit: mox scedam sanienem ex ore reddidit: & tandem, quasi ad se rediens, de libertate restituta sibi, per S. virum gratulata est. In vita S. Hupertij Tom. 6. fol. 49. apud Surium.

Nec aliud docet Apostolus Paulus. Cùm enim Corinthi quidam fornicationem commisisset; & talem quidem, qualis vix inter gentes reperitur, tradidit eundem Sathanæ Apostolus in interitum, vt ipse loquitur, *Carnis*, vt Spiritus saluus fieret.

Porro *Animabus* hominum obsessorum propriè non incommovent dæmones, inductione eorum, quæ ad Animas pertinent, li-
 quidum est.

9.
1. Cor. 5.

10.

11. Nunquam *animos* hominum, quos possident, in brutorum formas transmutant. quid quod nec transmutare valeant? Hoc quia alias (De prodig. Apparit. viuorum) demonstratum est, hic longius persequi necesse non est.
12. Nunquam possunt easdem *uiribus & facultatibus*, ipsis congenitis & ingeneratis priuare. Vsq̄ue aded̄ altas illæ in animabus & firmas radices egerunt; vt propemodum tam sit difficilè eas tollere, quàm ipsas animas in nihilum redigere.
13. Sic tollere nequeunt *habitus*, qui in iam dictis sunt facultatibus; Non possunt animas priuare diuinis illis charismatibus, fide, spe, & charitate. Non possunt spoliare reliquis virtutibus; siue illæ in voluntate sedes suas habeant, siue intellectu. Ea animarum hominum, ea facultatum earum, & qui in ipsis sunt, habituū conditio est; vt solius Dei merum & absolutum admittant imperium; ipseque solus hic summum ius habeat.
14. Nequeunt etiam renitentes animarum vires ad *operandum* impellere Dæmones. Norunt hoc omnes, inde verò clarum & manifestum est, quod alioquin ad peccatum, etiam inuitos, mortales, nequam Spiritus impellerent. contra illud B. Augustini, Serm. 197. qui est Sermo 2. in Dominica prima post Trinitatis. *Latere, inquit, potest Diabolus; sollicitare potest: mordere omnino non potest, nisi volentem. Non enim cogendo, sed suadendo notet, nec extorquet à nobis consensum, sed petit. Eadem est Cyrilli Hierosolymitani, sententia, Catechesi 4. Illuminatorum. Liberum arbitrium habet anima. & potest quidem Diabolus incitare; cogere autem, præter voluntatem, non potest. Subijcit tibi fornicationis cogitationes: si vis probas; si nolis improbas.* Quocirca bene docet Calsianus Coll. 7. cap. 8. Dæmones ita nostris profectibus aduersari, vt eos tantummodo *incentores maiorum*, non etiam *impulsores* credamus.
15. Sed tamen (hoc tertio loco probandum erat) dum in *corpora* sæuiunt Dæmones, *quædam etiam ad animas detrimenta perueniunt*. Vt enim dum corpora bene habent, haud parua ad animas redundant emolumenta: ita afflictis & malè affectis corporibus, sua etiam detrimenta sentiunt animæ.
16. Inter hæc primum est, quod quo tempore in corpora sæuiunt; animas à *virtutum studijs* vacare sit necesse; cum pleraque non nisi corporum ministerio adiutæ, aut profectò corporum molestiis non impeditæ, exercere valeant.
17. Deinde, quamuis hominum voluntates per se impellere nequeant; plurimum tamen possunt *inclinare*, & quoddam quasi pō-

dius,

dus, vt malum sequantur, addere. Id nunc faciunt motus quosdam, quibus facilè se voluntas accommodat; in corpore excitando: nunc obiecta, quæ alliciant, sensibus tam internis, quam externis proponendo.

Accedit tertium, quod quando sensuum officio priuât (quod haud rarò fit) omnibus quoque *commodis priuent, quæ sensuum beneficio obtinentur*. Quod verò, & quanta hæc aliquando sunt? Docere hoc potest vnus Euangelicus surdus magno suo detrimento.

Quartum est, quod etsi *habitus virtutum* non tollant, frequenter tamen ita *debilitent*, vt nullam, vel exiguam, in hominibus functionē habeant. Quod dicimus, in illis maximè habitibus, quos Intellectualuales dicimus, liquet. quâuis enim hi in animæ facultatibus sedes suas habeant, phantasmata tamē egent ministerio, si actus suos exercere debeant. At in phantasmata plurimū possunt, qui homines occupant, Dæmones. Quid quod omnia quâdoq; confundât? quâdoq; etiam magna ex parte tollant? Hęc Dæmonum in obsessis corporibus potestas. Quanta vero? Hoc sequenti Capite.

CAPVT V.

Finitam & certam potestatem dari Dæmonibus in obsessorum corpora: & hoc iustas ob causas.

Magnam Dæmonum potestatem esse norunt, qui in Sacris literis, etiam mediocriter, sunt exercitati. Alicubi sic dicitur: *Non est super terram potestas, qua comparetur ei, qui factus est vt nullum timeat. Omne sublime videt. ipse est Rex super vniuersos filios superbie.*

Veruntamen hanc non semper permittuntur in eos, quos ingrediuntur, exercere. Nisi frenum tortoribus iniectum esset, nullus Obsessorum salua vita eorū tyrannidem effugeret. Neq; enim ipsis deest voluntas & libido extrema damna mortalibus afferendi; neque potestas aut vires. Cur igitur extrema mala non afferunt? quia afferre non permittuntur: ligatæ ipsorum sunt manus. Vide Testamentum, quæst. 66. in 15. Matthæi & Maldouatum in 22. cap. Lucæ, super illud; *Ece Satanas expetiuit.*

Et profectò pulchrè. Nam neque pro libidine possunt Mortales ingredi. Dei hic sententiam & voluntatem expectant. Quæ admodum igitur non nisi Dei facultate obteta corpora ingrediuntur; ita quoque hominibus, quos ingressi sunt, incommodare plus non valent, quàm à Deo Opt. Max. permittitur, & præscribitur.

B. 5;

Hinc

18.

Lucæ 11.

19.

1.

2.

3.

4.
Matth. 15.

Hinc tanta in obsessis hominib. differentia. Quidam grauissima patiuntur tormenta; quemadmodum filia mulieris Cananæ. Quidam non ita graua: vt qui audiendi sensu vel facultate loquendi per Dæmones priuati leguntur. Et grauissima patiebatur mulier, de qua in vita S. Bernardi lib. 2. cap. 3. siquidem linguam, insident Spiritus, ad modum proboscidis elephatinæ protrudebat; & vultū mirum in modum deformabat. Illa quoque, quæ vrgente S. Dominico, pro eius sanitate sollicito, cum Spiritu maximā & carbonū, & sanguinis vim euomit, in vita Domi. lib. 2. cap. 9. Non ita graua, puella, quæ solum aditu templi, ab inhabitante Dæmone, prohibebatur: quam curauit S. Germanus, Episcopus Parisiensis, teste Fortunato in eius vita, cap. 27. Præterea, quidam in se sunt crudeles: alij in alios. In se illi, de quibus Marci, 5. qui se concidebant lapidibus: in alios, hi, de quibus Matth. 8. qui ita erant saui, vt nemo auderet transire per viam: & de quibus Actorum 19. qui insilierunt in suos adiutores, vsq; dominabantur, ita, vt hi nudi profugerent & vulnerati ex obsessorum manibus.

5.

Dæmon, qui sanctissimi Iob felicitati inuidebat, non plus potuit, quàm à deo fuit permissus. Sæuijt primū in fortunas Iob; sed Sancti viri corpus attingere nequaquam fuit ausus. Sæuijt deinde, Deo permittente in corpus: sed, ne quod damnum animæ afferret, prohibitus est.

6.

Ipsa quoque molestia, quæ hominibus affertur, docet certas dæmonibus leges præscribi. Cū enim hic plerunque pœna quædam de peccato sumatur; conuenit, vt quia hæc deo auctore exigatur, pro qualitate delicti exigatur: & patiatur homo, non quantum Dæmones desiderant, sed quantum æquitas postulat.

7.

Finita igitur est dæmonum in obsessis hominibus potestas. certis legib. altricta est. Tantum possunt, quantum ipsis à deo permittitur. Quantū verò hoc? Norunt id, qui torquent, dæmones. Norunt, à quo ipsi potestatem habent, deus Opt. Max. Ignorant miseri mortales, qui dæmonum carnificinam sustinent.

8.

Cæterum, res hæc singularem Dei erga humanum genus demonstrat prouidentiam; & testatur charitatem: & quidem tum maximè, quando in eos sæuiunt Spiritus, qui hoc sibi malum suo vitio comparant. quamuis enim extremam tyrannidem summo iure in hos exercere possent; non tamen exercere permittuntur; Deo pro amore, quo homines prosequitur, dæmonum ferocitiam continente.

9.

Addit deinde animum miseris, è afflictis, & obsessis hominibus, facit vt patienter ferat, quas sustinet molestias. Quia intelligunt nō permittente solū Deo flagella immitti, sed etiam pro eius voluntate repe-

rari: nec plus in homines posse coniuratissimos humanæ salutis hostes, quàm magnis iustissimisque de caulis, à deo Opt. Max. permittuntur.

Declarat tertiò miseram Dæmonum conditionem: qui cū plurimū incommodare valeant, incommodare quoq; vehementer desiderant; non tamen permittantur incommodare, sed prorsus ab eius, quem summè oderunt, pendeant voluntate & permisso.

Licet denique hinc intelligere, iniustam eorum querelam, qui Dæmonum se alutia & potentia circumueniri causantur: & inuitos ad peccata trahi asserunt. Non permittit clementissimus deus, vt quantum valent, in corpora sauiant dæmones; permitteret, vt innocentes circumuenirent, & inuitos ad peccatū pertraherent? Usque adeò voluntati est peccatū, vt nisi voluntarium sit, peccatū nō sit.

CAPVT VI.

Sextuplicia ferè mala obsessis hominibus per Dæmones posse afferri.

Varia incommoda & mala humanis corporibus dæmonum studio & opera afferri nemo dubitat. Nos superius (cap. 4.) horum sex genera annotauimus. Nam vel mortem afferunt: vel membrorum vī priuant: vel aliam homini minimè conuenientem formā procurant: vel sensibus spoliant: vel affligunt morbis: vel occultis rationibus & modis excruciant.

Et hæc partim perficiunt, dum homines oblident; partim dū extra homines sunt constituti. & nunc quidem per seipso; nunc per eos, qui ipsis operas suas locant.

Quædam nihilominus frequentius, dum in hominibus latent, operantur. quædam frequentius extra homines positi: quamuis omnia & in hominibus positi; & omnia extra eosdem constituti, perficere, tam per se, quàm per alios valeant.

Nos, quæ obsessis mala afferunt, assignamus. Hic primū frequentissimum quæ est, quod occultis quibusdā rationib. quibus medicorū arte remediū afferri nequit, excruciant & torqueāt. Vnde & spiritus infirmitatis dicuntur, Lucæ 13. Ita illorū quidā Virginem afflixit, cuius B. Hieronymus in vita Hilar meminit. Ita alius Principis cuiusdam filiam, cuius in vita Theodori Archimandritæ fit mentio, viginti annis, morbo grauissimo excruciauit: Qui tamen morbi author ignorabatur; donec, puella ad Sanctum virum adducta, ipse se prodere coactus est. Ita tertius Petrum, filium cuiusdam cauponis: cuius in eiusdem Theodori vita describitur curatio, vexauit. Grauissima enim ille cordis patiebatur tor-

16
 menta: sed quod à Dæmone illa afferrentur, ignorabat. intellexit autem confessione S. Theodori; qui & Obsessi facie cruce signauit: & cor eiusdem pulsando, Dæmonium abegit. Vtrumque hoc in vita Theodori. recenset Georgius presbyter, eius discipulus, apud Surium, Tom. 2.

9
 Lucæ 11.
 Alterum est, quod *sensibus priuent*. Illustre huius exemplū præbent Sacræ literæ in Demonio muto, & surdo, quod Dominus eiecisse legitur. Neque enim credendum est Dæmonium mutum fuisse & surdum: mutus & surdus fuit Dæmoniacus: & quidem Dæmonij opera, quod mutum & surdum appellatur. Sic sexennio vsu linguæ priuasse spiritum quandam, mulierem testatur in Vita Abbatis Possidonij, Sect. 77. Palladius. Huc refero, quod sensus præstigijs fascino, & ludificationibus miris imponant mortalibus; vt Obsessi credant se percipere, quæ reuera non percipiunt. Hoc forsitan in Nabuchodonosore locum habuit: si tamen in bouem se cõuersum esse existimauit. de quo plurima Tostatus, quest. 115. in octauum Matthæi. Similiter in Abbate Moyse: de quo Cassianus, Collat. 7. cap. 27. quod traditus Dæmoni, humanas (vt loquitur) egestiones ori suo ingesserit.

6
 Luc. 13.
 Tertium est, quod *naturalem hominum formam interdum destruant*, & nescio quam, peregrinam, humanis functionibus minimè conuenientem, inducant. Et huius exemplum Sacræ literæ suppeditant, in muliere, quæ decem & octo annis ita inclinata incescit, vt sursum respicere prorsus nequiret. Tale malum, quemadmodum & secundum illud, cuius præcedenti Thesi mentio facta, mulieri obsessæ attulit Dæmon per S. Bernardum aliquando eiectus. Is siquidem miseram & auditu, & visu, & loquela priuarat: & eiusdem linguam sæpe in modum proboscidis elephantinæ protrudebat: vultum quoque ita deformabat, vt monstrum non hominem referret. vide Caput 46. huius Disputationis.

7
 Marc. 5.
 Quartum est, quod *imaginationem hominū corrumpant*, & ad quandam quasi rabiem adigant, crudelibusque bestijs reddant similes: vt non raro necesse sit vincula miseris adhibere & compedes, ne vel sibi, vel alijs noceant. Ita afflixit Dæmonium eos, quos Euangelista refert latitasse in sepulchris, & furore percitos sæuissè nunc in prætereuntes, nunc in seipfos.

8
 Marc. 9.
 Quintum est, quod eo quandoque redigant mortales, vt omnino sibi *mortem consciscere videantur debere*: neque id raro tentent. Simili Spiritu vexabatur, quem S. Marcus refert allisum terræ, fœdè spumantem, dentibus stridentem, arescentem: frequenter etiam in ignem & aquam præcipitatum. His

9
 His sextum malum addiderim, *mortem ipsam*, quam interdum afferunt. Quid aliud moliebatur, cuius iam dictus Marcus meminit? Procurauit eandem Dæmoniū (vt Sigisbertus in Chró. testatur) quod Gundericum Vandalorū Regem, postquã, capta Hispali, Dei templum prophanaturus esset ingressus, inuasit. mox siquidem, iusto Dei iudicio, miserè Regem contrucidauit. Et Nicomachum, qui in tormentis Christum negarat, Dæmonium ingressus est; nec vexandi finem fecit, donec linguam ille sibi dilanians, & præmandens, expirauit. Vide Surium, Tom. 3. fol. 298. Sic crudeliter & miserè hanc vitã finiuerunt; qui, quod res Ecclesiæ inuasissent, à Dæmonibus fuerunt correpti. de quibus Caput 30. huius Disp. Et ex Capite 155. Prati Spiritualis recitat Cæsar Baronius, Tom. 7. circa annū Christi 586. fol. 621. fuisse tres Saracenos: (ob crudelem mortem, quam adolescenti cuidam Tyrio, per Idolorum sacerdotes machinabantur) à Dæmonibus obsessos, qui mox in seipfos sæuierint, seq; multis vulneribus confecerint.

10
 Hæc præcipua sunt, quæ corporibus obsessorum mala Dæmones procurant. Si quæ sunt alia, ad hæc facilè reuocantur. Sed quibus rationibus & modis hæc efficiunt? Id sequenti Capite explicandum.

CAP. VII.

Quinq; propemodum modis Dæmones Obsessorum corporibus molestias afferre.

1
 Vemadmodum variis malis mortalium genus Dæmones solent affligere; ita varias habent rationes & modos, quibus affligunt. Nos, quia de obsidentibus Spiritibus tantū disputamus, illas solum persequemur, quibus iis quos obsident, nocent.

2
 Mortalibus igitur vel per se ipsos incommodant, absque vllius creaturæ subsidio; vel opera seu ministerio aliquarum creaturarū, quibus libenter, vt tanto grauius affligant, vtantur.*

3
 Per se illi incommodasse videntur, quorum Sacræ Paginæ meminere: Per creaturas etiam, qui nostris temporibus, postquam ex hominibus electi fuerunt; vel aciculas, vel crines, vel clauos, vel vitrorum partes suæ crudelitatis argumenta reliquerunt, quæ mox Dæmonibus pulsas illi, qui Obsessi fuerant euouerunt. Sed & præcedentia secula hinc suggerunt exempla. Referimus vnum ex vita S. Dominici, lib. 2. cap. 9. Huius concionem, cum Dæmoniacam quæ-

quædam in frequentissima turba sedens, magnis editis clamoribus, interturbaret; silentium Spiritibus imperat vir sanctus (septem erant, & singuli suis se vocibus prodebant) & facto Crucis signo in Christi nomine egressum imperat. Quid verò? Mox magnam carbonum & sanguinis vim, per os euomit mulier; & vnà cum Spiritu animam credebatur exspirasse.

4. Posterior hæc ratio rariùs apud Obsessos locum habet, vsitatio est apud eos, quorum opera Dæmones vtuntur; Magos loquor & Maleficos: At prior in vsu hîc frequentius est. Ideò enim Spiritus nequam ingrediuntur homines; vt per se noceant, per se affligant, per se detrimenta humanis corporibus afferant.

5. Quæcunque verò mala afferunt, *quinque* modis efficere videntur. Phantasiæ & sensuum fascinatione: viriù hominis infirmitates corruptione organorum: aliquorum membrorù aut cõtractione, aut distractione: denique corporis depulsionem siue impulsu.

6. *Primo modo* efficiunt, vt mortales sibi persuadeant, se suos hostes cernere; cernere cruentas bestias; cernere Dæmones, qui mortem & alia velint afferre: iudicent etiam se in bestias conuersos, & ob id in alios, tanquam feræ crudelissimæ, sæuiant. Hic modus in illo Dæmoniacò locum videtur habuisse, qui gladio armatus urbem peruolitabat, & quoscunque obuiam habebat, petebat: quem Arfacius curauit: teste Sozomeno, lib. 4. cap. 15.

7. *Virium infirmitas* formam plerunque hominum destruit & dissoluit. Quemadmodum enim si illæ integre sint, singula suis locis mēbra consistunt, & officia exequuntur: ita si infirmantur, pulcherrima hominis constitutio dissoluitur, & ad officia sua præstanda mēbra redduntur inepta. Hac effecit in puella quadam, ne templum posset ingredi. Eius meminit Fortunatus, cap. 27. in vita S. Germani, Episcopi Parisiensis.

8. *Corruptio organorum* sensus, qui in organis sunt, vel tollit, vel hebetat. Quoniam sensuum ea ratio est, vt non nisi mediis corporeis organis functiones suas exequantur: quæ cum Dæmones perdant, non mirum si sensus tollant. Ita sensibus priuauit mulierem (vt vocat V Vilhelmus S. Theodorici Abbas, in vita S. Bernardi, lib. 2. cap. 3.) grandæuam, quæ nec videre quidquam potuit, nec audire.

9. Dolorum, quos Obsessi quandoque vehementissimos experiuntur, causam non malè dixerimus membrorù quorundã, quam Spiritus in certis partibus efficiunt, *contractionem & distractionem*. Maximos enim dolores hac ratione excitari, vel solæ parientes mulieres probant. Possè verò Dæmones membra contrahere, & distra-

distrahere non ignorant docti. at contrahete & distrahete id probat, quod non iidem semper dolores perseuerent: tum illud etiam, quod nulla medicorum arte iis possit adhiberi remedium. Hac ratione vsus est Dæmò (qui puerù, à S. Macario curatù, discrutiauit; cuius in modum vtri totum corpus intumuit, de quo Palladius in vita Macarrij.

Depulsionem denique & impulsu corporum Spiritus mala afferunt. Exemplo is sit, quem nunc in ignem, nunc in aquam Euangelista testatur præcipitatum: in quo vexando hanc solam rationem Dæmon obseruasse videtur.

His modis à Dæmonibus detrimenta hominum corporibus procurantur. Et aliquando hos omnes adhibent: aliquando plures; aliquando pauciores, prout nocere desiderant & possunt; ita modos nocendi assumunt.

CAP. VIII.

Dæmones nec semper Obsessos molestare, nec ijsdem semper adesse.

Cum iam dictis proximè coniuncta videtur *Quæstio: Vtrum semper, dum corpora obsident Dæmones, molesti sint & eruciant: Semper etiam in corporibus eorum, quos obsident resideant.* Quæstioni occasionem præbet diuersitas causarum efficientium & agentium.

Duplicis enim generis agentia sunt. quædam cum ratione agunt, & liberè; quædam sine ratione, & ex necessitate. Hæc ad vnum determinata sunt; illa possunt contraria agere. hæc, quoniam ex necessitate agunt, non possunt, non agere; illa, cum agant liberè, possunt nunc agere, nunc actiones suas intermittere.

Si in posteriori agentium classe Dæmones essent, facilis ad propositam Quæstionem esset responsio: nunc quoniam prioris sunt ordinis; & liberè agunt, nõ ita facilis; præsertim si de facto sit quæstio: Nam si de Spirituum potestate agatur, nõ ita magna difficultas.

Atque vt de potestate Dæmonum hoc obiter dicatur, dubium nõ est, quin omni, quos sunt in homine, tempore molesti esse valeant, & desiderant. Non ipsis deest nocendi libido: non desunt vires, & quæ in nobis exercitio atque actuum frequentatione fatigantur & franguntur; ne continuas actiones exerceant: illæ nequaquam in Dæmonibus languescunt, aut deficiunt.

Sic dubium non est, posse ipsos corpora, quæ inhabitant, ad tēpus delere.

deferere. Tanta ipsorum cum corporibus vnio non est; quanta animorum cum suis corporibus. In corporibus non nisi, vt motores quidam sunt, quocirca facilè ipsis est, tam corpora deferere; quam ingredi.

6. Quod si de quibusdam legatur, quod exire ex hominibus desiderauerint, nec tamen potuerint; non hoc defectu fit virium ipsorum Spirituum, sed iusto Dei iudicio, & sanctorum hominum summa, quam in Spiritu habent, potestate. Talis fuit, qui ad Theodorum Archimandritam adductus, certo loco hærere, nec ex eodem discedere iussus est; neque discedere, etiam post multas preces potuit; nisi quando discedendi facultas ipsi per S. Theodorum est facta. Hoc Georgius presbyter, in vita Theodori.
7. Verùm, quemadmodum diximus, de potestate præsens Quæstio non est; Quæritur, Vtrum quod possunt faciant; Vtrum, inquam, à cruciatu miserorum, in quibus sedes suas collocarunt, aliquando desistant: atque vtrum eosdem nonnunquam ad tempus planè deserant, & postmodum domicilia sua repetant.
8. A cruciatu quandoque desistere certum est. Videmus nonnunquã nihil prorsus molestiarum Dæmoniacos perpeti: Videmus eosdem nihil ab ijs, qui à Dæmonum infestatione liberrimi sunt, differre. Ipsi quoque se nihil pati palam testantur haud raro. Quocirca si nostris sensibus nolumus; ipsorum confessioni fidem adhibeamus. Et exemplum Saul Regis egregiè nobis hic seruit: quem Sacræ literę docent à malo Spiritu obsessum fuisse, 1. Regum 16. & tamen de eodem eadem sacræ literę testantur, quod aliquando leuius habuerit, & sit resocillatus. Lege finem Capitis 16.
9. Confirmat hoc Obsessus, cuius in vita S. Parthenij fit mentio. hic, quamuis multis annis Dæmonium habuisset, de Dæmonio tamen nihil, vel ipse, vel alij suspicati sunt; donec præteriens S. Parthenium, se prodidit. Legendus Metaphrastes in vita Parthenij 7. Februarij. Confirmat & puella Magnofledini cuiusdam, cuius in vita S. Germani meminit Fortunatus Episcopus Cap. 27. quamuis enim multis annis obsessa hæc fuisset; nullam tamen molestiam sustinuerat à Spiritu: hoc solum nequam efficiebat; ne templum ingressura progredi posset. Vide aliud huius exemplum Theol. 4. Cap. 47. huius disputationis.
10. Sed neque Deus permittit, vt semper affligant sæpè ille iustitiã suam misericordia temperat. Dum iustus est; non obliuiscitur misericordiã. Adde, quod nec tantæ hominum vires sunt, vt contumacias Dæmonum infestationes & molestias ferre valeant. Quid, quod

quod ipsi Spiritus non velint semper molesti esse? ne scilicet continuata vexatione vitam obsessorum abbreviant, & sedes suas, quod ægerriimè faciunt, relinquere cogantur. Hoc de cruciatu.

Difficilius fit, vt ad tempus homines deserant maligni Spiritus: sed tamen fieri quandoque subiecta historia docemus. Quo die Martinus Lutherus ex hac vita discessit, Dæmoniaci, qui Gheolæ (Brabantie oppidum est) plurimè erant, & pitracini, & Dymna, (quod iam multi multis annis experti erant) libertatem expectabant, omnes à Dæmonibus liberati sunt; & non ita multo post, ab iisdem rursus occupati. Res hæc obscura non est, siquidè postera die, cum miseris homines rursus crudeles Spiritus torquerent, interrogati; vbi pridie delitissent; responderunt se mandato Principis sui, ad noui Propheta, & fidelis cooperarij, Lutheri futurum euocatos fuisse, eidemque interfuisse. Confirmavit hanc rem Lutheri famulus, qui miserè morienti affuit, & cum per fenestram, auram capiendæ gratiã, aspiceret, non sine magno terrore vidit, non semel, plurimos teterrimos Spiritus, haud procul inde saltantes & choreas agentes. Confirmant corui, qui Lutheri corpus, cum Illebio VVittenbergam deferretur, magno clamore comitati sunt. Vide Bredenbach. Collat. lib. 7. cap. 39. Simile quid de Brunone, Pincerna Comitum de Monte; legimus. Nam & eius funeri Dæmones, qui Obsessos ad tempus reliquerant, interfuisse dicuntur. Vide Casarium, lib. 12. cap. 10. Putarem & illos Spiritus reliquisse, ad tempus, homines obsessos, qui tempellatis authores fuerunt; quando cum suo socio S. Lupo in Britanniã profectus est, Euangelij seminandi causa, Germanus, Episcopus Antisiodorensis: & quidem eo tempore reliquisse, quo tempestatem in mari, vt profectionem impedirent, Spiritus excitabant. Quid enim? An vno eodemque tempore in corporibus obsessis fuerunt, & mare turbarent? Vide Constantinum presbyterum, in vita Germani, cap. 22. apud Surium, Tomo 4. Sic à puero aliquo quem torquebat, recessisse Spiritum, quem Dominus eiecit, Apostoli autem eicere non potuerunt, insinuat S. Lucas cap. 9. cum sic loquitur. *Et rix discedit, dilanians eum*: Notauit hoc Maldonatus in 9. Cap. Lucæ. Et Saulem non tantum leuius habuisse; sed etiam à Dæmonio prorsus fuisse liberatum, (qui tamen iterato ad eundem redierit) docebatur Cap. 49. huius Disputationis.

*Per quam partem Spiritus Nequam homines
obsessos ingrediuntur.*

1. **VI** Demones corpora quædam, quamuis tenuia, habere credunt, necesse habet asserere, esse quosdam in homine meatus, per quos ingrediuntur: & præterea certa quædam loca, ubi iam ingressi, commorantur, & sedes habeant. Naturæ enim iura non permittunt, ut se duo corpora penetrent. Eadem etiam postulant, ut certum & finitumque locum omnia obtineant.
2. Qui ipsis nulla corpora (quæ probabilior Doctorum sententia est) tribuunt; quamuis ad eandem, cum prioribus, leges non astringantur; quia tamen Demones in ipsis hominibus constituunt, qui aliquando in hominibus non fuerunt, qua via ingressi sint, & quo in angulo iam ingressi latitant, etiam docere debent. Neque enim mens humana capere posse videtur, ut in homines Spiritus ingressi dicantur, & nulla ijs via fuerit, per quam ingressi sint: atque item, ut in hominibus esse dicantur, & nullus, ubi degant, locus assignari valeat.
3. *Ingressum primum scrutemur.* Sunt qui existimant ipsos per os corpora hominum ingredi: fortè hinc persuasi, quod apud non ignobiles auctores, haud rarè legamus ipsos, unà cum cibo aut potu, in quo latuerunt, haustos esse; & mox magna tyrannidis suæ in miseris hominibus exempla dedisse. Et de potu quidem nos plura exempla proferemus partim Thesi vltima, Capituli 16. partim Thesi 20. cap. 32. de cibo vnum offert S. Gregorius, libr. 7. Dialog. cap. 4. quod ipsius verbis hic ascribimus. *Quadam die, vna Dei famula hortum ingressa est; qua lactucam conspiciens concupiuit: eamque signo Crucis benedicere oblita, auide momordit: sed arrepta à Diabolo protinus cecidit. Cumque vexaretur, eidem patri Equitio (Abbas hic erat provincie Valeria) sub celeritate nunciatum est, ut veniret concitus, & orando succurreret. Moxque hortum idem Pater ut ingressus est, cepit ex ore eius, quasi satisfaciens, ipse qui hanc arripuerat Diabolus clamare, dicens: Ego quid feci? Ego quid feci? sedebam ibi super lactucam: venit illa & momordit me. Cui cum grandi indignatione vir Dei precepit, ut discederet, & locum in omnipotentis Dei famula non haberet, qui protinus abscessit; nec eam vltra contingere praualluit.* Haecenus Gregorius.
4. Nec desunt, qui hinc profectam volunt consuetudinem, quæ apud

apud Catholicos est; ut si quando oscitent, os signo Crucis muniant: quasi hac crucifignatione Dæmonum in corpora ingressus prohibeatur.

Hæc confirmat, quod in Exorcismis, quando Dæmones ex corporibus eiciuntur, sæpè sub muscæ aut aranei specie os egrediantur. Ita enim indicant, quod idem ipsis ostium ad ingrediendum & egrediendum patere debeat. Exempli loco hîc etiam nobis esse potest is, quem S. Remigius expulit; victus partim literis S. Benedicti, partim importunis precibus parentum, pro filie obsessæ incolumitate Benedictum sollicitantium. De hoc siquidem Hincmarus in vita S. Remigij; quod cum ingenti vomitu, & graui foetore, per idem os, quo ingressus fuerat, sit egressus.

Rationes hæc quamuis magnum robur non habeant; non profus tamen nullæ sunt. Certum est aliquando Dæmones per os in homines intrasse: Certum quoque est reprehendi non debere, multis annis, receptam Catholicorum crucifignationem: Certum denique per os sæpè egressos esse. Quapropter non omnino male opinari dicendi sunt, qui eosdem per os in homines ingredi existimant.

Sed tamen aliam nullam viam Spiritibus patere credendum non est. Sicuti per os; ita per quemcunque meatum, atque adeo per tenuissimos, & vix perceptibiles poros, humana corpora possunt intrare, & ingrediuntur non rarè.

Quid quod nec poris quidem, in ingressu, indigent? Quid quod etiam oppositis corporibus eorum aditus non prohibeatur? Quid quod nihil possit esse tam vallum & firmum, quod non penetrare absque difficultate & molestia valeant? Hæc Spirituum (in quorum ordine Dæmones sunt) conditio est, ut obiectis corporibus, nec virtus ipsorum, nec præsentia, nec operatio retardari aut impediri queat.

CAP. X.

*In qua hominum obsessorum parte Demones
latitent, & sedes suas habeant.*

QUA via Obsessos maligni Spiritus ingrediuntur, constitutum est: ubi ingressi latitent inquirendum. Hîc ubi principio quid fieri possit exposuerimus, tum quid plerunque accidere putemus, aperiemus.

Potest:

2. *Potest fieri, ut totum hominis corpus obsideant Dæmones: ita videlicet, ut extra nullam corporis, quod obsident, sint partem; & in quacunq; corporis sint parte: Sint in capite, in brachijs, in ventre, in tibijs, &c. Mirum hoc non est. Quemadmodum anima hominis, ita se Dæmones habent in corpore: quamuis interim alias Dæmones, alias anima habeat operationes: arctius etiam cum corpore anima, quàm Dæmones coniungantur.*
3. *Fieri etiam potest, ut in vno aliquo sint hominis membro, capite scilicet, brachijs, tibia, pectore. Atque hoc ab ipsa, qua corpus viuit, anima differunt. Illa, quia omnes corporis partes viuificat; omnibus debet esse coniuncta: Dæmones, quoniam corporibus vitam non conferunt, sed motum tantummodo; in vna aliqua corporum parte sedes suas habere possunt. Sic in brachio Eutythij cuiusdã ostiarij S. Theodori Archimandritæ, ita latuisse Dæmonem; ut in nulla alia corporis parte fuerit, dubium non est. Postquam enim vir Sanctus Eutythij manum apprehendit, Dæmonemque per brachij meatus discurrere obseruauit; mox Cruce humerũ signat, aditumque ad reliquum corpus prohibet: eodemque deinde ex brachio præscripto plena perfectaque incolumitas Eustochio restituta est. Ita Georgius Presbyter, Theodori discipulus in Magistri Vita. Et de Gloria Confessorum, cap. 9. scribit B. Gregorius Touronensis, quendam sedem suam habuisse in vngula cuiusdam Energumeni.*
4. *Sed nec membris indigent, in quibus resideant. Possunt sub quacunq; etiam minima atque adeo vix perceptibili, hominis parte latere; & quidem illi Spiritus, qui maxima aliquando vastissimaq; corpora possederunt. Nec hoc nouum. Nonne eadem hominis anima est, quæ nunc minimo corpore, cum primam vitam homo accipit, latet; nunc vegetat vastum; & per omnes maximi corporis partes, ut ita dicam, diffusa est.*
5. *Hæc fieri possunt omnia. Quid porrò sit, in qua hominis obfessi parte Dæmones latitant? Difficile id est asserere. Si ex aliquo, profectò ex operationibus, quas in hominibus exercent, posset deprehendi: Veruntamen hinc certum argumentum sumi nequit. Quare? Quia necesse nõ est, ut vbi operantur, ibi sine dubio ipsi Spiritus. Possunt hoc loco existere; & alio operari. Alia est sphaera actiuitatis Dæmonum, alia præsentia.*
6. *Igitur si tuber in aliqua hominis parte excitant: si Obsessorum linguam protrudant: si molestia hoc vel illud membrũ afficiant; non mox ibi Spiritus esse necesse est dicere. Omnia hæc Dæmonũ virtute*

- virtute fieri possunt: quæ ad plura, quam ipsorum se præsentia extendit.
7. *Similiter dum aranei, aut muscæ in obsessorum ore conspiciuntur, non ita ipsi Dæmones includimus; ut extra illa non sint. Possunt hæc animalcula producere, & in ijs latere; possunt quoque extra ipsa subsistere; & nihilominus, quo libet, impellere.*
8. *Porrò quamuis hic certo constitui nihil possit: non sine ratione tamen illos loqui dixerim, qui in corde, vel haud procul à corde, eos sedes suas plerunq; habere arbitrantur.*
9. *Ratio huius ex duobus pendet: Ex Dæmonum sine, & cordis humani conditione. Finis Dæmonum est homines mouere atque exagitare: (Nam quæcunq; in corpora possunt, illa propemodum motu locali efficiunt) Conditio cordis humani est, ut sit principium actionum omnium. Ergo, cum sedes suas eo loci Dæmones constituere credi possit, vbi facili negotio, corpus humanum, quocunq; libuerit, valeant impellere, in corde, à quo omnis motus, aut certe, haud procul à corde, ipsos domicilium suum habere, dici non congruè videtur.*
10. *Nonne quod in nauis est Nauclerus, id in obsessis corporibus sunt Dæmones? At verò Nauclerus in ea se nauis parte constituit, vbi nauis comodissimè impelli potest. In illa igitur hominis parte Dæmones erunt, in qua constituti, hominis corpus, quo iubebit, poterunt facilius impellere.*
11. *Præterea non hoc propositum tantum dæmonibus est, ut pro libidine hominum corpora cieant: etiam in proprijs, sibi que naturalibus operationibus impedire conantur, atq; adeo impediunt. Vbi igitur iustius sedes suas habebunt, quam vbi illas impedire commodissimè possunt? At possunt commodissimè, si cor, quod operationum omnium principium est, possideant.*
12. *Norunt omnes & hoc Dæmonium esse studium, ut deo, quantum fieri potest, sint similes. Petent igitur, quod Deus maximè desiderat, quid illud? Cor hominis. Fili, inquit, alicubi, prebe mihi cor tuum. Hoc sensisse videtur S. Laurentius Dublinensis Archiepiscopus, in cuius Vita, cap. 28. apud Surium, Tom. 6. legitur, quod curaturus quendam dæmoniacam, primam pectori eius crucem imprefferit: deinde aquam benedictam bibendam dedit. quasi illo loco putauerit medicinam prodesse, vbi malũ, quod pulsũ cupiebat, suam sedem habere crederet. Sensisse quoque idem iudicandus est Theodorus Archimandrita, cuius iam Thesi. 3. meminimus. Curaturus eum quendam Energumenum, de quo vtrum*
- D Obses-

Obsessus esset non certò constabat, cor ipsius cæpit pulsare primum, & Dæmoni, vt se proderet, imperare.

13. Dicuntur hæc, vt videtur, cum ratione. Et forsitan ita se plerumque res habet. Interim tamen, *præter cor*, Dæmones alias habere latebras id argumento est, quod in libris Ritualibus iisdem præcipiatur in virtute sanctissimæ Trinitatis, ne se occultent *in quatuor humoribus, in carne, ossibus, nervis, medullis, venis, suris, tibijs, renibus, ventre stomacho, intestinis, gutture, collo, &c.* Vide Exorcisimum 2. Sacerdotalis Romani.

14. Putauerim quoque frequenter fieri, vt qui in vno aliquo homine sunt, stationes suas quandoque mutant: & nunc sint in hac corporis parte, nunc in alia: nunc etiâ plures simul hominis partes possideant; nunc pauciores.

15. Vbicunque verò Spiritus latitant, non ita loco, quemadmodum corpora concluduntur, aut circumscribuntur: neque locorum, quæ occupant partibus, partes Dæmonum respondent. Dæmones partes nullas habent. In quacunque corporis parte toti sunt. In toto, quod possident, corpore toti sunt; non secus atque in homine, hominis anima.

CAPVT XI.

Dæmones aliquando signis quibusdam ijsque quadruplicibus, declarare suos in humana corpora ingressus, & hoc iustas ob causas.

11. **A**lia signa sunt, quibus Dæmones suum in homines ingressum probant: alia quibus demonstrant, quod in hominibus latitant, ipsosque inhabitant. de posterioribus Capite 22. & sequentibus agetur: priora hoc loco inuestigamus.

2. Duo autem hæc quærentur. Alterum est; *Semperne Spiritus aliquibus signis declarent, quod homines ingrediantur.* Alterum, *quam potissimum illa sint signa.*

Quod ad prius attinet, dubium non est plerumque suum in homines ingressum proderet. Potest hoc exemplis multorum, qui aliquando obsessi fuerunt, demonstrari. Quidam eorum, prius quàm obsiderentur, se Spiritus sub specie canis aut nigri Aethiopis conspexisse asserunt: quidam quodam strepitu atque tumultu fuere percussis: quidam, nescio quas, in somno habuerunt graues, & molestas imaginationes.

Hæc & facta esse, & quotidie adhuc fieri clarum est: Veruntamen

men quas ob causas nõ ita. Quemadmodum plurima alia sunt, quorum vix rationes assignantur; ita, cur non nisi post aliqua signa quidam Dæmones humana corpora ingrediuntur, ratio certa vix dari potest.

Fortè vna est, quod hac re Deum imitari possint videri Spiritus: vt quemadmodum ille aduentum suum in, vel ad homines exterius quibusdam, magnisque argumentis testatur & inditat; ita quoque Spiritus suum velint innotescere; ne hac in re Deo videantur inferiores. Et de Deo quidem res est clara iis, qui in sacris literis sunt versati. Nam & quando primos generis humani parentes accessit, ipso reprehensurus, ob diuini præcepti præuaricationem; *vox ipsius deambulantis in paradiso ad auram, post meridiem*, audita est; Genes. 3. & daturus legem, cum Moysen esset conuenturus, *mons*, ad quem descendebat, *fumabat*. & *sonitus buccinæ audiebatur*. cæperunt quoque *audiri tonitruas, atque micare fulgura*. Exo. 20. Et descensum suum in Apostolos, ipso Pentecostes die, testatus est *sonare repente de celo factò, tanquam aduenientis Spiritus vehementis*. Actuum. 1. Quod verò Deum æmulari cupiant Spiritus: non minus certum est; cum ob hanc causam etiam Dei Similæ nuncupentur: & ibi sua velint habere facella, vbi Deus sua habet templa.

Fortè etiam hac ratione bonos Angelos volunt imitari. Nam & illi, vt plurimum; externis signis præsentiam suam prodiderunt. Potest hoc multis, & claris Sacrae scripturae locis doceri. Nos vno contenti sumus Angelo. Dominicæ Resurrectionis testæ, de quo Euangelista Matthæus, cap. 28. quod *magna terra motu edito*; suâ præsentiam sit testatus. *Eccce, inquit, factus est terra motus magnus. Angelus ENIM Domini descendit de celo.*

Fortè diuinæ prouidentia ratio idem postulat. Neque enim raro ijà Dæmonibus possideatur, qui in grauibus versantur peccatis, & quasi ostium, vt se ingrediantur, ipsis aperiunt: ad quorû maiorem pœnam (iustissimam tamen) permittit Deus, vt carnifices suos, prius conspiciant, quam eorum tyrannidem sentiant & experiantur.

His addiderim, quod turbatum hominem Spiritus nequam requirere videantur, quem ingrediuntur. Contraria ipsorû, & bonorum angelorum sensa. Cupiunt illi quieto esse animo omnes, ad quos diuertunt: hi turbis gaudent & tumultu. Hinc esse diximus, vt sub *horrenda* se prius forma spectandos præbeant. nunc insolitos quosdam strepitus excitent. aliquando etiâ colaphos infligant vel ad terram deiciant prius, quam miseros homines inuadant.

Hæc cum suo malo expertus est adolescens, cuius in vita B. Arnolphi svveffionensis Ecclesiæ fit mentio. Postquam enim ab eodem Episcopo Legionem eiecisset, restitutum iam pristinae sanitati interrogat, quodnam ob causam Dæmonum tam grauem carnificinam incurrisset, & qua ratione ipsum essent ingressi. Ad quæ adolescens: *Vindicta, quam in alio probavi, præcipua mali, quod passus sum, fuit causa, porro fugientem me demones, primum insecuti: post, affecti circum, et erunt; & ubi vehementer terruissent, ingressi, fuerint infelicem.* Hæc Liliardus Episcopus svveffionensis in vita S. Arnolphi.

7. Hæ signorum, quibus aduentum suum Dæmones produnt, rationes. Sed tamen his atque similibus opus non habent. Nihil omnino esse videtur, quod ipsos ad hæc adigat & astringat. Quemadmodum necesse non est, vt sub spectabili forma in hominibus sint; ita necesse non est, vt si homines ingredi velint, id externis argumentis significent.

8. Addo quod per sæpe ingrediuntur, quando id ij, qui obsidentur nullo signo deprehendere possunt. Seruit pro hoc quod B. Gregorius libr. i. Dialog. cap. 4. refert, exemplum virginis illius, quam sub lactuca latens Diabolus ingressus est, quem illa sub lactuca esse, aut quod se ingredi tentaret, nullo argumento potuit obseruare. Addimus huic, secundum, puellæ; de qua quod Dæmonem haberet, nulla fuit suspitio, habuisse verò tum proditum est, quando eidem manus imposuit S. Germanus, Parisiensis Episcopus, de hac Fortunatus Pictauiorum Episcopus, in vita S. Germani, cap. 27. Ad dimustertium Petri cuiusdam Cauponis filij; qui quamuis grauissimos cordis dolores pateretur, ignorabat tamen eosdem esse ab inhabitante Dæmone, donec hoc edoctus esset à Theodoro Archimandrita: teste Georgio Presbytero in Theodori vita. Hic & quartum suppeditat puellæ annorum viginti octo; quæ incurabilem, quo laborabat, morbum tum didicit primum Dæmonis inhabitantis malitia allatum; postquam impostor spiritus se prodidit ad impositionem manuum eiusdem Theodori.

9. Porro, (vt secundæ quæstioni respondeatur) quam necessarium non est, vt signis suum aduentum Dæmones testentur: & si quando illa adhibent, id præcipue (vt est verisimile) ex ipsorum pendet voluntate, hinc est, quod ipsorum aduentus certa atque determinata signa non assignentur.

10. Quadruplicium tamen sacerdotale Romanum (vt vocatus liber Ritualis) meminit. Cap. 1. de Exorcismis. Docet interdum Dæmones se:

res se sub forma externa, quæ terrorem incutiat exhibere, priusquam homines inuadant: interdum vento & tumultu præsentiam suâ testari: tertio prius affligere vel aliqua molestia afflicere: quarto, aliquando somniantibus mirabiles rerum species ingerere.

Forma, qua terrent duplex est, quædam humana; quædam brutorum animantium. Humana haud raro disiuncti alicuius est, aut qui violentam mortem difficilemque sustinuit. Si brutorum est animantium, vel est nigri canis, vel hirci, vel alicuius bestia ad terrorem incutiendum composita.

Ventus & tumultus, qui in hac re Dæmonibus seruiunt, mox obseruantur peregrini esse, & ex non prorsus naturalibus causis orti. Hinc & vix alijs locis, quam vbi is, quem Dæmon ingredi parat, producti. Cum tumultu & vento strepitus coniunxerim; qui, dum audiuntur, ex vestibibus, quæ vel colliduntur, vel per terram trahuntur, excitari videntur.

Molestia, quæ obsidentis affertur, fit per colaphos, per attractiones, per propulsationes, per casus, & his similia. Hæc à dæmonibus, quamuis sub spectabili specie non appareant, procurari facili negotio possunt omnia.

Species rerum, quæ somniantibus obuersantur, variæ sunt. Ferè tamen fit, vt quos spiritus ingressuri sunt, somnient se à Dæmonibus vexari, agitari, molestia afficij, aut etiam occidi, siue iugulari: qui deinde à somno excitati, somnij veritatem magno suo detrimento, & calamitate experiuntur. Hæc ferè sacerdotale Romanum.

CAPVT XII.

Quorum ordinum sint Dæmones, qui homines possident, & unde id cognosci valeat.

NON vocamus in controuersiam, sintne inter ipsos Dæmones, Ordines quidam, & classes; ponimus esse. quærimus, Ex quibus Ordinibus sint, qui homines obsident; & unde de hoc possit deprehendi.

Primum enim illud ex bonorum Angelorum conditione colligimus. Inter ipsos, certos Ordines esse, natura docet; Patres constanter affirmant, & sacræ literæ haud obscuris argumentis insinuant. Cum igitur ex bonorum Angelorum numero & classibus spiritus nequem deciderint; etiam inter ipsos aliquis erit ordo, & procul dubio is ipsus, qui antequam ad suas miserias prolapsi sunt, fuit.

3. 30. Maius pro hac re argumentum ex Domini verbis colligitur. & primū quidem Lucæ 11. vbi ipsos testatur habere Regnum. Si *Satanas*, inquit, *in seipsum diuisus est, quomodo stabit Regnum eius?* Regnū enim non confusam quadam inordinatamque multitudinem significat; sed principatum excellentissimum, in quadam coordinatione præfidentium, atque subiectorum, in vnum finem tendentium, consistentem. Deinde Matthæi, 25. vbi damnatos in extremo iudicio docet relegandos in ignem æternum, qui paratus sit *Diabulo*. & *Angelis eius*: *Diabulo* scilicet, tanquam Principi & capiti: *Angelis*, tanquam eius ministris.

4. Idem Iob atque Euangelista Ioannes insinuant. Iob 41. quando *Leuiathan* (nomen hoc est *Dæmonis*) docet esse *Principem super omnes filios superbia*; ipsos etiam, qui superbissimi sunt, *Dæmones*. Ioannes, quando, Apocalyp. 12, asserit *Draconem cum suis Angelis*, ducem, scilicet, cum subiecto grege, *pugnasse contra Michaellem eiusque Angelos*. Quod idem iudicium fuerit Iudæorum, vel ipsorum calumnia probat. qua Christum in *Principe Dæmonum Beelzebub* asserbant ei iicere *Dæmonia*. Neque enim rectè *Principis* dicitur, qui in nullos habet principatum: nullos habet sibi subiectos.

5. Tribus verò de causis conuenit, ut hic inter Nequam Spiritus sit Ordo. Prima sumitur ex ipsorum natura, quam non omnes habent æqualem; sed alij aliis perfectiorem. at conuenit, ut qui naturæ dignitate præstant, iis quorum inferior est conditio, dominantur; & eos quasi in suos fines ob quos creata sunt, deducant. Altera ex diuina sapientia petitur, quæ omnia volunt esse ordinatissima. *Quæ à Deo sunt*, inquit Apostolus, Rom. 13. *ordinata sunt*. At à Deo est potestas *Dæmoniaca*; etiam qua in homines sæuiunt Spiritus. ordinata igitur & illa erit. Sed & ipsorum malitia atque nequitia (quæ tertia sit causa) postulat ut Ordo inter ipsos sit & seruetur. Omnino enim, qua hoc omnium vnum studium est, hominibus nocere; ut id cōsequatur, ordinē volent obseruare: cum hominibus nocere ita commode non possunt, si inter se mutuis atque intestinis bellis dissentiant. Nec his aduersatur, quod in terra *miseria* & *tenentiarum nullus dicatur esse ordo*. Iob. 1. *sempiternus sit horror*. Ordo inter ipsos est nullus, qui ad æternam beatitudinem perducatur. est nihilominus ordo *potestatis*, qui & naturæ inæqualitatem consequitur; & quem ad bonos exercendos, & malos torquendos Deus Opt. Max. vult iis seruire.

6. At (quod alterum est Caput) An qui homines infestant & obsident; ex omnibus sint ordinibus, difficultatem aliquā habet: propterea

propterea; quod non quas functiones, si in gratia perstitissent, Nequam Spiritus habuissent; easdem habeant, postquam à gratia exciderunt, & infernalibus pœnis deputati sunt.

7. Neque enim beati Spiritus se omnibus negotiis immiscent. Sunt quidam, quorum omnis quasi occupatio cum Deo Opt. Max. est; ut illi, qui supremi sunt ordinis. Sunt alij, qui quasi administrant tres humanas, & ut Dei mandatis fiat satis, procurant: ut qui sunt mediij: Tertio sunt, qui mandata hæc exequuntur, & singula perficiunt: ut qui sunt ordinis tertij.

8. Si has leges maligni Spiritus seruari, facilis esset, & expedita ad propositā questionē responsio. Quemadmodū enim iis, qui sunt infirmi ordinis Spiritibus bonis, singulariū rerū administratio, & cura commissa est; ita posset dici Spiritus, qui hominibus molesti sunt, ex infirmo Ordine esse; esse, inquam, ex numero Angelorum, aut eertè Archangelorum.

9. Verū, qui à gratia, propria malitia exciderunt *Dæmones*, nec omnino iam, quas natura postulat leges obseruant, nec tam attendunt quid facere ipsos, pro naturæ dignitate, cōueniat, quàm ut suę libidini faciant satis. quò sit, ut hinc certo cognosci nequeat, ex quibusnam Ordinibus sint, qui homines obsident.

10. Interim ex dictis duo videmur nobis non perperā colligere. Alterum est, dubium non esse, quin, *qui ex infirmo sint Ordine, homines ingrediantur, & molestent*. Neque enim indignū est, ut ad priuata & particularia negotia descendant: naturę eorū conditio hoc postulat: Neque alienū ab ipsorum voluntate, ut graues sint & torqueāt. Ad hoc ipsos vrget propemodū summa & inueterata nocēdi libido.

11. Alterum est: *etiam eos, qui altiorum sunt Ordinum, hic operas suas locare, & molestos hominibus in obsessis corporibus esse*. Quamuis enim natura ipsorum grauiora & altiora studia postulet; studiū tamen nocendi tantum est; ut etiam ad minima officia se lubentes demittant.

12. Fortè pro hac sententia Christi oratio est. Nam cum *Dæmonium* quoddam eiecisset, quod Apostoli eiicere nequibant; mox docuit quosdam esse Spiritus, qui maiorum sunt virium, & apud quos cōmunis exorcizandi ratio non sufficit, ad quos exigendos maiores *machinas orationem & ieiunium*, adhibere oporteat.

13. Fortè eandem sententiam probat Christi silentiū. Obiiciebant ipsi alicubi Scribæ legis, quòd in *Dæmoniorū* Principe, *Beelzebub* eiiceret *Dæmones*. Quid ad hoc Dominus? Non negauit Principē *Dæmoniorum* *Beelzebub* homines obsidere posse: id suo silentio probat. Negauit se *Principem Dæmoniorum* habere, & in eius nomine *Dæmonia* eiicere.

Fortè

14. Fortè potestas Apostolis super omnia Dæmonia collata, Luca 10. idem confirmat. Cui super omnia Dæmonia Apostolis potestas confertur; si non omnia mortales interdum ingrediuntur?

15. Maius robur ad hanc sententiam cõstituendam affert Apost. Paulus, dum sic loquitur: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem; sed aduersus Principes & Potestates: aduersus mundi Rectores tenebrarum harum; contra spiritualia nequitia in caelestibus.* Nunquid si non singulis verbis superiorum Ordinum Spiritus notauit; notauit dictionibus *Principum & Potestatum*? quos contra, dum colluctationem nobis asserit, insinuat profectò ipsos etiam corpora ingredi, & magnas molestias afferre Obsessis. Atque hoc agnouisse videtur S. Antohius. Cum enim ad ipsum aliquãdo adductus fuisset Energumenus, intellexit Principalem (vt loquitur Palladius) esse Spiritum, qui miserum obsideret. quocirca nec per se, sed per S. Paulum simplicem cuius potestas, quam sua, maior posse eijci. Vide Palladium Sect. 15. Histor. Patrum.

16. Ex omnibus igitur Ordinibus Dæmones humana corpora ingrediuntur. Nullus in Ordine erit, qui mortales ingredi, si ita Deus permittat, recuset. Verum, cuius nam Ordinis sint, qui in hominibus lateant, non ita facillè dictu est.

17. Nam si qua regula vtimur, vt cognoscamus, sintne homines obsessi eadem hac in re voluerimus vt; procul à veritate aberrauerimus. Quid ita? quia illud ex operationibus, quæ homini minimè conueniunt, deprehendimus; at operationes non ita Ordines Dæmonum discriminant. Vix in obsessis operationes notabis, quas non minimus quisque Dæmonum, si modò velit, & superioris potestate non prohibeatur, perficere valeat.

18. Haud tamen falli multum dixerim, qui superiorum Ordinum Spiritus ex duobus deprehendi posse existimant: Ex magnitudine grauitateq; malorum, quæ Obsessis afferunt; & præterea ex difficultate, quam in ipsis ex hominum corporibus exigendis experiuntur Exorcistæ. Maiora illi damna inferre videntur: difficilius ex humanis corporibus eijci.

Et alios quidem alijs grauiora mala afferre, passui docet præsens Disputatio, eorum exēptis, qui Obsessi leguntur: difficilius verò quosdam expelli, sequentia confirmant. Adduntur ad S. Benedictum puella Dæmoniu habens. adhibet ipse, quos potest machinas, vt eijciat; sed frustra omnia? hoc solum consequitur, intelligit Spiritum non per se, sed per S. Remigium eijci posse. ita Hincmarus in Vita Remigij. Sic aliquando eodẽ tempore, tres adducti sunt

33 sunt ad Theodorum Archimandritam; quorũ duobus ille statim subuenit, tertio non nisi post aliquot dies teste Georgio presbytero in eius Vita. Idem Theodorus puer adhuc, eodẽ teste, quem non potuit primo die flagellis eicere Spiritum, eiecit die tertio. Quantum laboris in Dæmoniaci quadam curanda suscepit S. Bernardus Mediolani, cum sacrificio Missæ celebraret? Et piis orationibus adiutus populi, & loci sanctitate, insolentiorẽ semper expertus est Satanam. Rem totam latius prosequimur 46. Capit. Eodem modo difficilem admodum se exhibuit, quem ex Artemia Diocletiani Imper. filia eiecit S. Cyriacus. Siquidem post tertio adhibitu Exorcismum, primum discessum parauit. hoc apud Suerium Tom. 4. Et quem eiecit Patroclus, eremi cultor, triduanaq; orationem eamq; ardentem requirebat teste Gregorio Turonensi, cap. 9. in vita Patrum. sed maius his robur habet, quod sacræ literę docent, fuisse Dæmoniacum, in quo eiiciendo Apostolorum vires succubuerunt; quodq; oratione tantum, & ieiunio fugari docuit Dominus. Verum de hoc argumento, Parte 4. Hoc nunc conclusum sit, duo ferè esse, quæ superiorum Ordinum Spiritus prodant.

19. Certius vtroque argumentum est, ipsorum vi, per Exorcistas, extorta confessio. Quamuis enim vltro multa asserentibus credi non debeat, quod plerunq; mentiantur, & hominibus imponat: quemadmodum tamen vi Exorcismorum coguntur, vt alia fateantur; ita cogi credendum est, vt Ordines suos, atque classes prodant. Ita se inferioris Ordinis esse prodidit, quem Triphon ex filia Gordiani Imperatoris eiecit. Coactus enim à viro sancto dicere, cuius imperio miseram esset ingressus; se à Patre suo Dæmone missum esse respondit. Metaphrastes in vita Triphonis.

CAP. XIII.

Plures quandoque in vno homine Dæmones esse, atque, vnde id cognosci queat.

1. **V**NVM aliquem hominem ab vno Dæmone possideri, pluribus exemplis, tam sacris, quàm profanis doceri potest: & manifestum est: quamuis, teste Tostato in 8. Matthei, q. 136. quidam id negent. An verò in vno eodemq; plures esse possint; an semper sin plures; atque vnde id deprehendi possit, hoc Capite inquirendum est.

Lucæ 8.

Lucæ 11.

Et plures quandoque in vno homine esse sacrarum Scripturarum prodit grauiſſima authoritas. Cùm quodam tempore Dominus in Dænio eiiciendo occuparetur, & quod ipſi nomen eſſet interrogaret; mox reſponſum hoc tulit, *Legionem* dici, quia, vt Euangelifta adiungit, *multa Dæmonia intrauerant in hominem*. Idem alio loco his verbis inſinuat. *Cùm immundus*, inquit Dominus, *Spiritus exit ab homine, per ambulat per loca inaquoſa, quarens requiem: & non inueniens, dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui: Et cùm venerit, inuenit ſcopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios Spiritus, nequiores ſe, & ingreſſi habitant ibi*. Sic Marci 16. & Lucæ 8. quod Dominus ex Magdalena ſeptem expulerit Dæmonia. Sed & nihil eſt, quod prohibeat, cur minus plures in eodem homine Spiritus eſſe queant. Non ea Spirituum, quæ corporum, conditio eſt, vt vnus alteri cedat. Vbi vſus ſpiritus, ibi mille eſſe poſſunt. quin imò 6666. quemadmodum exemplo eius, cuius ſupra meminimus, perſpicuum eſt.

3. Sicuti autem nihil prohibet, cur minus plures eundem hominẽ obſideant: ita nihil propemodum eſt, quod omnino perſuadeat plures ſemper eſſe, qui vnum obſideant. Quod per plures fit, id per ſæpe vnus opera poteſt cõfici. Vnus aliquis ex ipſorum grege, tot & tantas moleſtias homini poteſt afferre: vt pluribus & maioribus ferendis nequaquam miſer par eſſe valeat.

4. Fit nihilominus plerumque vt in eodem homine ſint plures. Docent hoc exempla eorum, qui noſtris temporibus Obſeſſi inueniuntur. Vix vnum aliquem deprehendas, qui non plurimum Spirituum tyrannidem patiatur.

Addo, quod hoc ſocietate Dæmones gaudeant: quod quæ illam deſiderent. Eſto inter ſe diſſideant; in vna tamen hominum ſalute oppugnanda mirum eſt, quàm ſit conſentiens ſtudium, & concors voluntas: vt prorfus credi poſſit expetere ipſos, qui ſecum, in hominibus cruciandis, conſpirent.

6. Lucæ 10.

Eſt pro hac aſſertione Chriſti oratio. Docet ille, quod ſi quando Dæmon exierit ab homine, ſit ſolitus per ambulare per loca arida, & requiem querere: & ſi minimè inueniat, reuertit in pristinam domũ; ita tamen, vt ſeptem ſecum ſe nequiores Spiritus aſſumat. An aſſumere ſocios Dæmon putandus eſt, qui in homine vexando ſocios non deſiderat? non poteſt ferre?

7. Sed nec paterentur in eodem homine ſe Dæmones, niſi voluntate eorum fieret, vt eſſent plures. Cùm enim earundem virium non ſint; ſed quo Ordinibus & claſſibus ſunt ſuperiores, eo etiam viribus;

viribus; omnino, qui Ordinum eſſent ſuperiorum, viribusq; præſtarent, mox eos, qui minus viribus valerent, ſedibus ſuis pelle- rent: quod quia non faciunt, ſe in ſocios torturæ conſentire ſignificant.

Hinc ſequitur non eſſe contrariorum ſtudiorum Spiritus, qui in eodem ſunt homine: ſed idem velle, idem conari, idẽ moliri. Qui conſortes imperij in hominem admittunt; illi, niſi regnum ſuum diſſolui velint, omnino, vt conſpirent, neceſſe eſt.

Cæterùm, quando nam ſint in vno homine plures; & quænam ſint, haud ita facile deprehenditur. Certiorem hic regulam dare non poſſumus; quàm præcedenti Capite aſſignata eſt. Quemadmodum vi Exorcifmorum coguntur, vt prodant, quorum ſint Ordinum; ita cogi poſſunt, vt fateantur, vtrum ſint plures, atque quot ſint. Non tamen mox eorum orationi fides adhibenda eſt. Nam cùm difficulter ſedes ſuas deſerant, quas poſſunt eſſingunt amphibologias, vt Exorcifſtis imponant, & ſocios non prodant.

Quocirca ſi omnino eorum numerus conſtare debet, non ſolum compellendi ſunt, vt dicant, quot ſint; ſed etiam interrogandi, num plures ſint. Poſſunt ſiquidem verè aſſirmare decem eſſe, qui in homine ſunt; quamuis viginti & plures ſint, qui hominem obſideant.

CAPVT XIV.

An plures Spiritus plus torqueant, & ſinguli eadem vel diuerſa tormenta afferant.

Vid pluralitas Dæmonum in Obſeſſis faciat; atque Vtrum com- muna omnes habeant officia, eorundem ſint ſtudiorum, inquirimus. Ibi explicandum eſt. Maiuſue malum plures afferant, quàm pauciores: hic, An, ſicuti diuerſi ſunt, qui in hominibus degunt Dæmones; ita diuerſa ſubeant & ſuſtineant munia.

Multitudine obſidentium Dæmonum augeri malũ obſeſſorum hominum dubium nullum eſt. Si enim ab vno obſideri malũ eſt; quomodo non maius malum obſideri à pluribus?

Nec malum hoc moleſtia caret. Eſt coniunctũ cum maiori cruciatu eius, qui obſidetur. Nec mirũ. Cùm eum obſidendo moleſti ſint Dæmones, & vexent: aut plures vnum aliquem hominem obſidere dicendi non ſunt; aut conſtitendum, quod obſidendo affi- unt & cruciant.

4. Seruit huic argumento pulchrè exemplum, cuius Euangelista Marcus meminit: vbi quia plurimi vnum hominem obsidebant, plurima quoq; tormenta & molestias afferebant. Habebat miser *domicilium in monumentis: non poterat eum quisquam catenis constringere: die & nocte in montibus vagabatur, lapidibus se concidebat, &c.*

5. Seruit præterea, si afferre licet, hic praua prauorum hominum consuetudo: qui cum aliis plura, & grauiora mala desiderant; non vnum, sed plures iis Dæmones imprecantur: quia, scilicet, credunt, plura detrimenta plures, quàm vnum aliquem procurare.

6. Et Dæmones cur homines ingrediuntur, si nocere nolunt & esse molesti? Neque enim ex eo leuamen aliquot habent suorum tormentorum, quod in hominibus resideant: Neque voluptatem aliquam ipsis hic locus, atque hoc domicilium affert. Si quam voluptatem capiunt; ex eo, quòd mortalibus incommodent, hauriunt.

7. Tribus verò modis intelligi potest, quòd omnes sint molesti, Vel vt omnes & singuli, quæ miser homo mala patitur, afferant: vel vt singuli propria habeant, quæ tamen in eadem hominis parte efficiant: vel denique, vt singulis certa quædam distinctaque in homine deputentur loca, in quæ tyrannidem exerceant, & libidinem expleant.

8. Primum fieri posse haud negauerim. Veruntamen Spiritus tum vices suas aliquando mutare, & non omnes vno eodemque tempore ad hominem vexandum incumbere, admodum est verisimile. Quid enim omnium opera necesse? Potest hic vnus sufficere, cessant igitur cæteri: & quando ad ipsos ordo torquendi redierit, sua rursus subibunt munia.

9. Verisimile quoque est, aliquando singulis certa, quæ afferant, mala: *proposita esse.* Varia enim sunt, quæ à Dæmonibus mortales patiuntur: nunc hæc patiuntur, nunc illa. Quapropter ita officia sua distribuisse ipsos credi potest, vt vni hæc, alteri alia procurandi prouinciacommendata sit.

10. Multo verò probabilius illud dicitur, quod tertio loco afferre batur: *Vt singulis certa dicantur assignata esse loca,* in quæ vires suas & tyrannidem exerceant. Nonne in optimè constituta Repub. fieri obseruamus, vt, si quando per plures aliqua effici debeant, quocommodiùs faciliusque illa expediantur, se singulis quasi prouinciac designentur? quidni igitur etiã has leges seruabunt Dæmones?

11. Cæterum quæ diximus, apud eos maximè, qui vnus Ordinissunt, locum habent: Si inter plures vnus classis, aliquis sit, qui superioris

rioris sit Ordinis, (quemadmodum semper esse admodum probabile est) hinc ad has leges non astrinxerimus. Ille, vt superior in domo, non per se quidquam administrabit, sed omnibus intendet, atque, vt singuli suis officiis bene fungantur, aduigilabit.

CAP. XV.

De finibus, ob quos ipsi Dæmones ingrediuntur, & obsident homines.

Causæ obsessionis hominum, vel ex parte Dei peti possunt: vel ex parte hominum, qui obsidentur, vel ex parte Dæmonum, qui obsident. Nam & Deus est, qui iustas ob causas Spiritibus potestatem facit, vt mortales ingrediantur: & homines, si non semper sæpe miseriarum suarum sunt authores: & Dæmonibus in hac carnicina aliquid propositum esse, licet colligere, tum ex eo, quod libenter homines ingrediuntur; tum quoque inde, quod has suas sedes difficulter deserant.

Hoc Capite non quid Deo propositum est; inquirimus: neque etiam quæ ex parte hominum causæ dari possint: sed quidnam Dæmones potissimum moueat, vt hic operas suas comodant. Priors illa aliis locis excutientur: hoc ad præsentem Disputationem pertinet.

Sunt, qui arbitrantur Dæmones hac hominum miseria idcirco delectari; quòd propriarum miseriarum, & cruciatum sit leuamè: quasi, cum in hominibus sunt, illosque affligunt, ob infernalibus pœnis respirent: easdem vero in inferno sustineant, extra homines constituti.

Hi in duobus errant. Primo, quod non alium locum Spiritibus, vbi pœnas lauant, attribuant, quam infernum. Sit ita, quod infernus meritis eorum debeatur: Sit quoque certum, plurimos in inferno degere: sed tamen non omnes inferorum carceribus concluduntur. Multi sunt, qui nec concluduntur inferno; nec in humanis degunt corporibus: qui in aere versantur, & ad homines exercendos, magna Dei prouidentia, relictisunt.

Secundò in eo errant, quod hanc vexationem, & hominum cruciatum, censeant pœnarum Dæmonum esse leuamen. Quocunque loco sint Dæmones, suum secum infernum circumferunt: Quascunque aliis afferant cruciatum, suis non liberantur: Quantumcunque aliis noceant, nullum hinc ad miseros lucrum.

Cruciantur, dum in inferno sunt: Cruciantur, dum in hominibus sunt: in quacunque etiam, vel inferui, vel hominũ parte latitent.

Adde quod in hominibus constituti, à grauissimis cruciatibus ignis infernalis non sint absoluti. Vt suum secum semper infernum; ita semper secum infernalis ignis circumferunt grauissimos cruciatu.

Interim licet pœnarum & tormentorum, quæ pro meritis patiuntur, leuamen nullum habeant Dæmones, dum in obsessis sunt corporibus; voluptatem tamen quandam hauriunt inde, quod hominibus incommodant, ipsis obsint, ipsos vexent. *Et hanc præcipuam causam dixerim, cur mortales ingrediuntur, & semel obsessos eum tanta difficultate deferant.*

Voluptas verò hæc & nocendi voluntas, ex odio, quo erga humanum genus flagrant, principium sumit. Neque enim hoc leue est. Docet id Apostoli oratio esserentis, in modum *rugientium Leonum truces circuire, & querere, quos deuorent*, id est, quibus extremam calamitatem afferant.

Quemadmodum igitur fieri videmus, vt qui odia fouent, si iis, quos odio prosequuntur, incommodent; voluptatem quandam capiant, & quasi miseriarum aliquod leuamen sentiant: ita voluptatem Nequam Spiritus percipiunt; dum nobis capitalibus suis hostibus, nocent, & molesti sunt.

Odiu hoc erga genus humanum *extriplici causa* proficiscitur. Prima est *auerfa* ipsorum à Deo, summo bono, voluntas. Cum enim Deum ferre nequeant Nequam nil mirum, si eos odio prosequantur, qui cum Deo se coniungunt; quos Deus diligit, & qui vicissim Deum diligunt.

Altera est *humana felicitatis inuidentia*. Inuident miseri hominum generi, quòd angelica relicta humanam naturam in vnitatem hypostasis diuinæ assumpserit Dei filius: atque illam ipsam naturam ad cœlum euehere, & super omnes Angelorum choros voluerit collocare.

Inuidentia etiam *salutis singulorum* huius odij magna causa est. Qui felicitatem humanæ naturæ diuinæ gratia collatæ mortalibus inuident, illi ægerrimè ferunt homines iis in sedibus collocari, quibus ipsi, iustissimo Dei iudicio, peccatis suis postulantibus; eieci sunt.

Hæc causæ odij Dæmonium in humanum genus. Hinc tot omnibus locis hominibus ab ipsis positi laquei; tot struete insidie. Hinc prima & præcipua ipsorum cura: vt à Deo mortalis auertant, & ad sua castra pertrahant. quod quidem si consequantur, præclaros se putant agere triumphos: si assequi desperant, pro lucro habent, si vel corporibus vel fortunis incommodent.

Porro

Porro præter dictam superius causam, etiam alia sunt, quæ Spiritus Dæmoniorum ad homines ingrediendos, & torquendos inuitant. Inter has Toftatus in Caput 8 Matthæi, q. 121. ponit propriam cuius sunt appetentissimi, excellentiam. *Superiorum a se dicit semper.* Quia verò ad suam dignitatem pertinere putant si homines oblideant vtrunque & in eos quoddam quasi imperium exerceant vehementer expetunt.

Cum hac tertia habet affinitatem: vt, præter dignitatem, quam in hoc consistere existimant, etiam diuinus ipsis honor deferatur. Neque hic spes fefellit illos. Voti facti sunt compotes: si non apud Christianos; certè apud Ethnicos: qui quemadmodum alios diuinis honoribus sunt prosecuti, à quibus beneficia sperabant; ita eisdem aliis impenderunt, vt ab ipsorum vexatione & molestia essent liberi. Et hanc rationem habet Toftatus Abulensis, eodem loco.

Ex dictis soluitur quæstio, qua, *Sintne feliciores illi, qui in humanis corporibus sunt Dæmones, ijs, qui detinentur in inferno*, quæritur. Feliciores non sunt, si quas pro peccatis pœnas luant, attendas. Quia tamen duo habent, vnde voluptatem quandam capiunt, fortè hac ratione feliciores dici possent. horum alterum est, quod carceribus inferni, quos oderunt, non concludantur: alterum, quòd voluptatem quandam ex hominum vexatione & molestia capiant; quorum vtroque carent alij.

CAP. XVI.

An & qui homines possint Dæmones hominibus immittere.

DEI imperio & voluntate Dæmones in homines immitti posse; & quannoque immitti, certum est. Quemadmodum omnis Creatura, ita Dæmones sunt Deo subiecti, eiusque imperio parent, in quacunque etiam re ipse illorum opera voluerit vti. *Columna cæli*, inquit Iob, *contremiscunt, & parent ad nutum eius: Spiritus eius ornauit cælos, & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus.*

Certum etiam est inferiorum Ordinum Dæmones pro superiorum voluntate, si ita Deus permittat, immitti. Hoc multorum confessione edocti sumus. Nec ratio suadet contrarium. Quid quòd necesse sit, vt aliorum imperia Spiritus libenter excipiant, & mandatis parent; si reguum suum tueri propagare, & conseruare volunt?

Deho-

3. De hominibus quæstio est, Vtrum illi quoque Dæmonibus valeant imperare, & potestatem facere, vt alios ingrediantur, & affligant. Et quoniam hominum non vna omnium conditio est, quæstio est de iis primùm, qui sanctitatis, & pietatis sunt cultores, & plurimùm apud Deum possunt; Tum de his, qui se Dæmonibus deuouerunt, & ipsis operam in detrimentis hominibus afferendis, locarunt, quos Sagas siue Maleficos dicimus.

4. Neutris potestatem hanc esse quidam inde colligunt: quòd par in parem, multo minus in superiorem inferior imperium non habeat. quapropter cum spiritualis creatura, quacunque corporea sit superior, nihil cum authoritate Dæmonibus, qui Spiritus sunt, præcipere posse volunt homines corporeos.

5. Et quamuis (addunt) diuina auctoritate priores illi in Dæmonibus ius habent, finitum tamen illud est. Habent, inquit, potestatem exigendi ab hominibus Dæmones, non ad eosdem in corpora immittendi. Posteriores verò quemadmodum diuinitus potestatem non habent eiiciendi, ita nec imperare valent, vt humana corpora ingrediantur. Sic illi.

6. Veruntamen, vt de prioribus primum dicatur, omnino illorum quidam ius illud habere videntur. quamuis enim, si spirituum naturas attendas, præstantiores ipsi hominibus sint; conditio tamen status eorum, ad quam, peccatis ipsorum ita exigentibus, deuenerunt, multò est multorum hominum inferior: Et licet *credentibus* in se Dominus dederit potestatem eiiciendi Dæmonia, Apostolis tamen alicubi absolutum plerumque in Dæmonia ius videtur contulisse. *Conuocatis*, inquit S. Lucas cap. 9. *duodecim Apostolis, dedit illis virtutem & potestatem super omnia Dæmonia.* & Lucæ 10. dicitur: *Dedit vobis potestatem super omnem virtutem Inimici.*

Marc. 16.
Lucæ 9.

7.
1. Cor. 5.
1. Timot. 1.

Ad hanc rem confirmandam maius robur afferunt exempla ex Sacris literis deprompta. Tradidit Apostolus Paulus Corinthium quendam Satanæ, in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret. Eidem Satanæ, alio loco, tradidit Himenæum & Alexandrum ob blasphemias. Et S. Parthemius rogatus à Dæmone quem iam erat profligaturus, quoniam expulsus diuerteret: *Hominem humilem*, respondit, *ingredere. En addebat, ingredere me.* ita Metaphrastes 7. Februarij.

8. Ad hæc accedit, quòd ipsi Dæmones penes homines potestatem hanc esse, agnoscere videntur. Quomodo? quia si quando ex hominibus diuina virtute eiiciuntur, petunt, vt eorum, à quibus pelluntur, voluntate & facultate alios ingredi liceat, quemadmodum & ille

& ille petiit, quem ex Artemia Diocletiani Imp. filia eiecit S. Ciriacus. Apud Surium Tomo 4. Et qui à Christo eiecti rogauerunt, vt in porcos mitterentur, non crediderunt se à Christo in homines mitti potuisse?

Veruntamen quamuis potestas hæc sit in Christi Ecclesia: apud paucissimos tamen est. sed & rarissimè illa vtendum. Vnde & paucissima eorū qui potestate hac vsi sunt, reperiuntur exempla. Olim, quando aliæ rationes deerant rebelles coercendi, & in officio continendi, admitti facilius potuit: nunc, quando commodiores rationes suppetunt, vtilius intermittitur.

Atque ita de prioribus sit definitum. De posterioribus idè dixerim. Refert B. Hieronymus in vita Hilarionis, arte Vatum Esculapij Dæmonem in Virginem, quam iuuenis quidam perditè amabat, fuisse immissum; & miris modis illam dementasse. Refert Anastasius Nicænus, quæstione 23. Simonem Magum eos, qui ipsum præstigiatores dicerent, Dæmonibus subiecisse; postquam eos esset allocutus; bouem sacrificasset, & conuiuio excepisset. Et, qui arte Dæmonis spiritus exigebat. Apollonius Tianeus. Spiritus immittere non potuisset? Vide Baronium Tom. 1. Anno Christi 28.

Addo dictis Dæmonum, qui in hominibus sunt, & Maleficorū publ. confessionem. Confitentur illi, si quando Exorcismis eiiciuntur, se à Sagis & Maleficis immisos esse: Testantur hi dum quæstionibus subiiciuntur, se Dæmones aliquando immisisse. Fides vtrorumque, etsi forsitan in aliis rebus, hæc suspecta esse non debet; cum legitima de vtrisque fiat inquisitio. Exemplum pro hac re recenset Theodorus in historia Sanctorum Patrum, quòd ipsius verbis ascribimus: *Cum quadam puella, inquit, thalamo adhuc contineretur, & repete capisset vexari à malo Dæmone, accurrat pater ad diuinum hominem (Macedonius is erat) orans, & vociferans, & postulans, vt curaretur filia. Is autem precatus iussit vt Dæmon statim abiret à puella. Hic Dæmon dicebat se eam non sua sponte fuisse ingressam, sed magnis coactum præstigijs prodebat quoque nomen eius qui coegerat; & amorem esse causam incantationis. Hæc cum audisset Pater; non tulit iræ impetum, nec exspectauit vt curaretur puella. mox omnium Magistratum summum adit, accusat hominem, rem negabat, & accusationem nominabat calumniam. Hic autem non alium citabat testem, quam ipsum Dæmonem, qui minister fuerat incantationis: orabatque, iudicem, curreret ad virum diuinum (Macedonium) atque eius acciperet testimonium. Cum vero is diceret non esse fas, nec iustum, vt in loco monasticae exercitationis haberetur quæstio: dixit pater puella,*

se in iudicium ducturum Macedonium. & currens persuasit; & duxit: Magnus igitur Macedonium fungebatur officio Iudicis, utens ea, qua intus habitabat, potestate: Iussit igitur Demoni, ut consuetum mitteret mendacium, & rotare veritate narraret tragediam. Ille à maxima adactus necessitate, & virum ostendit, qui ei magicis carminibus vim attulerat; & an illam, per quam illa potio puella data fuerat. Hactenus Theodoretus Sect. 13. in Macedonio.

12. Nec mirum, si aut ipsi Malefici, dum hominibus incommodare student Dæmonum operas postulent: aut operas suas ipsis locent Dæmones. Nunquid, non grauiora illi à Dæmonibus efflagitant? Nunquid non etiam grauiora, quam hinc afferuntur, ipsis promotoribus, damna Dæmones procurant.

13. Porro non eadem hi posterioris cum prioribus potestate in Dæmones utuntur. Quid quod posteriorum nulla sit in Dæmones potestas; priorum autem sit summa? illis non possunt obsequium suū negare Spiritus, quāuis fortè hac in re sint prompti, & faciles: deest quæ cum potestate dantur, ut serui exequuntur: hinc propter pacta, quæ cum miseris habent, seruitutem simulant.

14. Atque ita de hominum in Dæmones imperio constitutum sit. Vnū addimus, antequam hoc Caput cōcludamus, alia videlicet, ratione aliquādo fieri, ut homo homini huius diabolicæ tyrannidis sit causa. Qua vero? mala superiorum imprecatione. Neque enim nouum est, ut à Dæmonibus mox occupati sint, quibus alij Dæmones essent imprecati. Possemus argumenti huius recentia exempla producere, sed contenti erimus vno atque altero Cæsarij. Refert ille Lib. 5. cap. 26. iratum patrem filix quinquenni, cum lac commederet, imprecatum esse, ut vna cum lacte Diabolum vocaret. Vix verbum ille effatus, à Diabolico occupatur puella, miseramque seruitutem, vsque ad maturam ætatem perpetitur. Similia duo idem Cæsarius habet c. 11. 12. & eiusdem libri, alterum de vxore cui maritus; alterum de filio, cui pater Dæmonium imprecatus fuerat. Et in vita S. Parthenij legitur, apud Metaphrastem 7. Februarij, quod difficilem se ostenderit in illo Spiritu eiiciendo, qui immorigerum & rebellem filium, ad iustam parentum indignationem impressus fuerat.

15. Atque, ut mala aliorum imprecatione Dæmonibus quandoque ingressus in hominem patet, ita possunt quidam à Deo rectè postulare; ut in peccatorū iustam vindictam Dæmonum torturæ quosdam subiiciat: qui hac ratione carnificinæ huius diabolicæ quædam causa

causa dicent. Qui bene dicebat, Psal. 108. Diabolus stet à dextris eius: nonne similiter bene dixisset: Diabolus ipsum ingrediatur. Est & hac ratione vsus S. Eligius Nouiomensis Episcopus, quemadmodum in ipsius vita, cap. 20. lib. 2. refert Audienus Rhotomagensis Præsul. Nam cum impios quosdam, & superstitiosos ritus, quos in Natali S. Petri, sui celebrabant, abrogatos vellet; & imperata face-re illi recusarent, imò insolentiores redderentur; à Deo, ut in eodem animaduerteret petiit. Quid verò; Mox amplius 30. obsessi sunt à Spiritibus immundis. Rogantibus tum pro sociis aliis, Experiuntur, respondit, prius cui seruire elegerint perdurauitq; vexatio per annum integrum: & recurrente eodem D. Petri Natali, pristina incolumitati sunt restituti.

C A P. XVII.

De varijs operationibus Dæmonum in obsessis corporibus, & quæ exijs, hominibus possint tribui, quæ non.

Perationes, quas Dæmones in obsessis corporibus exercent, sunt duplices: quasdam exercēt in obsessis corporibus, sed non per obsessa corpora: quasdam & in obsessis, & per obsessa corpora. Prioris generis sunt, quæ ipsis sunt propria, ut intellectus atque voluntatis actiones, quæ sub nullum sensum cadunt. Posterioris, quæ aliquo sensu percipiuntur, & cum corporibus aliquid commune habent.

Hæ rursus sunt duplicis generis. Quibusdam cruciantur & torquentur Obsessi, Aliæ sunt, quibus nullum tormentum obsessis afferri videtur. In illo genere sunt, quarum Capite septimo meminimus: in hoc partim sermones, quos in obsessis corporibus habent Dæmones; partim labores, quos Obsessi subire, & perferre videntur; ut sunt vinculorum discriptio, onerum, quibus humanæ vires non sufficiunt. translatio, &c.

Quælescunque verò operationes habeant, & exercent Dæmones; quamuis in humanis corporibus fiant, ab humanis tamen plurimum differre dubium non est. Prima illæ voluntatis & intellectus hoc differunt, quod necesse non sit volentibus intelligere ad phantasmata, quæ in hominis imaginatione sunt, attendere. Huius in promptu causa est quia non quemadmodum in corpore anima est, ipsi corpora inhabitant Spiritus.

4. Sic nec quicquam corpora ipsos in his operationibus impediunt; nec, ut vel plura, vel facilius intelligant, iuuant. quas res possunt, & quot res possunt, dū ab humanis corporibus expediti sunt, percipere: easdem, & quidem omnes, possunt in corporibus latitantes.

5. Ratio *secundarum* operationum superius explicata est. hīc repeti non debet. Id solum addiderim, nullo modo humanas eas dici debere: propterea quod ad eas homines concurrere non videantur; sed ad patientium tantum modum se habere. Huius generis fuit totius corporis in modū vtri inflatio, & maxima aquæ per omnes meatus cum ingenti vocis intentione effusio; quā in puero, à quo Dæmonium expulit S. Macarius, præsentis sunt admirati: de quo Palladius in vita Macarij. Distortio item & volutatio Eutychieiusdam, quem Theodorus Archimandrita ab obsidente Spiritu liberavit: cuius in eiusdem Vita fit mentio, apud Georgium presbyterum, eiusdem discipulum.

6. De *tertijs* dubium non est, quin illæ, ad quas subeundas humanæ vires impares sunt, Dæmonibus ascribendæ sint. Ad has etiā saltum refero, velocemque cursum mulieris, à S. Bernardo Mediolani curatæ: de qua in Vita Bernardi, lib. 2. cap. 4. quod saltu scamnum, in quo S. Bernardus sedebat, transfilerit: & tantæ agilitatis causam ininterrogata responderit, se pernicitate etiam posse superare velocissimos equos.

7. At de sermone, atque oratione, quam Obsessi habent quæstio est; Dæmonumne ad hominum sint. Hoc nostrum iudicium est, quod quamuis multa per se Obsessi loquantur, ad quæ Spiritus nihil conferunt, sæpissimè tamen fit, ut totus sermo sit Dæmonum. tum maxime, quando terribiles rugitus atque inconditos clamores exercitant: quando quæ ab hominibus cognosci nequeunt, futura prædicunt: quando reuelant, quæ Obsessorum cognitionem fugiunt: quando linguis loquuntur peregrinis: quando de rebus altissimis sermonem habent, & à vexatione Spirituum liberi, quæ dixerunt, ignorant: quando in potestate Obsessorum non videtur esse, ut taceant.

8. Hinc ex *quinque* potissimum signis Tostatus Abulensis, in 8. Matthæi, qu. 114. putat posse deprehendi, Vtrum Dæmonum sit oratio, quæ ex Obsessorum ore proficiscitur. *primum*, inquit, est, si loquantur, quæ alijs nescierunt: ut si omnino rusticus lingua loquatur Hebraica. *2. si voce consuea loquantur, sed de rebus altissimis, quas scire non possunt.* *3. si postquam cessant abripi, & sibi restituantur, nesciant respondere de his,* de qui-

de quibus sermonem habuerunt. *4. si de rebus secretis, quas nulli mortaliū valent cognoscere, loquantur.* *5. si in ipsorum potestate non est, ut taceant, vel loquantur.* Hæc Tostatus.

9. Quocirca non obsessorum hominum, sed obsidentium Dæmonum opera erant rugitus, ululatus, mugitus, quos obsessa mulier ad corpus S. Liborij Cenomanensis Episcopi edebat. de quibus Tom. 4. Surius fol. 338. Ingens item clamor, quem cum maxima aquæ effusione edidit puer, à S. Macario curatus. de quo Theophyl. Oratio etiā, quæ à filia Gordiani Imper. dicebatur à solo Triphonis sperandam incolomitatem: quemadmodū in Vita Triphonis 1. Febr. refert Metaphrastes; & illa quoque, quæ per Obsessum significabatur aduentus S. Germani, cum socio Lupo, in Britanniam: de qua Constantinus presbyter in Vita S. Germani cap. 22. Coniuncta præterea, quæ Obsessi coniecerunt partim in S. Columbanum, de quibus Jonas Abbas, cap. 27. Vitæ eiusdem: partim in S. Bernardū, de quibus lib. 2. cap. 4. in Vita Bernardi. Denique vociferationes importuniores, quibus quædam interturbant S. Dominici Concionem, quarum in eius Vita, lib. 2. cap. 9. fit mentio.

10. Sed quamuis Dæmonum omnia hæc sint voces; multo tamen hic plura habent præsidia, quam alijs, dum loquuntur aut in brutis animantibus, aut in effectis, ipsorum opera, corporibus. In his postremis, cum nec animata sint, nec viuentia; nulla apta sunt organa ad locutionem vocemque formandam. In brutis animantibus organa quidem sunt locutionis; verum tamen non ita perfecta, ut in hominibus: In hominibus completa sunt perfectaque.

11. Hinc non malè doctissimus Tostatus, in 8. Matth. qu. 114. triplices Dæmonum locutiones in corporibus distinguit. *Dæmones*, inquit, *possunt loqui per corpora tripliciter.* *Primo in ijs rebus, quæ nec per se possunt loqui; nec habent organa ad loquendum.* *Secundo in ijs, quæ per se non possunt loqui, habent tamen omnia, vel plurima locutionis organa.* *Tertio per res quæ organa habent, & per se quoque possunt loqui.* Hæc Tostatus.

12. Quando cunque verò hæc fiunt, non verè voces sunt; quæ audiuntur, quemadmodum nec veræ voces sunt, quas in assumptis corporibus formant Spiritus: licet ibi via sint hominis organa, quibus vtuntur; hīc non viua, sed vel ex aere condensata, vel aliunde assumpta.

13. Sed tum norunt Obsessi, quemadmodum diximus, quæ dicuntur. Ut soni, qui formantur, Dæmonum sunt opera, ita, quæ per sonos repræsentantur, non cogitationes aut conceptus sunt ob-

essorum hominum, sed obsidentium Dæmonum.

44. Hinc fit, ut nec vllum sit hic Obsessorum peccatum, si aut peierent, aut blasphement, aut secreta contra iustitiam Christianam-que charitatem reuelent. Quemadmodum in gladio, quo latro ad trucidandos homines vitur, peccatum nullum est: ita nullum hic in obsessis peccatum. Dæmones hic delinquant, ut ibi latro.

35. Sed quid si suo peccato ad hanc miseri venissent mortales; nunquid que per ipsos committuntur peccata, ipsis imputabuntur? quemadmodum ebriis homicidia, fornicationes, blasphemie? &c. Respondeo non imputanda: nec horum nomine supplicium de ipsis à Deo sumptum iri. Alia ratio ebrietatis, quam sequuntur homicidia, & fornicationes: alia carnificinae Dæmonum propria culpa contracta. Ebrietas peccatum est: carnificina hæc non peccatum, sed peccati poena. Omnis culpa, quæ secum alia peccata trahit, illos omnium sequentium peccatorum reos constituit, qui culpæ sunt authores. Ad poena, si quæ talis est, ut ad peccata in ducat, reatum horum, ad eum cui poena inflictæ est, non trahit. Ita Tostatus qu. 119. in 8. Matth. Nec malè. Quid enim; Si furtum alicui causa incarcerationis sit, idcirco idem dicemus causam esse omissionis omnium officiorum, ad quæ legibus Christianæ iustitiæ tenebatur? sed eec per se peccata, quæ obsessi homines committunt, coniuncta sunt cum Dæmonum carnificina; aut mox sequuntur, atqui in hominem, ob delictum aliquod Dæmon potestatem accipit. quocirca quemadmodum peccata, quæ ebrietatem sequuntur, quæ tamen nullo modo possunt prævideri futura, ebriis non imputantur: ita neque illa, quæ per obsessos homines committuntur. Ethæc bene Tostatus.

Finis primæ partis Disputationis de Dæmoniacis.

SECUN-

SECUNDA PARS
DISPUTATIONIS DE
DÆMONIACIS,
IN QVA

QUI SINT OBSESSI; EX QUIBVS SIGNIS
*Obsessi deprehendantur; quæ ipsorum conditio, & quas ob
causas Dæmonum tyrannidem patiantur,
explicentur.*

CAP. XVIII.

An Energumeni, & qui Baptismatis Sacramento nondum sunt initiati, à Dæmonibus obsideantur.

1. **Q**UEMADMODUM de obsidentibus Dæmonibus multa fuerunt, quæ difficultatem habuerunt magnam: ita haud pauca sunt, quæ de Obsessis hominibus disputantur, & in controuersiam vocantur. De his altera præsentis Disputationis pars erit.

2. Ac quatuor autem summa Capita reuocari posse omnia videntur, quorum primo, de certis quibusdam hominibus differitur, & quaeritur, sintne verè Obsessi. secundo, inquiruntur signa, quæ Obsessos produnt. tertio explicatur miseria & infelix Obsessorum conditio. quarto causæ inuestigantur, ob quas tyrannidem hanc in mortales ererceant Spiritus.

3. Primò Capite de quatuor hominum generibus præcipua disputatio est. Principio sunt *Infantes*, atque omnes, qui Baptismatis sacramento nondum sunt initiati. Deinde *Saga* atque *Malefici*, qui hominum generi, Dæmonum opera, maxima detrimenta afferre solent. Tertio *Diuinatores*, qui futura prædicunt, atque occulta reuelant. Quarto *Heretici*, & à Christiana religione, siue fide *Apostatae*. De singulis inquirimus.

4. Contra primos grauissimum argumentum præbent Exorcismi, quibus Catholica Ecclesia, antequam eos Baptismi sacramento initiat, vitur. Primum enim Sacerdos, eos afflando, sic loquitur:

Exi ab

Exi ab ijs immunde Spiritus Satana, & da locum Spiritui sancto paracleti. Mox deinde oratio ad Deum instituitur, qua rogatur, ut disrumpat omnes Satana laqueos, quibus miseri alligati sunt. Adiunguntur & hæc Orationes: *Exercizo te immunde Spiritus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ut ex eas & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipse enim imperat tibi, maledicte, damnate, atque damnande, qui pedibus suis super mare ambulauit, & Petro mergenti dextram perrexit. Item: Ergo maledicte Diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo vivo & vero, da honorem Iesu Christo, filio eius, & Spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei, &c. Vide Agendam Salsburg.*

5. In hac causa, ut illud primum dicatur. Certum est Dæmones in infantes hos, atque adeo omnes non pabtizatos ius & potestatem aliquam habere. Disertissimis id verbis docet sacra Tridentina Synodus, Sess. 5. dum asserit omnes homines, cum in prauaricatione. Ad innocentiam perdidissent, factos esse immundos, natura filios iræ, seruos peccati, atque adeo venisse in potestatem Diaboli, & mortis.

6. Sententiam Concilij confirmat sacræ literæ. Docet Saluator *Principem huius mundi venisse, & in se non habere quicquam.* Dum se excipit, in reliquos aliquid habuisse insinuat. Idem docet non semel homines per ipsum à potestate Damonum liberandos. An à potestate Dæmonum liberari potuerunt, qui sub Dæmonum potestate non fuerunt?

7. Cum Salvatore consentit Gentium Doctor Paulus. Sic enim loquitur: *Christus eripuit nos de potestate tenebrarum; & transfudit in regnū dilectionis Filij sui.* Docet idem Christū tulisse de medio Chyrographum decreti, quod erat contrarium nobis: & affixisse illud cruci, sicq; expulisse Principatus & Potestates.

8. Non desunt etiam ad hanc rem confirmandam Prophetarum Oracula, qui Christum, ut liberatorem & redemptorem nobis commendant. Proferimus ex multis vnum. *Consitemini, inquit Regius Propheta, Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos.*

9. Pluribus opus non est, Doctorum omnium, post Apostolos (ut Ecclesiæ hostis Petrus Abailardus, apud Bernardum Epist. ad Innocent. testatur) hæc sententia est; *Diabolum Dominum, & potestatem super homines habere, & iure eos possidere; propterea, quod ex libertate arbitrij, quam habebant, sponte Diabolo consenserint.*

10. Duo autem potissimum, hac potestate in miseros mortales possunt Diaboli. Primum, possunt omnes, si quidem ex hoc sæculo, non per

per Christum redempti, discedant, in infernum detrudere: Dein de possunt viuentibus plurimum incommodare: frequentius ipsos decipere; ad idololatriam; superstitionem, aliaque grauiā & enormia crimina potentius inflectere: ob quam causam non immeritò à Domino, Principes mundi, ab Apostolo Rectores mundi; ab Hilario Mundi potentes dicti sunt. Vide Andream Vegam li. 2. ca. 5. & 4 de Iustificacione.

Veruntamen, quamuis hanc in infantes & omnes nondum regeneratos potestatem Dæmones habeant: non tamen illos obsidere, aut possidere dicendi sunt. Neq; enim idcirco nobis homines obsidere Dæmones dicuntur, quia in ipsos potestatem aliquam habet; sed quia in ipsis corporibus latitant; & ut in ijs hominibus molesti sint, facultatem à Deo acceperunt.

Sed nec quisquam adeo desipit, ut vel infantes, vel nondum baptizatos in Obsessorum numero habeat. Quantus, Deus bone, Obsessorum foret numerus? quot opus ad omnes constringendos catenis? quot vinculis? præsertim si potestate sua uti Dæmones velent?

Adde quod omnes omnino peccatores à Dæmonibus obsideri, liceret dicere. Quid ita? quia in hos, non minor (ne maiorem dicā) ipsorum, quam in nondum baptizatos potestas est. Cui vero vel per somnium in mentem venit, ut omnes peccatores pro Obsessis habeat?

Solet certis signis deprehendi, quod in hominibus lateant Nequam Spiritus. Hæc sunt, si futura prædicant; si secreta reuelent; si diuersis loquantur linguis; si labores humanis viribus superiores perferant; &c. An hæc in Infantibus? Quādiu hæc in Infantibus, in infidelibus, in quibusque peccatoribus non deprehendimus; nequaquam Obsessos dicemus: quamuis, propter peccatum, summā etiam in ipsos potestatem habeant Dæmones.

Quorsum igitur Exorcismi? Cur exire ab Infantibus iubetur Diabolus? cur discedere & locum dare Christo? Ridet, ut pleraque alia Christianæ Religionis exercitia, hanc, ab Apostolorum temporibus receptam in Ecclesia, exorcizandi Dæmonia, consuetudinem Ioannes Calvin. Li. 4. c. 10. §. 24. Vult esse prorsus inanem & fictitiam: At cum Sanctissimorum Patrum haud leui iniuria: quorū pro hoc ritu sunt grauiissima testimonia. Audiamus ex pluribus vnum aut alterum. Chryostomus sic loquitur. Hom. de Adam & Eua. *Cum ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius fontem vitæ ingrediuntur, quam Exorcismis & exufflationibus Clericorum Spiritus ab illis*

Ioan. 14.

1. Pet. 5.

in Psal. 118.

11.

12.

13.

14.

15.

immundus abigatur, & deinceps vasa illius eripiantur. In eandem sententiam loquitur Cyrillus Hierosolymorum Episcopus, Catech. 2. *In sufflationes Sanctorum, & nominis diuini inuocatio, tanquam vehementissima quadam flamma, vrit Demones, & in fugam conuertit. Hi Græci sunt. Addamus ipsis ex Latinis tres; primus sit Optatus Millitanus, is sic habet. Lib. 4. contra Parmen: Omnis homo, qui nascitur, sine Spiritu, mundus esse non potest. sub potestate Daemonis est, quem necesse est ante salutarem lauacrum excludit. Non aliud habet Rabanus Maurus. lib. de Institut. Clericorum. Exorcizatur, inquit, Diabolus, ut suam nequitiam agnoscens, & iustum super se iudicem timens, recedat ab homine, nec iam contendat eum arte sua subuertere, ne baptismum consequatur. Consentit cum omnibus B. Augustinus, qui hæc habet lib. 1. de Symbolo, ca. 1. Sicut nostri fratres charissimi paruuli exsufflantur; & exorcizantur, ut pellatur ab ijs Diaboli potestas inimica, qua decepit hominem, ut possideret homines: Non ergo creatura in Infantibus exorcizatur, aut exsufflatur; sed ille, sub quo sunt, qui peccato nascuntur. Ita Patres.*

16. Quæramus etiam ex Caluino, Quidnam sit, quid hic damnandum censeat? An quod credamus Diabolum in Energumenos, & non baptizatos pueros potestatem aliquam habere; An quod ipsi, ut hos relinquat, imperemus. Primum, iure dånare nequit. Id Ecclesiæ Doctores, id D. Paulus, id Christus ipse astruit: Si secundum damnat, omnino fateatur oportet in Christi Ecclesiæ, in Dæmonia potestatem nullam esse.

17. At forsitan existimat ridiculum esse, ut ab homine exire dicatur, qui in homine *ἀνορεπιστάσις* non fuit? Ridiculum hoc non est. Non præcipitur, ut ex corpore, quod obsidet, discedat: Præcipitur, ne potestate, quam in hominem habet, utatur: hoc est; præcipitur, ut exeat effectu atque operatione, qui extra hominem est autoprofopia. præcipitur, ut suum ius, quod in hominem habet, resignet. & illud Christo, qui per proprium sanguinem hominem redemit, tradat.

18. Noua non est, nec inusitata hæc loquendi forma. Nunquid à Pharaone dicitur egressus Moyses? Nunquid, ut à se exiret Dominus rogauit Petrus? An igitur aut Moyses in Pharaone, aut Dominus, fuit in Petro? Ibi etiam res esse dicuntur, ubi imperium habent & potestatem exercent. Inde exire dicuntur, ubi imperio & potestate priuantur. Sed ad secundos.

Exod. 11.
Luca. 5.

CAP.

An Sagæ atque Malefici à Daemonibus obsideantur.

DE Sagis atque Malefici etiam quæstio est. Hos à Dæmonibus possideri quidam sibi prorsus persuaserunt, Argumentum sumunt ex purgatione aquæ frigida. Existimant enim, quod si de maleficio suspectæ mulieres in aquam conijciantur, & supernatent; malefici sint reæ: si subsident; sint innocentes. Et ita quidem maleficam aut innocentem deprehendi volunt. sed tamen quod supernatant, accidere putant ex eo, quod in corpore Diabolum à quo obsessæ sint, habeant; quicum sit ignæ, aut aëreæ, ut dicunt, naturæ, efficit; ut maleficarum corpora nequaquam subsident, sed in aquis supernatent. Ita nuper quidam edito in lucem libello.

Verum in hac sententia & multi sunt errores, & magni. Primus est, quod purgationem aquæ frigida probet. Nullo modo illa licita est non sine Dei summa contumelia admittitur. Optimè Stephanus Romanæ sedis Episcopus sic statuit: *Ferri candentis, vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet sacri non censent Canonæ. & quod sanctorum Patrum documento sancitum non est, superstitiosa adinventionem non est presumendum. 2. q. 7. Consultuisti.*

Secundus error est, quod Demones credant aërea, vel ignea esse naturæ, & ob id leues, atque in aquis supernatare. Neque aëreæ aut igneæ naturæ sunt Dæmones, neque graues, aut leues Spiritus sunt, & quia omnis, quæ ex corporibus est, concretionis expertes, nullas earum qualitarum, quæ in corporibus sunt, admittunt.

Tertius error est, quod eos, in quibus Demones sunt, putent supernatare. An non in porcorum grege in immitti Dæmones, (quos ex homine quodam Dominus expulit) mox vniuersos in profundum maris præcipites egerunt? Et si leuitas Dæmonum non permittit, ut in aquis subsident; qui sit, ut tot ipsorum milia intimis terræ visceribus includantur?

Quartus est, quod Maleficos & Sagas definiunt, qui supernatant. supernatarunt Sanctorum plurimi, qui ob Christi fidem, post alias, quas sustinuerunt, grauissimas pœnas, in maria præcipitati sunt; nec quamuis maximis onerati saxis, mergi poterunt; an fortè hos in Maleficorum numero reponent?

Ex horum Sanctorum numero est Cethæus, aliàs Peregrinus di-

C 2

ctus,

Etus, qui B. Gregorij tempore claruit, teste Baron. 13. Iunij. Hic cū ab Vmbione Longobardo capitis damnatus esset; nec decollari posset; in flumen submergendus præcipitatur, & ne enataret; magni lapidis mole grauatur: sed tamen corpus in fundo contineri non potuit. ad littus peruenit: & egregia à Christianis sepultura honoratum est. An fortè hic Magus? Sanctitatis ipsius præclarum argumentum sunt mors pro Christo obita, & quæ mortem secuta sunt prodigia. Cū Peregrino coniunxero SS. Martyres Crispinum & Crispianū, viros nobiles genere, & pro Christo factos Sutores. de quibus Surius Tom. 5. & Mombrit. Tom. 1. similia referunt.

6. Quintus error est, quod *innocentiam probent ex eo, si in aquis mergantur*. Quasi perditissimus Magus esse non possit, qui in aquas coniectus subsidat. An non graua per se inferum locum petunt? aut homines in numero grauium corporum non sunt? Possunt innocentes supernatare: Possunt nocentes & maleficij rei profunda aquarum petere.

7. Hi errores. sed quid ad Quæstionem? Hoc breuissimè. Nequaquam omnes eos, qui bis artibus hominib. incommodant, à Diabolis possideri.

8. Ad assertionem hanc confirmandam nullis aliis præsidijis opus est; quam quæ superiori Capite sunt allata. Non eos pro Obsessis habent, qui norunt, quid sit homines à Dæmonibus obsideri: non vinculis eos, vt Obsessos, cōstringimus: non oneramus catenis: sed neque in ipsis argumenta deprehendimus, quæ Dæmones in hominibus sedes suas habere, demonstrare solent.

9. Addè, quòd iusta de illis supplicia nequaquam sumi possent. Quis vnquam Iudex de Obsessis supplicium sumpsit? quando etiam aliis vel mortem, vel damnum in fortunis attulerunt? Et cur afferrent? Neque enim homines horum malorum, quæ fiunt, causa sunt, & authores; sed qui in hominibus degunt Dæmones. Illi sunt, qui corpora impellunt; cædes faciunt: dant strages; damna afferunt: & cæt.

10. Veruntamen quamuis à Dæmonibus obsessi non sunt Malefici & Sagæ; multò tamen deterior plerumque eorum, quam Obsessorum est conditio; ob maximam, quam cum Dæmonibus habent, coniunctionem: ob abnegata Christianæ Religionis, & fidei sacramenta: ob horrenda, quæ Dæmonibus litant sacrificia: ob incredibilem, quam Sacramentis Christi inferunt, contumeliam: ob turpissimam, quæ cum Dæmonibus habent commercia: ob maximam, quibus se, cum grauisimis hominum damnis, implicant, crimina. Sed hæc alium requirunt locum.

C A P .

C A P . XX .

An Diuinatores sint à Dæmonibus reipsa obsessi?

1. **M**Aior fortassis difficultas est, de *Diuinatoribus*. Difficilius hos ab eorum ordine videmur posse absoluere, qui Obsessi dicuntur, propterea quod argumenta, quæ Obsessos producit, apud hos certiora & maiora deprehendamus.

2. Neque enim dubium vllum est, hanc certam satis regulam, quæ Obsessi dignoscuntur, esse; si ea, quæ humana industria nequeunt cognosci, prædicant, & annunciant. qua in re, cum videantur excellere Diuinatores, nulla fortassis illis iniuria facta dicitur, si inter Obsessos numerentur.

3. Sed tamen in Obsessorum numero Diuinatores esse dici non debet, nisi alia argumenta, quæ à Dæmonibus possideri conuincant, producantur. Esto vtriq; occulta reuelent; sed tamen alio modo Obsessi, alio diuinatores. Loquuntur in Obsessis Dæmones, dum occulta reuelant: in Diuinatoribus non item. Quæ referunt Diuinatores, loquuntur ipsi, licet, quæ loquuntur & referunt à Dæmonibus habeant.

4. Præterea, quæ per Obsessos loquuntur Dæmones, ignota prorsus sunt ipsis Obsessis: quæ Diuinatores annunciant, Dæmonum relatione ipsis innotuerunt, & perspecta sunt: non minus, atqui ea, quæ hominum relatu, aut alia aliqua ratione perceperunt.

5. Accedit, quod Diuinatores, nisi prius Dæmones conuenerint, & occulta expiscati sint; nulla sciant, aut reuelare valeant. Ad hac consultatione Obsessi opus non habent. Ipsi; tanquam quibusdā instrumentis, Dæmones vtuntur; dum occulta reuelant.

6. In Diuinatione igitur homines opera Dæmonum vtuntur: in Obsessis, hominibus vtuntur Dæmones. In diuinatione Dæmones agunt Præceptores: in Obsessis rectores & motores. Diuinatione non est sine peccato hominum, qui diuinant: reuelatio fecretorum, quæ per Obsessos fit, sine peccato eorum, qui sunt obsessi, accidit.

7. Hinc fit, vt quemadmodum præcedenti Capite dictum est, deterior conditio est Sagarum & Maleficorum, quam Obsessorum; ita quoque deterior sit Diuinatorum: propterea, quod malum à Dæmonibus pati, malum non sit (quod in Obsessis accidit.) grande autem malum sit, Dæmonum in quacunque re, opera, auxilio, aut consilio vti: quod in Diuinatione locum habet.

G . 3 .

Hinc:

8. Hinc, item fit, ut iusta sint quæ de Diuinatoribus sumuntur supplicia: quæ profecto, si à Spiritibus obsessi essent, iuste sumi non possent. quemadmodum iniusta essent, si de Obsessis, si quando futura reuelant, sumerentur.

9. Veruntamen quamuis Diuinatores omnes Obsessi non sint: ex ijs tamen aliquos obsessos inueniri aliquando dubium non est. Probat hoc exemplū puellæ (cuius in Apostolorum Actus Lucas meminit) habentis Spiritum Pythonem, & magnum quæstum Dominis suis facientis, diuinandæ. Hunc enim verè à Dæmone Obsessam fuisse, inde colligitur, quod in nomine Domini IESU CHRISTI, Apostolum, ab eadem Spiritum eiecisse referat idem Euangelista. Eodem modo pro Obsessa habita est, cuius Cæsar Baroni-
 10. nus mentionem facit, Tom. 2. hiltoriæ Eccles. quæ tempore Maximini imperat. circa annum Domini 237. & miris rebus editis homines dementabat, & multa prædicebat: Multos quoque eop-
 11. duxit, ut se sequerentur, suo baptismatæ initiarentur: austeritatem vitæ, quam simulabat, imitarentur. Vide apud Cyprianum de Hæreticorum Baptismo paulo post medium. Denique & illa pro Obsessa habitus, cuius in vita S. Hugonis, Episcopi Linconiensis fit mentio: quæ præter quæ quod multa prædiceret; etiam importuna sua loquacitate, & quod ad nullius imperiū sileret, omnibus erat grauis: quam tandem S. Hugo ab inhabitante spiritu liberauit. Vide apud Surium, Tom. 6.

10. Hoc modo olim Dæmon multum dementauit supersticiosos gentiles per Delphicam Apollinis, virginem, Sacerdotem. Ad hanc enim cum ignota petiri accederent, ipsa primum, antrū ingressa, Dæmonem cōsulebat: mox in terram ruebat, & quasi furebat. inde egressa ad homines, responsa dabat, quamuis non tam ipsa, quam per ipsam inhabitans Spiritus. Ita obsessam fuisse Sibyllam dixerō, de qua Vergilius, quod antrum ingressam,

Quò lati ducunt aditus centum, ostia centum.

Vnder uunt totidem vocēs, &c. mira forma corripuerit. Quenig

Non vultus, Nos color vnus:

Non compræmansere comæ: sed pectus anhelum.

Etrabie fera corda tument: maiorq; videri,

Nec mortale sonans; afflata est numine quando

Iam proprio Dei.

11. Quæ cum ita sint; duo Diuinatorum genera possumus cōstitue-
 re: vt quidam inhabitantem dicantur habere Spiritum: quidam
 assistentem, siue familiarem. Priores propriè ignota non cognoscūt,
 quam-

quamuis reuelent. Posteriores multis modis Dæmonum opera percipiunt. vnde & tot diuinationum species, Chyromantia, Hydromantia, Nigromantia & similes; quas quoniam ad presentem Disputationem non pertinent, pluribus persequi necesse non est. Legendus inter alios Iosatus in 7. Regum, cap. 28. qu. 9.

Cæterum Diuinatorum distinctio, quam assignauimus, inepta non est. Sacrarum scripturarum nititur autoritate: quæ 7. Reg. 28. duo genera distinguit illorum, qui Spiritum habent *Pythoneum*. quidam enim simpliciter dicuntur illum habere: quidam *in ventre habere*. priores familiares & assistentes Spiritus habent à quibus multis modis de occultis instruuntur. posteriores in corpore siue ventre. & in prioribus homines loquuntur atque referunt, quæ à Dæmonibus acceperunt: in posterioribus plerumque ipsi in hominibus Dæmones.

CAP. XXI.

An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur.

Hæreticos passim malè audire, extra omnē cōtrouersiam est. Magnam etiā eosdem cum Dæmonibus habere cō-
 1. iunctionem vel cōmunionem, hinc licet colligere, quod Marcionem Hæreticum D. Policarp. vocat *primogenitum Diaboli*, Hieron. de script. Eccles. teste: quod Apost. Paul. dicat eos *auertere Spiritibus erroris, & doctrinis Dæmoniorum*: quod B. Ambrosio
 1. 2. de Cain. c. 4. comparentur *Iuda Iscariotæ*, qui Satanæ fuit domicilium: quod ministri sint mendacij, *cuius pater est Diabolus*.

sed & quam plurimi eorum cum Diabolo egerunt, vel ab eodem, tanquam à Magistro, sua dogmata acceperunt. Hoc docent de Simone Mago Egeffippus: & Cyrillus: de Basilide Theodoretus: de Marcione Innocentius: de Menandro Epiphanius: de Theodoto Eusebius: de Carpocrate Tertullianus: de Buda Cyrillus: de Montano rursus Eusebius: de Massiliano Theodoretus: de Eutyche idem: de Berengario Polydorus Vergilius. Nostro etiam tempore id de ijs, quos ex se procreauit, ipsemet Lutherus testatur: de Carolstadio, inquam, libro contra Carolstadium: de Oecolampadio, libro de Missa angulari: de Anabaptistis, libro contra ipsos. Testantur idem de Dauide Georgio Basilienses Prædicantes in Historia de ipso: de Andrea Olandro Erasmus Alber. libro contra Carolstadium: de Ioanne Knopæo Archibaldus, libro de Confessione Calvin. de Marco cuiikano, Lutherus
 in Sympos.

in Sympos. cap. 37. de Campano Lindanus, libro de fugiendis Idolis: de Bucero Lutherus in Colloquio VVittenb. anno 1537.

3. Idem hoc de seipsis duo, omnium præcipui, coryphæi memorie prodiderunt. Nam Zvinglius clarè scripsit, teste Erasmo Alber. libro contra Caroistadium, se suum, de Eucharistia, placitum à Spiritu quodam accepisse, de quo dicere nequeat, albusne fuerit, an niger. Lutherus verò pluribus foliis persequitur (lib. de angular. Missa) quemadmodum Diabolus ad se venerit: se honorificè salutari: sibi argumenta plura, quibus ad Missam aliàque veteris disciplina dogmata deferenda commotus sit, grandi & terribili voce proposuerit.
4. Et duo summi Imperatores, Maximilianus I. & Carolus V. diabolicæ consuetudinis non obscurè Lutherum notarunt. illi quidem, dum eum procul à se abduci iuberet, quod in eius humeris insidentem Diabolum videret: hic vero, dum eum non hominem, sed Diabolum, qui hominis personam induerit, in publico & solemni Edicto appellauit. VVormatiæ anno 1521. Bredemb. lib. 7. Collat. cap. 47.
5. Hęc forsitan cuipiam suspicionem generabunt, & facile persuadebunt, vt Hæreticos inter Obsessos numeret. Confirmabitur etiam, quando intelliget olim quosdam, vt Eusebius insinuat, lib. 5. cap. 15. in ea fuisse sententia, vt iudicauerint Exorcismis tentandos esse Montanistas hæreticos.
6. Sed tamen, quamuis cum Diabolo communionem & consuetudinem habeant Hæretici; imprimis ipsorum Duces & capita; Obsessi tamen omnes nec possunt, nec debent dici; propterea quod vera in ipsis signa, quæ Obsessos produunt, desiderentur. quod quoniam certum est, probatione non eget.
7. De vno tamen ipsorum genere, Anabaptistis quibusdam, vehementes sunt suspensiones. Nec sine ratione. Hęc est grauissimum obsessi hominis. in quibusdam ipsorum iudicium. Quidam enim, vbi deferta religione Catholica, huic sectæ se deuouent; mox, post haustum poculum, aut sumptam buccellam, norunt sacras literas legere, & de diuinis rebus disserere, &c. quid etiam mox sacram scripturam memoria tenent. rursus, idem omnium obliuiscuntur, & penitus norunt nihil; quàm primum respiscunt, & ad Catholicorum castra redeunt.
8. Non potuit aliquando doctissimus vir Guilielmus Lindanus sibi persuadere, hanc rem ita sese habere: sed postquam fide dignissimorum testimonio confirmatus est, dubium animum deposuit: Dialog. 3. Dubitantij Coloniae 60. Et nos oculati huius testes sumus,

sumus. Audiuius huius sectæ Sartorem scripturas sacras crepantem. vidimus Rusticum eadem legentem: & tamen neuter vlllo Magistro fuerat vsus, anno 60. Coloniae.

9. Quis verò dubitare potest ab inhabitante maligno Spiritu rem hanc proficisci? Neque enim *esca*, vel *potus* sumptus hanc virtutem habet, vt diuinarum scripturarum scientiam instillat: res per se clara est. Neque Deus est, qui hanc illis doctrinam confert: cum fidei atque Religionis eius sint hostes, agantq; vitam impurissimã. Cum igitur eandem labore non habeat, nec vllius hominis institutione; à quo, nisi ab inhabitante habebunt Spiritu?

10. Præterea, quæ causa est, vt mox, postquam ad Catholicorum castra redierint, ne verbum illorum, quæ antea nouerant, teneant? nesciant etiã legere, qui prius, quãdo in heresi degebant, cū in quibusuis legendo poterant certare? Scilicet tum ipsos Dæmon deserit: tum se relinquentes, sibi relinquit.

11. Hinc est, vt non immeritò in suspensionem quidam veniant, vt putent non Anabaptistas propriè esse, qui *per se* loquantur scripturas; sed Dæmones in Anabaptistis loqui: quemadmodum, dum Obsessi peregrinum idioma sonant; non ipsi, sed Dæmones sunt, qui voces & sonos formant.

12. Sed forsitan, quia barbara in Anabaptistis his signa, & cruciatus, quos alii Obsessi patiuntur, quidam non obseruât, in Obsessorum loco ipsos non habent. At non necesse est, vt hæc signa omnes edant: non necesse, vt omnes tormenta à Spiritibus patiantur. etiã illi, qui omnium opinione Obsessi sunt; in suis quandoque cruciatibus respirant, & à tormentis sunt liberi. Etiam in illorum quibusdam vix vllæ obseruatæ sunt molestia: in horum numero puella fuit, quam S. Germanus curauit. Hanc enim solùm templi aditu prohibebat Dæmon: & proditus versipellis non fuisset, nisi adductæ ad se S. Germanus manum imposuisset: & impostor edito clamore sibi vim inferri clamasset. Vide Fortunatum, Episcopum Pictauiorum in vita S. Germani, Cap. 27.

13. Qui hanc sententiam fuerint complexi, nouum quoddam Obsessorum hominum genus constituent, quod ab aliis, quos cõmuniter Obsessos dicimus, his rationibus differret. Primò, Illi plerunque inuiti Diabolum recipiunt, atq; sæpe in peccati pœnam: hi eundem vltro admittunt, cum maxima Dei offensa. Secundò, Illi ferè cruciatus patiuntur à Dæmonibus: hi à cruciatibus sunt prorsus liberi. Tertiò, Hi, quamuis à Dæmonibus obsessi; non tamen sibi videntur Obsessi, quin imò se fœlices arbitrantur: illi miseriam suam

deplorant, & ad commiserandum sibi, alios excitant. Quartò illorum opera, quæ in speciem peccata sunt, verè peccata non sunt: horum verè peccata sunt, & Deum offendunt. Quintò potest in hos Magistratus iure animaduertere, & pœnas exigere, in illos non potest. Sextò, ab illis Dæmones Exorcismis pelluntur: hos relinquunt, quando ad Catholicorum castra redeunt, & dignos pœnitentiæ fructus edunt.

14. Et profectò, si diligentius omnia perspiciantur, omnino tale genus Obsessorum constituere oportebit: non solum propter iam dictos Anabaptistas; verum etiam propter eos, quorù præcedenti capite facta est mentio, Diuinatores; in quibus, quamuis cõmunia illa, quæ in aliis Obsessis argumenta, & torturæ non inueniantur, Dæmones tamen inhabitasse, extra omnem est controuersiam.

CAP. XXII.

An signis duodecim, quæ non sunt certa & indubitata argumenta, latentium in hominibus Dæmoniorum.

1. **E**x numero Obsessorum exclusimus *Energumenos, Maleficos, Magos, Diuinatores & Hereticos*: de quibus maior, quam de aliquibus alijs potuit esse suspicio: restat nunc quæramus, *quænam signa sint, vnde Obsessi deprehendantur.* Hoc est alterum huius secundæ partis, Caput.

2. Reiciemus hoc loco primùm illa, quæ vera Obsessorum hominum signa non sunt, quamuis vera à quibusdam habeantur, tum deinde, quæ verè Dæmones in hominibus esse probant, alsignabimus.

3. In priori genere primùm signum est *Confessio* quorundam, qui omninò sibi persuadent, se Obsessos esse; & vt à Dæmonibus liberentur, etiam vltro se ad plagas, & virgas offerunt. Persuasio hæc non facit, vt Obsessus quis dici debeat: quemadmodum nec Rex habetur, qui omninò persuasus est se Regem esse. Multos persuasio decepit. Infinita fanaticorum hominum id docent exempla.

4. Nec *vita quantumuis improba*, certum argumentum est Obsessi hominis. Multos reperias, etiam in grauissimis criminibus, qui non magis, quam qui inculpatè viuunt, Obsessi dicendi sunt: quamuis in hos summam, in illos nullam potestatem Dæmones habeant;

5. Sunt qui *ex feris & aggressibus moribus* putant colligi posse Dæmones in

nes in humanis corporibus latere. Verum nec hi sunt sine errore. Quamuis enim quandoque in Obsessis inueniantur; non tamen quotiescunque inueniuntur, produnt Obsessos. Quam barbari, & agrestes fuerunt mores Regum quorundam Turcarum? an idcirco à Dæmonibus Obsessos fuisse dicemus?

6. Grauis quoque, atque *diuturnus somnus*; morbi præterea *nulla medicorum arte curabiles*: *internorum etiam viscerum dolores*; certa hic argumenta non sunt. Alias illa, quàm in hominibus latentes Dæmones, possunt habere causas. Possunt viribus naturæ: possunt arte Maleficorum: possunt opera assistentium Dæmonum procurari.

7. Pessima quorundam hominum est consuetudo, vt *in ore semper Dæmonem habeant*. Et fortè hos quis Obsessos dixerit; propterea, quod alicubi dicatur: *Ex abundantia cordis os loquitur*. Sed tamen quamuis haud procul à talibus Dæmones absint, (quemadmodum exemplo egregio alicubi docet B. Gregorius) non tamen necesse est Obsessos dicamus. Non omnes, qui malè agunt, à Dæmonibus possidentur.

8. Similiter à Dæmonibus obsessi non sunt, qui *relieto verò Deo, se totos, quanti quanti sunt, Dæmonibus consecrant*, eorum mandatis in omnibus, etiam scèdissimis & crudelissimis, rebus parent. Sagarum ista & Maleficorum officia sunt, quos inter Obsessos numerandos non esse, superius demonstratum est, cap. 19.

9. Reperiuntur, qui *nullo loco sunt tuti*, vbique se molestantes Spiritus, quandoque etiam crudeliter in corpora sæuientes, experiuntur: an fortè hi Obsessi dicendi sunt? Non sunt. Esto non minus graues, imò grauiores etiam quandoque, quam Obsessi, patiuntur molestias: illæ tamen non ab inhabitantibus, sed assistentibus Spiritibus afferuntur.

10. Et qui præsentis vitæ pertæsi, *crudeles sibi manus afferunt*; & se vitæ huius vsura priuant, ad Obsessorum ordinem non necessariò pertinent. Si pertinerent, non illis ipsa, quam sibi inferunt, mors vitio verteretur: non graues eius nomine in futura vita luerent pœnas: tribueretur mors Dæmonibus: nulla ipsorum hic culpa. Iam verò & mors ipsis tribuitur: & grauissimos meritò in futura vita sustinent cruciatus.

11. An, qui *inuocatorum à se Dæmonum præsentiam percipiunt*; & sibi, vt ab iisdem abripiantur, imprecantur, *mox quæ abripiuntur*; ab ijs, à quibus abripiuntur, possidentur? Possent, haud dubium, tales Diaboli obsidere; veruntamè non semper obsident. Non opus est:

H 2 vt cor-

vt corpora ingrediantur, si illa aliò debeant transferre: Sed nec ingredi desiderare credendum est illa, quæ mox relinquere oportet.

12. *Furia* fortassis latentis in homine *Dæmonis* argumentum est? Est aliquâdo: sed non semper. *Furia* non à *Dæmonibus* solum excitatur: causas quandoque in homine habet naturales: Quandoque etiam opera perditorum hominû, ad laborantibus *Diabolis*, procuratur: denique & herbarum quorundam fit virtute:

13. An *oblutio rerum cognitarum?* *Dæmonum* opera quandoque hæc affertur. verum; etiam extra homines existentes *Spiritus* huius possunt esse autores. sed & hæc causas quoque potest habere naturales.

14. Quid quod nec *occultorum reuelatio* satis magnum hic argumentum præbeat? *Diuinatores* occulta reuelant: sed tamen non à *Dæmonibus* possidentur omnes. verum de hoc alias, cap 20:

15. Addo, quod nec ipsa signa, quæ in *Obsessis* ijs reperiuntur, quorum *Euangelica* historia meminit, certa & sufficientia sunt *Obsessorum* hominum argumenta. Fuerunt quidam illorum cæci: alij furdi: alij muti. quidam in se, quidam in alios fuerunt crudeles. *Obsessorum* illa videbantur opera; at *Obsessorum* non erant signa, nisi fortè omnes cæcos, mutos, & furdos: omnes item barbaros, & crudeles homines ad *Obsessorum* classem reuocare velimus.

CAP. XXIII.

Quæ & qualis Occultorum Reuelatio prodatur latentes in hominibus Dæmones.

1. **P**OST hæc, vera signa, ex quibus, *Vtrum à Dæmonibus homines obsessi sunt?* deprehenditur, assignanda sunt. *Duplicia* autem hæc esse videntur. Alia enim sunt, quibus *Spiritus* agere videntur. alia quibus quippiam pati. *Priora* sunt, vel intellectus; vel corporis. *Posteriora*, vt plurimum rebus sacris extorquentur. *Intellectus* sunt *Reuelatio occultorum*, & *Scientia linguarum*: *Corporis* magnæ vires, grauiâ Tormenta, atque his similia. *Sacræ res* sunt *Euangelium S. Ioannis*: *Sanctorum reliquiæ*: *Exorcismi*: &c. *Discutiamus* singula.

2. Primum locum obtinet *Occultorum Reuelatio*; quæ hominum, qui ea reuelant, scientiam latent. Cum enim hanc à mente, siue *Spiritu* suggeri necesse sit; si à priuato hominis spiritu non est: & si
Deus.

Deus atque bonus *Angelus* huius causâ non sunt, quemadmodum aliquando non sunt, necesse omninò est à malo *Spiritu* ipsum proficisci.

Occulta hæc *duplicis sunt generis*. quædam latent quidem ipsos, qui reuelant; sed tamen talia non sunt, vt nullo modo ab iisdem possint cognosci quædam sunt, quæ impossibile est humano ingenio, & viribus assequi.

Priora tribus temporum differentijs continentur. Nam aut præterita sunt; vt res gestæ; aut præsentia; quæ tamen ob locorum distantiam homines nequeunt scire; aut futura, quæ totum esse, quod habent, in suis causis habet. *Posteriora* sunt, quæ ex hominum pendunt voluntate, & libero arbitrio.

In his omnibus *Dæmones* multa, quæ vel homines non cognoscunt; vel non possunt cognoscere, norunt optimè. Norunt res gestas ab orbe condito. Norunt, quæ modò in remotissimis à nobis regionibus geruntur, quamuis hic nobis sint præsentis. Norunt, quæ post plurima tempora euenient.

Norunt quoque plurima, quæ à voluntate & libero pendent arbitrio; & homines cognoscere propemodum est impossibile. Et quid mirum? Cum enim illa voluntatis nostræ sit conditio, vt affectus sequatur corporis; moueatur etiam obiectis bonis; & ad naturæ pondus se accomodet sæpe, non nouum est, si *Dæmones* quæ à voluntate pendent norint; præsertim, cum & hominum affectus probè cognoscant, & sciant, quæ menti obiecta sint, bona; & singulorum propensiones longa experientia obseruarint.

Occulta igitur hæc, si per homines reuelentur; hoc est, si referantur res gestæ: si manifestentur futura; si quæ in remotissimis sunt regionibus; significantur; si hominum studia & conatus occulti pateant; omnino oportet dicamus *Spiritus* alicuius hic operam adesse.

Veruntamen non necesse est semper à malis *Spiritibus* hæc perfici; aut ijs, qui in hominibus, per quos hæc reuelantur, suas sedes habeant. Possunt hæc à bonis *Spiritibus* reuelari. possunt reuelari à malis, & quidem ijs, qui in hominibus nullum habent locum. Non minor, si non maior, est bonorum *Angelorum*, quàm malorum hic solertia, & sagacitas; non minor cognitio. Quidquid possunt mali: possunt boni. Et mali, quemadmodum nec boni, non ad vnam aliquam, qua hæc faciunt, legem astricti sunt.

Prophetæ homines fuerunt, reuelarunt secreta; nunc præterita, nunc præsentia, nunc futura: qualiacunq; tandem illa fuerunt; siue

humanam cognitionem omnino excederent. siue humana cognitio ad illa pertingere potuerit; dictante Spiritu hæc reuelarunt? Quo vero? Nequam? Nequaquam. Spiritu sancto inspirati, locuti sunt Sancti Dei homines.

10. Quando igitur hæc prauos Spiritus produunt? Quando nulla honesta, vt hæc reuelentur, subest causa. quando etiam quæ reuelantur, nunc in Dei cedunt contumeliam; nunc in proximi iniuriam. quæ vt cauent diligenter boni Spiritus; ita studiosè quærunt Spiritus Nequam.

11. Quod si interdum in hac Occultorum Reuelatione Dei honorem, aut proximi commodum, quærere videntur Dæmones (vt exemplum puellæ, quæ B. Paulum, tanquam veri Dei, & salutis præconem proclamauit, insinuat) profectò non tam hæc illis proposita sunt, quam quod specie boni illudant & fallant.

12. A malis igitur Spiritibus hæc fiunt, si absit ratio honestatis: si ad Dei contumeliam, aut proximi iniuriam cedat Reuelatio. Veruntamen non mox necesse est ab inhabitantibus, Spiritibus fieri. A familiaribus quos habent quidam hæc accipere possunt, & in homines spargere.

13. Quod verò ab inhabitantibus, & homines obsidentibus fiunt, ex duobus videtur rectè posse colligi. primum est, si qui hæc reuelant, nullum cum Dæmonibus pactum habeant: alterum, si in iisdem signa obseruata sint alia: quæ, quod à Dæmonibus obsideantur, insinuent. Talia plerunque sunt, interni cruciatus, vagi motus proximis, & sibi allata detrimenta, &c.

14. Et certè hac ratione plurimi innotuerunt: quidam etiam iam aliis signis proditi de se certiora dederunt iudicia. sed maximè illi; qui vel se non nisi per Sanctos homines eiiciendos dixerunt: vel Sanctorum hominum præsentiam ferre non potuerunt; de quibus tamen Obsessi nihil scire potuerunt. In horum genere fuit, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat; & non, nisi per S. Triphonem, se eiiciendum affirmabat: de quo Metaphrastes 1. Februarii: item Ille, qui per Artemiam filiam Diocletiani Imperatoris, & per Iobiam filiam Saporis Imperatoris Persarum, vnum clamabat esse Cyriacum, cui cedere cogeretur. apud Surium in Vita eius, Tom. quarto: & Ille qui Romæ cedere noluit ad imperium S. Benedicti, sed ad Remigium Rhemensis Episcopi, quasi, appellauit; cuius in Vita Remigii meminit Hincmarus: Ille etiam, cuius tyrannidem describit Marcellinus, cap. 20. in Vita S. Svibertij; qui cum à Paganis yrgeretur vt discederet; tum se discessurum affirmabat;

clamat; quando Svibertus. V. Verdenfis Episcopus, exitum imperaret: præterea ille, qui cum Turonum ingrederetur S. Genouefa, per Obsessum cepit clamare, gemino se incedio torqueri, de quo Surius Tom. 1. Deniq; ille, qui Aredio Sancto viri animâ agente, per Obsessum clamare cepit & dicere: *Currite ciues. exilite populi, exite omnia Martyribus, Confessoribusq; qui ad exequium B. Ar. dij conueniunt, de quo vide Turonensem lib. 10. Franc. Hilto. cap. 29.*

Eadem Occultorum Reuelatio prodidit Spiritum Treuiris. de quo Gregorius Turonensis, lib. 8. Histor. cap. 13. & post eum Cæsar Baronius, Tom. 7. ann. Domini 588. Res sic se habet. Cum Theodorum Massiliensem Episcopum (quem Guntheranus Rex captiuum abducere cupiebat) Treuiros venisse intellexisset Magnericus Treuiorum Episcopus, ad templum S. Maximini se contulit; pro fratris Episcopi libertate Deum precaturus. Et ecce, mox eadem ab oratione surgenti Dæmoniaca occurrit. hæc verbi bis aures eius diuerberans. *O scelestè, & inue. erate dierum: pro inimico nostro Theodoro oratione ad Deum fundis. Nos quotidie laboramus & quibus rationibus enim Gallia pellamus, solliciti sumus: & tu eundem in Gallia seruans contendis?*

CAP. XXIV.

Quæ linguarum scientia. & an sola illa produat inhabitantes in hominibus Dæmones.

SCIENTIA etiam peregrinorum Idiomatum, & linguarum notitia, latentes in hominibus Spiritus produunt. Et meritò. Res clara erit, si tria constituantur. Primum est, fieri naturaliter non posse; vt quam quis ignorat, vtatur lingua, aut idioma. Alterum, Nullum idioma esse, quod ignorent, aut mox scire non valeant Dæmones. Tertium, Omnem actionem, quæ in hominibus obseruatur causam, aliquam à qua fiat, habere.

De primo nulla controuersia est. Communis hic omnium est sensus & consensus. Hunc confirmat magnus, quem in addiscendis linguis, suscipimus labor: vt taceatur inter beneficia, quæ singulari Dei munere Apostolis olim collata sunt, numerari donum linguarum.

Sic nec dubium est idiomata omnia nosse Dæmones. Discunt illa homines:

mines consuetudine eorum, cum quibus viuunt; quidni igitur Dæmones discerent, qui semper inter homines versantur? obseruant quæ loquuntur? notant quæ agunt?

4. Certissimum quoque est, *omnem, quæ in hominibus deprehenditur, actionem causam aliquam habere.* Cùm enim actio effectus & opus sit agentis; agens autem in numero causarum cõstituitur, fieri nequit, vt aliqua, cuius nulla causa dari possit, detur actio.
5. Ab aliquo igitur est sermo peregrinus in hominibus, qui illum sonant. At à quo? Omnino à spiritu siue mente. Quid ita? quia sermo omnis, eius, quod in mente, siue spiritu latet, nuncius est: Quapropter prorsus necessarium est, vt, sicut fumus ignem, ita mentè prodat & spiritum.
6. A quo verò spiritu erit? profectò non ab humano. Homo non est, qui peregrinum format sermonem. Quod non didicit, non loquitur homo: Peregrinum sermonem non didicit: Peregrinum ergo sermonem non loquitur. Hoc superius constitutum fuit.
7. A Spiritu igitur *externo* est? Omnino est, & quidem Angelo, vel bono, vel malo. Angeli, vt cætera hominis membra, ita possunt impellere linguam; ita partes omnes, quæ ad vocem formandam sunt necessaria.
8. Verùm quemadmodum superius cap. 23. demonstratum est, ex sine bonos & malos Spiritus deprehendi, & distingui in Occultorũ Reuelatione; ita hic finis est, qui loquentes peregrina lingua in hominibus Spiritus prodit.
9. Loquebantur olim variis linguis apostoli: sed diuino Spiritu instructi: quia sic Christi regnum propagandum erat, & amplificandum: sic Gentes ad Christi fidem conuertendæ. Non hoc propositum est, in Obsessis, malis Spiritibus, propriam gloriam, cum Dei iniuria, & hominum interitu quærunt versipelles.
10. Est & aliud hic discrimen. Non poterant vlla externa vi cogi Apostoli, vt variis linguis loquerentur: Cogi possunt, & coguntur haud rarò, ab Exorcistis, Obsessi, seu potius latentes in ipsis Dæmones, vt etiam inuiti loquantur.
11. Sed & Apostoli linguas, quibus loquebantur, reuera norant; intelligebant etiam significationes vocum. Loquuntur variis linguis Dæmoniaci; sed nec linguas norunt; nec, quid vocibus significetur, intelligunt.
12. Hoc signo nostris temporibus sæpius Dæmones deprehenduntur. Deprehensus est eodem, olim, ille, qui Candidatum quendam Constantii Imperatoris possedit. quamuis enim Candidatus Fran-

eam tantum, & Latinam nosset; tamen B. Hilarioni Syro, quo ipsum rogabat, sermone respondebat, & quidem ita perfectò, teste Hieronymo, vt non stridor, non aspiratio, non idioma aliquod Palestini deesset eloquij. Hiero. in Vita Hilarionis. Sic deprehensus & Ille, qui in muliere Mediolanensi, ad S. Bernardum adducta, latebat, quæ nunc Italica, nunc Ibera lingua loquebatur. Vide cap. 4. li. 2. Vitæ S. Bernardi. Et Noberto Præmonstratensi apud Ningellam verbum Dei prædicante, & puellam Dæmoniacam coram adductam exorcizante, Dæmon irridens Cantica Canticorum à principio vsque ad finem per os puellæ edidit: & ad verbum in Romana; deinde in Teutonica lingua interpretatus est. Ita Sigibertus circa annum Domini 1122.

Quocirca audiendus non est Leuinus Lemnius: qui libr. 2. cap. 13. 2 de Occultis naturæ, docet Melancholicos & phreneticos ex frequentissima humorum ebullitione, & vehementi spirituum exagitatione posse varijs linguis loqui, quamuis ante earum nullam norint. Quomodo, quæso, in ore est, quod non fuit in mente? Et in mente quomodo erit, quod non aliquando fuit in sensu?

Ad hoc Idiomatum signum referuntur, quæ cum ipso magnam habent affinitatem. Primum est, *Scientia legendi*, nullo studio comparata. Quemadmodum Linguarum cognitio sine studio non habetur; ita nec legendi Scientia: quocirca vt illa, ita quoque hæc inhabitantes Dæmones prodit.

Alterum est, sine studio atque labore parta, *Scientia scribendi*. Eadem huius, atque præcedentium duorum ratio est; quocirca non errant, qui hinc Obsessos homines definiunt.

Tertium est, *Cognitio rerum naturalium*, nec propria inuentione comparata; nec ab vilo magistro accepta. Sicut peritia linguarum; ita Scientia rerum naturalium, operam nostram, studium atque diligentiam requirit; quæ si desint, non sine ratione ipsa Dæmones authores habere putatur.

Quartum est, *Peritia cantandi* in eo, qui cantum non addidicit. Cum hac fortè non malè coniunxerim *Arithmeticam*; cum magnam inter se coniunctionem habeant. Neutra hæc hominibus congenita est. quapropter si in hominibus inueniantur, nullo præcedente studio; & nec Deum, nec bonos Angelos authores habeant; opera latentium in hominibus maiorum Spirituum æstimari possent.

CAP. XXV.

De sex generibus corporalium signorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus.

Spiritus: magnas tamen suspitiones generant.

1. **I**N hominem corporibus etiam signa quedam sunt, ex quibus latentes Spiritus deprehenduntur. Quamquam enim priora illa Spiritibus magis propria sint; in corporibus tamen aliquando quedam efficiunt, quæ vix alios, quam Dæmones, auctores habere possunt.
2. In his primum est, *barbara & incondita voces*; clamores item, & ululatus prorsus belluini. Quemadmodum enim, quos certo Obsessos esse scimus, has voces, clamores & ululatus scimus edidisse; ita ex his in suspicionem latentium Dæmonum non sine ratione venimus. Sic ex latratu deprehensi sunt vtriusque sexus multi esse Obsessi in Alexandria, quorum meminit Sigebertus circa annum Domini 517. sui Chron.
3. Alterum esse potest *horribilū & truculentū vultus*, quem qui de Dæmonio suspecti sunt, referunt. Quales enim ipsi sunt Dæmones; tales formas plerunque effingunt. Quocirca cum truces sint & crudeles; vultum humanum ita interdum deformant, ut summū intuentibus horrorem incutiat. Talis vultus prodidit Dæmonem; latentem in muliere, cuius Capite 46. mentionem faciemus: & quem sanctissimus Bernardus eiecit. Siquidem ita miseræ vultum deformabat, ut monstro, non homini esset similis. Huc referrem os spumans, & stridorem dentium, quæ Spiritum prodiderunt, à S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha profligatum. de quo Bernardus Iustinianus, in Laurentij Iustiniani Vita, cap. 8.
4. Sit tertium, *membrorum*, ut ita dicam, *stupor quidam & functionum ferè omnium vitalium priuatio*, atque perpetua quadam q. somnolentia. Quemadmodum aliquando se furia, atque nimia corporis agitatione; ita interdum hac contraria tarditate, & stupore. Spiritus manifestant. Et muti ferè atq; surdi sunt Spiritus, qui hoc signo deprehenduntur. potuit & ille deprehendi, qui puellam quandam templo prohibebat. de quo Thes. 5. cap. sequentis.
5. Ad hæc accedit *summa inquietudo*; qualis eorum est, qui vno aliquo

quo loco nequeunt consistere; & solitudines quærunt, & desertis locis delectantur. Neque enim pauci, etiam nostris temporibus, inueniuntur, quos his modis Dæmones exercent. Exercuerunt autem olim illos, quorum Euangelista Mattheus, cap. octauo, meminit, qui sæui nimis vias obsidebant, & transeuntibus molesti erant.

Potest his quintum addi; *vires*, scilicet in corpore humano non humana. Tales sunt eorū, qui quasuis lacerant vestes, vincula disrumpunt, frangunt catenas; onera item ad quæ hominum robur non sufficit, gestant vix hæc minorem, quàm quæ superioribus Capitibus allata sunt, obsessi hominis fidem faciunt. Ad has vires refero agilitatem, & currendi pernicitatem, humanas vires superantem. Talis indicauit Spiritum mulieris cuiusdam Mediolanensis vetulæ; quæ ad S. Bernardum adducta, scamnum, in quo ille sedebat transiit: addidit quoque se quoscunque equos cursu æquare posse, eorumque dorso siue ad miniculo transilire. Vide cap. quarto, libr. 2. Vitæ Bernardi. Refero & robur illius, qui à Nicetio Treuirensi Episcopo iussus ex templo extrahi, columnam ita valide apprehendit, ut loco moueri non potuerit, etiam à decem viris. Historiam vide ca. 32. Thesi vltima. Refero voracitatem illius, cuius in Historia Sanctorum Patrum, Sect. XIII. meminit Theodoretus, qui quamuis in die triginta gallinas comederet, *appetitionem tamen*, ut ipse loquitur, *non poterat extinguere satietate*, & post à S. Macedonio aqua benedicta curatus, parua aliqua gallinæ particula, fuit contentus. Tanta, si non maior fuit illius voracitas, cuius Palladius mentionem facit in vita Abbatis Macarij, Sect. 17. qui trium modiorum panes comedere solebat, & eosdem mox eructans resoluebat in vaporem: sepe etiam, si panes deessent, comedebat sua excrementa, & lotium bibebat.

Denique *persecutiones, cruciatus atque tormenta*, quæ quidam patiuntur magnum hic argumentum faciunt. ut si verbi causa nunc in ignem deliciantur homines; nunc in aquam: nunc ex alto loco agantur precipites; nunc se cultris lacerent; nunc laqueo atque aliis rationibus vitam sibi adimere conentur. Huius generis Obsessum sacra Scriptura preponit, Marci 9.

Hæc atque his similia signa à Dæmonibus excitari posse dubium non est: Paret illis ad nutum, ut in Scholis loquimur; materia corporalis. Cum igitur in materia corporali hæc fiant omnia; opera Dæmonum fieri non temerè creditur.

I Verun-

9. Veruntamen omnino certa, & indubitata hæc signa non sunt. Quoniam non Dæmones tantum, verum etiam, præter Dæmones, alios auctores & causas habere possunt: quemadmodum de plerisque Cap. vigesimo secundo demonstratum est: & sequentibus aliquot exemplis docemus in signis, quorum Thesis 6. & 5. mentionem fecimus. In Maximino Imperatore: qui Alexandro Mammææ filio successit, tantum virium fuit, ut equum pugno percussum, nudaret dentibus: & masculas arbores diuideret manibus. C. Iunius tanti fuit roboris, ut carpenta vna manu comprehensa, obnixus contineret, iumentis etiã contra nitentibus. Celeritatis summæ fuit puer nouem Annorum, Romæ, Coss. Fonteio & Vipsano; quoniam à meridie ad vesperam perpetuo cursu conficiebat octoginta milia passuum. Sic Romæ sub Cæsaribus inter spectacula populo exhibita productus est, qui per aduersum parietem, felis modo reptando scanderet. Hi quamuis magnarum virium; summi roboris, & celeritatis atque agilitatis stupendæ fuerint; non tamen pro Obsessis habiti sunt. quemadmodum nec habiti sunt, qui ob edacitatem atque ingluuiem celebres facti sunt; scilicet, supradictus Maximinus Imperator, qui quadraginta libras carnis vno die esitabat (alii Lx. scribunt) potabatque vini amphoram, adeo vbertim sudante corpore, ut calice sudor colligeretur; impleueritque vno die collectus sudor tres sextarios. Hæc Sabellius Tom. 4. Exemplorum libro 2. ca. 9. & 10. Sic truculentus vultus & facies diabolica non semper obsidentem Dæmonem indicat, ut 3. Thesis docet. vehementi imaginatione matris concipientis quis eundem potest habere, alia ve de causa. Quidam Buscoducensis (teste VVairo de Incantationibus lib. 1. cap. 12.) nondum deposita Cacodæmonis persona, quam in fabula paulo ante adumbrauerat, vxorem suam cognouit, & illa grauida facta, talem postea partum edidit, qualem ipsa maritum personatum conspexerat. Narrat Petrus Mess. part. 2. variarum lectionum cap. 7. de Cippo quodam rege, quod inter dormiendum è fronte nata sint illi cornua, cum commissos interdum tauros, somnians altius animo agitasset. Similia de alijs signis dici possunt. quocirca id dictum. *Certa atque omnino indubitata hæc signa non esse.*

10. Si tamen non ex infirmitate aliave causa naturali; aut tristitia aliqua, profecta esse constaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata: multa quoque ex iis concurrerent: denique accederent illorum pleraque, quorum Capitibus præcedentibus mentio facta est, haud leue argumentum subministrabunt.

C A P.

CAP. XXVI.

De signis, quæ ad Rerum Sacrarum usum in Dæmoniacis obseruantur, & latentes in ipsis Spiritus produunt.

1. PRæter signa, quæ Dæmonum, quasi *actiones* sunt, de quibus hæctenus, alia inueniuntur, quæ ipsos ex eo produunt, quod ad verba quædam prolata, aut res aliquas adhibitas pati videantur; & ij, qui Obsessi sunt, trepident, concruciantur, in voces prorumpant, & omnino sibi vim inferri, magnis argumentis demonstrant.

2. Ad hæc signa elicienda, quamuis sint, qui res quasdam profanas valere velint; nos tamen *Sacras* vtilius & rectius adhiberi credimus: de quibus etiam hoc Capite.

3. Sacrarum autem Rerum hic duplex est usus. Nunc Obsessi quædam iubentur proferre: nunc quædam ipsis silentibus adhibetur. Prioris generis sunt Inuocatio diuini nominis, aut alicuius Sanctorum Dei; Nominis Iesu prolatio: Psalmi, aut alicuius piæ orationis recitatio. Si enim hæc facere recusent, de Dæmonio, non sine causa suspecti sunt. Posterioris generis sunt, si concutiantur, terreantur, impatientes fiant, blasphement, postquam Sanctorum ipsis adhibita Reliquiæ: aut ad motæ cereæ imagines, quas Agnus Dei dicimus: aut Crux fronti fuerit impressa: aut Aqua lustrali aspersa: aut sanctissimum Christi corpus, in Eucharistiæ sacramento, exhibitum: aut etiam in aurem ipsorum, peregrina, quam non norunt, lingua, infusuratum fuerit. illud: *Deum, qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Domini Creatoris tui:* Denique, si Exorcismos intentatos vel non ferant, vel impatienter ferant.

4. His & similibus signis Dæmones prodi dubium nullum est. Exemplum huius in vita S. Bernardi legitur, lib. 2. cap. 3. apud Surium, Tom. 4. fol. 800. Adducebat Pater filium puerum adhuc ad S. Virum, significans grauiter ipsum torqueri, quotiescunque vel Ecclesiam ingrederetur: vel Aqua consecrata aspergeretur: vel Cruce signaretur: vel Euangelium audire compelleretur: vel diuinis cogeretur adesse Sacramentis: Astabat tum fortè viro sancto F. Gerardus. Hic volens experiri eius, quod à Patre dicebatur, veritatem; occultè Obsessum filium, in dorso, signa Crucis signat. Quid vero? Mox puer infremuit; & latens Demon proditus est.

I 3

Idem

70 Idem confirmat, quod refertur de Hugone, Linconienſi Epifcō in eius Vita, aqud Surium, Tomo 6. videlicet, quod ex Obſeſſo Spirituū eiecerit, recitando initium Euangelij S. Ioannis. Pro hac re exemplū aliud ſuppeditat B. Cyprianus, Sermo de Lapiſis, quod ipſius verbis hic adſcribim⁹. *Præſente, ac teſte me, inquit, accipite, quid euenerit. Parentes forſè fugientes (perſecutionem intellige) dum trepidi minus conſulunt, ſub nutrius alimento paruulā filiam reliquerunt. Relictam nutrix ad Magiſtratus detulit. Illic ei ad Idolum, quo populus conſluebat (quod carnem necdum edere poſſet per atatem) panem mero mixtum, quod tamen & ipſum de immolatione pereuntium ſupererat, tradiderunt. Recepit filiam poſtmodum mater, ſed facinus puella commiſſum tam loqui & indicare non potuit; quā nec intelligere prius potuit, nec arcere. Ignoratio igitur obreptum eſt, vt ſacrificantiſ nobis eam ſecum mater inferret. Sed enim puella mixta cum Sanctis, preciſ noſtra & orationis impatiens; nunc ploratu concuti, nunc mentis aſtu fluctuabunda iactari, velut torrente cogente: quibus poterat indiſſis conſcientiam facti in ſimplicibus adhuc annis rudis anima fatebatur. Vbi verd ſolemnib. adimpletiſ, calicē diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus cateris locus eius aduenit. faciem ſuā paruula inſtinctu diuina maiestatis auertere, os labijs obturantiſ premere, calicem recuſare. Perſiſtit tamen diaconus, & reluctanti licet, de ſacramento Calicis inſudit. Tunc ſequitur ſingultus & vomitus. In corpore & ore violato, Euchariſtia permanere non potuit. Haſtenus Cyprianus. Lege item Bedam lib. 3. cap. 11. Hiſtor.*

5. Ad hoc genus rerum Sacrarum refero contactum ſanctorum hominum. Talis fuit S. Germani, Epifc. Pariſienſis, ad quem adducta puella, de qua vtrum Obſeſſa eſſet, dubitabatur: (Obſeſſam eſſe, erat ſuſpitiſ. Propterea, quod templum ingredi non valeret) Nam adductæ ad ſe, vbi manum impoſuit, conſeſtim latens ſpiritus ſeprodidit. ita Fortunatus, Piſtauorum Epifc. in Vita ipſius. Refero præterea ſanctorum hominum præſentiam, pro quo vide cap. 39. præſentis Diſputat.

6. Sed & his atque ſimilibus ſignis Dæmones prodi conſtabit; ſi doctum fuerit. *Hæc ipſis inuiſa & moleſta eſſe: & præterea, Non poſſe fieri, vt aut exhorreſcat Chriſtianus homo, vbi hæc adhibentur: aut diſſilem ſe præbeat, ſi vt ipſis religioſè vtatur; vel orationes quaſdam recitet, imperatur.*

7. Et quidem Dæmones illa non ferre certum eſt. Neq; enim ſolū trepidant ad has machinas ipſis ad motas; verū etiam (quod inuiti admodum faciunt) quandoque ſedes ſuas relinquunt, & ſe grauius torqueri, haud obſcuris argumentis ſignificant. Pulchrum huius

huius exemplum refert Rupertus Tuitienſis, in vita S. Hereberti, Coloniienſis Epifcopi. Accidit Dæmoniacum quendam per varia Sanctorum loca, recuperandæ priſtinæ incolumitatis cauſa circumduci: ſed fruſtra. Tandem ad S. Herebertum venit. Hic eum iubet ad eſſe ſupplicationi, quæ in Palmarum Domin. ſolemni ritū apud Catholicos, peragitur. In hac cum Antiphona de Chriſti triumpho cōtra Diabolum cantatur, Dæmoniacus clamare atq; vociferari. iubet Antiphonam repeti Antifſtes, ſed repetitam non ferēs Spiritus. obſeſſum reliquit hominem. Verū de hoc argumento cap. 44. & ſequentibus.

8. Vt verò homines hæc horreant, quis credat? Horrebit forſitan Chriſtianis homo, ſi Pfalmū Miſerere; vel dicat, vel dici audiat? Si orationē recitet Dominicā, vel quamcunq; aliam? piā tamen? Si videat aut tãgat ſanctorū reliquias? Si ipſo præſente legatur exorcifmi? Si Diabolo obiiciatur, quod Deum creatorem ſuū reliquerit.

9. Reperiantur hoc tempore tam deploratæ ſalutis Mortales; vt etiam dictis quædam ferre nolint, putentque eſſe ſuperſtitioſa; quis tam eſt perditus, vt non ferat Dæmonibus impropere, quod Deum creatorem ſuum relinquerunt? Cū igitur ad hanc orationem exhorreſcant Obſeſſi: cū hanc adhibentes mendaciſ arguant; quis dubitabit, quin trepidatio, & quæ mox audiuntur, blaſphemia, latentes Dæmones prodant?

10. Non leuè dixerim hoc ab his Signis petitum argumentum. forſitan etiam tale, quod cū quibusuis aliis conferri comparariue valeat. In aliis enim, quia Dæmones ſunt, qui agunt; poſſunt illa, quæ in corporibus ſiunt, dici non ab inhabitantiſ, ſed aſſiſtentiſ ſpiritibus fieri: hîc, quia patiuntur; omnino in ipſis corporibus reſidere dici videtur debere, in quibus, quod patiantur, ſignis quibusdam demonſtrant.

11. Porro quemadmodum ſigna hæc Dæmones produnt, ita Dæmonum non hominum, in quibus ipſa notantur & obſeruantur, ſunt opera. Dæmones ſunt, qui hos tremores & trepidationes excitant. Dæmones, qui vociferantur, & vlulatus edunt. Dæmones, qui in aurem inſuſurantes ſacra verba, mendaciſ arguunt. Obſeſſi nihil hic, niſi membra ſua, inuiti, & quandoque ignorates, accommodant: Et haſtenus de Signis.

12. Et quidem de his ſignis, ex quibus, vt plurimum, Dæmones deprehenduntur. Non negauerim interim Sanctis quibusdam hominibus aliunde obſidentes Dæmones innotefcere; & imprimis diuina reuelatione, De S. Parthenio refert Metaphraſtes 7. Februarij, quod.

quod cum quidam ipsum transeundo salutasset, salutantem non resalutarit, idcirco, quod in eodem occultum cognosceret latere Spiritum. Qua re alia, nisi diuinitus sibi facta reuelatione? Sic rogatus aliquando Theodorus Archimandrita, ut Principis cuiusdam filiam, quæ 28. annis ex graui morbo decumbebat, iuaret; malum primum dixit (diuinitus scilicet institutus) à latente caco-dæmone allatum: deinde sanitatem profligato Spiritu restituit. Testis huius est Georgius presbyter in eius Vita apud Surium, Tom. 2. Forsitan & sanctissimus Paulus hac ratione agnouit Spiritum, in puella, cuius B. Lucas meminit. Neque enim sola confessio eius, qua Apostolum Apostolique socium *Dei seruos, qui viam salutis annuntiarent*, confitebatur, sufficiens signum Spiritus obsidentis esse potuit: & Apostolum potuit latere, quod eadem *questu magnum sui dominis diuinando fecerit*. Lege cap. 16. Actuum Apostolorum.

CAP. XXVII.

De Obsessorum hominum misera conditione, ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animabus afferunt.

1. **M**iseros esse homines, qui à Spiritibus Nequam obsidentur, dubium non est. Vnde miseria hæc sit, siue accidat, inquirendum est. In priori enim omnes consentiunt, qui vel sciunt, quid sit homines esse obsessos, vel aliquando Obsessos viderunt. Quis vnquam fuit, qui Obsessis non condoluit? ipsorum non misertus? Hinc non immeritò Dominus cuidam, quem à legione immundorum Spirituum liberauerat, præcepit, ut ad suos reuersus *narraret; quanta ipsi Deus fecisset*, quando à miseria, quam Spiritus Nequam afferebant, absoluit, Lucæ 8.
2. Miseria verò ex duorum altero semper est. Ex *malis*, quæ hominibus afferuntur: & *bonis*, quibus priuantur. Vbi vel nullum afferitur malum; vel nullius boni iactura fit, quamuis sibi *miseri* videantur, reuera tamen *miseri* non sunt.
3. Nunc, quoniam reuera *miseri* sunt Dæmoniaci, videndum est, vtrum vel mala patiantur; vel bonorum faciât iacturam, vel simul cum bonorum iactura, aduersa & mala sustineant.
4. Nec opus multis? *Mala* Obsessis afferri certum est: *Bonis* ipsos priuari certum est. duobus igitur nominibus sunt *miseri*.
5. Verùm, quoniam & *malum* multiplex est; & *bonorum* varia sunt genera:

DE DAEMONIACIS.

genera: quot & quibus *bonis* miseros homines priuant Dæmones? Quot etiam, & quæ *mala* sunt, quæ adportant? Hoc secundum prius discutiamus: postea alterum persequemur.

Mala igitur vel corporum sunt, vel animorum, quæ & quanta Dæmones corporibus afferant, superius demonstratum est, dicamus igitur, quibus rebus incommodent *animabus*: siue quæ ipsi mala inferant.

Et quidam duplicia afferri fortassis dixerint, qui mores atque studia Obsessorum diligenter expendent. Vnum erit internus animi dolor; qui ex tanta, quantam Obsessi perpetiuntur, miseria percipitur: alterum diuina offensa, quam peccando Obsessi videntur incurrere.

Ita forsitan quidam. Sed tamen, *vtrunque* hoc malum Obsessis Dæmones non afferunt. Esto causa sint doloris, & tristitiæ, quam non paruam, ex tanta sua miseria homines percipiunt: sed tamen *diuinam offensam hominibus non conciliant*, propterea, quod hominibus, ut peccent, causa non sint: nec hominibus peccatum villo modo possit ascribi, quod in ipsis residentes operantur Dæmones.

Non negamus hoc loco, plurima peccata per Obsessos committi. Nunquid audimus blasphemias? detractiones? conuitia? calumnias? Nunquid videmus mortem aliquibus interdum afferri? vulnera infligi? An forte hæc non peccata? Vtique. Diuinam quoque hæc iram prouocant: sed quamuis per Obsessos, non tamen ab Obsessis committuntur.

Hæc omnia Dæmonum sunt opera. Quapropter non miseri Obsessis: sed infelicibus Dæmonibus tribuenda, quemadmodum alias tribuimus iisdem Reuelatione occultorum, sermonem ignotum, Linguam peregrinam, in Membrorum tremorem, atque his similia.

Vnum est, quod Obsessorum dicere possumus; quòd, scilicet, ipsorum membris atque corporibus Nequam Spiritus vtantur: lingua ad formandam vocem: ore ad euocandas blasphemias: manu ad mortem & vulnera afferenda, &c.

Sed tamen, nec tum ita membris hominum; quemadmodum iisdem ipsi homines vtantur. Dum suis vtantur homines, actiones verè membris possunt tribui. ipsi illa ad agendum mouent: & verè membra agunt. Dum ijs in Obsessis vtantur Spiritus, nec proprie ijs operationes possunt tribui: nec verè ipsa sunt, quæ agunt membra: sed aguntur potius, & impelluntur ab inhabitantibus Dæmonibus.

74. Hæc causa est, ut peccatum hominum non sit, quodcunque tandem hic committitur: sed nec hominibus vitio vertatur, aut de decori, qualecunque etiam flagitium committitur: quemadmodum vitio non datur securi, quod illa latro ad homines trucidandos vertatur.
13. Hæc causa est, ut ad rescucienda damna non teneantur Obsessi; si quæ per illos allata sunt. Sicuti non ipsi sunt qui peccant: ita nec ipsi damna afferunt, aut corporibus, aut fortunis. Quod si qui ad damnorum restitutionem, quæ per Obsessos afferuntur, tenentur; illi tenentur, ad quos Obsessorum cura quouis modo spectabit; & quorum negligentia (quam cauere poterant, & debebant) damna allata sunt.
14. Hæc deniq; causa est, cur de Obsessis supplicia non sumantur, quamuis maxima per ipsos committantur flagitia. An fortè iusta sunt ibi supplicia, ubi nulla delicta? Si pro quantitate delictorū quantitas debet esse suppliciorum; nulla erūt supplicia, ubi nulla, quod hic accidit, sunt delicta.
15. Porro quamuis à peccatis Obsessos liberemus: non liberamus tamen ab omnibus. Quædam sunt, quæ ipsi committunt, à quibus non minus, quàm non Obsessi, sunt excusandi. Talia sunt, quæ & per ipsos, & ab ipsis fiunt, & propria ipsorum voluntate perpetrantur.
16. Neque enim semper molesti sunt Obsessis Dæmones. Quandocunque sibi relinquuntur, & molestias nullas patiuntur. Tunc, quemadmodum possunt apud Deum mereri bene; ita & diuinam iram propriis peccatis prouocare.
17. Ex auctore igitur operum peccata Dæmonum & Obsessorum distinguenda sunt. Si Dæmones habent auctores, Dæmonum sunt, non hominum peccata. At hominum sunt, non Dæmonum; quorum ipsi homines causa existunt.
18. Errant igitur plurimum, qui quæcunque ab Obsessis hominibus flagitia fieri conspiciunt, illa mox ipsis Obsessis tribuunt, hincque Obsessorum miseriam metiuntur. Quàm esset misera ipsorum conditio? Si quæcunque per Obsessos fiunt, ipsorum culpa fiunt? Quomodo Deum à peccato excusabimus, qui iustissimas ob causas Mortales huic miseræ, ut à Dæmonibus possideantur, sæpè subiicit? Et sancti quidem viri, Deoque charissimi inueniuntur, qui Dæmonum carnificinam, in suorum peccatorū vindictam, à Deo postularunt; an fortè etiam postularunt, ut Deum peccatis offenderent? & hæc illis pro peccatorum expiatione exercitatio

exercitatio & vexatio tribueretur, quam sine Dei grauissima offensa sustinere non esset possibile?

Errant quoque, qui omnia, quæ per Obsessos fiunt, Dæmonibus obliuentibus tribuunt; omnibus censent veniam dandam. Non omnia Dæmonibus tribuenda. Non omnibus venia danda. Pleraque contriti cordis significatione, sacramentali confessione, dignisque peccitentiae fructibus sunt expianda.

Errant, qui culpas ipsas partiuntur; partimque censent Dæmonibus, partim Obsessis tribuendam. Quamuis fortè in aliquibus partitio hæc locum habere possit; non tamen habet in omnibus. Quædam totæ Dæmonibus sunt tribuendæ: quædam Obsessis totæ.

Dicitis addendum est, quod quamuis peccatorum Dæmones in Obsessis hominibus causa non sint; nec vllam per se culpam ipsis affricent; ad peccata tamen multum eosdem possint promouere, & impellere. Nec mirum. Si possunt, quos non possident; quidni poterunt, quos possident?

Quot verò impellunt ex ijs, quos non possident? Id Christi factis superque docet oratio; dum Principes huius mundi ipsos vocat. Docet oratio B. Pauli, qui & Principes vocat potestatis aëris, & operari dicit, in filios dissidentia. Docet sanctiss. Augustinus, qui appellat cupiditatum Principes, quibus concupiscitur omne, quod transit. De agone Christi, cap. 1.

Et ad quot, quamque diuersa impellunt peccata? Excitant in alijs odium fraternum. quoniam, ut Apostolus loquitur: qui odit fratrem suum, homicida est: & Diabolus homicida fuit ab initio. In alijs studium mentiendi: hinc Diabolus mendax dicitur à Domino, & pater eius. In alijs libidinem: ob quam causam ab eodem Domino dicitur Spiritus immundus. In alijs superbiam: hinc Dæmon dicitur Rex super omnes filios superbiae. In alijs auaritiam: propter quod de Iuda auaro dicitur; vnus ex vobis Diabolus est. In alijs iracundiam: ut ob id optimè admonerit Apostolus curandum, ne sol occidat super iracundiam, ne sit locus datus Diabolo. In alijs dolum & deceptionem, ut Apostolus indicat, cum Elymam Magum vocat filium Diaboli.

Hæc possunt in non Obsessos Spiritus. Poterunt eadem in miseros Obsessos. Non minor est in hos, ut diximus, quàm in non Obsessos, ipsorum potestas. Quid, quod in hos plus posse videri debeant? tum quia à pluribus & maioribus bonis possessos à se, impedire valent: tum etiam, quia in vires illas, quas peccando voluntas sequitur, maiores possunt facere impressiones.

26. Utroque enim modo ad peccatum calcar addi, dubium nullum est. Priori quidem, quia virtutum officia haud parum impediunt peccata: quapropter dum in his homines impediuntur, ad vitia quasi incitantur. Posteriori verò, quia arduum est, & difficile voluntati, ut aliam ingrediantur viam, quàm ad quam apparentis, boni specie, aut appetitus atque affectuum impulsu inuitatur.

27. Iam verò dictis rationibus in Obsessos plurimum possunt Dæmones. Possunt in virtutum studio impedire, possunt in illas facultates, ad quas se voluntas accommodat, magnos impetus facere. Prius illud sequenti capite demonstrabitur: posterius intelligit, qui eas meminerit Dæmonum esse vires, ut & specie apparentis boni possint facultates, quas Cognoscitiuas dicimus, demeritare; & mirabiles in corpore atque appetitus facultatibus motus cingere.

28. Tribus igitur modis ad peccata Obsessos promouebunt Dæmones. Vno indirectè; duobus directè. Indirectè, dum à bonis vel auocant, vel impediunt: Directè primo, dum specie fallacis boni inuitant; deinde dum, ut voluntatem ad peccandū inclinent, potentias inferiores appetitiuas, & prauos in homine motus in subsidiū assumunt.

29. Sed tamen ita promouent, ut suam voluntati libertatem nunquam demant: nullam etiam eidem necessitatem imponant. Valeant viribus Impostores quàm maximis; tantis non valent, ut hominum voluntates, quò delectat, possint impellere.

30. Et quamuis maximas ex omni parte machinas adhibeant: plena tamen est libertas voluntati: non ea tātum ratione, quod cogi non possit: sed etiam, quod conatibus Dæmonum valeat non assentiri: valeat se opponere: valeat superior esse: valeat contraria virtutū studia exercere.

31. Hinc sequitur ex hac Dæmonium vexatione Dæmoniacos posse quæstum facere. Quomodo verò? si impotentibus Dæmonum conatibus resistant; & dum ad peccata vrgentur, in peccata non consentiant. Hic, ut difficilior victoria; ita speciosior triumphus, & merces copiosior. Atq; hoc de malis, quæ per Spiritus Nequam Obsessis hominibus afferuntur, dictum sit. Nunc quibus bonis per eosdem priuentur, videamus.

CAP.

CAP. XXVIII.

De Obsessorum misera conditione, ob bona, quibus per Dæmones priuantur.

Quamuis bonorum genera multa sint, de quibus tamen præsentis Capitis inquisitio est, ad duo prima genera possunt reuocari. Quædam enim sunt futuræ vitæ, quædam præsentis futuræ vitæ sunt gaudia regni cælorum; huius, quæcunque ad futuræ illius vitæ conducunt.

Posteriora hæc in triplici sunt ordine. primò sunt habitus Theologici, Spiritus S. dona, atque imprimis fides. secundò sunt exercitia virtutum, quæ bona opera dicimus. tertio est vsus Sacramentorum, præcipue verò, sacrosanctissimæ Eucharistiæ.

De his quæstio est. Quæritur, Vtrum his omnibus Obsessos homines priuent Spiritus; ita scilicet, ut ad vitam æternam aditus ipsis sit præclusus; orbentur Christiana fide: non possint quidquam boni, quod illis conducatur ad vitam æternam: Non etiam admittendi ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum; atque alia Christianæ religionis mysteria. Quod res est, breuiter definimus.

Spe vitæ aternæ non priuant Dæmones demoniacos. Non idcirco, quia aliquis Obsessus est, à regno cælorum est exclusus. Assertioni facile credunt, qui regni illius norunt illas esse leges, ut nullum repellat, nisi quem cōscientia peccati alicuius lethalis grauat. à quo cum liberi esse possint ijs, quos Dæmones inhabitant; omninò credendum est, non ijs aditum ad cælum esse præclusum.

Fide Obsessos priuat. Daniel Tossanus Professor Heydelbergensis, (Epist. ad Petrum Thyræum.) sed malè. Si saluari non possunt, qui fide carent (sine fide enim impossibile est placere Deo) saluari autem possunt Dæmoniaci, dum ex hac vita discedunt; quomodo dici potest, ipsos carere fide? Heb. 13.

Et quid est, quod fide priuat? An Spirituum tanta est in homines potestas, ut & corpora, quæ ingrediuntur possint vexare, & mentem suo decore, atque lumine spoliare? Possint quiduis in corpus in animam possunt nihil. Solus Deus est, qui in animas, quemadmodum & Spiritus omnes, plenum absolutumque habet imperiū.

Quæ fidei, eadem aliorum habituum, qui in anima sunt, ratio est, ut non fidei; ita nec ijs priuare possunt Dæmones. Quod si quando horum iacturam Obsessi faciunt, propriis hoc ipsorum fit demeritis; non vi atque efficacitate Spirituum.

In virtutum exercitio quoque eadem Obfessorum, atq; non Obfessorum conditio est. Non peccant semper non Obfessi. Nec peccant semper Obfessi. Possunt tam hi, quam illi virtutum Theologiarum, atque Moralium exercere officia. Possunt actus edere, quibus diuinam sibi misericordiam conciliant; quibus gratiã augeant; quibus gloriam eiusq; augmentum acquirant; prout conditio status eorum, à quibus opera hæc proficiuntur, permittit.

7. An fortè ab Altaris Sacramento arceudi sunt Dæmoniaci? Nō sunt. Patrum pro ipsis est sententia. Eis, inquit Cassianus, teste D. Thoma 3. p. q. 80. ar. 9. qui ab immundi vexantur Spiritibus. Cōmunionem sacrosanctam, à senioribus nostris nunquam inuenimus interdicitam. Hic locum habet, quod in Arausicano Concilio habetur, canone 3. Amenibus quæcunque pietatis officia conferenda sunt. 26. 46. cap. Qui recedunt Nec deest hic exemplum Virginis, quæ, porrecta Eucharistia, etiam à malo, quod Dæmon afferebat, est liberata. Asscribimus illud hic ad longum ex Prospero Aquitano; quia pluribus locis in hac Disputatione seruire potest. Nostris, inquit, temporibus Asparo V. C. Consule Carthagini constituto, hoc signum diabolicum menstruosumq; quod illic accidit, quæ ignorat? Quædam iuuenula, Araba natione, ancilla Dei habitum gestans, cum in balneo lauans, simulachrum quoddam Veneris impudicè respiceret; & seipsam, eiq; se consimilans, domicilium se Diabolo præbuit. Statim ille Leo, qui rugiens circum, quem quærebat inuenit. Meatus igitur gutturis ipsius occupans, nullum cibum, nullum potum, traiciens, per septuaginta ferme dies, totidemque noctes ieiunium sibi Diabolus ex capto possessore vase exhibuit. Hoc monstrum parentes puella per tot dierum spacia auferrî sperantes; dum inge malum vltèrius tolerare non possunt; simul cum filia se ingesserunt Sacerdoti; quæ acta erant fideliter indicantes. Hoc tantum puella fatebatur, auem quandam noctis medio comparère, quæ sibi ore nescio quid infunderet. Stupor tunc inerat cunctis, videre puellam nullis indicijs diurni ieiunij fedatam; nullo pallore seu tabe, vel debilitate confectam; quin potius robustam succo viscerum, mole membrorum. Cumque incredibilia viderentur, quæ dicebantur; habito consilio in monasterio puellarum, in quo Reliquia S. Stephani sita sunt, sacerdos puellam simul & Præposito commendauit. Illic prima tantum die apparuisse illam auem asseruit, sibi quæ increpasse, quod neq; fame, neque siti compulsam appeteret locum, quod sibi accedere non liceret. Per duos sanè hebdomadas nihil cibi vel potus sumens in monasterio mansit. Accidit autem, vt quintus de. imus Dominicus illucesceret dies, ascendente nobiscum Sacerdote, vt matutinum illic Sacrificium solito afferretur. Puellam Præpositus ad altare perduxit; eo incessu & habitu, quo solent rubore perfusa ex epulis poculisque mulieres aduenire. Sed vt se il-

la pro-

la prostravit altari, clamore stetus sui cunctis astantibus, gemitus lachrymasq; inluxit, quibus tantum auferendum malū præsens plebs Dominum exorabat: erat enim iam indecens murmur in populo. Peractio igitur Sacrificio, cum eadem inter ceteras breuem particulam corporis Domini: tu iam à sacerdote perciperet, semibora mandens, traiciens non valuit, nondum illo fugato, de quo apostolus dicit (1. Cor. 10.) Quæ consonantia Christi ad Belial: & iterum, 2 Corinth 6.) Non potestis calicem Domini bibere, & calicem Dæmoniorum. Manu igitur faciem eius sustentante sacerdote, ne Sanctum projiceret; à quodam Diacono suggestum est, vt Calicem salutarem guttur eius Pontifex applicaret. Quid factum est? Statim locum illum, quem Diabolus obsederat, saluato is imperio reliquit. Sacramentum, quod ore gestabat, cum laude Redemptoris transglutuisse puella clamauit. Hinc l. tria hinc voces in gloriam Dei quod post octoginta & duos dies diabolo expulso, puella de potestate fuerit etiam immo. tractenus Prosper, de Promiss. & Prædicat. Dei, dimid. temp cap 6. Aliorum mentionem facit Cassianus, iam à nobis citatus, & Collat 7 cap. 30. cum ostendisset lacram Communionem Obfessis non negandam, sic loquitur: Hoc namque modo (porrecta scilicet Eucharistia) curatum & abbatem Andromacum nuper aspeximus, aliosque quàm plures. Sacrosancta Communio, inquit ibidem, ad purgationem actus etiam corporis animæque peruenire credenda est: quæ ab homine percepta, eum qui in membris eius insidet spiritum seu in. sis latitare conatur, velut quodam exurens fugat incendio. Ibidem ostendit obesse Obfessis dilatam Cōmunionem. Magis namque ac magis, inquit, inimicus insultabit offenso, cum eum à calcei medicina viderit segregatum, tantoque durius ac frequentius attentabit, quanto eum à Spirituali remedio longius senserit abdicatum. Ita Cassianus.

9. Verum, quamuis Obfessis Cōmunionem sacram porrigi posse dicamus; non dicimus tamen omnibus porrigendam; sed nec quous tempore, quibus alioqui permitti potest, porrigendam. Obfessorum quidam sunt, quos ab ineunte ætate Dæmones possederunt, & molestare nunquam desierunt, qui præter externam hominis formam, vix quidquam hominis habent: hos quia bestijs non multum dixerimus differre, à Cōmunionem censemus arcendos. Adultorum est hic cibus. Postulat; vt nullus, nisi probatus, accedat. quod cum in Obfessis desideretur: non iudicamus ad Dominicam mensam illos admittendos.

10. Sunt alii, qui tantas molestias à Spiritibus non patiuntur; sed quandoque requiem habent: sibi interdum relinquuntur; sibi sunt præsentis. Hi, quia hunc cibum ab alio valent discernere; & ad eundem se cum reuerentia suscipiendum præparare, liberè possunt ad ipsum.

ipsum, cum fructu, percipiendum accedere: veruntamen tunc temporis, quando Dæmones molesti non sunt, nec vlla Sacramento irreuerentia timetur. Hinc Timotheus Alexandrinus in suis Respon- sionibus. Capit. 3. dicit: Obsessos communicandos esse, *non singulis diebus, sed statis temporibus*. Quocirca quod Dionysius Areop. cap. 3. de Eccles. Hier. dicit *Energumenis non dandum hoc Sacramentum; de non baptizatis* intelligendum est ex sententia S. Thomæ 3. p. q. 80. a. 2. ad 2. Et quod Can. 39. Concilij Elibertini habetur. *Energumeni, qui ab erratico Spiritu exagitantur, nec nomen quidem ad altare cum oblatione esse recitandum*, accipiendum est de eo, qui propter publica scelera, publice etiam à Dæmonibus vexatur, & ab Ecclesia excommunicatur; iuxta illud D. Pauli 1. Corinth. 5. *Iudicavi tradere humusmodi Satanae in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat in die Domini*. ita Soarez ad ar. 9. q. 80. 3. p. S. Thomæ.

11. Minor est de alijs Sacramentis difficultas. Si de peccatis commissis dolere possunt; si facere propositum melioris vitæ: si coram Sacerdote facere peccatorum confessionem; quidni absolutionis beneficium, in Pœnitentiæ Sacramento percipient?

12. Sic, si baptizati nondum sunt Obsessi; possunt baptizari: præsertim, si, dum sibi præsentis fuerunt, Sacramentum Baptismi petierunt. Possunt quoque baptizari, etsi baptismum nunquam petierunt; modò Christianis parentibus nati sint, & ratione tantum nunquam valuerunt, vt baptismum petere potuerint. Si Christianorum infantibus Baptismus conferri potest, his non potest?

13. Ex dictis sequitur Conditionem Obsessorum non esse omnium miseriam. Multi sunt, qui; quamuis non videantur, multò tamen sunt Obsessis miseriores.

14. Deterior est Conditio Infidelium; siue illi Hæretici sint, siue Paganî, siue Iudæi. Destituti sunt hi summo maximeq; necessario bono; quo sine fide impossibile est placere Deo: hoc Obsessi destituti non sunt.

15. Deterior quoque eorum conditio est, qui in peccati sunt lethali- bus. Nullum hi ad vitam æternam ius habent. Omne, quod habuerunt, per peccatum amiserunt. Hoc priuati non sunt Obsessi. Possunt Dei gratia esse instructi, atque, vt filij Dei, hac ratione castigari, absque vlla salutis æternæ, & humanæ foelicitatis iactura. Vide Cassianum collat. 7. cap. 25.

16. Deterior etiam est eorum, qui per Ecclesiasticam Censuram à Christi corpore seiuncti sunt; non idcirco solùm, quia ad Sacramenta percipienda non admittuntur; quæ Obsessis negata non sunt; verùm etiam

etiam, quia bonorum, quæ in Christi Ecclesia omnibus fidelibus communia sunt, fructu priuantur, & in salutis discrimine, nisi ad Christi Ecclesiam redeant, versantur; quæ in Obsessos non cadût.

Parua igitur, vel nulla, est Obsessorum miseria. dicit aliquis, si ex bonorum iactura, quam Obsessi faciunt, illa peti debet. Quid ita? quoniam hætenus demonstratum est, & nullo bonorum triplicium quæ posuimus, ipsos priuari, & præterea multò meliorum esse conditionem Obsessorum, quàm aliorum aliquorum; quos tamen non omnino infœlices iudicamus.

Esto, sint alij Obsessis infeliciores; sed tamen non idcirco ipsorum nulla miseria. Etsi minor sit, aliqualis tamen est. Non etiam Obsessi priuent Dæmones ijs bonis, quorum meminimus; priuant tamen bonis, & priuant multiplicibus.

Duplicia, præcedenti Capite, mala distinximus, Corporis & Animæ: distinguimus iam duplicia bona: nam & Corporis quædã sunt, & quædam Animæ. Si Dæmones animæ bonis non priuant; profectò Corporis priuant. Res clara est eorum exemplis, quos Obsessos accepimus.

Sed & in Anima bonis miseri detrimenta patiuntur: & quidem illis ipsis, de quibus initio præsentis Capituli quæstio fuit instituta. quod qua ratione fiat sequentibus demonstramus.

Non est adempta Spes vitæ æternæ per Dæmones Obsessis: ita superius Thesi 4. Sed tamen, qui propter graua crimina ipsi sibi causa fuerunt, vt hanc Dæmonum carnificinam sustineant; & iusto Dei iudicio Spiritibus Nequam relinquuntur; nec tantum spacià vexatione liberum habent, vt ad se aliquando redeant, & de commissis peccatis pœnitentiam agant; in præsentissimo salutis discrimine versantur.

Fide non priuant Obsessos ipsi Dæmones. ita Thesi 5. Veruntamen quosdam ne ad fidem animum adiciant, impediunt: alios etiam, qui fide instructi sunt, ne fidei actus, cum suo emolumento, eliciant, retardant.

Quæ fidei, eadem est aliorum habituum ratio. Nam quibus impedimento Dæmones sunt, ne fidem Christianam complectantur; illos quoque, ne reliquos, qui vel fidem sequuntur, vel cum fide cõiuncti sunt, habitus obtineant, impediunt. Et quemadmodum quosdã retardant, ne fidei actus exerçant; ita ne reliquarũ virtutum, qualescunque etiam illæ sint. Quod igitur diximus, Thesi 7. in virtutum exercitio Obsessorum, & non Obsessorum eandem conditionem esse; ea ratione dictum est, ne hoc ipso, quia Obsessi sunt, hominibus

virtutum officia interdicta crederentur: quoniam, non quicumque Obsessi sunt, à virtutum schola sunt exclusi, quamuis magna detrimenta persèpe patiantur.

24. Quid, quòd præcipua *bonorum* isctura, quam patiuntur Dæmoniacy, ex *virtutum officijs* petatur? Norunt qui in Catholica religione probè instituti sunt, haud parua ad animas lucra ex virtutum studio prouenire. Norunt magnam messem in animarum horrea inuehi, per Iustitiæ Christianæ officia. Quàdo igitur ab his Dæmoniacos Dæmones auocant: quando in his impediunt, vel retardant; magnis bonis mortales, Dæmonum malitia, priuari negari non potest.

25. Sed fortè virtutum studia non valent impedire Spiritus. Quidni valerent? Valent optimè, & valent non vno, sed multis modis. Nam *principio* multa sunt, quæ non nisi corporum ministerio exercentur. hæc, quoniam corpora in sua potestate habent Dæmones, ipsorum opera & posse impediri, & frequenter impediri extra omnem controuersiam est. *Deinde* mentem præsentem eadem postulant, & vt cum ratione atq; iudicio fiant, requirunt, at mens, cù ad phantasmata (in quæ haud parum possunt Spiritus) in suis operationibus recursum habere debeat; tam facillè perturbabitur, & impediatur; quàm est facillè à Spiritibus hominis phantasmata perturbari. Requirit *tertio* operâ voluntatis, sine qua nihil prorsus in homine rectè peragitur. at in hanc quidem per se nihil possunt Dæmones: sed tamen, quia ipsa in corpore est, corporis com modis iuuatur, & detrimentis retardatur. quapropter, qua ratione corporibus incommodant Spiritus, eadem voluntatem impediunt.

26. Ex dictis perspicuum est, quæ in tertio bonorum genere, *Sacramentorum* inquam *vsu*, detrimenta Dæmoniaci capere possunt. Cùm enim hæc, vt plurimum, sint vel actus virtutum; vel cum virtutibus coniuncta; eadem in Sacramentorum vsu detrimenta patiuntur Dæmoniaci; quæ in ipsis sentiunt virtutum officijs. Hæc de *bonis*; quibus Obsessi priuantur.

C A P. XXIX.

An semper sua miseria & tyrannidis, quam patiuntur, Obsessi à Dæmonibus sint causa.

II **D**E causa, ob quam homines à Dæmonibus obsidentur, quæstio est; atque, *Virum ipsimet suorum malorum auctores sint*, in controuersiam vocatur, quanquam propriè non tam hoc,

Hoc, quàm Vtrum *semper* auctores sint, quæritur: & si non semper ipsi; quibusnam causis ipsorum miseria ascribenda sit,

Vnum igitur est, quod hoc loco quasi ponitur; alterum, quod in controuersiam vocatur; tertium, quod se vltro quasi insinuat, & responsum postulat. Ponitur Obsessos quandoque malorum suorum esse causam. Quæritur, An etiam sine suo merito hæc aliquando patiantur. Ad hæc accedit, vt, quoniam sine Dei prouidentia hic nihil fit, explicemus, quantum consequi possumus, eiusdem prouidentie causas, quando absque vlla sua culpa mortales Dæmonum tyrannidem patiuntur.

Hypothesis certa est. Constat frequentissimè accidere, vt propter *3. peccata sua Dæmonum carnificinam sustineant homines*. Tradidit *Sathane* *1. Corinth. 5. vna Corinthium* quendam D. Paulus, propterea; quòd incæstum commisisset. Idem Paulus *Satanam tradidit Hymenæum & Alexandrum,* ob blasphemias. *1. Tim. 4.*

De Maria Magdalena testatur historia Euangelica, pluribus locis, Dominum *septem Dæmonia* eiecisse; & quamuis disertis verbis *4. Marc. vltimo* causam non aperiat, ob quam fuerit Obsessa: peccatis tamen suis id *Ian. c. 53.* ipsam meruisse, insinuat, dum *peccatricem* compellat: vt de Patrum sententia hic nihil.

Non obscurè idem docet Christi Oratio; quando his verbis *5. Dæmonum* studium explicat: *Cùm immundus Spiritus exierit ab homine,* *6. Luca 11.* *perambulat per loca iniquosa, querens requiem & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi* Cur redit in domum Spiritus, vnde exiuit? Quia quam in locis aridis non inuenit; in illa inuenit; requiem. At requies illi summa est, in impiorum cordibus. ibi igitur se des figet; ibi habitaculum eliget.

Sententia B. Hieronymi est (In Daniele) atque Epiphaniij (In Vita Dan.) Assyriorum Regem Nabuchodonosor à Dæmonibus obsessum fuisse. Nec displicet sententia, quoniam non parua Obsessi hominis exhibuit signa. Quis verò potest dubitare hoc malum peccatis eius accidisse? Si non id consilium Danielis, eleemosynam suadentis; profectò probat, quæ in auribus eius insonuit, oratio: *Tibi dicitur Nabuchodonosor Rex: Regnum transibit à te, & ab hominibus eiciet te: & cum bestiis feris erit habitatio tua: fenem, quasi bos, comedes, & septem tempora mutabuntur super te; donec scias quòd dominetur Excelsus in regno hominum: & cuiuscumque voluerit, det illud.* *Dan. 4.*

Si Saul Regem Obsessum fuisse dicamus, quemadmodum ve-

rè Obfessum fuisse grauiſſimorum authorum eſt ſententia, egregiè noſtram Aſſertionem confirabit. An non ſua culpa fuit Obfeſſus? Cur igitur toties reprehenditur? cur Regnum, quod humilitate obtinuit, ſuperbia dicitur amiſiſſe?

2. Profana exempla hic plura ſunt. Sufficiens ſequentia. A Dæmone correpta eſt Geilana, Franconiæ Ducifſa, quod S. Kilianum, qui Duci, vt ipſam, (fratris coniugem) dimitteret, interfici curauerit. Sigibertus circa ann. domini 697. Corruptus latro quidam Longobardus, ob furtum, quod commiſerat; & quia S. Mennæ piis adminiſtrationibus non acquieſcebat, vt teſtatur B. Gregorius. Libr. 4. Dial. c. Corruptus Gundericus Vandalorum Rex, quando templum, vt illud ſpoliaret, ingreſſus eſt. Et ad preces Eligii Nouio-comenſis, quinquaginta fuerunt Obfeſſi, quòd nefandas quaſdam choreas, impiaſque ſuperſtitiones relinquere noluerint; quamuis vt relinquerent grauius ab eodem Eligio admonerentur, teſte Au-doëno Rhotomagenſi, lib. 2. cap. 11. in eius Vita.

2. Dicitis vnum addimus ex B. Hieronymo, In vita Hilar. & quia pluribus locis, in hac diſputatione, ſeruit, ipſus Hieronymi verbis: *Gaz. enſis Emporij oppido, inquit, Virginem Dei vicinus iuuenis deperibat. Qui cum frequenter tactu, iocis, nutibus, ſibilis, & cateris huiusmodi, quæ ſolent morituræ & virginitatis eſſe principia, nihil profeciſſet; perrexit Memphim, vt conſeſſo vulnere ſuo, magicis artibus rediret armatus ad Virginem. Igitur poſt annum doctus ab AEſculapij Vatribus, ſubter limen domus puellæ, tormenta quaſdam verborum, & portentosaſ figuras, ſculptas in aris Cyprij lamina, deſodit. Illic inſanire Virgo, & amictu capitis abiectio, rotæ æ crimem ſtridere dentibus, inſclamare nomen adoleſcentis. Magnitudo quippe amoris eam in furorem verterat. Perducta à parentibus ad Monasterium, Senij (Hilarij) traditur, plulante ſtatim, & conſistente Dæmone: Vm ſuſtinui, inuitus ſum adductus. Quàm bene Memphis ſomnijs homines deludebam? O cruces, O tormenta, quæ patior? Exire me cogis, & ligatus ſubter limen teneor. Non exeo, niſi me Adoleſcens, qui tenet, dimiſerit. Tunc Senex, Grandis, aut fortitudo tua, qui lino, & lamina ſtriectus teneris. Dic, Quare auſus es ingredi puellam Dei? Vt ſeruares, inquit, eam virginem. Tu ſeruares proditor caſtitaſ? Cur non potius in eum, qui mittebat, es ingreſſus? Vt quid, reſpondit, intrarem in eum, qui habebat collegam meum, amoris Dæmonem. Noluit autem Sanctus iubere ſigna perquiri; ne aut ſoluta incantationibus Dæmon reſeſſiſſe videretur, aut ipſe ſermoni eius accommodaſſe fidem aſſerens fallaces eſſe Dæmones, & ad ſimulandum callidos. Seuerè autem, redita ſerenitate, increpuit Virginem, cur ſeciſſet talia, per quæ Dæmon intrare potuiſſet. ita B. Hieronymus.*

Egre-

Egregiè Hypoteſin hæc exempla confirmant. ſed non minus ratio. Quid mirum, ſi per Dæmones, in præſenti vita, Deus peccata vindicet; quæ per Dæmones, in futura æternum eſt vindicaturus?

Quid mirum, ſi in homines immittat Spiritus Nequam, qui pœnas, ob malè actam vitam exigant; quando non rarò Spiritus excitauit, vt (quamuis non in hominibus, ſed extra homines poſiti) extrema mala, atque adeo mortem infelicibus afferrent? Optimè d. Et eſt à Pſalmographo, quòd mittat indignationem iræ ſuæ, per Angelos malos.

Non vnà ratio peccata vindicandi Deo eſt, varias habet. Nunc pugnant pro ipſo elementa & cælum: nunc armat ſæuas beſtias. Vitur etiam Spiritibus; aliquando bonis, aliquando malis. Et quidniſi? Nõne pro ipſo pugnaturus eſt totus terrarum orbis?

Hinc bene B. Auguſtinus 4. Ciuit. ca. 34. Dæmones, inquit, niſi quos fallendo deceperunt, poſſidere non poſſunt. & ruruſ: Potestas inimica vincit aut ſubiugat neminem, niſi ſocietate peccati. lib. 10 de Ciuit. Dei. cap. 22. Bene quoque Dæmon, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, interrogatus à Triphone, viro ſancto: Cur puellam intraret, reſpondit; Dæmones in illos habere poteſtatem, qui opera iſdem grata exercent: qualia ſunt, inquit, cultus ſimulachrorum, blaſphemie, adulteria, venuſicia, inuidia, cades, &c. Metaphraſtes in Triphone 1. Februarij.

Idem confirmat B. Auguſtini ad obiectionem, quam ſibi facit reſponſio: Dicit aliquis, inquit, ſi ligatus eſt Diabolus, vt eſt; quare adhuc tantum praualeat? Verum eſt, reſpondet, fratres chariſſimi, quia multum praualeat; ſed tepidus & negligentibus, & Deum in veritate non timoribus dominatur. Alligatus eſt enim, tanquam canis carens innexus & neminem poteſt mordere; niſi eum, qui ſe illi mortifera ſecuritate coniunxerit. Ita B. Auguſtinus, Serm. 197. de Tempore. Idem Caſſianus, Coll. 7. cap. 24. Conſtat, inquit, immundos Spiritus non aliter poſſe in illos, quorũ corpora obtenturi ſunt, penetrare; niſi prius eorum mentes cogitationeſquæ poſſederint. Quos cum timore ac memoria Dei, vel ſpirituã meditatione nudauerint, velut exarmatos omni præſidio, ac munitione diuina nudatos, faciè vincendos audenter inuadunt; domicilium deinceps in iſ veluti in poſſeſſione ſibi tradit præſumentes. Ita Caſſianus.

CAP. XXX.

Ob quas suas culpas Obsessi patiuntur tyrannidem Dæmonum.

1. **C**ulpæ aliæ Lethales sunt, aliæ Veniales. Illæ diuinā vindictam prouocant; & Mortales, quia mortem animæ afferunt, dicuntur: hæc nomen à venia, quam facillè obtinent fortiuntur. Vtrumque genus varium est, & multiplex; prout contingit Deum variis multisque modis offendere.

2. De his quæritur. *Quenam sint, quæ Dæmonibus ostium, vt homines ingrediuntur, patefaciunt; an Lethales tantum, an etiam Veniales; Etsi vel alteræ, vel vtræque; Omnésne illius generis id præstent: an potius in singulis generibus certæ sint, & determinatæ.* Res, quia difficultatem non ita magnam habet, breuiter expedienda est.

3. Certum est *ob Lethales homines à Dæmonibus possideri.* Docent hoc omnia propemodum superioris Capitis exempla: tam illa, quæ sacræ literæ: quàm quæ prophanæ Historiæ subministrant: quocirca longiori probatione opus non est.

4. Certum quoque *Veniales culpas Dæmonibus homines ingrediendæ occasionem præbuisse.* Corporaliter traditus Satana, inquit Cassianus, Coll. 7. cap. 25. *vel infirmitatibus magnis, etiam viros sanctos nouimus, pro leuissimis quibusque delictis.* Fortè hoc probat exemplum puellæ, quod alias cap. præcedente ex B. Hieronymo adduximus. Fortè etiam alterius, cuius Prosper Aquitanicus meminit; quæ cum in balneo quoddam Veneris simulachrum nimis impudicè intuita esset, seque eidem assimulasset; mox à Diabolo obfessa est; & ita vexata, vt Nequam Spiritus gutturis meatus occuparet, facultatem sumendi cibum & potum ad septuaginta dies adimeret. Vide c. 28.

5. Quod si de harum Veniali culpa dubium est; certè dubium non est de Abbatis Moyse, & Virginis cuiusdam monialis: quorum ille teste Cassiano libr. 7. Coll. cap. 27. possessus fuit propter impatientiam, & durius prolatum verbum: hæc propter leuiorem gulam, vt habet B. Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 4. Sed exempla non nostris, verùm ipsorū verbis ascribamus. De Moyse igitur sic Cassianus, Coll. 7. cap. 27. *Cum esset, inquit, Moyses singularis & incomparabilis vir, ob reprehensionem vnius sermonis, quem contra abbatem Macharium disputans, paulo durius protulit, quadam scilicet opinione præuentione confestim est traditus Spiritui, vt humanas egestiones ori suo ab eo*

ab eo suppletus ingereret. Quod flagellum purgationis gloria se Dominus intulisse; ne scilicet in eo vel momentanei delicti macula resideret, velocitate curationis eius, atque aucto remedio demonstrauit. Nam continuo Abbate Machario in oratione submisso, dicto citius Nequam Spiritus ab eo fugatus abscessit. Hæc Cassianus. De Virgine sequentia B. Gregorius, 1. Dialog. c. 4. Quadam die, inquit, vna Dei famula hortum ingressa, que lactucam conspiciens concupuit, eamque signo Crucis benedicens oblita, anide momordit, sed correpta à Diabolo, protinus cecidit. Cumque vexaretur, eidem P. Equitio sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orando succurreret. Moxq; vt hortū ibi in Pater ingressus est, cepit ex eius ore, quasi satisfaciens. ipse qui hanc arripuerat Diabolus, clamare dicens: Ego quid feci? ego quid feci? Sedebam ibi super lactucam: venit illa & momordit me. Qui cum graui indignatione vir Dei præcepit, vt discederet: & locum in omnipotentis Dei famula nō haberet: qui protinus abscessit, nec eum vltra contingere præualuit. Hæc Gregorius.

Et quamuis Venialia, leuia peccata sint; & à venia, vt diximus; quam facillè obtinent, nomen habeant; nulla tamen fit hominibus iniuria, quando etiam hæc propter, Dæmonum carnificinæ traduntur, quoniam quæ comparatione Lethalium leuia sunt; comparata cum pœnis quibuscunque magna sunt, & illas longissimè post se relinquunt.

Nec nouum videri debet, quod ob Venialia carnificinam Dæmonum mortales sustineant: quoniam iustissimo Dei iudicio fit, vt etiam absque villo suo demerito quidam eandem subeant. Verùm quoniam hoc argumentum pluribus indiget, sequenti capite explicandum est.

Nunc quoniam diximus multiplices esse, tam Veniales, quàm Mortales culpas; *Vtrum certa quadam peccatorum genera sint, quæ iustius Dæmonum patiuntur vindictam, & facilius ipsi aditum patefaciant, inquiramus. Quid igitur? Quod res est, breuiter dicimus. Certum hic constitui posse nihil. Quemadmodum Veniales, & Mortales culpæ aditum Dæmonibus ad ingrediendum homines patefaciunt: ita quæcunque illæ sunt, si ita Deus permittat, & velit; patefacere possunt.*

Veruntamen non negauerim *quasdam esse, quæ facilius aditum præbeant: vt quas vel Deus iustius hac ratione vindicare videtur: vel ob quas ipsi Dæmones in homines ingressum magis possunt affectare & desiderare. Et quæ illæ?*

Prima est infidelitas, seu *agnitæ veritatis Impugnatio atq; abnegatio.*

Ita.

Ita docet ex Cypriano Stapletonus, In dom 3. Quadra. multos olim à Dæmonibus idcirco obsessos fuisse, quod à fide recessissent. Ex Sermone de Lapsis hoc adscribimus exemplum. *Alia*, inquit, *mulier in balneis constituta, ab immundo Spiritu immunda correpta, lanauit dentibus linguam, qua fuerat vel pasta impiè, vel locuta. Postquam sceleratus cibus sumptus est, in pernitiem suam rabies oris armata est. Ipsa sui carnis ex extitit, nec diu superesse postmodum potuit: doloribus ventris & viscerum cruciata, defecit.* Hactenus Cyprianus. Sed & pro hoc argumento testis hic esse potest Nicomachus quidam, de quo Surius Tom. 3 fol. 298. quod postquam Christum in tormentis negasset, & Idolis sacrificasset; mox ab immundo Spiritu fuerit occupatus: à quo & in terram proiectus, & miserè dilaniatus. fuisse quoque Romæ magnam Arreptitiorum multitudinem, quo tempore Paganismus floruit, docet Tertullianus, Apol. cap. 37. Et, nonne dignum, vt in eos Pater mendacij potestatem habeat; qui veritatis Magistrum respuunt? Possideantur à potestatibus tenebrarum; qui in suis cordibus nolunt splendere lumen veritatis?

II.

Altera est *Sacrosancta Eucharistia abusus*. Pro hac ibidem afferret exempla Cyprianus: referens & viros, & mulieres à Spiritibus malis obsessos fuisse; quod sine Confessione, atque Pœnitentia peccatorum, ad mensam Domini accessissent. Fortè cum his quidam Corinthiorum coniungendi sunt, quos infirmatos & morbis subiectos recenset Apostolus, quod non probati Sacramentis altaris communicarent.

I. Cor. II.

12.

Tertia est *Blasphemia*, Hæc Dæmonibus ostiū aperuit, qui Alexandrum & Hymenæum sunt ingressi. Refert quoque Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum, cap. 67. Maurum fuisse, qui cum seruum suum ad Basilicam S. Lupi (apud Tricafsinorum Campaniæ urbem sepultus iacet) fugientem insequeretur, & iam esset accessurus: blasphemias euomuerit in S. Lupum: sed exemplo diuinam ultionem senserit. Nam & lingua, qua blasphemias effudit, obrigit, & vtique à Dæmone possessus, horrendo mugitu totam ædem compleuit; tertiaque die, cum grauissimo cruciatu, vitam finiuit. Addimus huic aliud, quod ex Cedreno paucis verbis repetit Cæsar Baronius, Tom. 7. circa annum Christi, 630. *Eo tempore, inquit, Chraci quidam in domo cuiusdam prandentes, ed prolapsi sunt; vt in Virginem Deiparam, conuitia & execrationes iacerent. Horum reliqui ilico à malis Spiritibus correpti, pœnas dederunt.* Eandem blasphemiam ex aliis causis vnā recenset Dæmon, qui per Triphonem est eiectus, de quo Thef. 12. cap. 29. Certè blasphemii digni sunt,

sunt, vt à Spiritibus Blasphemiae occupentur.

Quarta est *peccatum Superbia*. Nonne conuenit, vt qui est *Rex super omnes filios Superbia*, in superbis sedem habeat? in ipsos potestatem exerceat? Conuenire docet magno suo malo superbissimus Assyriorum Rex, Nabuchodonosor, vt alios innumeros præmittam. Ad Superbiam referrem, quæ ex illa sequitur, Inobedientiam: quæ & ipsa aditum Dæmonibus præbuit. Testis est vir professione religiosus; sed moribus admodum difficilis; quem mox Spiritus Nequam ingressus dicitur, postquam Popponis Stabulensis, Abbatis sui mandatum implere contempsit: quemadmodum in Popponis Vita scribit Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18.

13.
Iob 41.

Daniel. 4.

Quinta est *Luxuria*. Ob hanc Corinthius ab Apostolo traditus est Satanæ. Fortè ob eandem septem Dæmoniorum tyrannidem passa est Magdalena. Ob eandem, si non Obsessi, profecto interfecti viri septem, qui Saram expetierunt. Sed & puella quædam, quia impudentius Veneris simulachrum aspexit, eidemque se confirmauit, à Dæmonio obsessa est: vt notauit Prosper Aquitanicus. Historiam superius recensuimus. Et in Vita Simeonis Sali refert Leontius Neapeleos Cypri Episcopus: quod quidam ob consuetudinem stupri à Dæmone fuerit arreptus; quem Simeon inflata alapa curauerit. forte hic locum habet matrona nobilis, cuius B. Gregorius, lib. 7. Dialog. cap. 10. meminit, quam Dæmon in publica supplicatione inuasit; quod *carnis*, vt ipse loquitur, *voluptate victa, à viro suo non abstinuerit*; quando sequenti die Oratorium S. Sebastiani, processionem cum alijs peractura, intravit. Commodum Dæmonum domicilium sunt Luxuriosi. Sunt enim & dicuntur *Spiritus immundi*: *amant loca humida: non inueniunt requiem in aridis.* Virtus eorum in lumbis & vmb. lico.

14.

I. Cor. 5.

Marc. 16.

Iob. 6.

Luc. 11.

Iob 40.

Sexta *Liuitia & Inuidia*. Testis huius est primus gentis Isacidæ Rex, Saul: qui quoniam in innocentissimum, optimeque de Republ. meritum Dauidem ira inuidiaque flagrauit; à Domini Spiritu relictus est, & à Nequam possessus. Et, si *inuidia Diaboli peccatum intravit in mundum*, ab inuidis abhorretere possunt Dæmones?

15.

2. Reg. 16.

Sep. 2.

Auaritia etiam inter culpas est, ob quas Dæmones facilem aditum habent. Possent hoc forsitan recentibus nouisquæ exemplis doceri; sed his opus non est, cum magnum argumentum Apostolus præbeat, tum; quando docet *Auaritiam esse idolorum seruitutem*; tum quando asserit in *laqueos Diaboli, atque varias tentationes*

16.

Ephes. 5.

M.

tiones

tiones incidere, qui diuitiis student, & sectantur pecunias.

17.
1 Tim. 3.

Ad has accedit, quæ sanctis hominibus affertur persecutio. Ob hanc à Dæmonibus Obsessi plurimi: inter alios etiam Geilana Franco-niæ Ducissa, ob necem S. Kiliano procuratam. teste Sigiberto circa annum Domini 697. Et, quidni Diabolos socios habeant & hospites; qui sanctos viros Dæmonum hostes cane peius & angne ode-runt?

18.

Addiderim dictis filiorum in parentes impietatem. Verisimile est hos facile perpeti obidentes Dæmones: quoniam sæpe extra se positos experiuntur carnifices. Rem vno exemplo Alexandri ab Alexandro verbis probamus. Res admiratione digna est, inquit, libr. 4. Genial. dierum cap. 19 quam recenti admiratione comperimus Roma. Quippe nota res est: cum apud Gabios quidam infima sortis, & obscuris natalibus Adolefscens, v. sanus & furiosus (cuius prauis mores & vita facinorosa fuerat) in parentem grauibus iurgijs conuiciatus foret; post iurgia immodica, cum furijs agitatus, aduocato Damone, cui se deuouerat homo ille improbus & impurus; furore cæcus & amens discessisset, & Romam petere cœpisset eo consilio, vt aliquod dirum facinus in patrem moliretur; dum iter faceret, Damonem facie hominis truculenta, sordida barba & capillo, vesteque obsoleta & squallida obuiam habuisse. quo cum simul pergerent, illum interrogasse iuuenem (quem animo anxio & sollicito videbat) quid tam tristis incederet. atque ille, cum quid iurgij cum patre fuisset, quodque aliquid scelesti facinoris patrare cuperet, respondisset: Damonem illum se quoque simili casu percutum fuisse dicere: proinde pergerent, & suas iniurias vltum irent. Cumque nocte appetente ad urbem applicuissent, in proximo hospitio diuertisse, atque in cubiculum, quod à caupone virique exhibitum fuit, haud multo post, cubitum iuisse. Cumque vna cubarent, pestem illam immanem, cum illum somno oppressum videret, infestis manibus iugulum hominis apprehendisse, vt elisis faucibus necaret, quem iam oppressisset, ni expergefactus ille, Dei opem & auxilium aduocasset: quo audito furiam illam deterritam stridore & tumultu maximo, tantoque impetu cubiculum, vnde euasit: dicitur collisisse, vtigna & tectum euerterit, tegulasque penitus perfregit. Ita Alexander. Sed magis ad rem facit exemplum, quod in Vita S. Parthenij refert Metaphrastes, 7. Februarij. Ad hunc enim cum parentes filium suum, qui grauem Dæmonis carnificinam patiebatur, adduxissent; & pro eiusdem incolumitate instantius precarentur: Sinite, dicebat Parthenius, torquetur, paricida est, parentibus vobis sæpe molestus fuit & quam eidem optastis, istam sustinet castigationem. Et de Carolo Iuniore Ludouici Germanorum,

manorum, Regis filio refert Sigibertus, circa annum Domini 873. quod à Dæmonio grauius in presentia Patris, & optimatum eius sit vexatus: & in vexatione confessus, hoc sibi ideo contigisse, quia contra patrem suum conspirationem facere moliebatur.

19.

Decima culpa est Iurgium atque Conuictium. Hæc enim cum sine irato animo non sunt, & quandam quasi coniunctam furiam habeant, optimè homines ad Dæmonum domicilium disponere videntur. Quid quod inter furiosam atque Obsessum vix vlla videatur esse distantia? Quidquid sit: ab his non ita procul abesse Dæmones, alio exemplo, idem Alexander ibidem demonstrat, quod eiusdem quoque verbis ascribimus. Auctor est, inquit, Thomas monachus, homo minime malus, cuius ego fidem auctoritatemque pluribus in rebus expertus didici: qui serio mihi retulit; quod cum in monasterio & sacris adibus, que in Lucanis montibus sunt, cum pluribus iurgatus foret, & post immodica conuictia & rixas, animo perturbato inde se proriperet; cum per nemora iter solus intenderet, speciem hominis vultu terro-gra barba, promissis tunicis, vultu aspectuque deformi, & saeuo, obuiam habuisse. quem cum compellaret, quid ipse solus per devia errabundus incederet, dixit; equum, quo vectabatur amisisse, atque in proximos campos illum euasisse credere: cumque per sinus inuios equum vna quesitum pergerent; ad profluentem, in cuius alueo gurgites magni, & formidabiles redundabant, deuenisse. Et cum monachus, vt aquam traiceret, calceos sibi eximere appareret, illum magnopere coegisse, & tandem peruicisse, vt super spatulas suas ascenderet, potiusque à se, qui corpore maior erat, vectaretur. qui acquiescens, cum super illius spatulas, vt succollaretur, monachus ascenderet, illeque iam aquam ingredi appareret, dum vada exquirat, illius pedes non humana, sed tetra & deformi specie conspexit. quo animaduerso, horribili terrore percutus, Deum, vt sibi presto esset, acclamauit. Mox Damonem & diram illam speciem, diuino audito verbo, stridore querulo, & vi maxima, quanta dici potest, ita è conspectu abiisse dicit, vt imminentem quercum ingenti impetu colliserit, ac perfractis ramis funditus euerterit. Et hoc Alexander.

Vndecima culpa est Dei contemptus; suæ Religionis, & Pietatis neglectus. Cum enim duo sint Domini, quibus seruire necesse est, Deus, & Dæmon: ad Dæmonis castra accedunt, quicumque Deum, summum bonum deserunt. Pro hac refert exemplum, quod iam secundo citatus asfert Alexander de Iuene quodam, quem horribili specie infestis manibus Diabolus inuadere querebat, quia, vt verbis Alexandri utar, constabat prauis iuuenis moribus & inciuilibus

20.

cum Dei contemptu diu vixisse. Cùm Dei Religionisq̄ue contemp-
tu coniungo iniuriam rebus Ecclesie, quæ Dei dicere possumus, illatam.
Pro quo quamuis multa dari possint exempla, nobis tamen suffi-
ciunt duo, quæ Gregorius Turonensis subministrat. Refert is
lib. 3. cap. 12. de rebus gestis Francorum accidisse sub Theodorico
Francorum Rege, quod pars exercitus eius ad Briuatensem quen-
dam viam infecta proruperit: & quia in templo magnam homi-
num multitudinem cum facultatibus suis residere intellexit, spe
prædæ, nulla templi religione prohibita eò adularit, vim in tem-
plum fecerit, fenestras confregerit, populi bona diripuerit: verum-
tamen haud impunè. Nam Rex quidem de multis iussum suppli-
cium sumpsit: & qui primus corruptionis author fuit, manus qui-
dem Regis, sed non Dei effugit vitio diuina fugientem secuta est:
& igne diuinitus delapso miserè consumptus est. cætera turba, ad
quàm prædæ aliqua pars peruenerat, à Dæmonibus correpti, di-
uersis, sed miserandis modis perierunt. Hoc primum ex Grego-
rio exemplum. Alterum recitat lib. 1. cap. 105. de Gloria Marty-
rum. hoc docet inuafores Ecclesie S. Vincentij à Dæmonibus tor-
tos expirasse. Erant hi de exercitu Regis Galliarum Chilperici,
qui contra Gundebaldum Ducem arma sumpserat. Cum verò
Ecclesiam S. Vincentij, in qua plebs se cum rebus suis tutam confi-
debat, vallasset, & aditum ad illam non haberent; primum ostiis
templi ignem subijciunt; sed conatu irrito: mox deinde securibus
viam ad templum sibi faciunt: illudq̄ue ingressi, omnia cæde &
rapina miscent. sed nec hi impunè. *Alij*, inquit Gregorius, à Dæmo-
nibus correpti miserandum spectaculum dederunt: *alij in flumine Garumne*
necati: multi etiam à frigore occupati, diuersis in partibus diuersorum mor-
borum genere vexati sunt. Qui tertium Exemplum ex eodem Grego-
rio desiderat, legat lib. 7. Histor. cap. 21.

21. Timere etiam Dæmones possunt, quæ se Dæmonibus deuouent, &
vt abripiantur, sibi precantur. Nec immeritò. Nonne iustè quis illius
carnificinæ potest subiici, quem suum carnificem efflagitat? Et si
plurimos obsiderunt Dæmones, qui non sibi; sed quibus alij, Dæ-
mones sunt imprecati; quid nouum, si eos ingrediantur, qui eun-
dem & sibi precantur, & precando grauitè diuinam maiestatem
offendunt? vide cap. 16.

22. Ad hos proximè Magi & Diuinatores accedunt, qui, si non se Dæ-
monibus deuouerunt, magna profectò & sacrilega cum ijs habent
pacta, & fœdera. Dæmones iisdem miseram aliquando mortem
attulisse dubium non est. Eosdem à Dæmonibus etiam interdum
fuisse.

fuisse obsessos probat historia ex B. Hieronymo alias allata. Verum
quidquid de his sit, si iustum est, vt quo quis peccauit, eo puniatur;
nullam his dicemus fieri iniuriam, si tortores experiantur, quo-
rum simulata habuerunt obsequia.

23. Dictis adiungo Sacramenti Confirmationis contemptum, vel ne-
glectum. Nouimus non vnum, sed plures; qui graues Dæmonis
molestias & persecutiones sustinuerunt, antequàm Sacramento Con-
firmationis essent initiati; à quibus mox percepto sacramento fue-
runt liberati. Quidni vero vel tales ingrediatur Diabolus, vel in-
gredi postulabit, quibus alioquin est molestus?

24. Possunt iam à nobis recentis peccatis plura addi: sed quoniam
hæc præcipua existimamus, & reliqua ad ipsa reuocari possunt, fi-
nem facimus: atque, *Virum etiam absque culpa sua homines à Dæmoni-*
bis possideantur, inquitimus.

CAP. XXXI.

Homines quandoque non ob proprias, sed aliorum
culpas Dæmonum tyrannidem
perpeti.

25. **Q**uando homines absque vlla sua culpa à Dæmonibus
possideri, clara est confessio Beatorum Augustini & Hie-
ronymi. B. Augustinus sic loquitur, libr. 21. de Ciuitate
Dei, cap. 18. *Graue iugum filios Adam à die exitus de ventre*
matris eorum, vsque in diem sepultura matrem omnium, vsque adeo impleri
est necesse, vt ipsi paruuli, per lauacrum regenerationis ab originali peccato,
quo solum tenebantur vinculo iam soluti, multa patientes, nonnulli incurso-
nes Spirituum malignorum patientur. S. Hieronymi hæc oratio est, E-
pistola ad Paulam, de dormitione Blefillæ. *Quæ causa est, inquit, vt*
sæpe bimuli, trimulie, & vbera materna lactantes, à Dæmonio corripian-
tur? Inu sibilis hac, addit. inscrutabili Altissimi iudicio sunt relinquenda.

26. His B. Hieronymi bimulis & trimulis & Augustini infantibus
adiungimus Puerum, cuius Historiam pluribus retulimus Thesi 4.
cap. 26. Puerum quoque quem à sæuissimo Dæmone liberauit B.
Macarius, de quo Palladius in Vita Macharij: Illum quoque, cuius
in historia S. Parthenij fit mentio; in quo quamuis post multos an-
nos se prodidit; à pueritia tamen latuit occultus Dæmon: teste Me-
taphraste 7. Februarij: Præterea Tolosensem Puellam, à qua Dæ-
monium expulit S. Remigius, à S. Benedicto rogatus, de qua in Vita

S. Remigij Hincmarus apud Surium. To. 1. fol. 23; Infantem quoque, Dominicum nomine, quem Bertholphus, Abbas Bobiensis ab infesto Spiritu liberavit, teste Iona, in Bertholphi Vita, apud Surium Tom. 4. Denique illum, cuius meminit S. Marcus Euangelista, cap. 9. hiltoriae Euangelicae, qui Dæmonis grauissimam vexationem ab infantia sustinuit, quemadmodum Pater pueri Domino interroganti est confessus.

3. Cum B. Hieronymo dictisque exemplis consentit D. Chrysostomus. Nam in libris, quos de Prouidentia scripsit, etiam in hoc diuinam prouidentiam cognoscit, quod *Sanctiores homines* aliquando Dæmones possideant, quos dum in peccatis volutarentur, & vitij indulgerent, nulla aduersitas molestabat. qua ratione quoque Theodorum quendam, quem Dæmonium possidebat, consolatur.

4. Res hæc dubia non est; primò exemplo puerorum, quos ob rationis defectum non est possibile peccare; & tamen quandoque à Dæmonibus obsideri; non solum quotidiana præbant exempla, verum etiam per suos trimulos bimulosq;, & materna vbera lactentes B. Hieronymus.

Ioh. 9.

5. Deinde huic ratio suffragatur. Neque enim in alio genere malorum est hoc, quod à Spiritibus affertur; quam quæ *Pœna* mala dicimus. at non necesse est hæc propriis meritis irrogari. *Neg. hic peccauit, neque parentes eius*, loquebatur Dominus de quodam, *qui orbitatem oculorum grauissimum pœna malam patiebatur.*

6. Accedit ad hæc Eremitæ cuiusdam iudicium. Dicitur ille à Deo postulasse & impetrasse; vt per menses aliquot eius corpus ab inhabitante Dæmonio affligeretur, propter periculum peccati, quod timebat, superbix. Cognouit profectò vir pius non semper præteritis & commissis peccatis tribui Dæmonum torturam; sed quandoque admitti, ne in peccata homines incidant, Deumque offendant. Vide Sulp. in Vita Martini dialog. 1.

Iob. 1.

7. Quanta sanctissimo Iob mala attulit Diabolus, non in fortunis solum; verum etiam in corpore? An forte ipsius culpa omnia? *Sanctum & rectum* fuisse docet Scriptura. Et qui hæc potuit, extra Iob corpus constitutus, Dæmon: eadem non posset Iob inhabitans, quãuis sine vlla Sancti viri culpa?

8. Scimus dixisse B. Augustinum, *Dæmones non possidere homines, nisi quos fallendo deceperint.* Dixisse quoque: *Inimicum neminem, nisi societate peccati.* Vide Theol. 12. cap. 29. Sed attendit Sanctissimus Pater, non quid fieri necesse est; sed quid vt plurimum fieri assolet. Atque ita intelligendus est locutus fuisse Dæmò, quem S. Triphon coëgit

coëgit causam daretur Gordiani Imperat. filiam ingressas esset. Quando enim docuit Dæmones in eos potestatem non habere, *qui in Deum sunt pij*, quid, vt plurimum accidat, significat. Quamquam & dici posset B. Augustinus de ea potestate Dæmonis locutus, quam in homines accepit ratione peccati, quod committunt: quam profectò magnam habent, quamuis corpora ipsa non possideant. Ex his patet quid ad Cassianum respondendum.

Interim, quam non ob propriam culpam, tyrannidem Dæmonum, semper Obsessi patiuntur; illa non patiuntur semper sine culpa. Quemadmodum aliorum culpa alijs, malorum pœnæ potest esse causa; ita potest alijs Dæmonum tyrannidem & carnificinam accersere.

10. Quod dicimus, non violat leges iustitiæ. Nonne in bonis, quæ quis possidet, iuste potest puniri? Et homines quidam, nonne quorundam hominum sunt bona? filij parentum? serui dominorum, inferiores superiorum?

Sed Vtrum quod iustitiæ leges non violat, si fieret; etiam aliquando fit? Dæmonum ne quidam, non ob sua; sed aliorum peccata vexationes experti? Experti. Rem exemplis docemus. Superius, ca. 16. tria ex Cæsario attulimus; his quartum addimus ex Vita Zenonis Martyris desumptum: Ibi mater, cum febrienti filio poculum aliquoties præbisset, nec filius peterè desisteret; impatientia victa; eidem poculum offert, & cum poculo Dæmonium imprecatur, moxque ille ab Dæmone miserè cæpit torqueri. Vide Surium 25. *Sirius 25. Maij.* Addimus quintum, cælebris illius Dæmoniacæ Laudanensis in Gallia, ann. 1566. liberatæ; & sextum alterius Montenensis in Hannonia, an. 1584. quæ ambæ in potestatem Dæmonum, mala parentum imprecatione venerunt. Septimum licet petere ex Vita S. Reginæ Hungariæ Elisabeth per Iacobum Spirensen descripta. cap. 30.

12. Constitutum igitur sit, & posse homines absq; sua, sed tamen ob aliorum culpam, Dæmonum tyrannidem perpeti; & præterea sepe ipsa perpeti. At qui ob quorum? Difficile hoc forte explicati. Ita tamen ni fallimur, se res habet; quod quamuis quibusuis in quibusuis Deus exempla suæ vindictæ possit ostendere; possit etiam quosuis per quorumcunq; supplicia à peccatis detertere; nullos tamen propriè hoc supplicij genere, tanquam iusta pœna, ob aliorum culpas afficere iudicandus est: nisi qui cum ipsis, qui culpas dederunt, quadam ratione coniuncti sunt.

13. Vindicabit parentum peccata in filiis: Dominorum in seruis: Superiorum in subditis: Mariti in vxore, & contra. *Deus noster Deus est, Zelotes, vindicans peccata parentum in filijs, in tertiam, & quartam generationem.* *Exod. 20. C. A. R.*

Episcopus. Prius illi qui secuti sunt, id est, incesti, homicidæ, adulteri ab hac Ecclesia extrudantur: & hunc Deus filice iubebit. Et statim Rex iussit omnes hos, qui Sacerdotis sententia damnati fuerant, egredi de Ecclesia. Quibus expulsi iussit Sacerdos Demoniacum foras extrahi: sed cum apprehensa columna, euelli à decem viris non posset; Sanctus Dei sub vestimento suo, propter iactantiam videlicet euitandam faciens Crucem relaxari precepit. Qui protinus corruens cum his, qui eum trahere nitentur, post paululum sanus erectus est. Deinde post acta solemnia requisitus, nunquam reperiri potuit: nec vllus sciuit vnde venerit, aut quod abierit. Hæc Gregorius in vita Nicetij, & post eum Cæsar Baronius, Tom. septimo, anno Christi, 530. fol. 146.

11. Cæterum ex his omnibus quæ 30. 31. & 52. Capitibus dicta sunt, manifestè perpenditur, inquit Cassianus Coll. 7. cap. 28. non debere eos abominari, vel despici, quos istis Spiritibus nequitia tradi videmus, quia duo hæc credere nos immobiliter oportet. primo quod sine Dei permisso nullus ab ijs omnino tentetur. secundò, quod omnia quæ à Deo nobis inferuntur, siue tristitia ad præsens, seu læta videantur, velut à pijsimo patre clementissimoque medico, pro nostris vtilitatibus irrogentur: & idcirco eos, veluti padagogis traditos humiliari, vt discedentes ex hoc mundo purgatiore ad vitam æliam transferantur, vel pœna leuiore plectantur, qui secundum Apostolum traditi sunt in præsentem Satanam, in interitum carnis, vt

Spiritu salui fiant in die Domini nostri

Iesu Christi. Ita Cassianus.

Finis secundæ partis.

P A R S

TERTIA PARS
DISPVTATIONIS DE
DÆMONIACIS,
IN QVA

De varia potestate, & multiplicibus modis Dæmones ex humanis Corporibus eijciendi, eorumque efficacitate & his similibus agitur.

C A P. XXIII.

Esse aliquam potestatem & virtutem, qua ex hominum corporibus eijciuntur Dæmones.

Tertia Disputationis Pars circa modum, & ratione Spiritus Nequæ ex humanis corporibus profligandi versatur. In hac, si generatim loquamur, tria potissimum quærentur. Primum est, Si ne aliqua potestas, qua ex hominibus Dæmones exigi valeant. Alterum, penes quos hæc potestas resideat. Tertium, Quibus potissimè rebus nitatur.

Primum Caput, quemadmodum & alia, partes continet plures. Neque enim tantum demonstrandum est, Esse aliquam talem potestatem; verum etiam definiendum, Vnâne sit illa, an multiplex: & si multiplex; Eadême omnium conditio; siue, quod inter illas discrimen: Quam etiam ob causam Ecclesiæ illa relicta, &c.

Et quidem esse aliquam talem potestatem, nemo debet dubitare, qui vel mediocriter in Sacris literis est versatus. Illæ siquidem, & à quo ipsa collata sit, demonstrant; & quibus collata sit; & quam ob causam collata sit; & præterea, quam non frustra collata sit, haud leuibus argumentis insinuant.

Docent collatam esse à Christo Domino. Nam quos ille in vniuersum mundum misit; vt nouam in mundum lucem inferrent, cælestemque doctrinam docerent; hac voluit potestate esse munitos, & instructos; vt, quandocunque ita expedire iudicaret, Dæmones ex humanis corporibus eijcerent.

Docent omnibus fidelibus, sed tamen imprimis Apostolis, atque Christi Discipulis esse communicatam. Dedi (loquitur suis Dominus) vobis potestatem

N 2

testatem

testatem calcandi super serpentes & scorpiones; & super omnem potestatem inimici. Et profecto, si vllis, his imprimis illa erat communicanda, qui & pluribus modis se Domino obstrinxerant; & socij operis tam excellentis, quod ipse perfecturus in mundum venerat, erant futuri.

6. Docent ob quem finem sit collata: vt scilicet hac ratione auctoritatem sibi apud Infideles facerent: & veritatem doctrinæ, quam afferrent, virtute miraculorum, & præcipue Dæmonum profligatione, astruerent.

7. Docent non frustra hanc Apostolis collatam fuisse potestatem. Nunquid non plurima, ex hominum corporibus, Dæmonia eiicerunt? Infinita pro hac re, exempla suppeditant, qui eorum res gestas descripserunt. Verum illa referre necesse non est, cum sacra suppetant. Nouimus à S. Paulo eiectum esse Spiritum Pythonem ex puella, quæ haud paruum quaestum suis Dominis diuinando faciebat. Nouimus tactu sudarij eiusdem profligata Dæmonia. Nouimus omnium Apostolorum hanc communem esse vocem: *Domine etiam in nomine tuo nobis subijciuntur Dæmonia.*

Act. 19.

Acto. 15.

Luc. 10.

8. Potestas hæc Apostolis collata, cum Apostolis extincta non est. mansit sequentibus temporibus, Neque enim ad Apostolos tantum pertinet, quod dicitur: *Signa eos, qui crediderint, hæc sequentur, in nomine meo Dæmonia eiicient:* Omnes Christi fideles hæc oratio comprehendit. Tamdiu hæc à Christo collata potestas perdurabit, quamdiu erunt, qui Christi fidem profitebuntur.

Mar. xli.

9. Quanquam & aliud pro hoc potestate argumentum Sacræ literæ subministrant: dum docent futuros sequentibus temporibus, qui Dæmonia sunt expulsuri, & tamé longe à Christi amicitia alieni, de quibus his verbis Dominus. *Multi dicent: Domine, Domine; Nonne in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & virtutes magnas fecimus?* quibus dicitur: *Nescio vos.*

Matth. 7.

10

Si Patrum pro hac re sententias omnes proferre voluerimus, haud dubium, molesti erimus. Sed tamen non omnes prætereundi sunt. Ex multis igitur paucos referimus. *Dæmones*, inquit Tertullianus. Ad Scapulam, cap. 2. *non tantum respicimus, verum etiam reuincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus; sicut plurimum notum est.* Cyprianus ad Demetr. ita habet: *O. si audire vellos (sic compellat Demetrianum Africæ Proconsulem) & videre; quando à nobis adiuramur & torquentur spiritalibus flagris, & verborum tormentis de obsessis corporibus eiiciuntur: quando eiulantes, & gementes vocæ humana, & potestate diuina flagella & verbera sentientes venturum*

Iudicem.

Iudicem consentitur. *Veni, & cognosce vera esse, qua dicimus.* Ita Martyr Cyprianus. In eadem sententia loquitur Iustinus, de veritate Religionis Christianæ. *Eius, inquit, nominis (Iesv) potentiam Dæmones tremunt, & reformidant. & hodie quoque illi, per nomen Iesu Christi, crucifixi sub Pontio Pilato, qui Iudææ procuratorem egit, adiurati nobis patet.* Cum utroq; consentit Lactantius. Libro enim 4. cap. 27. sic loquitur. *Sicut Christus, cum inter homines ageret, vniuersos Dæmones verbis fugabat: ita nunc sectatores eius, in nomine Magistri sui, & signo passionis eius eos ab hominibus excludunt.*

Notris quoque temporibus in Christi, apud Catholicos, Ecclesia, hæc potestas est; & eadem illa, quæ à Christo suis primùm collata fuit Discipulis, & sequentibus seculis perduravit. quod quamuis quidam sine ratione negent, probari tamen haud obscure inde potest; quòd eadem est apud Catholicos, quæ in Apostolis fuit, & maioribus nostris, orthodoxa fides: quòd idem Catholicis, quod olim illis fuit propositum: deniq; quod non aliæ ferè modo, quàm olim, ad Dæmones expellendos adhibeantur machinæ, & tormenta. Sed de his aliàs.

10.

CAP. XXXIV.

De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominum corporibus eiiciuntur.

Este potestatem aliquam, qua Dæmones ex humanis corporibus pelli possunt, probatum est: *Utrum vna illa, eademq; omnibus locis atque temporibus fuerit; atque Utrum si multiplex, æquales omnium vires, omnesque probari debeant, non temerè quæritur: Quocirca nec sine ratione hic definitur.*

1.

Et præter illam, quam Christus Ecclesiæ reliquit, de qua præcedenti Capite actum est, fuisse aliam aliquam, Dominus docere alicubi videtur. Cum enim per summam contumeliam, quod in nomine Beelzebub Dæmonia eiiceret, ipsi obiceretur, hanc à se calumniæ exemplo filiorum Iudæorum, qui apud ipsos Exorcistas agebant, & Dæmonia eiiciebant, remouit. *Filij, inquit, vestri, in quo Dæmonia eiiciunt?*

2.

Luc. 11.

Scio per filios hos, quosdam Christi Apostolos intelligere, & putare; non alterius, quàm Christi Exorcismi hic fieri mentionem: sed rectius sentiunt, qui non Apostolos, sed Exorcistas Iudæorum,

3.

N. 3.

qui

qui Christum etiam multo tempore præcesserunt, & Dæmonia eiecerunt, intelligunt. Neque enim, cum aduersus Iudæorum calumnias se Dominus defenderet, iam cum hac Dæmones eiicendi potestate ad Euangelium prædicandum missi erant Apostoli. postmodum hæc ipsis concessa fuit. Accedit, quod similem calumniam Apostolos passuros Dominus significauerit. *Si patrem familias, inquit, Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?*

Matth. 10.

4.

Sed fuerint hi, quicumque voluerint, fuisse præter illam, quam suis Dominus contulit, *aliam*, qua Dæmones pellerentur potestatem, ex Iosepho Iudæorum Scriptore clarum est: Is sic loquitur, lib. 8. Antiq. cap. 2. *Præstitit autem Deus etiam Salomoni, vt contra Dæmones artem, ad vtilitatem hominum, & eorum curas ediceret: & incantationes instituit, quibus adstricti Dæmones, ne denud redeant, effugantur. Et hac cura hæcenus apud nos multum præualere dignoscitur. Vidi enim quendam Eleazarum, de gente nostra, presente Vespasiano, & eius filijs, & tribunis, alioque simul exercitu, curantem eos, qui à Dæmonibus vexabantur. Modus autem medicina fuit huiusmodi. Intulit naribus eius, qui à Dæmonio vexabatur, anulum, habentem sub signaculo radicem à Salomone monstratam: deinde per nares odorantis Dæmonium abstraxit, & repente cecidit homo. Postea id adiurauit, ne amplius rediret: Salomonis interim mentionem faciens, & incantationes ab illo inuentas recitans. Volens autem satisfacere, ac probare presentibus Eleazarus hanc se habere virtutem, ponebat ante eos aut calicem, aut peluim aqua plenum: & Dæmoni imperabat, vt ab homine egressus, ea euerteret, & videntibus præberet indicium, quod hominem reliquisset: quæ facta sapientia Salomonis cunctis innotuit. Hæc Iosephus.*

5.

Addo, quod non tantum his à Salomone acceptis artibus Iudæi ad profligandos Dæmones vsi sint; verum etiam ad eandem rem adhibuerint nomen *Tetragrammaton*. Cui enim illud scire, aut fari licuisset, quemlibet eam facultatem aduersus Dæmonia assecutum esse testatur Epiphanius, agens aduersus Ebionæos, cap. 30.

6.

Præter has Dæmones eiicendi, iam recensitas rationes, *quartam* possumus constituere, qua per Dæmones Dæmonia expelluntur. Hac Apollonius Tyanæus vsus est, & tot sibi discipulos conscivit, vt Eusebius octo libros aduersus Philostratum Apollonij præconem coactus fuerit conscribere. Hac vsi Magi, de quibus apud Leonem Africanum legimus, qui post ductos aliquot circulos & characteres in fronte Dæmoniaci, interrogatumque Dæmonem, eundem ab hominibus exigebant. Hac etiam illi vsi videtur, quorum Iustinus meminit oratione ad Gentiles. De similibus locutus videtur

videtur Vlpianus, (lib. 1. ff. de var. & extraord. cognit.) cum negat ijs, qui incantantur, qui imprecati sunt, & qui exorcizantur, de eorum modo recede ius esse dicendum. Non enim Christiani erant, qui gratis absque aliqua conuentione stipendij huiusmodi officium impendere consueverunt; sed gentiles, impostores, & circulatores; qui vrbes circuibant, & superstitionibus utebantur, eoque exercitio instar medicorum curantium corpora, quæstum faciebant, & pecunias colligebant: teste Baronio, Tomo primo, Anal. Denique hac vsi illi, quorum B. Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 10. meminit: qui ad ductam ad se nobilem sceminam magicis suis incantationibus à Dæmonio liberare tentarunt: & ab illo quidem liberarunt; sed interim integræ legioni immundorum spirituum ostium ad eandem ingrediendum aperuerunt. *Maro enim Dei omnipotentis iudicio, inquit idem Grego. dum arte peruersa vnus ab ea repellitur, in eam legio subito inruit. Cæpitq; ex hoc illa tot motibus agitari: tot vocibus, clamoribus perstrere, quæ spiritibus tenebatur.*

De hac quarta ratione dubium nullum fuit, apud Iudæorum Scribas & Phariseos. Hinc Christi miracula, & Dæmonum expulsionem eleuantes: *In Principe Dæmoniorum Beelzebub*, inquit, *ejcit Dæmonia*. Sed nec res noua videri debet: cum cõstet non æquales omnium Dæmonum vires esse; sed alios aliis potentiores, & ob id facillè fiat, vt hi inferiores sedibus suis pellant.

7.

Luc. 11.

Et quamuis Dominus alicubi probari videatur fieri non posse, vt Dæmones Dæmonia pellant; nisi suum regnum velint dissolutum; non tamen omninò negasse Dæmones hanc potestatem habere: quin imò indicasse hanc exceptionem aduersus rationem à se allatam produci posse inde potest colligi, quòd illa, non tanquam satis firma, non contentus, alias, quæ non ita facilem exceptionem haberent, in medium proferre voluerit. Quamquam & hoc dici potest, significare voluisse Dominum inuitos Diabolos per socios nunquam pelli. Quando enim ad sociorum imperium cedunt; non tam expelluntur, quam sponte egrediuntur.

8.

Et posterior hæc responsio magis placet: quod ita sua vis constet Domini argumento, quo insinuat Regnum Diabolorum diuisum non esse; & in hominū perniciem conspirare omnes. Tertiam quidam reponsonem pro robore Domini argumenti afferunt, quasi de actu, non de potentia locutus sit Dominus; docueritq; Dæmonem non expelli opera Dæmonis; nõ verò expelli non posse. Verum vel hi exemplis superatur, quæ aliàs attulimus: vel quam nos secundo

9.

secundo loco dedimus probare debent responſionem: & admittere, vnum alteri nullam vim afferre, aut inuitum domicilio ſuo pellere.

10. Quam quæſo ob cauſam alter alterū renitentem pellet? An fortè, quia fortior hominem, quem inferior torquet, diligit? At omnium Vatianum eſt erga Mortales omnes odium. Nullus eſt, qui cuiquæ bene velit. An quia malè vult inferiori, eumq; perſequitur? At eſto, non ſibi bene velint: minus tamen hominibus, quam fociiſ fauent. An quia placet, vt per ſe torqueatur potiùs miſer homo, quam inferiorem Spiritum? At poſſunt multi eundem ſimul torquere, nec vnus alterum in hominis tortura impedit. Vide Abulenſem. qu. 61. in 12. Matth.

11. Ex dictis ſequitur *quadrupartitam poteſtatem Dæmones pellendi poſſe diſtingui*. Vna poteſt dici Chriſti: altera Dei: tertia Salomonis: quarta Diabolica. Et hæc quidem ab iſiſ, ſerè authoribus diſtinctio ſumitur. Alia eſſe poteſt, quæ ex ratione pellendi Dæmones accipitur. Ita dicemus aliam Diuinam eſſe aliam Naturalem. Naturalis eſt, qua Dæmones vi Dæmonum pelluntur: Diuina, qua Dei munere & beneficio: vt in illa Dei, Chriſti, atque Salomonis contingit, &c.

CAP. XXXV.

De multiplici differentia inter quadruplicem poteſtatem expellendi Dæmones.

1. **M**ultiplex eſt differentia inter rationes, quibus, ſuperiori Capite, Dæmones expelli diximus. & alia ab ipſarum authoribus: alia à forma: alia à ſubiectis: alia à finibus: alia ex aliis cauſis & circumſtantiis petitur.

2. Priores tres, quas diuina authoritate niti diximus, *Deum habent authorem*, ſi tamen vn de primùm illæ profectæ ſunt, vel inus attendere. Hoc de illa, quam Chriſtus ſuis communicauit, dubium non eſt, cum Chriſtum omnes verū Deum proſteamur. Conſtat quoque de illa, qua per inuocationem nominis Tetragrammaton Dæmonia pulſa ſunt. Nec poſſumus de illa Salomonis dubitare, cum & diuinitus illam communicatam eſſe teſtetur Iosephus, & omnis omnino poteſtas, quæ Dæmones pelluntur, ſi modo licita ſit, diuina ſit. Ad hoc Diabolica ab his differt. Hæc enim, vt à Dæmone nomen habet, ita Dæmonem agnoſcit authorem.

Forma

3. *Forma* in omnibus alia atque alia eſt. Dei, nominis Tetragrammaton conſtabat inuocatione. Salomonis poſtulabat anulum habentem; ſubter ſignaculum, radicem à Salomone monſtratam, quæ naribus eius, qui Obſeſſus erat, oportebat inferri. Chriſti olim præcipuè habebat eius nominis inuocationem, aut res tales, quæ ad eius diuinitatem aſtruendam, aut doctrinam confirmandam facerent. Nihil horum habuit Diabolica.

4. Etiam *ſubiectis* ſiue *miniſtris* differunt. Diabolica non penes quoscunque; ſed illos, qui ſe Dæmonibus vouiſſent, fuiſſe videtur. Dei apud eos, quibus permiſſum erat vt nomine Tetragrammaton, vt Epiphanius inſinuat. Salomonis certos habuit Exorcifas. At Chriſti quamuis præcipuè Apoſtoliſ, omnibus tamen omnino fidelibus initio communicata fuit.

5. *Fines* diuerſos fuiſſe in his diuerſis modis nemo dubitat. Neque enim vnquam idem Deo, & Dæmonibus propoſitus eſt finis. Itaque in poteſtate, quæ à Deo eſt, diuini nominis gloria, & augmentum; hominum incolumitas & ſalus: & à miſeria libertas quæritur in diabolica, ſi fortè hoc poſtremum confertur, priora fruſtra exſpectantur.

6. Quod ſi primordia atque *principia* poteſtatum harum inquiremus; etiam hinc aliquod diſcrimen licebit accipere. Poſtrema omnium eſt, quam Dominus ſuæ Eccleſiæ contulit: hac aliæ ſunt priores. Inter has, ſi ordo conſtituendus, poterit præponi illa Dei. Neq; enim veriſimile eſt Salomonis præcedere; cum ante Salomonem à Dæmonibus Mortales obſeſſos fuiſſe dubium nõ ſit: & credi debeat non deſuiſſe ijs ſubſidia, quibus iuuarentur. Diabolicam autem Dei poſtერიorem eſſe, idcirco videtur poſſe aſſerere; quod Dæmon Dei ſimia dicatur; qui dei in rebus omnibus opera imitatur, & eſſingat.

7. *Efficacia* omnes ſuperare videtur illa Chriſti. Id non inde ſolum colligimus, quod in propria perſona illam Dominus exercuerit; & nullo labore, leuiſſimis etiam adhibitis machinis, multitudine propemodum innumerabiles dæmones expulerit: verum etiam ex eo, quod ſuis promiſerit maiorem, quàm ipſe in edendis miraculis habuit, virtutem & poteſtatem. An non quod dicimus probant d. Pauli cingula? Petri vmbra? Dæmonia etiam ab ijs pulſa, qui quamuis Chriſto non crederent; Chriſti tamen inuocationem in dæmonum eiectione adhibebant?

8. Differunt quoque *duratione*. Conſtantior multo eſt illa Chriſti, proſtigandi dæmones ratio. Aboleuit, quæ per nominis Te-

tragramm

tragrammaton inuocationem Spiritus pellebat. Perdidit suas vires illa Salomonis. Christi perdurabit, quamdiu eius in terris Ecclesia subsistit. Si diabolica manet, non viribus suis; sed Dei permissioe manet.

9. Licet hinc aliud discrimen petere. Quòd illud? quòd priores, hoc est, Diuinæ illæ *absolutæ* sint: Diabolica non item. Sint quantumcunque vires Dæmonibus superioribus: sint inferiores promptissimi ad superiorum mandata exequenda: nisi ita deus permittat; illi hos per Magos humanis corporibus pellere non possunt: quem admodum neutri, id est, tam inferiores, quam superiores, nisi Deo permittente, homines possunt ingredi & possidere.

10. Addimus dictis *ultimam*, qua Diabolica à cæteris distat, differentiam. Non debent damnari illæ tres, quæ diuinam habent auctoritatem: Diabolica probari nulla ratione potest. Quodcunque hic propositum sit bonum: quodcunque malum cauere possit: permitti non debet, vt opera Dæmonum in Dæmonibus pellendis quis vtatur.

CAP. XXXVI.

*Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit
potestatem Dæmones ex hominum
corporibus eijciendi.*

1. **N**on tam hic quæritur, quare Dominus, missurus Apostolos ad Euangelium prædicandum, ipsis Dæmonia eijciendi facultatem tradiderit; quàm, *Propter quam causam voluerit in sua Ecclesiâ perpetuis temporibus esse hanc potestatem.* Prioris forsitan pauciores; huius plures sunt causæ: quæ, quia illas suo ambitu complectuntur, hoc loco solum referendæ sunt.
2. Possunt autem hæ vel ex parte eius, qui hanc potestatem Ecclesiæ contulit; vel eorum, qui potestatem exercent; vel eorum, qui à Dæmonibus liberantur; vel etiam ipsorum, qui ex Obsessis eijciuntur Dæmonum conditionibus peti.
3. Christo potissimum erat propositum initio nascentis Ecclesiæ Euangelium suum mundo persuadere. Ad quod cum maximis machinis opus esset, non debuit Dæmonum eiectione, quam magni miraculi loco omnes habent, quemadmodum alias ostendimus, prætermitti.

Et quam-

Et quamuis alijs etiam rationibus; sed tamen imprimis Dæmonum eiectione, Euangelij virtus, erat confirmanda: vt vel hinc intelligerent mortales Dæmonum regnum Christi doctrina dissolui; & à Dæmonum potestate credentes in filios DEI vindicari.

Quocirca mirum videri non debet, quod in hoc miraculi genere se plus Dominus occupauerit; pluribus etiam hic rationibus sit vsus. Et quibus quæso? Quosdam sibi vltro oblatos liberauit, nihil ab ijs exigendo: ab alijs exegit fidem. Quosdam item absentes, ad aliorum petitionem, curauit, vt filiam Cananæ: nonnullos sibi per occasionem obuios factos. Sic alijs cum ipsorum aliquo incòmodo subuenit: quibusdam cum aliorum detrimento. Nonnullos etiam Dæmones eiecit imperando silentium: alios exigendo nomen ipsorum, &c.

Voluit etiam hac Spirituum eiectione Dominus Virtutem suam mundo probare; atque se esse verum Deum demonstrare. Hinc ipse quodam in loco: *Opera, inquit, quæ facio, illa testimonium perhibent de me.* Nec leue hinc argumentum sumitur. Cum enim summa Dæmonum potestas sit, nec vlla quæ cum ipsorum conferri valeat; profectò, quando ad Christi imperium profligantur, ipse omnibus Dæmonibus superior esse conuincitur.

Et Christi diuinitatem egregiè confirmabant partim modus, quem in Dæmoniis eijciendis seruabat: eijciebat plerumque verbo, partim multitudo expulsoꝝ, qui aliquando 6666. fuerunt. Præterea Dæmonum trepidatio atque angustia, qui se torqueri magnis clamoribus testabantur. & quòd non per ipsum solum; sed & per alios, in suo tamen nomine Dæmonia eijcerentur. Denique quod vel sola sudaria atque semicinctia eorum, qui ipsius essent Discipuli, ad Spirituum expulsionem valeret. Et profectò mirabiles de Christo in Iudæorum animis opiniones excitabat Dæmonum per ipsum facta proscriptio. Nam & hanc obstupescabant: & cæteris eius, quantumuis magnis operibus præferabant: & ex eadem Christum esse Messiam sibi bene videbantur concludere. Quæ dicimus, populi acclamationes, haud obscure indicat. primū illud hæ: *Quid est hoc? quod est hoc verbum? quanam doctrina hac noua?* alterum sequentes: *Nunquam sic apparuit in Isrl. tertium istæ: Numquid hic est filius Dauid? Messias?* Marc. 1. Luc. 4. &c.

Hæ præcipuè Christi temporibus fuerunt causæ. Ad has accedit, quòd hac ratione *suorum amicorum sanctitatem & integritatem mundo voluerit innotescere Dominus.* Neque enim paruum sanctitatis testimonio.

testimonium est, quod ex Spirituum eiectione sumitur; præsertim si in vita, quod reprehendatur, deprehendatur nihil: multa etiam sint; quæ laudem & commendationem mereantur. Hæc ratio in sancti Hilarionem locum habuit: de quo sic B. Hieronymus in vita eius: *Latebat, inquit, in Cypro insula Hilarion. Caterum vix ad penum viginti transire dies, cum per omnem insulam, quicumque immundos habebant Spiritus, clamare ceperunt, venisse Hilarionem, seruum Dei, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & vrbes reliqua conclamabant. Intera triginta igitur, nec multo amplius, dies, ducenti ferme tam viri, quam mulieres ad eum congregati sunt, qui omnes ab eodem curati.* Hæc Hieronymus. Eadem ratio locum habuit in Triphone, cuius res gestas describit Metaphrastes 7. Februarij. Nullo loco is habebatur. Pastor erat anserum: at postquam per Dæmonem, qui Gordiani Imper. filiam torquebat, significatum est, se nullo, nisi Triphone imperante domicilium suum deserturum; Triphon, qui latuit, cœpit innotescere; ad Imperatoriam aulam vocari; & tum hoc nomine haberi in honore; tum magis ille, quod etiam ante eius aduentum fugam obsidens Dæmon ceperit. Eadem locum habuit in S. Remigio. Voluit hunc mundo celebrem reddere Deus, sed quomodo reddidit? depulsione maligni Spiritus, quæ S. Benedictus profligare non potuit: Rem totâ breuibus in vita Remigij Hincmarus describit. Eadem in S. Cyriaco, cuius virtutem se agnoscere publicè professi sunt Dæmones, quemadmodum docet Surius Tom. 4. in vita ipsius. Eadem denique locum habuit in S. Genouefa, cuius tum imprimis ceperunt mirari & prædicare virtutem; postquam ipsi Turonum ingredienti Engumenorum occurrit multitudo, magnis vocibus clamantium, *gemino se incendio torqueri*: scilicet & præsentia S. Virginis, & Reliquiis S. Martini. Apud Surius Tom. 7. in eiusdem Vita: sed quod dicimus clarius demonstrat exemplum S. Sabini, qui S. Marciani fuit discipulus. Ostensus est hic in visione cuidam mulieri Antiochenæ prædiuiti & nobili, sed quæ ob filiam à Dæmonio obsesam, non parum affligebatur. ita verò ostensus est, vt intelligeret per hunc filia posse restitui incolumitatem. Quid igitur? aduolat ad Monasterium, visionem exponit, virum sibi exhibitum postulat; nihil de sanitate filia dubitans. Prodit primû Monasterij præfectus: sed vbi alium (quem describebat) sibi exhibitum dixisset, & is vocatus accederet: (Sabinus is erat) protinus illa faciem agnouit; & filiam obsidens Dæmon reliquit. Vide Theodoretum, Sect. 3, Historiæ sanctorum Patrum.

Cum

Cum hac causa, alia affinitatem habet; quòd ad Sanctorum virorum honorem Dominus rem hanc valere velit. An ignoramus Deo propositum esse; vt, in hac etiam mortali vita, honoribus prosequatur eos, qui ei ministrant; & voluntatem promptè exequuntur? Quantus verò hinc ad Sanctos honor redit: dum nunc ad ipsorum imperiû (quando in viuis erant) Dæmonia profligata; nunc (postquam ex hac vita discesserunt) ne puluerem quidem ipsorum illa ferunt? nunc etiam ad solum Sanctorum nomen exhorrescunt & epidant?

Voluit etiam hac potestate Deus *obses hominibus consultum esse.* Quamuis enim animarum præcipua sit medicus; & animarum salutem ante omnia quærat; corporum tamen curam non omnino deponit; etiam quæ illis aduersa sunt (vt sunt molestiæ à Spiritibus allatæ) pro humanitate sua, & erga humanum genus beneuolentia, tollit; & tanto magis ab ipso hic auxilium erat expectandum; quod solus ipse iuuare posset.

Hominis dignitas quoque hinc potest deprehendi, & summus Deus erga ipsum amor & beneuolentia. Quomodo verò? Subiecerat homini, initio conditi orbis, vniuersam corpoream creaturam. In orbis recreatione, & restitutione eidem etiam in spiritualem creaturam confert potestatem; *potestatem*, inquam, *calcandi super serpentes, scorpiones, Dæmonia.* Nonne hæc magna hominis dignitas.

Præterea ad *splendorem atque ornatum Ecclesiæ*, quam maximopere Christus dilexit, facit hæc Ecclesiæ communicata potestas. Sic scilicet nullum armorum genus ipsi patitur deesse. Non tantum voluit instructam esse spiritualibus illis prædiis, quibus animorum lucra & commoda habentur: Sacramenta loquor; voluit quoque ornari potestate, qua Dæmonia valeret ex humanis corporibus exigere.

Possunt & hinc Mortales intelligere, si quando peccant; *non Dæmonibus peccati culpam tribuendam esse, sed sibi.* Esto circumeant; vt *Leones*, Dæmones: retia vbique struant infidias: superior tamen ipse est homo cuius hoc magnum argumentum; quia etiam inuitos suis sedibus pellere potest.

Denique valet hæc potestas *ad confundendos Spiritus.* Quam est grauis ignominia, si potentissimus Dux à fordido, & pannoso vincatur? arce sua atque dōmo pellatur? priuetur possessione & bonis? Quanta verò Dæmonum potentia? Sed tamen Christianus aliquis miles, quamuis nullo loco, in mundo, habeatur; versetur cum bestiis terræ, ieiunio & inedia sit exhaustus; potest nihilominus ver-

bo Dæmonibus exilium imperare; potest inuitos sedibus suis pel-
lere.

16. Atq; hanc ego causam esse existimo, cur plurimi Dæmonum, ne hanc confusionem sustinerent, ex hominum corporibus prius discesserint; quam ad Dæmoniacos, Sancti Dei homines, expulsuri Spiritus, accesserint. Ita ille, qui Gordiani Imp. filiam torquebat, quamuis affereret à nullo se, nisi Triphone expellendum; postquã tamen Triphonem ex vico Phrygiæ Camfide dicto, aduentare intellexit, in fugam vltro conuersus est: teste Metaphraste 1. Febr. Ita de integra spirituū legione, quæ adolescentem torquebat (eius in Vita S. Arnolphi fit mentio) refertur; quòd quamuis ita miserum agitare, vt vinculis necesse eilet constringere; ne vel sibi, vel alijs crudeles manus inferret; mox tamen viso Sancto viro euauerit, hominemque liberum reliquerit. Vide Lisiantrum, Episcopum Schvffionensem, in Vita Arnolphi cap. 24.

17. Et hanc causam etiam esse dixerim; cur alijs graues quidem fuerint mortalibus miseris, eosque mirum in modum cruciarint; si quando quod expellendi essent, sibi timerent: in præsentia autem Sanctorum hominum, à quibus eijciendi erant, silentium simularent, summamque pacem Obsessis reliquerint; quia scilicet homines obsidere videri nolebant; ne proditi, cum ignominia pellerentur. Quam fuit nobili viro molestus ille, cuius in Vita S. Svibertimeminit Marcellinus, ca. 20. Lacerabat vestes; mersu quos poterat petebat: ore spumabat: dentibus frendeabat. Verùm postquam ad eundem appropinquauit Svibertus; nullam molestiam affererat. dixisset Obsessum, Obsessum non esse: lupum sub ouina pelle.

C A P. XXXVII.

*Penes quos sit potestas Dæmones eijciendi, quam
sua Ecclesiæ Christus Dominus
reliquit.*

1. Sequitur vt penes quos sit potestas Dæmoniacae eijciendi, definiamus. Quod dum facimus; simul, quid in iis, qui hac potestate legitime, & cum fructu vti volunt, requiratur, discutiendum est.
2. De sola verò Christi, quam ille mortalium generi in Ecclesiæ suæ commodum reliquit, sermo est. Etenim si de vniuerso genere loquendum sit, dubiũ non est, quin, & penes Deum illa sit: & penes Angelos; & etiam penes quosdam ex ipsismet Nequam Spiritibus.

De

De Deo res clara est. In manu eius sunt omnes fines terræ. In ditione eius omnia posita. Omnia eius imperio parent. Qui factus est vt nullum timeat, Deum timet. Quemadmodum Deus omnes res ex nihilo creauit; ita omnes in nihilum potest redigere, ita loco mouere; ita sedibus suis exturbare.

Angelos bonos in malos habere imperium docent B. Augustinus. & B. Gregorius. Augustinus sic loquitur, Lib 3. de Trin. cap. 4. Spiritus vita desertor, atque peccator regitur per Spiritum vita rationalem, pium & iustum. Gregorius docet virtutes aduersas (quarum nomine Dæmones intelligit) subiectas esse Angelis, qui Potestates dicuntur. Quod si ita est, quidni possent sedibus suis eiicere? Sed & Raphael Asmodæum in Aegypti fines fugauit, atque, ne vnquam ad Saram rediret; mandauit: & alius quidam deterrimum Spiritum misit in desertum, vbi nulla hominum frequentia: quemadmodum in Vita S. Thomæ refert Abdias.

Et omnes quidem, etiam inferiorum Ordinum Angeli, quoscunque Ordinum superiorum Dæmones eiicere valent. Qui inferiores sunt ordine natura, inquit S. Thomas. 1. p. q. 109. art. 4. ad 5. præsentur Dæmonibus, quamuis natura ordine superioribus: quia, addit, virtus diuina iustitia, cui Angeli boni inhaerent, potior est, quam virtus naturalis Angelorum.

Possunt & mali malos Spiritus pellere; socij socios, Nequam Nequam. Neque enim omnes æqualium sunt virium. Qui superiores sunt Ordinibus, superiores sunt viribus. Qui sunt inferiores, viribus minus valent. Quocirca & hi illis coguntur cedere, & illi hos possunt, si modo volunt, sedibus deiicere, vt superius assertum est. cap. 16.

Cæterum de his nostra disputatio non est. De hominibus est quaestio. Querimus, quibus hominibus potestas, quam Christus in mundum inuexit, communicata sit: omnibusve, an certis? Et si certis, quibusnam illis? Atque hoc præcipuum hic caput est.

Porro, si ex vsu potestatis, rem voluerimus definire, atq; exemplis niti, quæ Nouum Testamentum suppeditat; res hominum classes constituere necesse erit, quibus iam sæpe dicta facultas communicata esse videri posset. Si verò non exempla, sed Christi orationem consulamus, duas tantum reperiemus.

Expulerunt Dæmonia Apostoli, & Discipuli Domini. Id ipso- rum oratio testatur. Domine, inquiunt alicubi, etiam Dæmonia subijciuntur nobis. Expulerunt, qui Christi fidem complexi erant, quãuis in Christi, vel Discipulorum, vel Apostolorum non essent ordine.

Neque

- 119
Mar. vi. Neque enim frustra à Domino dictum est: *Signa eos, qui crediderint hæc sequentur. In nomine meo Dæmonia eijcient.* Expulerunt etiam, qui nec in Discipulorum essent numero; nec inter fideles haberi vel-
Luc. 9. lent; vt Apostoli Ioannis hæc oratio probat: *Preceptor, vidimus quen- dam in nomine tuo eijcientem Dæmonia, & prohibuimus eum, quia non se- quitur nobiscum.*
10. Verum his omnibus, Christi oratione, aut promissione potestas collata non erat. Hoc in tertio horum genere manifestum est; qui quamuis Christi, nec discipuli essent, nec doctrinam profiteren- tur; cum Christi tamen nominis inuocatione, vt alios facitare v-
cap. 19. debant, Dæmonia expulisse videntur.
11. In horum numero fuerunt Exorcistæ, quorum Actuum Apo-
Luc. 10. stolicorum Historia meminit: qui circumeuntes, super eos, qui Spiritus malos habebant, *nomen Domini Iesu, quem Paulus predicabat, inuocabant.* Sed tamen non eandem hi cum prioribus illis fortunã experti. Illis paruerunt Dæmonia; & sedes suas reliquerunt; hos ve-
Mar. vi. stibus spoliatos, & egregiè pulsatos conuerterunt in fugam.
12. Duobus igitur hominum generibus hanc à Christo Potestatem dicamus esse communicatam: viris Ecclesiasticis, siue Deo conse-
cap. 10. cratis, quos Christi Discipuli referunt; & hominibus Laicis, siue, qui nullis sacris Ordinibus sunt initiati, quales hæud pauci initio nascentis Ecclesiæ fuerunt.
13. Pro vtrisque sunt Sacrarum Scripturarum testimonia. Proprio-
Mar. vi. ribus quod dicitur: *Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem Inimici.* Pro posterioribus quod inter *signa, quæ credentes dicuntur secutura,* numeretur Dæmo-
cap. 10. num eiectio.
14. Atque ita serēs habuit initio nascentis Ecclesiæ. Id multis exem-
cap. 10. plis Apostoli; id multis quicunque ferè Christi fidem susceperunt, demonstrarunt. De Apostolis res certa est: reliquis Christianiste-
cap. 10. stimonium dat Tertullianus; qui & à militibus testatur eiectos im-
cap. 10. mundos Spiritus: De Cor. Mil. ca. 11. & parentes docet solitos exor-
cap. 10. cizare proprios filios. de Idol. cap. 11. Sed & multa passim exempla inueniuntur in Maiorum Annalibus. Triphon pastor fuit anferus sed Dæmonibus terribilis: quin imò, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat, ausus est dicere, non se à filia exiturum, nisi Tri-
cap. 10. phonis exorcismis cogatur. Metaphrastes in Triphone. Sic celebris ille Archimandrita Theodorus; cum puer adhuc esset; modum et-
cap. 10. iam Dæmones exigendi ignoraret, flagello, vt docebatur, eisdem expelle-

expellebat: quemadmodum de eodem scribit Georgius presby-
 ter ipsius discipulus in Vita Theodori.

Voluit, suspicor, initio nascentis Ecclesiæ Dominus hanc esse
 15. eommunissimam potestatem; vt sic pluribus argumentis, veritas fi-
 dei Christianæ, quæ mundo, tanquam noua lux, inferebatur, com-
 mendaretur: vt intelligerent homines, Dæmonum regnum Chri-
 sti aduentu dissolui; & omnino necessitatem sibi incumbere, deser-
 ta infidelitate Christianam complectendi fidem.

Fuisse tamen peculiare munus ordinis Ecclesiastici ad hoc opus
 16. instituti, sanctorum Patrum assertione exploratissimum est; & im-
 primis Ignatij Apostolorum discipuli, qui inter cæteros Ecclesia-
 sticos ordines, & officia, recenset Exorcistas. Et Cornelius Papa,
 scribens ad Fabium Antiochenum, in Romana Ecclesia dicit esse
 institutos Exorcistas, & Lectores, vnà cum Ostiariis quin quaginta
 duos: Concilia præterea Romanum, sub Syluestro, Laodicenum,
 Carthaginense IIII. inter Ecclesiasticos enumerant Exorcistas; si-
 cut & B. Hieronymus, in Epistola ad Titum cap. 3 scribens. Insuper
 in prædicto Laodiceno statutum est, *ne, qui non sunt ab Episcopis ordi-
 nati, tum in Ecclesijs, quam in domibus exorcizare præsumant:* Imò, ne
 quid superstitionis in Exorcismos irreperet, constitutum est; vt
 ordinandus Exorcista de manu Episcopi libellũ acciperet, in quo
 scripti essent Exorcismi, dicente sibi Episcopo: *Accipe, & commenda
 memoria; & habeto potestatem imponendi manus super Energumenum siue
 baptizatum, siue catechumenum:* vt patet ex antiquis Ecclesiæ Ritua-
 libus libris, & Concilio Cartha. IIII. cap. 7. Vide Baron. Tom. 1. an-
 no Christi 6.

Porro non ita fuit initio nascentis Ecclesiæ hæc potestas apud
 17. Leuitas; vt posterioribus seculis illa iisdem caruerint: quemadmo-
 dum nec solum propagandæ fidei causa potestas illa collata fuit.
 quibusdam est tributa in signum excellentis sanctitatis vitæ, mo-
 rumque integritatis: quæ quia posterioribus temporibus etiam in
 hominibus laicis claruit; mirum non est, si posterioribus tempori-
 bus quoque potestatem Spiritus Nequã exigendi habuerint homi-
 nes, sacris ordinibus non initiati. Possunt pro huius confirmatione
 exempla plura produci, sed clarissima quædam sunt sexus fœmi-
 nei, in quibus sacer Ordo locum non habet. Hic primùm se offert
 S. Brigitta vidua: quæ in Suedia primò Ioannem Scoborinum, quĩ
 apud Ostrogottos iuridicando præerat; tum deinde suum curso-
 rem; tertio etiam quandã fœminam, ab infestatione Dæmonica
 liberauit; quemadmodum videre est apud Surium To. 4. fol. 350.

Est deinde Catarina Virgo Senensis; quæ teste Raimundo, in eius Vita, signo Crucis Spiritum eiecit. Est tertio S. Genouefa; quæ & plurimos curauit; & à Dæmonibus testimonium accepit, quod grauem sua præsentia ipsis afferret torturam. Surius Tom. 7. in Ianuario. Est quarto Anatolia Virgo; quæ Dæmoniacum, Anianum nomine, Diodori, viri consularis filium, qui se eius precibus incendi clamabat, afflauit; & à Spiritu obsidente liberauit. Surius Tom. 4. folio. 154. plures referre necesse non est.

CAP. XXXVIII.

De Exorcistarum varijs conditionibus.

1. **M**agnum est, & arduum opus Dæmones ex humanis corporibus eiicere. Omnium id opinione, & consensu certum est Hinc apostoli; Domine, inquit admirabundi, etiam Dæmonia subiiciuntur nobis. & ad Apostolos Dominus: Ecce, inquit, dedi vobis (rem non vulgarem & leuem) potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem inimici. Et in magnam suspensionem sanctitatis atque diuinitatis Christi, plerique Iudæorum venerunt ex eo; quod obseruarent ipsum Dæmonia verbo expellere. Lucæ verò 9. in hanc vocem cum stupore proruperunt. Nunquid hic est filius David?
2. Itaque quemadmodum ad res omnes arduas perficiendas, multa necessaria sunt; ita haud pauca ab his requiruntur, qui humana corpora à Dæmonibus liberare tentant. Quæ vero hæc sunt? quibus hic opus machinis? quibus præsiidiis?
3. Si vrbes essent expugnandæ, aut arces; tormenta bellica adhiberi possent; si regno pellendus Tyrānus aliquis; militum copia opus esset; verum quoniam non hic arces expugnandæ; nec Tyranni, qui sub aspectum veniunt pellendi, sed cum Spiritibus potentissimis bellum suscipitur; aliæ adhibendæ sunt machinæ, alia tormenta; quam quibus muri quatiantur; aut Tyranni pelluntur.
4. Sed tamen hoc cum illis commune habere debent Machinæ, quæ ad profligandos Dæmones adhibentur; vt hosti sint aduersæ, & contrariæ; illas ipse oderit; non sustineat. Etiam hic locum habet, quod dicitur: *Contraria contrarijs pelluntur.*
5. Hinc intelligimus iustissimas esse, quæ in Exorcistis, si quando hoc certamen ineunt, postulantur conditiones. Petitur, vt conscientiam exomologesi peccatorum mudent, vt orationi instent, vt corpus

corpus ieiunio affligant, vt magnam animi submissionem ad hoc opus afferant, vt Dei amore flagrent, & bene de diuino adiutorio sperent, &c.

Iustissimæ hæc sunt conditiones. Nam & Dæmonibus inuisæ sunt, & magnum ipsas robur habere ad Dæmonum vires frangendas operaque dissoluenda, tum exemplis; tum rationibus; tum etiam Christi grauissima autoritate potest probari.

Confessio peccatorum mundam parit conscientiam, & vitæ affert sanctitatem. His quid magis immundis Spiritibus inuisum? An non hoc exempla eorum probant, ad quorum præsentiam, nunc in Idolis obmutuerunt; nunc se torqueri confessi sunt; nunc etiam, quæ multis annis Idola inhabitauerunt, reliquerunt?

Oratione fugari autoritate docetur Christi: qui orationem ad omnia à Deo obtinendum, maximum certissimumque præsidium esse asseruit. Sed tamen Orationis in hoc negotio necessitatem & virtutem maximè declarat; quod dicitur quoddam Dæmoniorum esse genus, quod, nisi Oratione, non eiicitur. Hinc est, quod quando ad Dæmones profligandos Sancti viri accedebant, & ipsi se ad Deum per orationem conuerterint; & aliorum pro Obsessorum incolamitate preces postulauerint, quemadmodum postulauit præsentis populi S. Bernardus; cum Mediolani in templo, sub sacrificio. Misit, expulit illum, cuius cap. 46. fit mentio, & sociorum suorum S. S. vibertus; quando, Edelherum, virum potentem, in nomine Christi à Spiritu liberauit, teste Marcellino in eius Vita, cap. 20. Omitto alios. Quid quod ipse Diabolus in Aniano filio Diodori, viri consularis clamauerit se incendi precibus Anatoliæ? Apud Surium Tom. 4. fol. 154.

Non minores sunt vires Ieiunij, & hoc Christi probat auctoritas. Orationi enim Ieiunium adiunxit; & vtrunq; docuit esse medium necessarium ad illos spiritus propulsandos, quos ex miseri cuiusdam hominis corpore Apostoli eiicere nequuerunt. Neque enim Apostoli tum, vel ob multam orationem, vel ob frequens ieiunium, erant commendandi. Probat hoc Phariseorum apud Christum expositatio. Quare, inquit, Discipuli iohannis ieiunant frequenter, & obsecrationes faciunt, tui autem discipuli non? Hoc Ieiunij præsidium assumpsit S. Nicetius Lugdunensis Archidiaconus. Vocatus enim ex Gallij, Romam, vt Leonis Romani Imperatoris filiam ab obsidente Dæmone liberaret, opus hoc arduum aggredi noluit, nisi post continuatum, cum vigiliis & orationibus, triduum Ieiunium. Itaque quarta die per inuocationem diuini nomi-

nis, & Crucis vexillum, immundum Spiritum feliciter à corpore puellæ depulit. Ita Gregorius Turon. de Gloria Confessorū, ca. 63.

10.
Proverb. 8.
Psal. 144.

Sic. vt in aliis rebus omnibus, ita hic plurimum valet *animi submissio & humilitas*. Cū enim superbissimi sint Spiritus; eos, qui de se humiliter sentiunt, ferre nulla ratione possunt. Sed & Deus eorum sic vult confundi superbiam; dum potentissimos arrogantissimosque per eos, qui se nihil posse, & esse existimant, profligat, & sedibus pellit. Egregiè hoc quidam probauit victus humilitate & patientia S. Iordani. Postquam enim huic Dæmon per Obsessum alapam inflixisset, & ille alteram maxillam subitò præbuisset; confusus superbus Spiritus, mox reliquit Obsessum. Ita in Vita Iordani Domicani, per Leandrum Albertum Bononiensem, apud Surium To. 7. Sed & Dæmonum nobis hic suffragatur confessio. Adduxerant quidam Obsessum adolescentem ad S. Antonium spe incolumitatis recuperandæ. Hic vt cognouit potentiorē esse Spiritum, quā vt à se possit eiici, cū eodem ad Paulum simplicem, virum magnarum virtutum, properat: & postquam afflictum Sancto commendauit, ad propriam cellam reuertit. Quid Paulus? *Imperat tibi Antonius* (dicebat immundo Spiritui) *vt egrediaris*. Mouetur dictis nihil Spiritus. Tum melotam, qua indutus erat, assumēs, & illa dorsum Obsessi verberans; rursus priorem orationem repetit, inquit: *Dixit Abbas Antonius: Egredere ab homine*. Sed nec quidquam mouetur Diabolus. imò inolefcit magis. Tandem illi Paulus. *Aut exibis, aut ab eo, vt id dicam Christo, isq; faciet, vt tibi sit va*. Et ad orationem conuersus, Christum pro adolescentis incolumitate precabatur. Mox Spiritus magnis vocibus: *Recedo, recedo: discedo ab homine. non amplius ad eum accedo. Pauli Simplicitas & Humilitas me expellit*. Hæc Palladius in Sanctorum Patrum Historia: Sect. 25. Hinc est quoque quod humiles aliquando ingredi reformidarunt Spiritus. Permittebat Dæmoni, quem iam erat expulsurus S. Parthenius, vt aut se aut similem ingrederetur: verū neutrum tentauit superbus, sed edito magno clamore discessit.

11. Habet etiam hic locum *flagrans Dei amor*. Quid potest Deus negare amore sui flagrantibus? *Diligentes se diligit. Voluntatem timendum se facit*. Quantus igitur amor Dei affertur; quanta reuerentia: dum quis Dæmones tentat eiicere; tanta vis Dæmonibus videtur afferrī.

12. Denique omnino necesse est, vt *spem* habeant Exorcistæ, & de Dei præsentia, eiusque auxilio piè præsumant. Quid, quæso, quis aggreditur, qui omnem rei conficiendæ *spem* abiicit? At vbi ho-

ris ma-

ffis magnos aduersariorum animos obseruat; & trepidat, & spem victoriæ aduersariis præbet. Et quia hac spe atque fiducia aliquando destituti fuerunt Apostoli: frustra Spiritum quendam ab homine eiicere tentarunt: illum scilicet, cuius mentio fit Matth. 17. Docet id Domini responsio ad ipsorum interrogationem facta. *Quare, inquebant, nos non potuimus eiicere illum?* Respondet Dominus: *Propter incredulitatem vestram*. Vide Tostatum q. 152. in 17. Matthæi. Cæterum spes atque fiducia hæc non nostris meritis & viribus: sed Dei potentia & bonitate niti debet. fieri alioquin posset, vt expulsurus Spiritum immundum, non modò parum efficeret, sed se quoque præsentī periculo vexationis diabolicæ objiceret. Certè B. Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 10. ostendit à Dæmonio obsessum esse, qui, vt ipse loquitur, *aliquid ultra vires suas* in Dæmonis expulsiōne tentare est ausus.

Hæc cū ita sint, optimè dixisse iudicandus est B. Anthonius: *Mibi credite, fratres, pertimescit Satanas piorum vigilas, orationes, ieiunia, voluntariam paupertatem, misericordiam, & humilitatem; maxime autem ardentem amorem in Christum Dominum*. Hæc de Antonio, Athanasius in ipsius Vita. In eandem sententiam, & iisdem prope modum verbis locutus est S. Remaclus, Episcopus Traiectensis, qui anno Domini 850 claruit. *Satanas, inquit, pertimescit initia rectè viuere instituentium, vigilas, orationes, ieiunia, mansuetudinem, patientiam, voluntariam paupertatem, vanæ gloriæ contemptum, humilitatem, misericordiam; sed præcipuè purum erga Christum amorem*. Hæc in eius Vita Notgerus.

14. Ex dictis colligitur iustas ob causas, viros etiam sanctitate illustres difficulter adduci potuisse, vt operam suam miseris, & obsessis hominibus in Dæmonum eiectiōne locarent. quia scilicet, illa, quæ in hoc genere plurimum possent, non sentiebāt in se esse, præsidia. Sanctus vir fuit Laurentius Iustinianus, Patriarcha Venetus: sed rogatus, vt Dæmonem à muliere expelleret: *Ne petatis, inquit, à me, quod præstare non possum*. ita Bernardus Iustinianus in Laurentij Vita, ca. 8. Eodem modo respondit Gregorius Lingonensis, & ipse sanctissimus Episcopus, teste Gregorio Turonensi, in Vita ipsius, c. 7. Eodem modo B. Remigius ijs, quos ad ipsum cū Emergumena misit S. Benedictus: quemadmodum in Vita S. Remigij scribit Hincmarus. Eodem modo Nicetius Lugdunensis Archidiaconus, teste Turonensi Gregor. de Gloria Confessorum, ca. 63.

Colligitur ex iisdem omnem leuitatem procul ab hoc Dæmonia eiiciendi opere abesse oportere: nec conuenire, vt Exorcistæ

13.

14.

15.

quidquam aut agant aut loquantur, quod risum excitare valeat, & ad rem non pertineat. Doceri aliquorum exemplis potest obfuisse ipsis plurimum verbum leuiter prolatum. Vide cap. 11. Formicarij Ioannis Nider.

CAP. XXXIX.

Num puritas conscientie in Exorcistis necessaria sit: si Spiritus ex humanis corporibus eijcere debeant.

1. **E**X iam dictis haud obscure colligitur, plurimum expedire; ut qui Exorcistarum officio funguntur, & Dæmones eijcere tentant; vita sanctitate polleant, & nulla lethalis peccati conscientia grauentur. Nam si iam dictæ machinæ per se magnum impetum facere possunt; quantum poterunt coniunctæ cum sanctitate, & vitæ innocentia?
2. Et hoc egregie probant exempla eorum, per quos Dæmonia legimus esse eiecta. Plerique omnes egregia sanctitate claruerunt. Et in virorum genere hic seruiit Triphon, Laurentius Iustinianus, Bernardus, Colubanus, Gregorius Lingonensis, Remigius Remensis, Benedictus, & alij: in genere mulierum Genouefa, Catarina Senensis, Euphrasia, Brigitta, Hildegundis, &c.
3. Quid quod ipsi Spiritus conuicti sint se Sanctorum presentia torqueri? Cum S. Genouefa virgo Turonum S. Martini Reliquias visitatura ingrederetur; turba Energumenum, quam obuiam habuit, clamare cepit, se gemino incendio torqueri: eò quod Sancta Sancti Antistitis aulam (ecclesiam S. Martini) ingrederetur. Sarius Tom. 1. Sic se torqueri clamabat, adeoque facultatem egregie di precebat. Ille, qui ad Theodorum Archimandritam adductus fuit; & ne loco se moueret, ab eodem mādaturum accepit. Hoc Georgius presbyter in Vita Theodori. Et quando S. Germanus Antisiodorensis Episcopus, Italiam est ingressus ex conferta turba clamabat Dæmoniacus: *Cur nos in Italia Germano persequeris, sufficere debuit, quòd propter te pacem in Gallia habere nequimus.* Ita Constantinus presbyter in eius Vita, lib. 2. cap. 20. Et qui in muliere loquebantur Treueris Magnifico, Treuirensi Episcopo (de quo nos ca. 24) conquirebantur, quòd quotidianis S. Theodori incendijs conflagrarent:

rent: quocirca & plurimum laborasse, ut eundem Gallia regno excluderent. Similiter cum ad basilicam S. Victoris Mafsilienfis Martyris adductus esset Aureliani Patritij seruus à Dæmonio obfessus, Martyris virtute se exuri magnis vocibus affirmabat: & postquam per ædem triduum esset debachatus, miserum reliquit. Ita Gregorius Turonensis, cap. 77. lib. 1. Miraculorum.

Quid quod nec presentiam Sanctorum quidam expectare voluerunt: sed fuga prius sibi consuluerint, quam à sanctis hominibus, cum ignominia eiicerentur? Certe qui filiam Imperatoris Gordiani vexabat: & se non nisi per S. Triphonem eiici posse iactitabat; antequam S. vir accederet, sede sua relicta, aufugit, teste Metaphraste in Triphone. Et Legio Spirituum; qui miserrime torquebant adolescentem, cuius in vita S. Arnolphi, cap. 24. mentionem facit Liscardus Svesionensis Ecclesie Episcopus, mox in fugam conuersi fuerunt; vbi sanctum virum sunt conspicati. Similia lege apud Theodoretum, lib. 7. cap. 37. Histor. Eccles.

Quid quod nec ad illa loca voluerint reuerti; vbi Sancti aliquando fuissent? De S. Gregorio Taumaturgo refert Gregorius Nissenus in ipsius Vita: quod cum ad urbem ex solitudine tenderet: & nocte præuentus aliud hospitium non haberet, ad sanum quoddam Idolorum diuerterit. quo quamuis frequentes Dæmones comparere soliti essent, redire tamen noluerunt, postquam ibidem vnam noctem sanctus vir egisset.

Quocirca mirum videri non debet, quod ad sanctos homines olim confugerint; qui vel sibi, vel suis libertatem à Dæmonis carnificina postularunt. quoniam quemadmodum Deo hos sciebant esse chariores; ita sperabant eosdem Dæmonibus magis esse terribiles. Omnium ferè exempla, quæ hac Disputatione adduximus, quod dicimus, probant: sed præcipue parentum puellæ Tolosanae (quorum in Vita S. Remigij fit metio apud Hincmarum) qui cum Romæ agerent, solliciti pro sanitate filia: & multa de insigni sanctitate, vitæque, integritate sancti Benedicti audissent; hunc præcæteris, ut sui miseretur, importunis precibus rogaerunt.

Potest & hic nobis seruire ipsorummet Spirituum confessio, utique diuinitus imperata: qua sepe se non nisi per excellentis sanctitatis viros expellendos testati sunt. Ethelherus quidam Paganus in villa Velsenberck fuit vir nobilis; sed ob Dæmonis tyrannidem, quam patiebatur infelix. Cum in eo à Dæmone liberando plures frustra

frustra laborassent; respondit Spiritus, *se non nisi per Svibertum, VVerdensis Ecclesie primum Episcopum, & Saxonum Apostolorum expelli posse.* ita Marcellinus cap. 20. in Vita Sviberti. Eodem modo respondit is, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat. *Nisi, dicebat post multos adhibitos Exorcismos, accesserit Triphon, non recedam.* Metaphr. 1. Februarij, Quod sequitur, ad verbum refert Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum, cap. 63. *Leonis Imper. filia, cum à Spiritu vexaretur immundo, & per loca sancta duceretur, assidue clamabat Nequam Spiritus: Non hinc egredior, nisi Archidiaconus Lugdunensis adueniat & ipse me, de hoc vasculo, quod acquisiui, eiciat.*

3. Veruntamen omnino necessaria non est vita sanctitas. Multi venient in extrema illa die, & dicent: *Domine, Domine, Nōme in nomine tuo Dæmonia eiiecimus?* &c. num idcirco hos ad cælestem Curiam admitte-
tendos censebimus? Sine errore non possumus. Dicitur illis: *Nescio vos.* Si Sancti essent, excludi à regno Dei non possent. Optimè dixit B. Cyprianus, de Vnitate Ecclesie, circa medium propheta-
re & Dæmonia excludere, & virtutes magnas in terris facere, sublimis vique & admirabilis res est: non tamen regnum calorū consequitur, quis-
quis in his omnibus inuenitur, nisi recli & iusti itineris obseruatione gradiatur.

9. Quocirca, & in sacris Scripturis legimus, fuisse quosdam, qui in Domini nomine Dæmonia eiiciebant, nec tamen Dominum sequebantur. At hoc prorsus erat necessarium; si vitæ sanctitas omnino necessaria est. An qui Dominum non sequitur, sanctus esse potest?

10. Quapropter nequaquam, tanquam paradoxum, reiici debet, quod Epiphanius aduersus Ebionitas scribens, Hæres. 30. refert de Iosepho homine Iudæo, quod *nec dum credens, in nomine Iesu à Dæmonio obsessum hominem liber auerit.*

Luc. 10. II. Itaque & Dominus non iudicabat gloriandum, & gaudendum in hoc Apostolis; quod ipsi Dæmonia subijcerentur: tum ipsos iustam materiam gloriæ existimabat habere; quando constaret: ipsorum nomina scripta esse in calo: significabat scilicet, fieri posse, vt etiam à regno Dei excludantur, qui dæmonia eiicerent.

12. Scio magnum & prorsus diuinum esse opus Dæmonum eiectio-
nem: sed diuinum quoque est opus donum linguarum: diuinum, donum sanitarum: diuinum, donum prophetiæ. An verò omnes à peccati laqueis absoluemus, quibus hæc diuinitus dona collata sunt?

Scire

Scire non potest homo, *Virum amore vel odio dignus sit.* Ita, cum vniversa antiquitate, tota per totum orbem profitetur Ecclesia. *Eccles. 9.* Quid verò? si ad Dæmones ex hominum corporibus profligandos vitæ sanctitas necessaria est; quomodo non ijs, de gratia sua atque vitæ sanctitate certo debet constare; quibus constat quod Dæmones eiecerint?

Qui diuinorum Sacramentorum sunt administratores, non necessario omnes puras habere debent conscientias. Verè Sacramenta administrare possunt, atque adeo verè administrant; quorum grauius criminibus rea conscientia tenetur. Quidni igitur Dæmonia valent eiicere?

Sit ita, Dæmonum potestati sint subiecti, qui in peccatis versantur: sed tamen quemadmodum iniquus Iudex non amittit potestatem iudicandi: ita iniqui Exorcistæ non facultatem Dæmones profligandi. Sunt subiecti Dæmonibus, qua peccatores: sunt Dæmonibus superiores, qua diuina virtute sunt instructi.

Non priuata est, nec mortalibus congenita est Dæmones eiicendi potestas, diuina est, Dei beneficio collata est. Quocirca multo est o nni Dæmonum potestate superior. Quando igitur Exorcistis parent, & cedunt Dæmones, non Exorcistarum cedunt virtuti & innocentie; sed Dei imperio, voluntati & potentie.

Non illa peccati vis est; vt mox, vbi cœperit habere locum, omnem potestatem destruat; & priuet omni, quam quis in alios habet, iurisdictione. Quid quæso, si hoc semel constituerimus, certum in Christiana Republ. habebimus? quanta mox omnium rerum sequetur confusio? Priuet peccatum Dei amicitia: indignos reddat omnibus diuinis & humanis beneficiis: his priuilegiis non priuat.

Hinc consequitur certum argumentum sanctitatis & innocentie alicuius ex hac re sumi non debere: atque plurimum errare, si qui ob hanc solum causam Sanctorum Catalogo ascribendum aliquem censent, quod in Dæmonibus eiiciendis excelluerit: Etiam in peccatis constituti Dæmones possunt eiicere.

Magnum nihilominus, aliquando, hinc argumentum sumitur: tum scilicet; quando non defuit alia sanctitatis indicia; casti integritque mores, vitæ austeritas, orationis studium, animi profunda submissio, & excellens diuine bonitatis amor, &c.

Q

CAP.

Num Exorcista Hæreticus, siue qui aliam, quam Catholicam Religionem profitetur, Demones valeat eicere?

1. **F**acillè credet fieri posse, ut Hæreticus Dæmonia ex humanis corporibus eiiciat, qui ad Domini verba attendet. Sic enim quodam in loco loquitur; *Surgent Pseudochristi, & Pseudoprophetae, & dabunt signa magna, & prodigia; ita ut in errore, si fieri posset, ducantur etiam electi.*
2. Sed contrarium iudicabit, qui finem, qui in patrandis Miraculis Deo propositus est, velit attendere. Cum enim hic sit Veritatis confirmatio: hostes verò Veritatis sint Hæretici; nulla ratione Deus ad Dæmonum expulsionem (quæ inter Miracula reponi potest) concurrere dicendus est: & ob id Hæretici nunquam Dæmonia eiicient.
3. Et ita se res habet. *Nunquam ab hominum corporibus, pellent Demones Hæretici, quandocunque, & quotiescunque, hoc tentabunt, ut doctrinam suam, quam profitentur, confirment. Quod dicimus, præter iam expositum argumentum, quatuor fere sunt, quæ probare videntur.*
4. **P**rimum Christi oratio, qua Dæmonum eiectionem insinuat fidelium esse signum: *Signa, inquit, eos qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eiicient, &c.* at in fidelium numero Hæretici non sunt. Dæmonia igitur, ex Christi sibi communicata potestate, profligare non valebunt.
5. Alterum est, quod eos nunquam Dæmonia expulisse legamus. Cum igitur illa vix fieri posse dicamus; quæ præteritis temporibus nunquam facta sunt; Hæreticos Dæmonia posse eiicere, idcirco videmur rectè negare, quia nulla vnquam tempore illa eiicisse probatur.
6. Tertium est, quod sæpe in Dæmonum eiectione ipsos illusos fuisse certis historijs doceatur. Pro multis duas referimus, primam Staphilus in absoluta responsione, contra Iacobum Schmidelinum, his verbis recenset, pag. 404. *Possum ego, inquit, redigere mihi in memoriam, anno 1545. Dæmoniacam quandam puellam, è Misnia ditione adductam VVittenbergam, ad Lutherum, ea spe; quod Lutherus, ceu tertius Elias,*

puellam istam à malo Dæmonio liberatarus esset. Quamvis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostenderet; at tandem tamen iussit puellam adduci in parochiana Ecclesia VVittenbergenfis Sacrarium: illicquæ coram alijs plerisque Doctoribus, & eruditjs viris, (inter quos ego, tum quoque Magister iuuenis aderam) Dæmonem cœpit adiurare, & exorcizare: sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & vsitatus est. Cum autem ille diu multumque adiurasset Dæmonem, cedere ille noluit; sed eas in angustias sit venia verbo, Lutheri caligas redegit, ut is quam primò è Sacrario se proripere vellet. At quid accidit? Malignus ille Dæmon vsq; adeo fores sacrarij obstruxerat; ut neque forinsecus, neque intrinsecus aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores etiam angustias adduxit; ita ut iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire. Verum obstabant illi Cancelli ferrei; sicquæ compulsus est vna nobiscum tantisper inclusus hæere, donec per cancellos ferreos ab aedituo nobis oblata securis; mihiquæ, ceu iuueni viro, tradita, ut ea fores effringerem: quod equidem tum conatus sum, & ad effectum perduxi. Interea verò visu admirandum erat: ut Lutherus angoribus correptus, sursum deorsumquæ cursitaret, atque, instar ouis parturientis, huc illucquæ se inuenteret. Hactenus Staphilus. Eandem rem post Staphilum, habet VVilhelmus Lindanus, Dialogo 3. cap. primo Dubitantij & Bredenbach. Collationum, libro septimo, cap. 40. Altera historia Augustæ VVindellicorum accidit anno Domini, 1563. in filia Michaelis Rossimanni ciuis Augustani, quam Theologiæ Doctor, & apud sanctum Mauritium parochus, Simon Scheibendardus Catholico ritu liberavit; postquam multa frustra tentassent verbi Ministri. Rem pluribus persequitur Bredembachius lib. 7. Collat. cap. 42.

Quartum est, quod non in Dæmonum solum eiectione, verum etiam in alijs; si quando quadam perpetrare voluerunt, Miraculis nihil efficere potuerunt, & egregiè confusi sunt ijsdem Hæretici. Pro hac re & vetera, & noua suppetunt exempla. Vetera primum adducimus. Sub Honorico Catholicorum hoste, Cirola quidam Arrianus Episcopus fuit; qui cum Catholicos, pro fidei suæ confirmatione, Miracula edere cerneret; ne ipsis inferior haberetur, hominem quandam quin quaginta aureis inducit, ut se cæcum ad tempus similet, & postquam à Cirola iussus fuerit respicere, visum sibi beneficio Cirolæ restitutum esse publicè testetur. Quid verò? siunt omnia vnum non fit. iussus non respicit fictus cæcus. Iusto Dei iudicio ex vidente fit cæcus, magno cum Cirolæ, & omnium

Arianorum dedecore. Ita Gregorius Turonensis de gloria Sanctorum, lib. 2. cap. 3. Alius quidam Episcopus, Regis Leuildi imperio inductus, idem tentauit; & eodem quoque euentu. vt idem habet Gregorius de gloria Sanctorum, lib. 2. cap. 12. & 13. Ausus etiam est Polichronius, ad confirmationem sectæ suæ, vltro apud sextam Oecumenicam Synodum, in Trullo, polliceri; se mortuum vitæ restitutum: & non multo post allato cadauere, cum virtutis suæ speciem esset editurus, & diu mortuo in clamasset frustra, ab omni cõcione, vt vanissimus nebulo, exclusus est. Idem, frustra, tentauit Simon Magus, teste Egesippo, lib. 3. cap. 2. de Excid. Hier. Voluerunt etiam Ariani, Valentis Imperatoris infirmum filium sanitati restituere. Verum tantum abest, vt restituerint; vt ex viuo mortuum fecerint: teste Nicephoro, li. 11. ca. 20. Idem Manichæo accidit, cum Persici Regis filium præsumeret curare, vt Theodoretus docet, lib. 2. Fabul. cap. 21. Hæc vetera sunt. Adiungimus noua. Ioannes Caluinus Burlæum quendam Ostunensem, promissis vitæ subsidiis, induxerat, vt mortuum se simularet: Quid tandem? cum ex composito per Caluinum resuscitandus esset; diuina vltione percussus, verè mortuus apparuit. hoc Hieronymus Bolsecus, in Vita Caluini cap. 13. Simile in Polonia accidit in Matthæo quodam, homine paupere, qui & ipse spe lucri, quod Hæreticus Minister promiserat, ad infelicem & impiam simulationem inductus fuit; teste Francisco Turriano, li. 1. de dogmat. charact. verbi Dei. Et V Vilhelmum Nesenium in Albi submersum ad vitam voluit reuocare Lutherus; sed frustra: vt Lindanus in Dubitatio, Dialog. 3. cap. 1.

82. Hinc optimè antiquissimus Scriptor Tertullianus, lib. de Præscript. Hæret. hoc ab Apostolis Apostolicisque viris differre dicebat Hæreticos; quod illi de mortuos viui facerent; hi de viuis mortuos. Addamus nos, quod illi ex hominum corporibus Dæmonia eijcerent: hi in homines illa immitterent.

92. Quid igitur est; dicet aliquis, quod Pseudopropheta dicuntur da-
 Matth. 24. tur signa & prodigia? Respondemus; Signa dabunt; sed falsa, non
 Exod. 3. vera signa; qualia sunt; quæ Magi fecisse leguntur, & quæ par-
 traturus dicitur Antichristus: cuius signa & pro-
 digia, mendacia vocat Sanctissimus
 Paulus, 2. Theff. 2.

CAP.

CAP. XLI.

De quinque diuersis modis, quibus in Christianis-
 mo, siue apud Catholicos, Dæmonia ex homi-
 num corporibus eiiciuntur.

Arijs modis homines ab immundis Spiritibus liberatos esse nemo ignorat. Neque enim, vna eademque ratio ser- uata est ab ijs, qui olim in Veteri lege Dæmonia eiecerunt; & iis, qui idem in Noua lege præstiterunt. Quod dicimus; ex Capite 42. & sequentibus præsentis Disputationis per- spicuum est.

Sed & in Veteri lege aliam rationem seruarunt qui à Salomone instituti erant; aliam qui Tetragrammaton nomen adhibebant. Et in Noua, non vna apud omnes ratio fuisse videtur. Alia vsus Chris- tus; alia Apostoli; alia Apostolorum successores. quamuis nec semper diuersa vsi sint Apostoli & Apostolorum successores; nec vna semper eademque fuerit omnium Apostolorum.

Christus etiam Dominus non eundem semper modum secu- tus est. Nunc Dæmonia verbo expulit; nunc quosdam quasi Exor- cismos adhibuit. Sanaturus enim quendam Dæmoniacum, surdum & mutum; primo omnium ipsum apprehendit; tum à turba abduxit; mox mittit digitos in auriculam; hinc expulit, & linguam Obsessi tetigit; denique suspiciens in calum dixit: Epheta.

Rationes illas Veteris Testamenti persequi non est necesse. iam vetustate, si non alia de causa, antiquatæ sunt, & abolitæ. Nec illam discutiemus, qua Christus vsus est. Reliquæ quia magnos à quibus- dam, nostra ætate, patiuntur insultus; & præter omnem rationem traducuntur; à calumniis sunt vindicandæ, si tamen, quæ ille rationes sint, quibus & olim expulsi, & nostris temporibus Dæmones expellantur, prius assignauerimus.

Prima igitur ratio est, per Nominis Domini nostri IESV Christi in- uocationem de hac Iustinus Disp. cum Tripho. in hunc modum: Per Nomen, inquit, ipsi filij Dei, & primogeniti Creatura omnis Dæmonium omne adiuratum vincitur, & in diuionem redigitur. & paulo ante: Eius nominis (Iesu) potentiam Dæmones tremunt, & formidant: & hodie quoque ipsi per Nomen Iesu Christi, crucifixi, sub Pontio Pilato, qui Iudæa procura- tionem egit, adiurati nobis parent. Hæc Iustinus. Prudentius similia ha- bet, in Apoth. contra Iudæos.

torquetur Apollo.

Nomine percussus Christi, nec fulmina verbi
Ferre potest: agitant miserum tot verbera lingua,
Quot laudata Dei resonant miracula Christi.

6. Secunda ratio est, per usum Reliquiarum. Ea est Sanctorum potestas, inquit Chrysostomus, Orat. de Babil. ut illorum superstitione ne umbras quidem, aut vestes ferre possint Dæmones: vita autem sanctorum & loculos quoque reformident. Itaque (inquit idem Hom. 7. de 7. Machab.) ut audaces latronum duces, siue impij sepulchrorum effossores, si forte dum pradiis agunt, aut spolia capienda conquirunt, in arma vel ornamenta Imperatoris incurserint, quamlibet cupidi pradarum; tamen ita, agniis Regis insignibus, terrentur; ut fugiant, neque cominus accedere vel attingere audeant, unde sibi compendium non procedere, sed periculum prouident imminere, si quid inde audeant usurpare: ita profecto, & Dæmones, qui vere latronum & Principes & Magistri sunt, ubi coronatorum Martyrum viderint corpora posita, longè ilico à conspectu illorum pauidi fugiunt & absiliunt. Ad hunc modum referrem illum; quo S. Clarus, Abbas Viennensis, Dæmonium ab ancilla eiecit, digitis suis in os Obsessæ immittens: quemadmodum legere licet apud Surium in Vita eius, Tom. 1. Referrem & manuum impositionem, qua B. Germanus, Parisiensis Episcopus, plurimos curauit, de quo in eius Vita Fortunatus, Picta- uorum Episcopus, cap. 30.

7. Tertia ratio est, per sanctæ Crucis impressionem, de hac Lactantius, Lib. 4. c. 27. Sicut ipse (Christus) cum inter homines ageret, vniuersos Dæmones verbo fugabat, hominumque mentes emolliabat, & malis incursum feriatas, in sensus pristinos reponebat; ita nunc seclatores eius eosdem Spiritus inquinatos de hominibus, & nomine Magistri sui, & Signo Passionis excutunt.

8. Quarta est, per usum Rerum Consecratarum. Antiquissima in Christi Ecclesia consuetudo est; ut res quædam consecrentur, & benedicantur; quibus deinde fideles, tum ad Dæmones profligandos; tum ad morbos pellendos, aliaque mala arcenda, vterentur.

20. Quinta est Dæmonum per Exorcismos adiuratio. Huius meminit Cyprianus. Ad Demetrianum Proconf. Adiurantur, inquit à nobis & torquentur Spiritualibus flagris; & verborum tormentis de Obsessorum corporibus eijciuntur Dæmones. Sed & Prudentius formam quandam Exorcismi his verbis expressit,

Intonat Anistes Domini, fuge callide serpens,

Exuete membris, & spiras solue latentes.

Mancipium Christi fur corruptis: me vexas?

Define

Define Christus adest, humani corporis vltor,
Non licet, vt spoliū rapias, cui Christus inhaest.
Pulsus abi vertose liquor, Christus iubet: Exi.

His quinque possemus alias rationes addere. sed hæ præcipue sunt, & aliæ in iam dictis, præfertim verò in Exorcismo, continentur: vt sunt Ieiunium, Oratio, Missæ Sacrificium, Litanæ; Sanctorum inuocatio, Crucifixi Imago: & his similia.

CAP. XLII.

Examinatur primus modus, quo per Inuocationem Nominis Iesu, Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

Formam & rationem Dæmonia eiciendi per Nomen Domini nostri, & Dominus videtur præscripsisse, & Apostoli obseruasse, & Viri sancti vsurpasse. Dominus præscripsit, cum dixit: In Nomine meo Dæmonia eijcient. Apostoli sibi gratulantur; quòd in Nomine Christi ipsis subijcerentur Dæmonia. D. Paulus in Nomine Iesu præcipit Dæmonio, vt à puella exeat: Primis Christianis testimonium præbent Iustinus & Prudentius superius citati; quibus accedit Lactantius Firmianus. Nec defunt exempla, B. Theodorus Archimandrita, teste Georgio presbytero in Vita eius, apud Surium Tom. 2. eiusdem Nominis inuocatione liberauit primò seruum quandam, quem Nomina eidem Theodoro adduxerat; deinde Principis cuiusdam filiam; quæ 28. annis, grauem Dæmonis carnificinam sustinuerat. De S. Svuiberto Saxonum Apostolo scribit Marcellinus, cap. 20. quòd Dæmoniacum, eundem liberaturus, accesserit cum sociis; & primum quidem se ad orationem conuerterit: post orationem verò ad Spiritum conuersus, eidem in Nomine Christi exitum imperauerit: ille verò graui post se relicto fatare discesserit. De Arfacio docet Sozomenus libr. 4. Hist. cap. 15. quòd obuiam habuerit furiosum Energumenum; qui gladio armatus omnes in fugam conuerterit: sed ad saniorē mentem redierit, & ab infestante Spiritu fit liberatus Christi Nomine, per Arfacium inuocato. Idem Christi Nomen, cum meritis atque stola S. Bernardi coniunxit Pontius Abbas Belleuallensis; & feliciter Dæmonem ab Obsesso profligauit, qui aliis Exorcismis adhibitis pelli non potuit; in Vita S. Bernardi libr. 4. cap. 7. Nec hoc No-

men

men neglexit Bernardus in Exorcismo, quem collo Dæmoniacæ; qua secundò Spiritum immundum eiecerat, alligauit. Sic enim is habet: *In Nomine Iesu Christi, Domini nostri præcipio tibi Damon, ne hanc mulierem rursus ingrediaris.* Vide cap. 49 huius Disputationis. Et B. Dominicus, cum sub concione eius Dæmoniacæ quædam exclamaret; & præsentem omnes perturbaret. In Nomine Iesu Christi, factò Crucis signo Spiritui præcepit, vt miseram relinqueret; quem admodum & confestim reliquit. Vide cap. 9. lib. 2. Vitæ ipsius. Eligio Episcopo Nouiomenfi, cum in Prouincia Galliæ ageret, Dæmoniacus quidam, *Quid hic agis,* dicebat. Ille mox: *In Nomine Iesu Christi, respondebat, obmutescet, & exi ab homine.* Vix verbum protulerat, & Dæmon euolarat, ita Audoenus Rhotomagensis, lib. 2. cap. 11. in eiusdem Vita. Denique eiusdem Nominis inuocatione Spiritus eiecisse D. Antoniũ testatur, in ipsius Vita, Athanasius. Quid, quòd eadem vsi etiam illi, qui Christi doctrinam non profiterentur? *Uidimus,* inquit Ioannes, *quendam eicientem Dæmonia, qui non sequitur nobiscum.* Huic adiunxero illos, quorum Lucas, in Historia Apostolorum, meminit; qui Iudæam circuibant, & super eos, qui malos Spiritus habebant, Nomē Domini inuocabant: Iosephum item, cuius Epiphanius meminit.

Verum in hac Dæmonia eiiciendi ratione, quatuor sunt, quæ in quæstionem venire videntur. Primum est, quid sit in Christi Nomine Dæmonia eiici. Secundum, cur potius in Christi, quam aut Patris, aut Spiritus sancti Nomine Dæmonibus discessus imperatus. Tertium, quodnam potissimum in Christi Nomen (varia enim habet) hic assumptum sit. Quartum & postremum, An ipsa per se nuda Christi Nominis compellatio robur aliquod habeat, ad Spiritus ex hominibus exigendos.

Primæ quæstionis definitio requirit, vt ambiguitas Nominis prius distinguatur. Nequē enim vna est ipsius significatio. Nunc pro imperio; nunc pro meritis; nunc pro autoritate; nunc pro virtute ac potestate, sumitur. Exemplum primi est; quòd Petrus in verbo sue Nomine Domini dixit *se laxare rete.* Exemplum secundi; quòd Dominus promittat omnia petentibus & rogantibus *Patrem in suo Nomine.* Exemplum tertij; quòd doceat *Patrem missurum Spiritum sanctum in suo Nomine.* Exemplum quarti; quòd in *Patris Nomine asserat se opera & prodigia facere.*

Hoc constituto, dicimus, quòd quamuis & Christi imperio; & Christi meritis; & Christi autoritate dici possit Dæmonia eiici, quando ad Nominis eius inuocationem pelluntur; propriè tamen

virtu.

virtutem eius intelligimus; vt idem sit in Christi Nomine; atque in virtute Christi Dæmonibus exitum imperare.

Quòd dicimus, facile probabit; qui, quale opus sit, Dæmonum eiectio, expendet. diuinum prorsus est, & humanas vires longissimè superans, diuinam igitur virtutem requirit; qua Dæmones vt expelli demonstremus, Christi Nomen, hoc est, virtutem, quæ diuina est, inuocamus.

Idem animaduertet; qui ad orationem S. Bernardi volet attendere: quam cap. 49. huius Disputationis referimus. Cum enim arroganter Spiritus quidam ipsi insultaret; quòd nec Syrus (S. Syrum intellige, ad cuius Reliquias Dæmoniacum Bernardus miserat) nec Bernardus (sic per contemptum, Sanctum virum nominabat) ipsam sede sua atq; domicilio esset pulsurus: *Non te,* respondit Bernardus, *Syrus eiciet: nõ Bernardus: sed Dominus noster Iesus Christus.*

Itaque in hac Dæmones eiiciendi ratione duo videntur concurrere. Primum est Christi Nominis vsurpatio; alterum eiusdem virtus & potestas. Illud voce profertur, hoc animo concipitur, & verbo inuocatur. Et sic ad primam Quæstionem responsum sit.

Altera difficilior est: sed tamen breuiter dicimus, *ob multas, & magnas rationes in Filij potius, quam aut Patris, aut Spiritus sancti, aut etiam Dei Nomine Dæmonia pelli.* Quamuis enim omnium personarum æqualis sit potestas; quia tamen Filij diuinitas erat astruenda, & doctrina cõfirmanda; omnino conueniebat; vt Filij Nomine inuocato Dæmonia pellerentur; cū hæc res egregiè ad vtrumq; valeret.

Innotuerat olim mundo prima in diuinitate persona Pater: Filius non item. quemadmodum igitur Pater multis rationibus se probauerat; ita altera persona, Filius Dei, suam diuinitatem signis & prodigiis debebat probare.

Pro Spiritus Sancti persona, inquit aliquis, etiam hæc ratio militat. Non hoc ignoramus. Sed aliæ ipsi non defuerunt, quibus suam diuinitatem astruxit, rationes: & illa maximè, quòd Christi grauissimum pro se testimonium haberet; cuius diuinitas sine Spiritus Sancti diuinitate constare non potuit.

Sed & Filio multò maximè his prodigiis, & signis opus fuit, quid ita? Postulabat, scilicet, hæc doctrina, quam mundo inferebat postulabant homines, quibus doctrina illa erat tradenda, postulabant illi, per quos erat tradenda. nunquam mundo Christi doctrina (vt persuasa est) persuaderi potuisset; nisi ad hanc inferendam, & contrariam extirpandam prodigiorum machinæ, & Dæmonum profligationes fuissent adhibitæ.

R

Doctri-

Lucæ 9.

Act. c. 19.

2.

3.

Lucæ 5.

Ioan. 14.

Ibidem.

Ioan. 10.

4.

10.

Ioan. 14. 15.

c.

11.

12. Doctrina omnes ingenij vires superabat. Carni erat contraria; & quæ mundus in præcipuo honore habebat, aspernabatur. Tradenda hæc erat ingenij acumine valentibus; & qui, quod ratione non capiebant, paradoxum iudicabant. Tradenda ijs, qui præter oblectamenta carnis, & huius vitæ, nulla alia superesse existimabant bona. Et per quos tradenda? Nô per Sapientes, & in Academicis congressibus, multis iam annis, exercitatos, Naturæ magistros: non per potentes & militum copia instructos; sed per homines piscatores: & qui vix ad honestorum virorum conspectum admittendi videbantur. Quantis igitur, & qualibus hinc machinis, si quid feliciter fieri debuit, erat opus?

13. Esto, potuerint hinc aliæ machinæ adhiberi: adhibitæ etiam sint; nec frustra adhibitæ sint: veruntamen conveniebat, ut etiam Dæmones in Nomine Christi profligarentur; illi scilicet, qui iam in mundo principatum obtinebant: qui multis modis, hominibus plurimos annos illuserant: ad quorum regnum dissoluendum, spolia diripienda, arces occupandas, Christus præcipue in mundum venerat.

14. Hinc est, quod inter præclara à Christo gesta, nihil ita prædicatur, ut Dæmonum ex hominibus eiectiones: Nullum etiam opus sit, in quo frequentius occupatus videatur: Nullum ferè, quod ita homines mirati: Nullum, quod magis ipsius hostes & aduersarij, calumniati.

15. Sed tertia nos ad se Quæstio vocat, qua quæritur: *Quoniam potissimum Christi Nomine, & Apostoli, & Apostolorum successores vsi sint in Dæmonum profligatione? Atque hoc loco, ut quod sentio, dicam, extra controuersiam esse puto, Omnium Christi Nominum vim magnam esse: & quod vnus fit vsurpatione, id posse fieri aliorum omnium. Hoc, ne alia proferam, declarat, qui nunc non infructuose Dæmoniacis adhibetur. Exorcismus; in quo omnia propemodum, quæ Christo tribuuntur, Nomina inueniuntur.*

16. Veruntamen, quamuis omnium vis magna sit: *Nomine Iesu tamen vsus esse, & in eo plus præsidij posuisse, optimè videmur posse affirmare, ob sequentes causas. Primò, quia licet multa Domino Nomina tribuerentur; vnum tamen proprium erat. Vocatum est Nomen eius Iesus, inquit Lucas, quod vocatum est ab Angelo, priusquam conciperetur. Iam verò ipse suo Nomine (quis dubitabit, quin hoc proprio?) Dæmonia dixit eiicienda. In nomine meo, inquit, Dæmonia eiicient.*

17. Deinde huius Nominis inuocatione Dæmonia expulsa legimus; non per Apostolum Paulum tantum; verum etiam Iudæorū Exorci-

Lucæ 2.

Mar. vlt.

17.

Exorci-

Exorcistas, qui Apostolum aliosque Christi Discipulos imitabantur. Et de Apostolo Paulo hoc clarum est ex capite 16. Historiæ Actuum apostolicorum; vbi eiiciens Pythonicum Spiritum: *Præcipio tibi, inquit, in Nomine Iesu discedere ab ea.* De Iudæorum verò Exorcistis, Lucæ 9. *Vidimus, inquit apostoli, quendam eiicientem Dæmonia in Nomine Tuo, qui non sequitur nobiscum.* Similiter Actuum 19 *Quidam Iudæi Dæmones adiurabant per Nomen Iesu, quem Paulus predicabat. Quid, quod primi Christiani hoc præ cæteris Nomen assumpserint? Nominis Iesu, inquit Iustinus, potentiam Dæmones tremunt, & reformidant: & hodie quoque illi per Nomen Iesu adiurati nobis parent.* De veritate Religionis Christianæ. *Quid, quod hoc in Dæmonum eiectione apostoli omnes vsi videantur? Domine, inquit Lucæ 10. etiam Dæmonia subiiciuntur nobis in Nomine Tuo.* Vide Testatum q. 153. in 17 Matthæi.

Tertio, quia huic Aomini aliquid plus tribuisse videntur Apostoli, quàm aliis omnibus. Omitto quod in Nomine Iesu dicatur flectendum omne genu cælestium, terrestrium, & infernorum: quoties Sanctissimus Paulus idem illud Nomen in ore habuit? quoties in corde? Licet id intelligere partim ex ipsius scriptis, in quibus quingenties extat; partim ex grauissimis Scriptoribus, qui eiusdem abscissum caput, ter Iesu nomen, inclamasse testantur. Baronius Tom. 7. Annal.

Ad hæc accedit fidelium omnium, qui iam sunt, (haud dubium, quin & priorum) consensus; & quæ damnari non potest (nisi fortè à Christi hostibus) consuetudo; qua frequentius hoc, quàm quodcunq; aliud, Nomen, si quando terrentur, aut cadunt, compellant: qua morientibus hoc potius inclamant; qua præ cæteris pingunt, & maiorem illi, quàm aliis, reuerentiam, nunc Capitis inclinatione, aut detectione; nunc geniculatione exhibent.

Sed & ratio egregiè pro hac sententia militat. Finis, qui in Dæmonum eiectione propositus fuit, hoc potius; quàm quodcunq; aliud nomen requirebat. Quid ita? Quia cum hic propositum esset, ut Christi gloria atque diuinitas innotesceret; ipseque pro vero Deo susciperetur & haberetur: nonne illud Nomen assumere oportebat, quod Christo erat maximè proprium? quo ab omnibus passim compellabatur? Atque hoc esse dulcissimum Iesu Nomen, si non alia, certè Titulus Triumphalis, ut vocamus, satis superque declarat.

Porrò hæc pro tertiæ Quæstionis responsione dicta, haud parum ad quartæ solutionem faciunt. Neque enim obscure insinuant

R 2

ipsum

ipsum nudum Iesu Nomen Dæmonibus molestum, & graue fuisse; magnam quoque ad ipsos sedibus humanis pellendos impressionem fecisse. Id exemplo etiam eorū confirmari videtur; qui, quamuis Christum non sequerentur; nondum crederent; fortè etiam ipsius hostes essent & aduersarii: Iesu tamen Nomine inuocato Dæmonia pellebant.

22. Sic Sagis, & iis, qui se Diabolo deuouerunt; mādari, & serio præcipi scimus; vt, si quando nocturnos conuentus habent, prorsus à Nomine *Iesu* abstineant, quanquam Iesum abiurarint. Scimus subito & Diabolos, & præsentem turbam disparuisse; si quando Collegarum alicui, etiam præter intentionem, Nomen *Iesu* excidisset.

23. Dæmonia aliquando consuluit Christianæ Religionis defensor, & persecutor Iulianus, Naz. Orat. in Iulian. teste. Cùm verò eidem, terribili; & quam ferre non posset forma, apparuissent, pro consuetudine, quam Christianus adhuc habuit, se Cruce muniuit, crucis hostis: & ipsa mox disparet: probantque ipsum per se Nomen *Iesu* Dæmonibus horrore esse.

24. Non leuia hæc sunt argumenta. Sed, vt Caput hoc concludamus, *quatuor* dicimus. Primum, magnam huius Nominis vim esse, si cum reuerentia, atque pietate proferatur secundum, Etiam permultum valere; quamuis nullum pietatis affectum habeant, qui eo vtuntur: si tamen eo fine, vt Christi virtute quippiam obtineant, assument. Tertium, Nullam eius vim esse, si vt nuda quædam in aërem prolata vox est, consideretur. Quartum, Quòd si vt signum aliquod vsurpetur, Dæmonibus terrore esse possit, quamuis & pius ablit affectus; & nihil ab eo, qui profert, expectetur.

25. Primum illud probant eiectiones ab Apostolis Dæmones; serpentes sublati; haustum, sine detrimento, venenum; infirmorum curatio, & his similia. vt taceam, quòd pius animus, cum re qualibet (quidni cum diuini Nominis inuocatione?) possit plurimum. Pietas, inquit Apostolus, Timoth. 4. *ad omnia utilis est.*

26. Secundum dubium non est. Illi ipsi, quos iam sæpe produximus, huius rei testes sunt: illi inquam, qui apud Christum à Discipulis delati, quòd Dæmonia eiicerent, in eius Nomine, quem non sequerentur. Debuerunt quoque hic homines intelligere, Christi magnam esse virtutem; quando etiam illi, qui ipsius doctrinam non per omnia probabant, in eius Nomine Dæmonibus imperarent.

27. Tertium omnes, ni fallor, admittunt. Cùm enim vox in aërem prolata, nihil sit aliud, quàm concussus aër; nihil efficiet, quòd nõ. concussus aër præstat. Si pica aut psittacus doceatur Nomen *Iesu* profer-

proferre; virè sine alias, quàm quodcunque nomen prolatum habebit? vide Testatum in 7. Reg. cap. 19. qu. 40.

28. Quòd verò quarto loco asseribamus, idem inquam Christi nomen, vt signum quoddam est, vires aliquas habere, facile credet, qui animaduertet Dæmones non rebus tantum; verum etiam signis rerū terrore & cruciari. Res clara est, de signo Crucis: quòd vbique tandem conspexerint, & quomòdocunque formarum sit, odio habent impostores, & detestantur, quemadmodum fures, rotas & patibula.

CAP. XLIII.

Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquiarum Sanctorum, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

29. Altera ratio eijciendi Dæmones est per vsum Reliquiarum Sanctorum. Pro hac produximus superius B. Chryostomi sententiam. Chryostomo adiungimus semicinctia; & sudaria Apostoli Pauli: de quibus ita S. Lucas: *virtutes; inquit, non quasi libet faciebat Deus per manum Pauli, ita vt etiam super languidos deferrentur à corpori eius Sudaria & Semicinctia; & recedebat ab ijs languores, & Spiritus Nequam egr. diebantur.* Addimus quoque Vmbram Petri, qua Dæmonibus vim allatam esse haud obscure insinuatur capite quinto Hist. Apostolorum.

30. Possent pro hoc argumento iam dicta satis esse; verum quoniam hæc exorcizandi ratio magnos & multos habet Aduersarios, pluribus exemplis, rationibusque illustranda videtur, & explicanda.

31. Ab exemplis initium facimus. Refert B. Hieronymus, Epist. ad Eustoch. de vita Paulæ, ad sepulchrum Elisæ, Ioannis Baptistæ, atque Abdiz, rugire consueuisse, & latrare, & sibilare, & mugire Dæmones. Idem attestatiōe totius populi Mediolanensis fieri ad sepulchra Prothasij & Seruasij testatur B. Ambrosius, de Prothas & Seruas. Eorundem Prothasij & Seruasij memoria fuit in villa Victoriana ab Hippone regio, minus triginta millibus distante. Portatus est eo adolescens quidam, qui cùm de medio tempore estatis, equum ablueret, in fluminis gurgite Dæmonem incurrit. Ibi cùm iaceret, vel morti proximus, vel similis mortuo; tandem Dæmone fugam capiente liberatus est, ita B. Augustinus, lib. 22. de Ciuit. cap. 8. Nazianzenus, Orat. 19. tanquam rem omnibus mani-

festam relinquit, ad Cypriani Martyris sepulchrum *Dæmonia* eiecta. Plurima quoque per catenam *S. Petri* eiecta esse docent, & testantur *Historiæ*. Anno salutis 900. accidit, vt quidam Comes, *Orthonis* Imperatoris familiaris, occupatus ab immundo *piritu*, seipsum dentibus dilaniaret; iussu verò Imperatoris ad *Ioannem* Pontificem ductus sit; hic vt sacram catenam attigit, erumpens nefarius *Spiritus*, hominem liberum relinquit. Hoc *Vincentius* lib. 24. cap. 88. & *Chronicon Saxoniarum*. Quibus *Belgium* notum est, non ignorant apud *Gheelam* *Brabantiarum*, ad sacrosanctas *D. Dymnæ* Reliquias *Dæmoniacos*, singulari *Dei* Opt. beneficio, in hunc vsque diem liberari, inquit *Bredembachius* Lib. 7. Collat. cap. 37. Sic anno 1547. in *Sicilia*, in templo *S. Philippi*, qui *S. Petri* discipulus fuit, ducentæ propemodum *scæminæ* liberatæ sunt; & quotannis ipso *D. Philippi* festo die liberantur non pauci, quemadmodum quodam in loco refert *Thomas Fazellus*. *Gregorius* *Lingonensis* Episcopus adductos ad se *Energumenos*, signo *Crucis*, & verbo curabat: sed eo absente multi *Dæmonia* ab *Obsessis* virga, quam gestare solebat pellebat: quemadmodum habet *Gregorius Turonensis* in eius *Vita*. Idem *Gregorius*, lib. 2. *Miracul.* cap. 44 docet ad pignora *S. Iuliani* *Dæmoniacum* cum vomitu sanguinem *Dæmonem*que eiecisse. Sic *Dæmones* clamabant se gemino incendio torqueri; cum *S. Genouefa* Reliquias *S. Martini* visitaret: quia, scilicet, nec sancti *Viri* Reliquias, nec *S. Virginis* præsentiam ferebant. *Surius* Tom. 1. Agnouit hanc Reliquiarum virtutem *Pipinus*, *Caroli Magni* parens. Cum enim Clericum suum (*Brunco* is vocabatur) à *Dæmonistyrannide* cuperet absolui, ad *Sanctorum* Reliquias ipsum destinauit. Nec spes fefellit: siquidem mox, vt limina *Ecclesiæ S. Maximini* *Treuirësis* Episcopi attigit, curatus est *Brunco*: teste *Lupo* in *Vita S. Maximini* apud *Surius*, Tom. 3. Idem *Lupus* addit vno eodemque die, *S. Maximini* sacro triginta septem earundem Reliquiarum beneficio à *Dæmonibus* esse liberatos; in eorumque numero fuisse *scæminam*, quam post quadraginta septem annorum carnificinam *sathanicam* *Spiritus* reliquerit; sulphureo nidore in discessu suo templum implens. Sequenti item anno, eodem *S. Maximino* sacro die, curatos viginti duos: tertio anno curatos tredecim. De Reliquiis *S. Liborij*, Episcopi *Cenomanensis* scribitur; quod cum anno 836. corpus eius è tumba leuaretur, transferendum *Badelbornam*; liberatus sit *Diæconus*, quem multis annis *Diabolus* torserat. in itinere verò, cum ad eiusdem sacra pignora mulier *obsessa* adduceretur; coeperit horrendum

rendum in modum *Dæmon* mugire, sibilare, atque alias ferarum bestiarum voces edere: mox verò discedere coactus sit; vt feretrum attigerit: Hæc apud *Surius*, Tom. 4. fol. 338. De puluere, in quem effusa fuit aqua, qua *B. Osualdi* ossa fuerunt abluta, refert *Beda*, lib. 3. *Histor. Anglic.* cap. 11. quod *Dæmoniacum* sanauerit; apud quem nihil profuerunt *Exorcismi*. Sic nihil proficiebatur in monasterio *Belleuallis*, omnibus *Exorcismis*, quos adhibebant dicti monasterij *Viri* religiosi: stola autem, qua *S. Bernardus* vt consueuerat. *Energumeno*, per *Pontium* loci *Abbatem*, ad mortem, subito. *Spiritu* exegit. teste *V. Vilhelmo* *S. Theodoric*, in *Vita Bernardi* lib. 4. cap. 1. De *Gregorio Taumaturgo*, scribit *Gregorius Nissenus* in eius *Vita*; apud *Surius*, Tom. 4. quod *anhelitu* oris sui velum afflarit: & *obsessio* illud imponens, *Dæmonem* expulerit. De *Maltonio* Episcopo testatur *Sigebertus*, qui eiusdem *Vitam* descripsit, (habetur apud *Surius*, Tom. 6.) quod rogatus; vt nobilis cuiusdam filiam; quam miserè *Dæmon* torquebat, curaret; proiecerit in *Obsessæ* collum, suum *strophium*: & statim in conuitia *Spiritus* proruperit, & post potam *benedictam* aquam discesserit. Sic *Terentianus* prætoriarum cohorti præfectus ob mortem *Ioannis* & *Pauli* *Romanorum* ciuium, quam iussu *Iuliani* *Apostatæ* curauerat, cum filio à *Spiritibus* immundis, sceleris patrati vltoribus, inuaditur: sed ab iisdem liberatur, quam primò ad *Martyrum* sepulchra fuit perductus. Ita in *Vita* *Ioannis* & *Pauli* per *Terentianum* scripta, teste *Baronio* in *Martyrologio* 16. *Iulij*.

Habet hic locum, quod de *S. Bernardo* refert *Bernardus* *Bonguallensis* *Abbas*. Huic, cum *Mediolani* in *Ecclesia S. Ambrosij* esset celebraturus; puellam adducunt à *Dæmonio* *obsessam*, auxilium eius implorantes. Quid sanctus? Aquam manibus suis iubet superinfundi; quam cum puellam bibendam dedisset, mox pristinae sanitati illa restituitur. Habet quoque locum, quod *B. Augustinus* affert 22. de *Ciuit.* cap. 8. se *Mediolani* domum vidisse, quæ à *Dæmonio* vexabatur, & suspensa in illa parte terræ sanctæ, à *Dæmonij* infestatione liberata est. Hinc optimè *B. Hieronymus* *Dæmoni*, qui per os *Vigilanti*, Reliquias contemnentis loquebatur: Tu hoc vilissimè tortus es sape puluere.

Nec mirum est *Dæmones* aut profligari, aut cruciari Reliquiis: cum vel maiora; vel certè æqualia Reliquiarum actu, & virtute perfecta esse sciamus. Per has alijs est restitutus visus: alijs redditus vsus pedum: alijs data vita: alij ab incurabilibus morbis liberati: vt bene dictum sit à *Patribus* *Nicænæ* II. Reliquias Sanctorum esse fontes

*fontes salutares, quibus Deus multa beneficia hominibus præstat. Nec hinc exempla desiderantur. Mulier quædam fluxu sanguinis laborauerat, annis duodecim. Expenderat in medicos omnes, quas habebat, facultates. Christum in medio turbæ conspicata, cogitabat, si vel simbriam vestimenti eius tangeret, fore, ut sanaretur. Quid multis? Vicit pudorem desiderium sanitatis, clam Dominum accedit, simbriam tangit, & mox sanitati restituitur. Coniicitur in sepulchrum Elisæi Prophete cadaver hominis cuiusdam defuncti; subito, ubi Elisæi ossa attigit, surrexit homo viuus, 4. Reg. 13. scribit S. Epiphanius in Vita eorundem, à plurimis coli solita sepulchra Ezechielis, Isaïæ, & Hieremiæ, ob multa beneficia, quæ in ijs locis propter eorundem merita Deus conferebat. Basiliius Oratione in Mamantem dicit omnibus nota esse miracula, quibus Martyr alijs sanitatem, alijs vitam reddiderit. Refert idem Orat. in Iulianum, cum Reliquiæ S. Iulittæ in quendam locum, ubi aque penuria laborabatur, adductæ fuissent, è terra erupisse fontem aquæ dulcissimæ; ut videretur sancta illa, quasi mater & nutrix communis, totam illam regionem lacte suo alere voluisse. S. Gregorius Nazianzenus, Orat. in Cyprianum: *Omnia, inquit, potest puluis Cypriani cum fide, ut sciunt hi, qui ipsi experti sunt, & miraculum vsque ad nos transmiserunt.* Ambrosius Sermone de Geruasio & Prothasio, & Epistola ad Sororem de iisdem; inter alia facta, refert etiam cæcum, nomine Seuerum, arte Lanionem, omnibus notissimum, fuisse curatum ad contactum feretri, quo Reliquiæ portabantur. B. Augustinus libr. 22. de Ciuit. cap. 8. asserit tot facta esse miracula, breuissimo tempore, ad Reliquias S. Stephani, ut multi libri scribendi sint, si omnia referri debeant. Sulpitius, in Vita S. Martini, dicit solo cõtactu vestis eius curatam mulierem à fluxu sanguinis. Legendus est Iacobus Rabus de Miraculis contra Morbachium.*

Magna sunt quæ diximus. sed illud magis Reliquiarum virtutem probat, quod etiã sudaria, vel Vela, (quæ Sanctuaria vel Branda dicebantur) ijs cum tangendi facultas non concederetur, Maiores admouerint; & postmodum his, tanquam rebus sacris, ad res magnas perficiendas vsi sint. de quibus ne longiores simus, consulendus est Cæsar Baronius in Martyrologio, 15. Iunij. Quantam autem virtutem huiusmodi Vela, admota sanctorum tumulis locuples testis est B. Gregorius PP. scribens ad Constantiam Augustam libr. 3. cap. 30. & Gregorius Turonensis de gloria Martyrum, cap. 28. & Diaconus in Vita Gregorij.

Quid, quod non tantum Velamina, & Panniculi Reliquijs admoti;

moti; sed & Vestimenta languentium: atque mortuorum, sacris altaribus, ubi sanctorum seruariantur Reliquiæ, superposita, virtutem quandam diuinam hac ratione contraxerint; ut postea infirmis aut mortuis adhibita, præfens remedium attulerint? Pro hac re est sanctissimus Augustinus, qui ad arguendam Gentilium impietatem complurium miraculorum suo tempore in Africa editorum Catalogum texuit; eandemque gratiam floribus, qui iisdem sacrarum Reliquiarum loculis admoueri consueuerunt, impartiri solitam pluribus monstrat exemplis. August. 22. de Ciuit. cap. 8.

Maximis his maiora addimus. Puluis etiam atque situs, qui circa Martyrum sepulchra inuentus est, maxima propter Martyres, præditus fuit virtute. Fidem huius integram faciunt Patres ferè omnes; sed imprimis Gregorius Nyssenus, Orat. in Theodor. qui de consuetudine prædicti Pulueris colligendi hæc ait: *Si quis Puluerem, quo conditorium, ubi Martyris corpus quiescit, oblitum est, auferre permittat: pro munere puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda terra colligitur.* Cæterum, quot quantauæ miracula, ex collecto Puluere circa sanctorum sepulchra iacente, Deus operari consueuerit, verax testis est B. Gregorius PP. libr. 3. Dialog. cap. 17. qui fidei certa que attestacione refert, ex Puluere collecto, ex altaris crepidine mortuum esse reuocatum. Multa id genus habet de his, qui pleraque ipse expertus est, Gregorius Turonensis de Miraculis S. Martini, libr. 2. cap. 7. & libr. 3. cap. 12. & libr. 4. cap. 32. & sequentibus. Item libro primo, de Gloria Martyrum, cap. 62. & libr. 2. cap. 33. 42. 45.

Nondum finem facimus. Addimus & hoc, quòd etiam à sanctorum loculis separata, si tamen in ipsorum impendantur honorem, eandem edendi miracula facultatem assecuta sint. Hoc de Oleo manifestum, quo, ex more in Ecclesia antiquitus obseruato, lampades circa sepulchra sanctorum solent accendi. eo enim vinctum cadaver filij Irenæi, mox reuixit, ut habet B. Augustin. 22. de Ciuit. cap. 8. Sic ingentia miracula edita ad Oleum ex lychnis, ad Martyrum sepulchras refert Theodoretus in Historia sanctorum Patrum. De Cera particula, à S. Martini templo delata commemorat Turonensis, quod igni iniecta totum incendium, quo domus ardebat, restrinxerit; & nouo miraculo Cera, quæ ignem alere est solita, violentias ignis oppresserit.

Vnum adhuc pro Reliquiarum gloria, atque argumenti confirmatione addimus, quòd ipsa quoque dira pœnarum instrumenta,

S

quibus

quibus Martyres excruciatifunt, magnam virtutem atque vim ex Sanctorum membris hauserint. Testatur id Lapis, quo B. Stephani Protomartyris brachium est percussum. de quo S. Augustinus, Serm. 31. & 32. de Diuersis, quod plurima per ipsum Anconæ, vbi religiosè seruabatur, facta miracula, Testantur D. Petri Catone. de quibus idem Augustinus, Serm. de Sanctis 29. Meritò, inquit, per omnes Christi Ecclesias auro pretiosus habetur Ferrum illud pœnalicium vinculorum. Si tam medicabilis fuit adumbratio visitantis; quanto magis Catena vincientis. Si inanis quædam species vacua imaginis (vmbre) habere potuit in se vim salutis: quanto magis de corpore meruerunt atrahere salubritatis. ferreo pondere sacris impressa membris Vincula passionis? Testatur Crati. u. a. S. Laurentij, cuius miraculorum meminit S. Gregorius Papa in Registro, lib. 2. Epistola 33. Hinc optimè Gregorius Nazianzenus, Orat. 1. in Iulianum. Quorum (loquitur de Martyribus) corpora idem possunt, quod animæ; siue manibus contrectentur, siue honorentur: quorum vel solum sanguinis gusta, atque exigua passionis signa idem possunt; quod corpora.

II.

Intellexerunt, haud dubium, hanc Reliquiarum Virtutem Maiores nostri. Id ex quatuor Capitibus possumus deprehendere. Primum est, quod longas & difficiles Peregrinationes ad Sanctorum susceperint Reliquias. Quia (inquit B. Chrysostomus) à Martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illos multitudo affluit. Alterum est, quod ipsas studiosè quæsierint, magna diligentia compararint, comparatas nõ alio; quam maximi thesauri loco habuerint. Hinc Theodoretus ad Græcos de Martyribus sic habet: *Anima triumphatorum. Martyrùm in caelesti nunc patria vitam agunt, Angelorum choris inter sita: eorũ verò corpora non singula quidem singulis monumentis condantur; sed Ciuitates, oppida, pagani quæ conuentus hac inter se sortitò partiti sunt, laborantibus quæ animis ac agrotis corporibus salutaria ea confiteri non cessant.* Tertium est, quod easdem in summo honore iudicauerint habendas esse. Hoc pulchrè exprimit Gennadius de Ecclesiasticis dogmatibus: *Sanctorum corpora; inquit, & præcipuè beatorum Martyrum Reliquias, perinde ac si Christi membra, sincerissimè honoranda; & basilicas eorum nominibus appellatas, velut loca sancta, diuino cultui mancipata, affectu piissimo & deuotione fidelissima adeundas credimus. Si quis contra hanc sententiam venerit; non Christianus, sed Euanomianus, & Vigilantianus creditur.* Quartum est, quod magni beneficii loco habuerint, si ijs locis, vbi Sanctorum Reliquiæ conseruantur; sua haberent sepulchra. In Constantinopoli, inquit D. Chrysostomus, Homil. Quod Christus Deus, *Reges nostri magnã gratiam putant.*

putant, non si prope Apostolos; sed si vel extra eorum vestibula, corpora sua sepeliantur, sicut quæ piscatorum Ostiarij Reges.

Quæ diximus, egregiè, ni fallimur, nostrum argumentum confirmant. Pluribus opus non est. finem facimus, si quam ob causam per Reliquiarum vñum Deus Dæmonia expelli voluerit, paucis docuerimus: simul etiam exposuerimus, Verène aliqua virtus Reliquijs insit, quam Dæmones ferre nequeant.

Prioris non malè dixerimus duas esse causas. Altera est, Christi diuinitatis & diuini numinis confirmatio: altera sanctitatis eius, ad cuius Reliquias Dæmonia profligantur, declaratio. Et nunc duæ hæc causæ simul concurrunt: nunc altera tantum locum habet.

Olim, quando etiam ad Domini nominis Inuocationem miracula edebantur, Christi gloria maximè erat proposita. Quocirca non tam mirabantur homines illa; ad quorũ præsentiam attactumque Dæmonia eiiciebantur; quàm, in cuius virtute eiicerentur: sicque non tam ad prædicandos Christi Apostolos atque Discipulos excitabantur; quàm ad Christianam Religionem complectendam vrgebantur.

Sequentibus, & nostris temporibus, stabilita iam Christiana Religione, quæ ad Reliquias miracula eduntur, sanctitatis ferè sunt argumenta. Vult Deus eos, qui sibi ministrant, honorari: ad quam rem cum miracula, Dæmonumque eiectio plurimũ faciant; ad Sanctorum Reliquias & Pulueres hæc vult fieri. Sic scilicet de Sanctis maiorem sanctitatis opinionem concipiunt homines. Sic maiorem ipsis honorem impendunt; feruentius ipsorum patrociniã implorant; & tutius meritis confidunt. quamquam & in his quoque Christi gloria proposita est.

Sed tamen (quod secundo loco explicandum erat) *Vis naturalis, qua Dæmonia profligantur, nulla vel Reliquijs; vel ijs, qua cum Reliquijs coniuncta sunt, inesse dicenda est.* Quam enim aliam rebus corporeis, quàm corpoream, inesse dicemus? At quia Dæmones pelluntur, illam non oportet esse corpoream. Corporea nihil ad profligandos Dæmones: nihil ad res, quæ naturæ vires superant, facit.

Diuina igitur virtus est, qua Dæmones eiiciuntur. Id in simili causa egregiè demonstrat Apostolus Petrus. Cum enim aliquando quendam ex vtero claudum curasset, & ob id omnium in se oculos vultusque conuertisset; hac oratione à se, in Deum, patratum miraculum amolitus est. *Viri Israhelita, inquit, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi Nostra virtute, aut potestate fecerim.*

spus hunc ambulare. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob. Deus Patrum nostrorum, glorificauit Filium suum Iesum. In fide nominis eius. hunc, quem vos nunc videtis & nostis, confirmauit nomen eius: & fides, que per ipsum est, dedit integram sanitatem istam; in conspectu omnium vestrum, ita Petrus.

18. Interim Reliquijs etiam Dæmonum exilia, atque prodigia alia tribuuntur. Quia quamuis Deum authorem primum, & summum habeant; alias tamen etiam possunt habere causas. Non ignorabat Dominus in digito Dei eijs Dæmonia; sed tamē & homines verē Dæmonia eijcere, hac oratione confirmat: *In nomine meo Dæmonia eijcient.*

19. At, quam causæ rationem in hoc negotio Reliquiæ subeunt? Instrumentalis suspicor. Per Reliquias Deus, tanquam per instrumenta quædam, Dæmones pellit; quemadmodum eosdem per ignem tanquam iustitiæ instrumenta torquet, & punit. Sed hæc alium locum requirunt. Nostra persequamur.

CAP. XLIV.

Examinatur tertius modus, quo per vsum Signi Crucis Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

1. Crucis rationes & considerationes variæ sunt: Aliud Crucis Christi, aliud Signi Crucis Christi nomine intelligimus *Crucem* dicimus illud ipsum lignum, in quo Dominus salutem nostram operatus est: *Signum* Crucis, quidquid illud sensibus offert. *De signo hic questio est.* Nam Crux ipsa ad præcedens, de Reliquijs, caput pertinet.

2. Signum verò Crucis duplex potest distingui. Alterum permanens est: alterum transiens. Permanens aut ex ligno, aliâue solida materia fit; aut colore in plano effigiatur. Transiens, mox ubi formatum est, esse definit. Illud in eodem genere ponitur, cum Imaginibus: hoc inter rationes, quibus Dæmonia profligantur, superius constituimus;

3. Huius transeuntis duplex usus est. Quoddam homines sibi imprimunt (vt cum pietatis studio Cruce vel frontem, vel pectus, vel os muniunt): quoddam alijs à se; vt fit in Sacramentorum,

maxi-

maximè verò Baptisimi, Confirmationis, & Extremæ vnctionis administrationis; & quando fideli populo, in Ecclesia, ab Episcopis & sacerdotibus, benedicitur.

4. Vterque modus antiquissimus est, & non cum paruo fidelium fructu frequentatus, Quod, vt in alijs multis; ita in Dæmonum eiectione, & profligatione licet deprehendere; tū nouum non sit ex humanis corporibus, virtute Crucis, ipsos eijci, quemadmodum grauissimus testis est. quem superius produximus, Lactantius Firmianus.

5. Nec hic desunt exempla. Ex multis pauca afferimus. Gregorius Lingonicus: episcopus ex Emergumenis ad se adductis, tantum facto Signo Crucis iubebat Dæmonia discedere, vt loquitur Gregorius Turonensis in vita Patrum cap. 7. Eodem Signo eadem à muliere quadam exegit Albinus Andegauenis Episcopus; quemadmodum testatur Vincentius Libr. 23. cap. 243. Scribit Epiphanius Hæres. 30. Iosephum quendam nondum Christianum Christi Cruce Dæmonia eieciss; & deinde Christianum effectum eodem signo Iudæorum incantationes destruxisse. Eadem Cruce vsa est S. Catharina Senensis in illo exigendo Dæmon; qui egrediens horrendos in Obsessu gutture excitauit tu mores: vt docet Raimundus in Vita eiusdem apud Surium Tom. 4. Eadem Theodorus Archimandrita; primū in curanda Principis filia; quæ ab occulto Spiritu per annos 28. graues cruciatus sustinuerat: deinde in muliere, quam Dæmon ex colle quodam egressus inuaserat misereque torquebat; tertid; in suo Ostiario Eutychio, in cuius corpus præter brachium nihil Spiritus potuit, Cruce conatibus eius à S. viro opposita. Hæc Georgius presbyter eius discipulus in Theodori Vita. Eadem vsus est B. Germanus, Parisiensis Episcopus; dum occultum quendam ex puella Dæmonem eiecit. siquidem mox post impressam puellæ Crucem, Spiritus per nares in specie muscæ egressus est. Vide Fortunatum Pictaunorum Episcopum in Vita Germani, cap. 27. Eadem S. Brigitta vidua; in sceminæ cuiusdam curatione; quemadmodum scriptor Vitæ eiusdem testatur apud Surium, Tom. 4. fol. 350. Eadem Arnolphus Svesvionensis Episcopus; quâdo ad ipsum perductus est adolescens Dæmoniacus, qui grauem ab integra Dæmonum legione carnificinam patiebatur: qui quamuis vix vllis vinculis potuerit constringi, mox tamen visa Cruce velut agnus, quieuit, sanctumque virum adorauit. Scribit hoc in eius Vita Lisardus, Svesvionensis Ecclesiæ Episcopus, cap. 24. Eadem D. Bernardus; quâdo Sacrificio Missæ insistens, quotiescunq;

hostiam sacram Cruce signabat, etiam Obsessæ mulieri Crucem impressit. Vide cap. 46. huius Disputationis. Et tum usus est, quando à puero Spiritum eiecit, qui molestior & morosior erat, tum maximè, quando ille vel Ecclesiam ingrediebatur; vel aqua benedicta aspergebatur: vel Euangelium audire compellebatur; aut diuinis interesse sacramentis: Vide in Vita Bernardi, cap. 3. libr. 2. Eadem Mauritius Episcopus Andegauensis in Dæmoniaca liberanda; quam propter ferocientem Spiritum vinculis fuit necesse constringi, teste Fortunato in eius Vita. Crucem quoque pectori Obsessæ impressit S. Laurentius, Archiepiscopus Dublinensis: quæ admodum & ori eiusdem infudit aquam benedictam: & post vtrunque ad orationem conuersus Dæmonem eiecit. Ita habetur c. 28. eius Vitæ, Tom. 6. apud Surium. Sic Patroclus, eremi cultor, plurimos Dæmoniacos curasse legitur; sed signo Crucis, teste Gregorio Turonensi in eius Vita, cap. 9. Idem Gregorius Turonensis in Vita Nicetij Episcopi Treuirensis refert, quod sub vestimento suo (volens vitare arrogantiam) Crucem opposuerit Dæmoniaco, & sic miserum à Dæmonis vexatione liberauerit. Historiam ad longum, superius Thesi vltima, cap. 32. dedimus.

6. Mirum verò non est Crucis signo Dæmonia ex hominum corporibus pelli. Etiam extra hōmines constituta, huius vim ferre nequiverunt, si quando ipsa Christiani olim hoc aggrediebantur & oppugnabant. Expertus est vim Crucis Gregorius Neocæsariensis; quem sæpe contra Dæmones his armis depugnasse testatur Gregorius Nyssenus in eius Vita. Expertus est Miles Georgius, qui iisdem simulachrum Apollinis confregit; cū in templum Apollini immolaturus, iussu Diocletiani esset adductus: teste Metaphraste, in eius Vita. Experta S. Margareta, quæ Cruce Dæmonem, in forma Draconis sibi appropinquantem, proffigauit; vt idem Metaphrastes 27. Iulij scribit. Expertus Sanctissimus Antonius, qui hoc armorum genere, omnibus Nequam Spiritibus fuit terribilis: quem admodum B. Hieronymus docet, in vita Pauli. Refert quoq; Gregorius Nyssenus, in vita Neocæsariensis, Diaconum Gregorij Neocæsariensis, Crucis signo munitum exiuisse noctu incolumem ex balneis, inter innumerabilia spectra; ex quibus nemo eorum, qui noctu intrasset, vnquam viuus exierat. Refert Lactantius, Lib. 4. c. 24. præsentem Christiano, qui frontem Cruce signauerat, Diabolum non ausum fuisse Imperatori responsum dare.

7. Adde, quod quamuis etiam pietatis studio hæc Crucis arma contra Dæmones non sumerentur, Dæmones tamen afflixerint, & graui-

grauiter torserint. Notum est exemplū Iuliani; qui dum pro Christianorum consuetudine, ipse abiuratus Christianus, se Cruce signat, Dæmones, quos euocauerat, fugat, teste Nazianz. Oratione in Iulianum. Sic Lucianus, Epicureus licet, & cuiusuis Religionis illulfor, tradit Eucratem dignum fide virum, cū annulum accepisset ex ferro, vt ait, ex quapiam Cruce facto, aduersus prauos Dæmones redditum esse securum. Itaque, inquit Cæsar Baronius, Anno Christi 60. quemadmodum Iudæi Exorcista, licet in Iesum Christum non crederent; tamen quod scirent à Paulo & alijs Christianis in nomine Iesu pelli Dæmones; & ipsi eodem nomine ad demouendos eos, ab Obsessis hominibus vtabantur. Na Magi, quod à Christianis feliciter factitari videbant, nimirum Crucis virtute eos Dæmonibus imperare; & ipsi ad coercendos, cū opus esset, impetus Dæmonum signo Crucis vti voluerunt.

Habent hîc suum locum egregiæ Patrum sententiæ. D. Basiliius lib. de Spiritu sancto Crucem vocat saluberrimum remedium ad pellendos Dæmones. Ephrem De pœnit. cap. 3. asserit, insuperabilem Christianorum armaturam. Idem c. 2. lib. de Armatura spiritali, sic ait. *Scuti vice Crucis signo te muni: validissima enim armatura est.* Origenes in eandem sententiam loquitur, Hom. 6. in 5. c. Exodi. *Timor & tremor, inquit, cadunt super Dæmones, cū signum in vobis viderit Crucis fideliter fixum.* Idem, Homilia 8. ad diuersos sic habet: *Immortale labarum (Crucem) portemus in frontibus nostris. Cum Dæmones hoc viderint, contr emiscunt, qui aurata Capitolia non timent.* B. Augustinus ad Catechumenos, docet idcirco eos Cruce signari, vt Dæmonibus sint terrori. B. Antonius, teste Athanasio in eius Vita, contra omnes terrores, solo crucis signo iubebat securos esse Monachos. Paulinus pro Cruce sic cecinit, Natali 8. S. Felicis.

Nos Crucis inuicta signum, & confessio munit,

Armatique Deo mentem, non quarimus arma:

Corporis: & quanquam membris videamur inermes:

Armatamen gerimus, quibus & sub pace serena:

Contra in corpore eos animis decernimus hostes.

Quocirca non otiosa est hæc Cyrilli exhortatio: *Non pudeat, inquit, vos Christum crucifixum confiteri; sed in fronte confidenter signum Crucis digitis imprimatur: & in alijs omnibus Crux fiat: in panibus comedendis & in poculis bibendis: & in egressu, & in ingressu: ante somnum recumbendo & surgendo: eundo & quiescendo. Magna hæc est custodia, quæ propter pauperes gratis datur: sine labore propter infirmos: cū à Deo sit hæc gratia & timor Dæmonum. Triumphauit enim de illo hoc signo. Ostentat illi audacter, quando enim viderint Crucem, recordatur crucifixi: metuant enim:*

enim eum, qui contriuit capita Draconis. ita Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 9.

9. Et profectò haud dubitauerim hanc præcipuam, aut certè inter præcipuas causam esse; ut tantus *V. s. s.* Crucis apud Christianos omni tempore fuerit; vt (quemadmodum loquitur Tertullianus, de Coro. milit. cap. 3) *triuertit frontem Crucis signo; ad omnem progressum atque promotum; ad omnem aditum & exitum: ad vestitum, ad calceatum, ad lauacrum, ad mensas, ad lumina, ad cubacula, ad sedilia; breuiter, quacumque nos conuersatio exercet.* Vt mirum non sit, quod Theodoretus refert, militem quèdam inde agnitum esse Christianum, quod ad omnem petum signaret poculum. Vide cap. 16. lib. 3. Theod.

10. Quod si veterum Historias repetamus, & quas res Deus per Crucis signum voluerit perficere, atque ad eò perficerit, diligentius expendere; neque mirabimur, quòd Dæmones Crucis signum ferre nequuerint; neque quòd religiosissimè illo vti sint Maiores nostri. Incredibilia propemodum sunt, & infinita, pro hac re argumenta. Refert Palladius in historia Lusitan. ca. 2. senem quendam, cum in puteo aspidem vidisset; signo Crucis puteum muniuisse; ac deinde sine timore aquam hausisse, & hausitam sine vllò detrimento bibisse. Alium item fuisse, (id cap. 54. habet) qui signo Crucis munitus in mediis flammis longo tempore perduravit: legisse etiam se librum Hippolyti de Virgine, quæ cum corporis sui copiam Iudici negasset, in prostribulum sit detrusa, sed signo crucis liberata. Vide c. 149. Testatur Theodoretus, per Iulianum & Martianum Martyres, ingentes Dracones signo Crucis occisos esse: Sanctos item Aphraatem & Macedonium Petrum, & alios, eodem signo varios morbos curasse. In Vita ipsorum. Cæco Crucis lumen oculorum restituit Eugenius Episcopus, vt habet Victor Vticensis, de Persecutione Vandalica. & Laurentius Martyr, vt notauit Ado Treuirensis. Iussus erat ab Imperatoris Diocletiani Præfectis Tiburtius, aut simulachris immolare, aut super arduos carbones ambulare: Posterius Martyr eligit, sed signo Crucis se muniens, aduersi patitur nihil. ita Metaphrastes. Archidiaconus quidam, vt scribit D. Gregorius, Episcopo Sabino venenum propinauerat; hic Crucis facta venenum sumit, & molestiam sensit nullam. Post mortem Iuliani Imp. mare terminos egressum, quasi nouum diluuium minabatur: rei nouitate perculsi indigenæ in Epidaurò Dalmatiæ ciuitate, S. Hilarionem adducunt, atque in littore constitutum rogant; vt precibus suis mare, iramque Dei auerteret. Quid Hilarion? Tribus in arena Crucibus factis, manus contra fluctus eleuat: & ecce subito

subitò in modum muri eriguntur, & quasi vim sibi fieri sentientes, paulatim recedunt. Hoc Hieronymus in Vita Hilar. Quo tempore Mauritius rerum potiebatur; veniunt Turcæ Constantinopolim à Rege Cosdroa missi. Interrogati ab Imperatore, cur signum Crucis in frontibus gererent (omnium enim frons Cruce signata erat) cū Cruci nullum honorem putarent deferendum; responderunt, Signum hoc ingentis beneficij esse solum; hoc se olim à sæuiente peste liberatos fuisse, cum à Christianis edocti tali signo frontem signassent. ita Nicephorus. S. Martini hæc ad Iulianum oratio fuit: *Ego, inquit signo Crucis, non clypeo proteclus, aut galea, hostium cuneos penetrabo securus.* Sulp. in Vita eius. Prudentius, pro hac re, in hymno ante somnum sic cecinit:

<i>Fac cum vocante somno</i>	<i>Cruce pellit omne crimen.</i>
<i>Castum petis cubile,</i>	<i>Fugiant Crucem tenebra,</i>
<i>Frontem locumq; cordis,</i>	<i>Tali dicat a signo</i>
<i>Crucis figura signes.</i>	<i>Mens fluctuare nescit.</i>

His addimus vnum ex Augustino, & quidem Augustini verbis. 22. de Ciuit. cap. 8. In Carthagine, inquit, *Innocentia religiosissima femina, de primarijs ipsius ciuitatis, in mamilla cancerum habebat; rem sic ut medici dicunt, nullis medicamentis sanabilem. Hoc illa à perito medico, & sua domui famularissimo acceperat: & ad solum Deum orando se conuertit. Admonetur in somnis appropinquante Pascha, vt in parte faminarum obseruanti ad baptisterium, quacumque illi primitus baptizata occurrisset, signaret ei locum signo Crucis Christi, fecit, & confestim sanitas secuta est.* Hæc Augustinus.

Quæ cum ita sint, mirum est nostris temporibus inueniri homines; qui nullam Crucis vim contra Dæmones esse velint: Tribuant etiam eorundem astutiæ, si quando ad hoc signum discedunt, quasi Nequam, hominum superstitionem hac fuga, quam simulare dicuntur, fouere & promouere intendant.

Si in Dæmonum fuga vim Crucis nullam agnoscunt: quid dicent, ad tot, tanta, tam certa prodigia, quæ solo Crucis signaculo sunt perfecta? ad profligatos morbos? ad restitutam fanitatem? ad hausitum sine detrimento, & salutis iactura venenum? ad sublato ingentes dracones? ad fractos & repulso maris fluctus? ad hostes prostratos? ad deiecta, & confracta simulachra? ad innumera alia, quæ Dæmonis arte perfici non potuerunt?

Mirum est posse Dæmonibus vim hanc tribui: cum vniuersa antiquitas illam, non Dæmonibus; sed signaculo tribuerit Crucis.

T

Mirum

Mirum est dici posse, superstitionis hæc esse argumenta; cum à viris sanctissimis, qui Dæmonum coniuratissimi hostes fuerunt, veluti Christianæ religionis firma præsidia, ad omnia aduersa profliganda, fuerint assumpta. Mirum est dici posse, illos collusisse cum Dæmonibus; quorum nec viuorum præsentiam; nec mortuorum cineres Nequam Spiritus sustinere potuerunt.

14. Nos hic Dæmonum non astutiam; sed infirmitatem intelligimus; quando ad Crucis signum discedunt, Vt in aliis omnibus, que Theſi 10. recensuimus; ita in Dæmonum eiectione Crucis virtutem agnoscimus. Crucem ad pellendos Spiritus saluberrimum remedium, cum Basilio, credimus, & profitemur. *Veniat*, dicimus cum Athanasio (libro de Incarnatione & salutari Domini aduentu) *veniat*, inquam, *qui istorum distorum experimentum capere velit. Et in ipſis præstigijs Dæmonum, & imposturis vaticiniorum, & in miraculis Magia, vatur signo Crucis ab ipſis deriſo, nomenque Christi inuocet; & videbit, quomodo eius rei metu Dæmones fugiant, vaticinia conquiescant, magia & veneficia iaceant.* Hactenus Athanas.

15. *Sed qua causa est, quæret aliquis, vt ad Crucis signum Dæmones fugiant?* Quæſtio hæc, etſi curioſa videatur; non tamen inutilem habet diſputationem. Quæritur enim, Sitne aliqua virtus in Cruce, quæ Dæmones torquet; aut potius odium ipsius Crucis in ipſis tantum sit, vt potius cum dedecore malint cedere; quam cum moleſtia Crucem sustinere.

16. Et virtus quidem duobus modis signo huic inesse intelligi potest. Prior est, vt quemadmodum cæteris rebus virtus impressa est, qua agant; ita quoque signo Crucis sit impressa. posterior, vt non quidem ipsi virtus sit impressa; sed tanquam instrumentum Dei assumatur, quod Deus ex se, atque opere operato, vt in scholis loquimur, valere velit ad Dæmones profligandos.

17. Dicit nullo modo potest Cruci, quæ in aëre formatur, aut fronti imprimitur, vim ea ratione inesse; qua sua rebus naturalibus dicitur inesse. Si, quod naturæ viribus habeat, consideremus; vires nullas alias hæc Crucis signatio in aëre facta, habebit; quam quæcunq; digito aut manu hominis in aëre formata figura.

18. Quod Deus Cruce, tanquam instrumento, & vt diximus, ex opere operato Dæmonia profligari velit, admodum est verisimile: & quidem si non aliunde, certè ex illò, quod sæpe homines Iudæi & Ethnici, sine vera fide; aut deuotione, signo Crucis adiuti sint. Hoc de Iuliano testatur Nazianzenus, Orat. in Iulian. de Iosepho Hebræo Epiphanius Hæres. 30. His addimus Hebræum alium, cuius

Bi. Gre-

B. Gregorius meminit, libr. 3. Dial. cap. 3. & insignem B. Augustini sententiam; qui ita loquitur (quæſtione 79. qq. 83.) *Nec mirum, inquit, quod hæc signa valent, cum à bonis Christianis adhibentur: quando etiam cum vsurpantur ab extraneis, qui omnino suum nomen ad istam militiam non dederunt, propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cum autem non cedunt Signis his huiusmodi Potestates; Deus ipse prohibet occultis modis, cum id iustum atque vrile iudicat. Nam nullo modo vlli Spiritus audent hæc signa contemnere; contremiscunt hæc, vbicunq; illa prospexerint.* ita B. Augustinus.

Hominum pietas, vt ad alia omnia, Apostolo teste, ita etiam hic 19. utilis est, & valet. Quando enim Signum hoc pietatis studio assument, Christi merita, Crucis signo quasi expressa; postulant, & inuocant. Quocirca Dæmonibus lignum Crucis opponere; est Christi passionem opponere, & Deum per Christi merita inuocare. An non hæc plurimum valent?

Sed odium Dæmonum maximè hic valet. Incredible est, quantum sit illud erga Christi Crucem. Itaque vt nos res inuisas & odiosas; ita illi Crucem detestantur & fugiunt.

Odij huius, ni fallor, causa duæ sunt, præcipua est, quia signo hoc, vires eorum fractæ, & regnum dissolutum. *Christus enim* (inquit Apollolus) *chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, tulit de medio, affigens illud Cruci, expolians Principatus & Potestates, traduxit palam confidenter, triumphans illos in semetipſo.* Quocirca vt canis baculum, quo percussus est detestatur; ita Diaboli Crucem.

Altera causa odij ex fructu, quem ex signo hoc fideles carpere possunt, oritur. Neque enim hic paruus est. Atque, vt non dicam hoc signo refricari passionis Christi memoriam, quæ maximum emolumentum importat; explicat idem primò totam perfectionem Christianam. Profundum crucis insinuat fidem; sublimitas spem; latitudo charitatem; longitudo perseverantiam: quæ si in Christiano inueniuntur, perfectum constituunt. Explicat deinde effectum Christi Passionis; qui est cœli patefactio; quod cacumen crucis insinuat; inferni vilitas & solitudo; quod productio eiusdem ad pectus vsque; & totius orbis redemptio & salus;

quod productio manus à sinistro ad dextrum
latus. Hactenus de tertio
modo.

T 2

CAP.

CAP. XLV.

*Examinatur modus quartus, quo per Vsum Rerum
Consecratarum Dæmonia ex humanis cor-
poribus eiiciuntur.*

1. Varta ratio Dæmones eiiciendi est, vt diximus, per Vsum Rerum Consecratarum. Hæc à præcedentibus tribus hoc videtur differre; quòd quamcunque in Dæmonia potestatem habet; illam accipiat, per Orationem & Verbum Dei; cum priores illæ, non ab Ecclesiæ oratione; sed aliunde vim suam habeant.
2. Ratio hæc simplex non est; quemadmodum nec vnum eorum genus, quæ consecrantur & benedicuntur. Benedicitur aqua; benedicuntur herbarum; benedicuntur Imagines cereæ, quas ab effigie, cereæ impressa, Agnus Dei dicimus, & quidem benedicuntur hæc res, non ob eum finem, vt à Dæmonum infestationibus sint liberæ; (quomodo aliæ quædam benedicuntur,) sed vt ijs contra Dæmonum infestationes, & molestias vtamur.
3. Quod dicimus, ex formulis, quibus Ecclesia in harum rerum benedictione vtitur, licet colligere, In Salis benedictione sic orat: *Immensam clementiam tuam, Omnipotens æterna Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam Salis, quæ in vsum generis humani tribuisti, benedicere, & sanctificare digneris; vt sit omnibus sumentibus sanitas animæ & corporis; & quidquid ex eo tactum, vel aspersum fuerit; careat omni immunditia, omnique impugnatione spiritalis nequitie. Per Dominum. In consecratione Aquæ, hac forma vtitur: Deus, qui ad salutem humani generis maxima quoque Sacramenta, in aquarum substantia condidisti; adesto propitius inuocationibus nostris; & elemento huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuam benedictionis infunde; vt creatura tua mysterijs tuis seruiens; ad abigendos Dæmones; morbosque pellendos diuina gratia sumat effectum &c. Sic dum Herbas, & Ramos benedicit, rogat, vt: quicumque ex ijs acciperint; accipiant sibi ad protectionem mentis & eo corporis &c. Dum Cereas Imagines; inter alia sic orat: *Quæsumus, Domine, hos Agnos, quos de Cera virginea, in tuum honorem formauimus, sacra & perenni vnda, balsamog, sacri Chriftatis perfusos, benedicere, sanctificare, & consecrare digneris: quatenus à te benedicti, virtutem accipiant contra omnia diabolica tentamenta: & omnes portantes tati esse possint, inter aduersa & prospera; vt tua consolatione accepta, nullum periculum timeant; nullamq;**

formi-

formident vmbra: nulla sanctia diabolica, aut versutia humana ijs nocent: sed fortitudine tua virtutis roborati, tua consolatione glorientur; qui verè paracletus diceris, &c.

Hæ Ecclesiæ sunt preces. Quem harum effectum esse iudicamus? Si, quod Dominus dixit: *Quidquid petierimus Patrem in eius nomine. consecuturi sumus.* an hic nostro desiderio frustrabimur? Et cum oramus, vt creaturas suas ad Dæmones profligandos valere velit, vota nostra reiiciet?

Fortè non in eius (Christi) nomine hæc a Patre petuntur: Sed peti finis singularum, quo *Per Dominum nostrum, &c.* tribui postulamus probat. Fortè, quòd verbis confitemur, rebus negamus; dum quod superstitiosum est, & diuinis legibus cõtrarium, postulamus. Et quid illud? Quòd Creaturas benedici volumus? Quòd iam benedictas volumus valere ad res prodigiosas perficiendas? Quòd ad Dæmones profligandos vim tribui rogamus? Sed hæc superstiosa non sunt. Non aduersatur diuinis legibus creaturarum Benedictio. Non Opinio, quod benedictæ ad res prodigiosas valeant? Non opinio, quod valeant ad Dæmonum ex humanis corporibus eiectionem. Docemus hæc tria.

Primum omnium, *Creaturas benedicere* superstitiosum non est, nec diuinis cõtrarium legibus. Quòd superstitiosum est, omnibus superstitiosum est: Quòd diuinis legibus repugnat, nec ipse Deus vult sibi esse permissum. Quid inde? quid? Superstitione vacare creaturarum benedictione: non repugnare diuinis legibus. Quamobrem verò? quia Deum creaturas benedixisse, tam est certum, quam quod certissimum.

Fortè, quia à Deo Creaturæ benedictæ sunt, ne secundo benedicantur, cauendum est. Cur quæso? an quod semel bene factum est, secundo fieri nequit? vbi nulla lex est, quæ, ne factum repetatur, prohibet? Sed nec eo, quo Deus, sine nunc creaturas benedicimus Nos benedictione petimus ad morbos pellendos, Dæmonesque eiiciendos valere. Hoc in prima rerum conditione, quando ipsis Deus benedixit, propositum non fuit.

Adde, quod nec Saluator culpa careret. Neque enim semel hac benedictione ille vsus est. Vfus est antequam ex hac vita discederet; & postquam gloriosus à morte resurrexit. Vfus est in deserto, & in Emaus. An fortè, quam initio conditi orbis rebus omnibus Deus benedictionem contulit; illa ad panes, quibus Dominus benedixit, non pertinet?

Quas res possumus maledicere; easdem benedicere possumus.

T 3

Hoc.

Marc. II.

Hoc nullus negauerit. At creaturas maledicere possumus. Poterimus igitur & benedicere. Assumptio certa est, quoniam & in Noua lege maledixit Dominus ficum: & in Veteri, si quando occultum crimen adulterij prodi debuit, id aquis à sacerdote maledictis, Deus fieri voluit.

Num. 5.

10.

Marc. 7.

Noua res in Christi Ecclesia non est Creaturarum benedictio. Magnam habet auctoritatem à veneranda Antiquitate. Oleum, quo Apostoli infirmos curabant, benedictione mystica hanc virtutem habebat. Benedictum oleum fuit, quod per Proculum Christianum administrari solitum, scribit Tertullianus ad Scapul. 4. cap. D. Basilius, libro de Spiritu sancto, docet Apostolicam esse Traditionem, quod aquam benedicimus. Sed Antiquitatem probat maximè Oratio, quæ inter Constitutiones, à Clemente conscriptas, reperitur. Ibi sic dicitur: *Domine Sabaoth, Deus virtutum, Creator aquarum, & dator olei, misericors & benigne, qui dediisti aquam, ad potum & munditiem; oleum ad exhilarandam faciem in exultatione lætitiæ, ipse quoque nunc sanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt, & da virtutem sanitatis effectricem, agritudinum expultricem, Damonum fugatricem, omnibus insidijs aduersariam, per Christum, qui est spes nostra, quo cum tibi gloria & honor, & cultus, cum Spiritu sancto, Amen.*

II.

Cæterum, quemadmodum noua non est; ita nec rara fuit, in Christi Ecclesia, Creaturarum Benedictio. Hoc primum, in aqua, multorum testimonio clarum est. Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia dicit aquam sacris inuocationibus consecrari. Cyrillus Catech. 3. docet simplicem aquam fieri sanctam, inuocatione Dei. Cyprianus libr. 1. Epist. 3. Oportet, inquit, aquas prius mundari, & sanctificari à sacerdote. Ambrosius lib. de his, qui myst. inicianur, cap. 3. docet aquam, nisi signo Crucis prius sacretur, nullum habere usum in Ecclesia. Denique benedictæ aqua meminerunt Epiphanius, Hæres. 30. Theodoretus, lib. 5. cap. 21. Augustinus Homil. 27. ex 50. Homil. & sermone 19. de Sanctis, & libr. 6. in Iulianum, cap. 8.

12.

Similia pro aliarum rerum consecratione & benedictione sunt testimonia. Benedictiois olei meminerunt Clemens, Dionysius & Tertullianus locis citatis, & Augustinus tractatu 118. in Ioanem. Benedictiois panis extra Eucharistiam B. Augustinus, libro secundo, de Peccatorum meritis, cap. 26. & Paulinus in Epistolis ad Alipium & Romanianum: quæ sunt 35. & 36. inter Epistolas diui Augustini. Benedictiois Cerei paschalis Strabo, cap. 30. & Patres

Patres in Concilio Toletano IIII. can. 8. Benedictiois Palmarum; & Cinerum beatus Maximus, cuius extant Homiliæ inscriptæ in die Cinerum, & in Dominica Palmarum, &c. Hæc pro primo Capite.

Sequitur, vt doceamus (quod secundum erat) sine crimine fieri, quoddam Creaturæ ad prodigiosos effectus, & qui naturam superant, adhibeantur. Pro hoc autem argumento egregiè militant sacrarum Scripturarum documenta, non ex Veteris solum; verum etiam ex Noui Testamenti libris deprompta. Laborans incurabili morbo Naaman Syrus, venit ad Prophetam Elisæum, ab eo sanitatem petiturus: & ecce, postquam, vt iussus, septies in Iordane se lauit, mox aquarum beneficio pristina sanitati restitutus est. Quam prodigiosum est, quod Numeror. 5. legitur? vt ad sumptam aquam, in quam maledicta congestisset Sacerdos, adultera computrescat femur; & tumens vterus disrumpatur? Hæc Veteris Testamenti. Noui est illud, quoddam Euangelista refert oleo vobis esse Apostolos in infirmitatum guarumque expulsiōe: & quoddam de aqua probatica dicitur ab Angelo mota; qua primum ipsam intranti presentissimam sanitatem afferebat.

Præterea nec in ijs rebus, de quibus est disputatio, hic desunt exempla. Docemus id primum in aqua benedicta. Magnam locustarum vim, omnia confumentem, hac aqua profligasse B. Aphantem narrat Theodoretus, in eius Vita. Eandem aqua in quatuor partes fusa eisdem ex horto quodam abegit Theodorus Siccærum Archimandrita: vt habet Metaphrastes, in eius Vita quemadmodum, eodem teste, aliàs Ancyranorum iumenta à sæuiente peste liberauit. Confregit hac tumescentes, & inualescentes maris fluctus, quos Dæmon, viri sancti in Angliam aduentum impedire volens, excitauerat, Sanctus Germanus, vt habet Bæda in Histor. Angl. lib. 1. cap. 17. Quintianus Auernæ Episcopus domum Hortensij cuiusdam, in qua febris omnes corripuerat, hac aspersit, & mox sanitas secuta est, ita Gregorius Turonensis, in eius Vita. Hac morti proximum filium Eueliæ, mulieris Antiochenæ, liberat, & sanitati restituit beatus Chrysostomus: teste Metaphraste 13. Nouembr. quemadmodum iam extremis corporis partibus mortuum famulum Comitum cuiusdam Anglicani Guitbertus Hybernæ Episcopus; vt in eius Vita habet Venerabilis Bæda. Sanauit hac paralyticum S. Brigida (Surius in eius Vita) leprosum & cæcum: S. Theodorus, cuius superius meminimus: febrî, & difficultate partus laborantes diuus Bernardus, vt in eius Vita scribit Bernardus Bonæ-

Bonaualensis, lib. 2. cap. 3. Præterea Gothus quidam in itinere ex equo cadens, coxam confregerat, vt B. Gregorius scribit, lib. x. Dialog. cap. 16. rogat mox Fortunatum Episcopum Tudertinum pro salute. Ille aqua benedicta coxam aspergit, &c. & ecce, omnis fractura ita solidata est, vt lecto surgeret, & ascenso equo iter inceptum perficeret. B. Marcellus, Episcopus Apameæ, omnem Diaboli conatum, ne Iouis Apameni famosum delubrum combureretur obnitētis, aque, crucis signo benedictæ, vsu penitus superauit. Rem hanc fusius describit Theodoretus, lib. 5. ca. 21. Henricus Raceburgensis Comes captos tenebat Parisios multis tormentis in eos sæuēns. Intercessit pro ipsis Euernoldus Raceburgensis Episcopus, sed nihil proficit. Dies erat solennis Paschæ, cū captiui in catenis sub custodia starent in Ecclesia. Circuiens Pontifex, cū fideles aqua benedicta aspergeret; captiuorum quoque aspergens catenam, dixit: *Dominus soluit compeditos.* Quid deinde? Mox catena dissilit, illis liberè discedentibus. In facti testimonium catena feruatur. hæc Krantius lib. 5. Vandaliæ.

15. Nimij fuimus in exemplis pro Aquæ benedictæ virtute confirmanda. Non dubium, tædium nostra oratio afferret, si similem sylum in reliquis produceremus. Modus igitur orationi imponendus est. Sufficiet vnum aut alterum in alijs producere. Igitur *Oleo benedicto* plurimos curauit Hilarion, teste Beato Hieronymo, in eius Vita. Eodem ad sanitates impertendas vsos esse Monachos Aegypti, scribit Sozomenus, lib. cap. 21. & 29. & ante ipsum Ruffinus, lib. 2. cap. 4. Eodem Theodorum Archimandritam expulisse Cacodæmonem, qui mirum cruciatum & tremorem membris obfessi nauæ afferebat, scribit in Vita Theodori Presbyter Georgius. Et de Vrsu legitur apud Ratherium Veronensem Episcopum in Vita Vrsuarii, quod Monialis, à qua Dæmonem eiecit, & os, & oculos, & nares Oleo benedicto liniuerit.

16. *Salis benedicti* meminit Gregorius Turonensis in Vita S. Monegundis, quæ anno Dōmini 560. vixit. Rogabatur illa, vt quia mortua infirmis, (quod viua fecerat) mederi non posset, olium Salemque benediceret, quæ ægrotantibus benedictionem flagitantibus; ministrarentur. Paret votis, & quidem cum plurimorum emolumento. quoniam, vt idem Gregorius loquitur, *de memorata benedictione multi post eius transitum agroti incolumitatis beneficia sunt experti.*

17. De cerea Imagine, quæ Agnus Dei dicitur, ita scribit Molanus, anno 1568. *cū Princeps Auriacus numeroſo exercitu in Brabantiam irrupere*

rumpere tentaret; in agro Iuliacensi, prope Traiectum ad Mosam quendam Hispanum captiuum habuit, quem capitis damnatum, milites arbori alligatum sclopetis, vel bombardis occidere conabantur. Verum frustra sua in illum miserunt tormenta aenea. Tantum enim absuit, vt illum sic arbori alligatum bombardis transuerberare, vt nec creberrimis emissionibus ledere potuerint. Quo viso obstupefacti, cæperunt eum suis spoliare vestibus, artitrantes hominem occultis quibusdam armaturis communitum, quas visu tormentorum penetrare non potuerit: verum nihil præsidij ab ipsis inuentum fuit, præter dependens ex collo amuletum Agni, quo eidem sublato, primo ictu bombardæ extinctus, occubuit. Hæc Molanus, teste Petro Mattheo in VII. Decretalium. Plura huius generis nostra ætas obseruauit, & eorum superstitionum adhuc testimonio, qui virtutem huius Imaginis experti sunt, possunt confirmari; vt non errasse iudicemus, qui de hac rececinit:

*Pellitur hoc signo tentatio 'Damonis' atri,
Et pietas animo surgit, abiturque timor.
Hoc aconita fugit, subit aque pericula mortis,
Hoc & ab insidijs vindice tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne saua tonitrua ladant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe.
Vndarum discrimen idem propulsat, & ignis,
Illaque ne noceat vis inimica, valet.
Hoc facilem partum tribuente puerpera factum,
Incolumem mundo proferet, atque Deo.*

Clarius & breuius quidam hæc sequentibus est complexus:

<i>Fulmina pellit.</i>	<i>Et parientem</i>
<i>Crimina mundat.</i>	<i>Prole secundat.</i>
<i>Damonas arcet.</i>	<i>Plurima dignis</i>
<i>Liberat igni.</i>	<i>Munera confert:</i>
<i>Seruat ab vndis,</i>	<i>Paruaque tantum</i>
<i>Morteque prompta.</i>	<i>Portio prodest.</i>
<i>Subiugat hostes,</i>	<i>Maxima quantum.</i>

Hæc, quæ diximus. Rebus Consecratis fieri potuerunt; non poterunt *islem*, (quod tertium Caput est) *exigi ex hominum Corporibus Dæmones?* Si causas scrutemur; cur, quæ iam mirabilia recensuimus, Rerum Consecratarum beneficio patrata sunt, aliam vix inuenimus, quàm quod Ecclesiæ oratione atque consecratione hanc virtutem sint consecutæ. Verum quemadmodum rogatus Deus est, vt has Creaturas valere velit ad profligandos morbos; ad tempestates

auertendas, &c. ita rogatus est, vt valere velit ad Dæmonia profliganda. An fortè hic manum suam retraxisse, & auxilium denegasse putandus est; qui in alijs rebus tam fuit liberalis, & munificus?

19. Fortè rebus sensibilibus & corporeis nõ abiguntur Dæmones; nec hæ ad ipsos pellendos vim vllam habent: Etiam his abiguntur; etiam hæ vim habent. Nec hic exempla desiderantur. Nonne, quando cytharam pulsabat Dauid, Dæmonium relinquebat Regem Saul? Et fel, quod iussu Angeli ex pisce detraxit Tobias, nõne vim habuit fugandi Dæmones? Quid quod Salomon herbis in Dæmonum eiectione vti voluerit? Vide Ioseph. lib. 8. Antiquit. cap. 2.

1. Reg. 16.
Tob. 6.

20. Sensibiles res sunt, quæ in aère formantur, voces; dum Christi nomen imploramus: Sensibiles, quas digitis formamus Cruces; Sensibiles, Sanctorum Reliquiæ: sed tamen harum beneficio insensibilium atque incorporeorum Spirituum vis fracta est: ad harum præsentiam subsistere nequiverunt Nequam Spiritus: quemadmodum cap. 4. 2. & sequentibus demonstratum est.

21. Fieri igitur potest, vt his rebus Dæmones fugentur. Sed non quid fieri possit, tantùm doceamus: ostendamus quoque *id factum esse*. Ostendimus. Primùm se hic nobis offert Sanctus vir Macharius: Hunc *Aqua benedicta* puerum Dæmoniacum sanasse docet Palladius, in libro, qui inscribitur Paradisus Heraclidis, cap. 6. Offert se secundo Eligius Nouiomensis sanctus Episcopus. Nitebatur hic impias quasdam superstitiones, in quodam vico, haud procul à Nouiomenfi oppido, tollere: verùm, vbi pluribus concionibus nihil proficeret, iniuria etiam, atque contumelia ab auditoribus afficeretur, exemplum Apostoli secutus, *tradit ipsos Satana in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret*. Currunt hinc ad Sanctum virum Obsessorum amici, auxilium magnis desiderijs postulantes: sed hoc non, nisi post vnus anni pœnitentiam, promittit Eligius. Tum ad se adductos (erant autem plures quinquaginta) Aquæ benedictæ aspersione à spiritibus liberat. Hæc Audoenus Rhodomagensis Episcopus in Vita eius, lib. 2. cap. 20. Est tertio puer quidam, à parentibus sancto Eucharis oblatas, vt ad præscriptam Regulæ, cum alijs, in monasterio institueretur. Hic cum aliquando à Dæmone (in forma hominis) oblatam aquam, antequam eandem Cruce signasset, bibisset; ab eodem possideretur. Mox ad S. Eucharis altare adducitur, fiunt pro ipso orationes, sacratas aqua, offertur bibenda. hausta subito abactus Dæmon. ita Surius in

Historia

Historia Inventionis sancti Celli, cap. 7. Tomo 7. Dicitis addimus quartum. Arnolphus Episcopus Svesvionensis pacem inter quosdam compositurus erat. Hic dum quidam ipsi resistit; & ne oratione viri sancti ad pacem cogatur, fugit; à Dæmone in fuga corripitur. Quid deinde? Pro Obsessi sanitate rogant alij: & illam, fide pacis admittendæ data, obtinent; sed beneficio Aquæ benedictæ qua Dæmoniacum Sanctus vir asperfit. Hoc Lisiardus Episcopus Svesvionensis, in eius Vita, cap. 24. Ad S. Bernardum (hoc quintum sit) puer triennio grauissimè ab obsidente Dæmone tortus adducitur (spe libertatis consequendæ. Iubet post alia Bernardus in os Obsessi aquam consecratam infundi: sed contra niti Dæmon coepit, labia comprimere, & frendere dentibus. Tandem sordidissimo post se vomitum relicto est egressus. In Vita Bernardi, lib. 2. cap. 3. Seruiunt quoque nobis hic S. Laurentius, Dublinensis Archiepiscopus; & Maltonius Episcopus, cuius Vitam describit Sigebertus. vterq; in Energumenorum curatione Aquam benedictam putauit adhibendam: sed & insignis eius virtus est obseruata: quando mox ad eandem haustam in fugam coniecti sunt Spiritus: quemadmodum in vtriusque Vita manifestum est, apud Surium, Tom. 6. Et in Vita S. Elisabethæ, Hungariæ Reginæ scribit Iacobus Spirensis, cap. 30 quod ad sarcophagum eius adducta sit puella; quæ ad malâ parentum imprecationem Dæmonis torturam patiebatur, & pristinæ incolumitati sit restituta, mox vbi parum benedicti panis, & sacra vndæ hausit.

His similia sunt, aut potius hæc confirmant sequentia. *Domus cuiusdam*, inquit Metaphrastes *multum à Dæmonibus vexabatur. Cum domestici pranderent, aut cenarent; lapides super mensas iaciebantur: ruinebantur tela mulierum: Tanta quoque multitudo murium & serpentum domum occupabat, vt præ formidine nemo eam ingredi auderet. Ingressus tamen ad aliorum preces Theodorus Sicaorum Archimandrita; & post orationem, aqua, cui benedixerat, totam aspergit, & à Spiritibus immundis liberat. ita Metaphrastes in eius Vita. Fuit quoque Dæmonium, quod iam triennium in pago Camonte, non procul à Bingio, suis præstigijs Moguntinam Ciuitatem, & vicinos incolas affligebat, & illud tandem Sacerdotes Litanis & Aqua benedicta abegerunt, teste Sigeberto, anno 858. Eodem modo Moguntinæ domum quandam liberatam esse scribit Bernardus Crucius in Vita Ludouici II. Imperatoris. Itaque verissimè dici putamus: *Huius aquæ actus depellit Dæmonis actus.**

22.

CAP. XLVI.

Examinatur quintus modus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur.

Exorcismi nomine, hoc loco, illam rationem intelligimus, qua per Deum Spiritus Nequam adiurantur; & vt ab humanis corporibus discedant, Deoque Creaturam suam, quam possident, restituunt, & vexare desinant, coguntur.

Hanc antiquissimam esse Cypriani Martyris, & Prudētij Christiani Poëtæ testimonio clarum est. Addimus vtrique Tertullianum, vt in ore trium omne stet verbum. Ille quodam loco, lib. de Præscript. cap. 40. in mulierculas quasdam, quæ exorcizare præsumebant, his verbis inuehitur: *Ipsæ mulieres Hæretica, quàm procaces? Quæ audeant docere? exorcistas agere, &c.*

Non paruas esse huius vires probant clamores, gemitus, eiulatus; quos in obfessis hominibus sæpissimè Dæmones dederunt. de quibus ita Cyprianus: de Idolorum vanitate loquens: *Adiurati, inquit, per Deum verum à nobis, statim cadunt & fatentur, & de obfessis corporibus exire coguntur. Videas illos nostra voce & operatione Maiestatis occulta flagris cadi, & igne torreri, incremento pœna propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari; vnde veniunt, & quando discedunt consiteri.* ita Cyprianus.

Eiusdem virtutem quoque probant Hilarion & Bernardus Abbatēs. Hilarion vim eius in Marsita ostendit: Bernardus in muliere Mediolanensē. Marsitas fortissimus iuuenis de territorio Hierosolymæ, tantum valebat viribus; vt quindecim frumenti modios diu longèque portaret: & hanc haberet palmam fortitudinis suæ, si asinos vinceret. Hic afflictus pessimo Dæmone, non catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur: Multorum nasum & aures, morsibus amputauerat: horum pedes, illorum gulam fregerat: tantumq; sui terrorem omnibus incusserat; vt oneratus catenis, & funibus in diuersa nitentium, quasi ferocissimus taurus ad monasterium Hilarionis Eremitæ pertraheretur. Quem postquam fratres videre, perterriti (serat enim miræ magnitudinis) indicauerunt Patri. Ille, sicut sedebat, iussit eum ad se pertrahi, & dimitti: solutoque: *Inclina, ait, caput, & veni.* Tremere ille, & ceruicem flectere, nec aspicere contra ausus; omni.

omniq; ferocitate deposita, pedes capiti sedentis lambere. Adiuratus itaq; Dæmon & tortus, qui iuuenem possederat, septima die egressus est. Hæc Hieronymus in Vita Hilar. Bernardus verò Mediolani, mulieri cuidam, quam Spiritus Nequam diuexabat, hostiam patenæ impositam, superimposuit, his verbis: *Adest, inquit Spiritus, iudex tuus; adest summa potestas. Iam resiste, si potes. Adest ille, qui pro salute nostra passurus, inquit: Nunc Princeps huius mundi eiicietur foras. In eius igitur potestate precipio tibi, vt ab hac eius ancilla egrediaris.* Quid verò? Locum dare Spiritus compulsus est. Hæc in Vita Bern. libr. 2. cap. 4.

Puto quoque ex alia re, eius præstantiam colligi (nisi fortè hæc testimoniū est sanctitatis viri). De Eugenio Abbate legitur; quod rogatus, vt puellam ab immundo Spiritu liberaret: primum quidem multam ad Deum orationem fuderit: deinde breuem Exorcismum scripserit; obfignarit; & collo puellæ alligari mandarit: Dæmonium verò discesserit, antequam ad puellam Exorcismus esset perlatus. Vide Surium, Tom. 1. in Ianuario. Simile quid de S. Bernardo in eius Vita cap. 4. lib. 2. habetur. Expulerat ille secundo ab Obsessa quadam Spiritum Nequam. Quia verò verebatur, ne se discedente rursus miseram ingrederetur; hunc ipsius collo affixit Exorcismum: *In nomine Domini nostri Iesu Christi, precipio tibi Dæmon; ne hanc mulierem ingrederis.*

Porrò non vna semper eademque huius Rationis Dæmonia eiiciendi, fuit forma. Olim ferè paucioribus rebus videtur constitisse; nunc quandoque plura adhibentur: quòd non tam facilè modò quàm olim, à Dæmonijs corpora videantur liberari.

Hinc esse crediderim, quòd alijs atque alijs modis Dæmones per alios atque alios eiectos esse legamus. S. Laurentius Iustinianus dicitur Spiritum prius increpasse; & mox exitum imperasse, & impetrasse. Docet hoc Bernardus Iustinianus, Orator Venetorum, cap. 8. in Vita Laurentij. Eodem prorsus modo infantem liberavit Bertolphus, Abbas Bobiensis, teste Iona; qui eius res gestas describit, apud Surium. Parthenius teste Metaphraste 7. Februarij, solum egressum cuidam imperauit; & sic pristinam incolumitatem Obsesso restituit. Idem S. Remigius legitur præstitisse ei Dæmoniacò; quem ad ipsum misit S. Benedictus: vt docet Hincmarus in Vita Remigij. Anatolia sanctissima virgo, primò afflat Dæmoniacum; mox ad Dæmonem conuersa: *Exi, inquit, ab homine, & de sanitate sibi gratulatur miser.* Ita in eius Vita, apud Surium, Tom. 4. S. Columbanus, cum Parisiorum urbem ingrederetur; Clotarium Re-

gem inuisurus, obuiam habuit Obsessum, multis se conuitiis profcindentem: imperat Spiritui egressum vir Dei: sed tum tandem est egressus ubi post iniectos in os eius digitos, eiusdem aliquandiu attrectauit linguam. S. Bernardus quali forma usus fuerit, superius Thefi 4. indicatum est. Gregorius Lingonensis cum imperio signum Crucis coniunxit, teste Gregorio Turonensi, in eius Vita, c. 6. Eugenius Abbas, ut dictum, Exorcismum breuem scripsit; eundemque Obsessi collo præcepit allegari, sicq; Sathanam fugat. Surius Tom. 7.

8. Hinc etiam esse dixero, ut Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exercitia ad examen reuocant, nunc quoq; plura habeant, quæ carpant ac damnent in nostro, quàm in illo prioribus temporibus recepto Exorcismo.

9. Veruntamen iniqua ipsorum est censura. Iudicium temerariũ, & falsum. Quod dicimus, tum demum erit manifestum, postquam, *quæcunque in Exorcismo concurrunt, iustissima esse, & omni superstitione vacare demonstrauerimus.* Age igitur hoc præstemus.

10. Varia autem sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Veruntamen ad duo præcipuè genera reuocari possunt, *res & verba.* Verba partim ad Deum diriguntur: partim ad Sanctos, Dei amicos; partim ad obidentes Dæmones. Ad Deum diriguntur per orationem, & sacrificium Missæ; Ad Sanctos per Litaniam; Ad Dæmones, per Adiurationem. In oratione attendi potest, vel quid petatur, vel quomodo, siue per quid petatur. In Litaniis præcipuè sanctorum inuocatio. In Adiuratione modus dicendi, ipsa adiuratio; & quid potissimum Dæmonibus imponatur.

11. Petitur à Deo peccatorum venia. Petitur, ut ministris suis, in tam arduo & difficili negotio velit adesse: velit etiam misereri obsessi hominis, & eundem à Dæmonum potestate eripere. Petuntur hæc per Christi, & sanctorum merita. Inuocantur Sancti, ut pro nobis, & Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iisdem quandoque, ut se prodant: nomen dicant: prodant socios; explicent causas, cur homines ingressi: ex hominibus discedant; infernum petant; discessum suum aliquo signo declarent.

12. Res similiter in Exorcismo variæ sunt, atque multiplices. Quædam sacræ sunt; quædam signa sacrarum. Sacræ sunt sanctissimum Christi corpus, quod sub visibilibus speciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ, quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta, qua Obsessasperguntur. Signa rerum sacrarum iunt Crux maximè, quæ nunc

nunc fronti, nunc pectori, nunc aliis Obsessorum membris imprimitur. His addo Locum, ubi Exorcismus peragitur; qui plerumq; templum est; Vestes item sacras, quibus Exorcista induitur: Stollam, quæ aliquando Obsessis imponitur; Impositionem manuum Sacerdotum; Cereos arduentes; quæ interdum adhibentur flagella: atque digitorum Exorcistæ in os Obsessi immisso.

Hæc ferè sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia hæc necessaria sunt: ita nec semper adhibentur; nunc plura adhibentur, nunc pauciora. Verum enim uerò siue adhibeantur, siue omittantur; *superstitione vacant omnia;* quod ut sua Exorcismo autoritas constet, sequentibus, sed breuissimè, docemus.

Oratio, quæ adhibetur, *damna: non debet.* In hac maximum aduersus Spiritus immundos præsidium esse putauerunt quicumque aliquando ipsos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinæ Ecclesiæ Episcopum à Dæmoniis homines liberasse scribit B. Gregorius li. 1. Dial. cap. 10. Sic D. Bernardum per totius noctis Orationem Dæmonium Cremonæ expulisse, quod se ab ipso Papiæ eiectum, esse nequiter simulauerat; autor est Bern. Bonæuallensis in eiusdem Vita, l. 2. c. 4. Oratione ducentos propemodum tam viros, quàm mulieres liberasse B. Hilarionem, in Cypro insula, ubi se latiturum sperabat, docet B. Hieronymus in eius Vita. Adductus aliquando est ad S. Macarium Puer; quem mirum in modum Dæmon vexabat. Eundem Oratione curauit vir Sanctus; postquam vnam manuum suarum capiti pueri imposuisset, & alteram eiusdem pectori admouisset ita Palladius in eius Vita. Et Genouefa, sancta virgo, quos Turoni Energumenos curauit; Oratione ad Deum facta curauit; quemadmodum cognoscitur ex eius Vita, apud Surius, Tom. 1. Eadem Oratione vsi sunt Parthenius: de quo Metaphrastes 7. Februarij. Eugendus Abbas: de quo Surius, Tom. 7. Arnolphus Episcopus Metensis: de quo Surius Tom. 4. Herebertus Archiepiscopus Colonienis: de quo Rupertus Tuitiensis in eius Vita. Patroclus item eremi cultor: de quo Gregorius Turonensis, ca. 9. in eius Vita. Laurentius Archiepiscopus Dublinensis: de quo Surius Tom. 6. Marcianus: de quo Theodoretus sectio 3. Et horum aliqui sibi comprecatores ascuerunt: ut Arnolphus, atque Bernardus aliquando alij priuata contenti; sed tamen nunc feruenti admodum, nunc admodum diuturna vsi. Nam Laurentius Dublinensis humi prostratus Deum orasse legitur; Patroclus verò triduanam adhibuit orationem, sed pluribus haud opus. Ipse Dominus docet quod-

15.

dam Dæmoniorum esse genus, quod non, nisi Oratione pellitur. Si verò tantum valet Oratio; quidni hic plurimum possit *Sacrificium Missæ*? Possent multa pro hoc in medium proferri: sed nos quæ ad præsentem rem faciunt proferimus. Refert Prosper Aquitanicus libr. de prædict. cap. 6. suo tempore Sacrificium Missæ fructuosè pro salute Dæmoniacæ oblatum; & rursus, illa à Dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione. Meminit Sanctissimus Augustinus Sacrificij Missæ oblatis pro domus purgatione, quæ à Dæmonibus plurimum infestabatur; & Sacrificio peracto docet liberatam esse. Et in Missa haud parum præsidij positum esse credidit S. Bernardus. Illum enim ipsum, cuius Thesi 4. huius Capituli, meminimus, Exorcismum in Sacrosancto Missæ Officio adhibuit: id valere credens ad tam insolentem atque crudelem, cum quo tum bellum erat, Spiritum profligandum. Siquidem plurimis annis mulierem Spiritus hic obsederat: visu, auditu, facultateq; loquendi priuarat: faciem Obsessæ ita immutârat; vt non hominem, sed monstrum referret: quandoque etiam linguam ad modum proboscidis elephantinæ protrudebat, Adductus etiam ad S. virum pede eundem trudebat. Quocirca S. Vir & preces præsentis populi pro Obsessa postulabat; & Missæ Sacrificium in subsidium accipiebat. Quoties verò, Sacrificio insistenti hostiam signabat, ad mulierem conuersus, & ipsam eadem hostia signabat: Dæmone magis atque magis semper in eadem Obsessa ferociente: donec tandem adhibito supradicto Exorcismo, post Orationem Dominicam, in Sacrificio recitatam, eundem profligauit.

16.

Huc omnino facit: quod B. Chrysostomus, Homil. 4. contra Armenos docet, olim in more, atque consuetudine fuisse; vt tempore diuinorum Officiorum ad ipsum Sacrificium adducerentur Dæmoniaci, Verba eius hæc sunt: *Causam dabo, cur homines Dæmone agitato, & furore accitos teterrimo, adduci tempore illo, & capiti inclinare iubet Diaconus. Qua de causa enim agitur? Dicam, quod senio. Vincula, per quam praua, & grauius agitatio Dæmonum est: Vincula ferro validiora. Vt itaque tempore instante, quo Iudex prodire, & pro tribunali sedere est solitum, custodes carceris, quos in vinculis habent, omnes carcere educunt, & pro cancello septisque fori collocant squallentes, sordentes, coma epletos, pannis miserrimè obductos: sic Patres statuerant, vt cum breui Christum, veluti pro tribunali sedere, ipsisque Sacramentis apparere futurum esset; homines Dæmone agitati, illi, tamquàm vinculis quibusdam retenti adducerentur; non vt rerum, quas commississent, examen subirent; modo eorum, qui in vinculis sunt: nec vt luerent penas; & supplicio afficerentur; sed vt populo vniuersaq; ciuitate*

tate presente, communes pro his fierent supplicationes; vt omnes iugi concordia Dominum communem orarent pro his; & quod misereretur, magno clamore contenderent. Ita Chrysostomus.

Adde, quod in Missa atque Oratione, quæ ad Dæmonum ejectionem adhibentur, nihil petatur; quod vel nos petere sit indignum, vel Deum dare non conueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti; scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta, vt à malo tum corporis; tum animi liberemur. Quid hic superstitiosum?

Nec damnari potest *Modus*, quo illa à Deo petimus: videlicet, quod per Christi atque Sanctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? Quid potest Pater negare per Filij vulnera atque sanguinem deprecantibus? Filius hic pro nobis est: *Si quid, inquit, petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Fortè damnantur Sanctorum merita. Sed malè. Quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Isaac, & Iacob merita Deus contulit? Placent Deo Patriarcharum merita; non placebunt Apostolorum Petri & Pauli atque aliorum Sanctorum, qui; vt Apostolus loquitur, *ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, scilicet sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circueierunt in melioribus, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus? Seruit quoque nobis hic exemplum Pontij Abbatis Belleuallensis: qui cum frustra vidisset multa adhiberi à suis ad Obsessum quendam à Dæmonis tyrannide liberandum: Stolam, qua S. Bernardus in oblatione Sacrosanctæ hostiæ uti solebat, Obsesso admouit: & in virtute Christi, per Sancti viri Meritum, cuius stolam tenebat, exitum feliciter præcepit. Vide V. Vilhelmum Abbatem S. Theodorici in Vita Bernardi lib. 4. cap. 7.*

Non est, quod quisquam hac ratione Christi Merita obscurari cauilletur: Illustrant Sanctorum Merita, Merita Christi: Christi gloriam illa amplificant; quando hinc intelligimus tantum potuisse; vt passionis fructus feruorum quoque Meritis magnam virtutem contulerit.

Litania frustra in Exorcismo non adhibentur. Multa illæ emolumenta sæpe Christianitati attulerunt, vt alias dictum est. Sed & Litaniis felicissimi Dæmonum ex humanis corporibus Exorcismi perfecti sunt, vt docent Mengringius, Geruasius Tornacensis, atque Iacobus Rabus. Accedit quod Gregorij Magni hortatu formidabile quoddam Dæmonis, quasi cornuti, spectrum, quod certo cuidam loco ita infestum erat, vt in eo commorari nullus posset, Litaniis

X abactum

abactum tandem, & expulsum sit, quemadmodum & aliud, vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi. Vide pro vtroque cap. 7. de Locis infestis. Præterea, si sanctorum Cineres ferre nequeunt spiritus, ferent Nomina, quæ in Litanis recitantur? Ad solum S. Antonij Nomen fugisse Dæmones, testis locupletissimus est, in eius Vita, D. Athanasius.

21. Ipsa *Adiuratio* (pergimus ad Orationem, quæ ad Spiritus habetur) *malum* non est. Patrum sanctissimorum, & qui primi quasi Duces Christiani gregis fuerunt, exempla illam confirmant. *Adiurati*, inquit Iustinus, *Dæmones nobis parent*. & Cyprianus: *Adiurati à nobis Dæmones, torquentur, & eiciuntur*. Vide cap. 51. Discutiamus *Adiurationis* modum.

22. *Modus hic* postulat, vt durus sit sermo; vehemens, & non amicus. Christi in hoc atque Apostolorum exemplum sequimur, qui Dæmonia increpasse leguntur. De Christo dicitur, Matth. 17. *Et increpauit illum (Dæmonem) Iesus*. & Marci 9. *Comminatus est Spiritum in mundo, dicens: Surde & immunde Spiritus: ego precipio tibi, vt ex eas ab eo*. De Apostolis, Paulo præsertim, Actuum 16. legitur, *quod conuersus dixerit Spiritui: Precipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea*. Sic de S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha refertur; quod spumantem cre, & dentibus freudentem durius increpauerit: & quasi probrum obiecerit, quod infirmam mulierculam fuerit ingressus. Ita Bernardus Iustinianus Venetorum Orator, in Vita Laurentij. Et deinde cum hostibus, & coniuuratissimis hostibus qui potest esse amicus sermo? Fortè etiam vt flagella corpori; ita durus sermo Spiritibus molestus est.

23. An superstitionem sapiunt, quæ Dæmonibus in *Adiuratione* imponuntur? Non sapiunt. Licet Dæmonibus, vt se *prodant*, præcipere. Theodorus Archimandrita, teste eius discipulo, Georgio presbytero, in eius Vita, præcepit illi, qui 28. annis puellam quandam miris & occultis modis torserat, vt se proderet. Licet postulare, vt *nomen suum prodant*. Christi pro nobis ita exemplum. Licet *urgere, vt socios indicent*; vt cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistæ norint. Licet *interrogare causam ingressus in homines*; vt hac, si tolli potest, remota, minor sit Spirituum in homines potestas; facilius que exigi possint. Licet *signum discessus postulare*; vt de parta nobis ab hostibus victoria constet. Licet *in infernum amandare*: quod ipsis hic locus, Christo teste, paratus sit.

24. In *Verbis* igitur nulla superstitio est. *In rebus* minus est periculi. Quid ita? Quoniam iam superius pleræque illarum, ab omni superstitio-

perditione vindicatæ sunt; videlicet, sanctorum Reliquiæ: Aqua benedicta; & Signum sanctæ Crucis. Reliquarum vis non rationibus solum; verum etiam grauissimis exemplis, quæ omnes prope modum ætates suppeditant, confirmatur.

25. An displicet, quod *sanctissimum Christi in Eucharistia Sacramento corpus adhibetur*? Sed pro nobis hic est Sanctissimus vir Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, Dæmonium que profligauit hac, quam adiungimus oratione: *Adest inique Spiritus, inquit, summa potestas. In eius tibi virtute precipio; vt ab hac eius ancilla egrediaris*. In Vita Bernardi libro 2. cap. 3. apud Bonæuallens. Idem Viro obsessio ciborium, in quo sanctissima Eucharistia continebatur, imponit, atque ita Dæmonium fugauit, teste V. Wilhelmo Abbate libr. 1. cap. 10. in eadem Vita. Refert etiam Prosper Aquitanicus lib. 6. de sacerdotibus. Virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri Veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Historiam nos ad longum superius retulimus. Eadem ratione anno Domini 1566. liberata est Nicolaa quædam, in oppido Picardiæ Veuno, Bredenbach. lib. 9. Coll. cap. 22. Sed & virtutem Sacramenti Eucharistiæ ad immundos Spiritus profligandos magnam esse sequenti exemplo ostendit Ioannes Franciscus Mirandulæ Comes, libro de Strigibus: *Fuit, inquit, in Alpibus Rhetijs sacerdos quidam probus ante annos duodecim, cui cum foret opus ad egrorum quendam Eucharistiam deferre: cum longius ille abesset, videretque non ita, vt oportebat, celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascendit equum, colloque sanctissimum Christi corpus, pixide in usum, satis honorifice alligauit iter suum quanto ocius accelerans. Cum nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui vt equo descendens pergeret ad spectaculum quoddam mirabilissimum inuitauit. Imprudens homo & cupiditate rei tam stupenda ductus paruit. Vix equo se demiserat, cum sensit se per aëra vnâ cum comite deferri, & breui tempore in altissimo montis cacumine statui. Ibi amplissima & amoenissima planities erat, arboribus vndique excelssissimis obsepta, rupibusque horrendis circumcincta. In medio choros innumeros, ac varios ludos cuiusque generis, mensas lautas & diuersis ferculis instructas videret. Audiebantur etiam concentus quilibet, omnium suauitate affluentes: denique aderant quacunque animos hominum iucundissimis delinimentis teneri possent. Obstupescens improvisa re Sacerdos attonitus hærebat Tum socius, qui adduxerat, petiit ab eo: Vellentne Regiam, que ibi aderat, supplex venerari, & munus illi aliquod offerre. In alto quodam folio Regina assidebat, effigie formosissima, regio cultu. Accedebant ad eam, prosternentes se humi cuncti, qui aderant, varia munera afferentes.*

rentes. Sacerdos reputans Reginam esse Christi matrem, & quid illi donare, existimauit nihil ei gratius atque iucundius futurum munus, quam Filij corpus. Acceffit, & ad pedes accidens in modum supplicis, arculam, in qua erat augustissimum Sacramentum de collo detractum, in gremio mulieris illius posuit. Mira res Omnia continuè euanescere. Percussus nouitate Sacerdos, & praestigij irretitum se videns & in horribus densissimis, opem diuinam cepit implorare, & umbram per vastas sylvas errasset, vix tandem pastorem reperit, à quo viam edoctus, didicit se milia centum à loco abesse, quod Eucharistiam deferre cupiebat. Ad suos tandem reuersus, totam rem detulit ad Magistratum. Contigit hoc imperante Maximiliano Primo. Haec Stenus Comes Mirandulae, pro virtute Eucharistiae, contra Dæmones.

26. Quod in Templo plerumque Exorcismi fiunt, damnari non debet. Docemus hac ratione, cuius virtutem hic imploremus; cuius potestatem nitamur; Dei scilicet, cuius Templum deus est. Habentur praeterea hic ad manus praesentissima arma, quae Dæmones haud parum debilitant. Adest hic fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas iuuant. Denique Locus ipse ob multas causas haud parum Dæmonibus inuisus est; cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert Sigebertus) praecedente nocte, antequam Ecclesia S. Petri Coloniae, consecraretur, audita sint malignorum Spirituum voces, quae, quod sedibus suis pellerentur, multum conquirebantur. Itaque & S. Bernardus, cum difficilem admodum aliquando haberet spiritum; Templum, locum pugnae delegit: sibi quoque praesentes Christianos, qui orationibus iuarent rogauit, quemadmodum superius dictum est. Cum Templo coniungo Sacrarium, quo vsus est B. Germanus, Antiodorensis Episcopus. Cum enim in Italia existens rogaretur, vt Dæmoniacos curaret, adductos ad se in Sacrario curabat omnes, teste Constantino Presbytero, in eius Vita, libro 2. cap. 10. apud Surium Tom. 4. Pro vtriusque loci confirmatione sunt tres Obsessi. vno eodemque tempore ad S. Theodorum Archimandritam adducti, qui Cellam Sancti viri, qua concludebantur, graue sibi tormentum esse vociferabantur. Idem confirmauit vir Sanctus. Nam cum in horum curatione occupatus, à S. Cyriaco Patriarcha auocaretur; duos quidem à Dæmonio liberauit: sed tertio, cuius difficilior curatio erat, mandat, vt torturam eiusdem loci ad suum reditum sustineret, ita Presbyter Georgius in eius Vita.

27. Induuntur quandoque Sacris Vestibus Exorcista. quod hic peccatum? Non sumus tam inepti, vt has ad Dæmonum eiectiones parum facere:

cere ignoremus: sed tamen dicimus non temerè vsurpari. Dæmonifirant hoc Vestitu Exorcistae; non se sua virtute, aut meritis niti: sed potestate diuinitas sibi communicata. Praestare item officium Ordinis, quod Christi autoritate; non humanis nititur meritis. An fortè indignum, vt quis artis suae atque officij insignia ferat?

28. Stola etiam Emergumenis & Dæmoniacis imponitur. Sed exemplo Maiorum. Hac Dæmoniam exegit ex muliere Sacerdos quidam, cuius D. Gregorius alicubi meminit primo Dialogorum, teste Ioanne Bodino, de Dæmonomagia, lib. 3. cap. 6. Et Pontius quidam Abbas Monasterij Belleuallis, Dæmoniam expulit illa, quae aliquando vsus est, stola S. Bernardus, in Vita Bernar. lib. 4. cap. 7. Taceo Stolam inter signa referri, quae Dæmones non sustinet: quoniam, vt notat Alcuinus, is qui ea induitur admonetur; vt memor sit se sub Christi esse iugo: & vt habet Bonauentura, in expositione Missae, cancellata in pectore, ad modum Crucis, primum significat Christi passionem mente & corpore circumferendam; deinde etiam populum Iudaeorum à dextra transire in sinistram: contra gentes à sinistra in dextram. Adde quod & Christi significet obedientiam, vt vult Rupertus Tuitiensis, de diuinis Officijs, quam, licet Dominus omnium, pro nostra exhibuit salutem, dum formam serui assumpsisset. Vide apud eundem, lib. 1. cap. 21.

29. Imponunt & manum Obsessis Exorcista. Nihil nouum. Imposuit olim Sanctus Martinus famulo Tetradij, Treuiris, teste Sulpitio in Vita eius: atque vt Martinus non frustra (Nam & Dæmonem pepulit, & Tetradium ad Christi fidem impulit) ita nec frustra Sacerdotes. Similiter à sauisimo Spiritu liberatus est Puer, teste Paladio, in Vita Macarij; postquam eiusdem capiti vnam, & alteram pectori apposuisset; orationem quoque ad Deum, à quo omne bonum est, direxisset. Et Manuum impositionem adhibuit Theodorus Archimandrita, in filiae Principis cuiusdam curatione, quam iam annis 28. grauius Dæmon torferat. Habet hoc saepius citatus, discipulus eius Gregorius Presbyter; Sic de Gregorio Agrigentino Episcopo testatur Metaphrastes in Vita eius; quod custodis carceris filium, qui ob ferocientem in ipso spiritum columnae erat alligatus, restituerit pristinae incolumitati mox, vbi capiti Obsessi imposuit Manum. Idem de Hospitio, magno continentiae viro, refert Tironensis, lib. sexto Histor. Franc. Quid quod Apostolorum hic sequuntur exemplum; qui super egros manus imponebant, & bene habebant?

Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri possint; sed

vel eandem habet cum Rebus Sacris rationem, & efficaciam; vel adhibetur, vt ab homine discedens Satan, hoc extincto, discessum suum testetur.

31.

Flagella rarius assumuntur; assumuntur tamen: & duas, vt suspicor, ob causas. Altera est, quod Dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus sui argumenta assumi intelligunt. Altera, quod ad ipsorum etiam eiectionem valere videantur; dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissoluantur; vt ob id minus apta habeant domicilia. Refert Gerardus à Nazareth cap. 20. de conuersatione seruorum Dei, Flagellis ab homine quodam Diabolum pulsus, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detrectauit. Cum Flagellis *Alapas* coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus Dæmoniacos liberarunt; quemadmodum de hoc Surius; 3. Nouemb. in eius vita testatur, de illo B. Gregorius 2. *Dialog.* cap. 30. & de tertio quodam Krantius, libro quinto Historiæ Vandalicæ, capite vltimo. Quibus quartum addimus, Monachum, qui ob inobedientiam à Dæmone fuit occupatus; & per fratrum preces adiutus; postquam eidem suus Abbas Poppo Alapam inflixit. Historiam recenset Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18. Vitæ Popponis, apud Surium, Tom. 1. Et quintum illum, quem ob stupri consuetudinem Dæmon ingressus est; cuius in vita Simeonis Abbatis mentionem facit Leontius, Neapoleos Cypri Episcopus, quem Abbas inflicta Alapa expulit, dicens: *Noli amplius mœchari: & Damon ad te minime accedet.* Coniungimus quoque cum flagellis vim, quam attulit cuidam Obsessæ Theodorus Archimandrita: Per comam siquidem legitur eandem apprehendisse: grauiter pressisse, & Cruce tandè facta, Spiritum exigisse. Seruit etiam huic argumento factum aliud eiusdem Theodori. Cum puer adhuc esset, quidam sanctitate vitæ eius permotus, filium ipsi sinit Dæmoniacum, pro sanitate multum orans: Quid faceret puer adhuc Theodorus? *Modum,* inquit, *Dæmones exigendi ignoro.* Tum pater pueri, Flagellū illi porrigit: *Hoc,* inquit, *filium percutit, & vnum mima Dæmonis discedet.* Paree Theodorus: sed percutientem, primò & secundò ridet spiritus: percutientem tertio fugit, & discedit. Hæc Theodori discipulus Georgius Presbyter in eius vita apud Metaphrastem.

32.

Digitos quoque aliquando Exorcista in os Energumenum immittunt. Sed exemplo Maiorū, sanctorum hominum. Quorum? Patrochi Abbatis, & eremi cultoris; teste Gregorio Turonensi, lib. de vita Patrum cap. 9. Columbanū item teste Iona, in vita eius, & S. Clari Ab-

ri Abbatis Viennenſis, apud Surium Tom. 1. in eius Vita.

Ex dictis clarum est, nihil in Exorcismo criminis esse; nihil esse superstitionis. Sed fortè non displicent lingula: displicet quod omnia hæc coniungantur: & quod, qui virtute Dei Verbi eiei possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verùm, nec hoc displicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam nutu dæmonia eieci: sed tamè Signa; quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cum enim Dæmoniacum quendam sanaturus esset; primùm ipsum apprehendit de turba seorsum: tum misit digitos in auriculā eius: post expuens tetigit eiusdem linguam: denique suspiciens in cælum in-gemuit; & postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit.

CAP. XLVII.

Rationes & modos, quibus Dæmones eieiuntur, non semper esse efficaces: idq; contingere varias ob causas.

Vanquam Exorcismi vires magnæ sint; quemadmodum & aliarum Rationum, quibus Dæmonia diximus eiei; non semper tamen effectus speratos consequuntur. Neque id quidquam Exorcismi virtuti, aut illarum efficacitati detrahit: quoniam nec quæ Apostolorum temporibus Dæmones eieiendi rationes receptæ & probatæ erant, semper à Dæmonibus hominum corpora liberare potuerunt.

Efficax fuit illa ratio, qua filij Sceuæ Sacerdotis vti volebant; & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuæ filiis tantum abest, quod vires habuerit; vt etiam Dæmones in te conuerterint: & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venabantur.

Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & Dæmones potestas fuit collata. Potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. Adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab ijs auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est: à Dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius.

Idem suis temporibus accidisse testatur Origenes Hom. 244. in Iosue: & ob id malignos Spiritus comparat Amorrhæis; quod quem-

quemadmodum hi inter filios Israel permansissent: ita sæpe in Obsessis hominibus permaneant Spiritus. *Adhibeantur*, inquit, *multæ orationes, multa ieiunia, multæ Exorcismorum inuocationes: ad hæc omnia surdus in obsesso corpore Dæmon permanet: tolerabilius ferens Exorcistarum pœnas, & adhibet a sibi ex Dei nominis inuocatione tormentum; quam discedere ab homine, quem impudenter & nequiter obsidet.* Sic de S. Benedicto legimus, apud Hincmarum in Vita S. Remigij: quod suis, quos adhibuit Exorcismis, Dæmones non profligaret a Tolosana puella. Hoc tantum extorserit; Remigij precibus & opera posse eijci. Ad quem etiam rogatus sanctus vir literas, destinauit sanitatem puellæ expetens. Vide aliud pro hac re exemplum apud Bedam, lib. 3. Hist. Anglor. cap. 11.

5 Ratio huius rei, ni fallor, nunc in ipsos Exorcismos: nunciat eos, qui Dæmonia eijcerent tant: nunc in miseros, qui torquentur, & à Spiritu possidentur: nunc in alias causas referri potest.

6. Exorcismorum non ea ratio est, quæ Sacramentorum. Consequuntur hæc suos effectus, necessariò: propterea, quòd ex diuina institutione, certa & efficacia sint signa gratiæ cælestis: at hanc promissionem Exorcismus non fecit Dominus: quo fit, vt non semper, quantas Sacramenta vires habeant, Dæmonesque pellant,

7. Exorcistarum etiam conditio interdum obstat. Id suo exemplo Apostoli testantur: qui, si se priùs *ieiunio atque oratione* armassent, haud dubium (docet id Christi oratio) expulissent Dæmonium, quod sine istis præsidijs eijcere nequuerunt.

8 Hinc est, quod superiùs monuerimus, multas in Exorcistis conditiones requiri, si suo officio feliciter fungi debeant. Quod si has præmittant, & ad arduum hoc opus imparati accedant: si in officio sint negligentes, quid mirum, si aut parum, aut nihil efficiant?

9. Accedit, quod non omnibus hanc gratiam Deus velit esse communem. *Alij*, inquit, *datur gratia sanitatum: alij operatio virtutum: alij Prophetia: alij discretio Spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum.* Quocirca fit, vt qui multis machinis & Exorcismis adhibitis per hos expugnari non possunt Dæmones; mox cedant, & sedes relinquunt; quamprimùm ab alijs leuiter tentantur.

10. Peccata quoque eorum, qui Obsessi sunt, quandoque merentur; vt non mox à Dæmonibus liberentur. Cùm enim, vt dictum est, hanc vexationem sæpe peccata afferant; iustissimo Dei iudicio fit; vt quamuis efficaces Exorcismi, aliæque machinæ adhibeantur; nihil item in Exorcistis desideretur; non tamen Dæmonia eijciantur,

tur, propterea, quod nondum satis in ijs, qui Obsessi sunt, sint vindicata peccata. Hæc quoque causa fuit; cur plurimum rogatis. Eligius Nouiomenis Episcopus, & S. Parthenius; hic iuuenem quendam ex Hunnis oriundum: ille quinquaginta viros à Dæmonum vexatione liberare noluerint. Parthenius pro illo rogantibus dicebat: *Sinite torqueatur, paricida est.* Eligius pro his: *Sinite, experiantur, cui seruire peccato suo elegerint.* Hoc de Eligio Audoenus, cap. 20. lib. 2. Vitæ eius; de Parthenio Metaphrastes, 7. Feb.

Quandoque etiam non Obsessorum peccatis præteritis tribuitur, quòd discessum morentur Spiritus; sed quia ipsis *fides deest, spesque libertatis consequenda.* Orantes Deum, aut eius beneficia expectantes, oportet magna cum fiducia accedere; quam quia Obsessorum quidam non habent; quid mirum, si adhibita ipsis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius Felix assignant: *Adiurati Dæmones*, inquit, *vel exhibunt statim, vel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat.* Eandem fidem siue fiduciam multum in Obsessis vrget Tostatus, quæstione 165. in 17. cap. Matth. Pro qua etiam adducit illud Domini Matth. 21. *Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non habitaaueritis, non solum de ficulnea faciatis: sed & si huic monti dixeritis: Tolle te, & iacta in mare, fiet. & omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, fient.* & illud Iacob. 1. *Si quis indiget sapientia; petat à Deo; qui dat omnibus affluenter. postulet autem in fide, nihil hesitans.*

His adde, quod persæpè etiam nec in Obsessis difficultas sit, nec in ijs, qui Exorcismos Obsessis adhibent; Dæmones tamen non cedant adiurati. Quemadmodum multis de causis permittit Deus; vt homines à Dæmonibus, etiam sine vlla sua culpa, possideantur; ita iustus potest habere causas; cur Dæmonibus in homines potestatem relinquat, quanquam suarum miseriarum nullam dent causam.

CAP. XLVIII.

*An sensilibus, prorsusque naturalibus rebus
Dæmones ex humanis corporibus
eijci valeant.*

Via rationes, quibus Dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Christi Ecclesia eiecti sunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus; non abs re fecerimus; si dictis

vnū adiecerimus, & definiamus; Possitne fieri, vt rebus quibusdam sensibilibus, atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut super naturale inest, ijdem Dæmones pellantur.

Et quidem, si Dæmonum conditionem inspiciamus; attendamus etiam, quam vim res sensibiles, & naturales habeant; difficile non est ad propositam Quæstionem respondere. Cū enim prorsus spirituales creaturæ sint Dæmones: Spiritualium autem illa sit conditio, vt longè post se, omnes res corporeas relinquant, non malè dixerimus fieri non posse, vt in ipsos, res sensibiles agant: vim ijs afferant: sedibus suis pellant.

Nec argumenti huius vim eleuat, quod animabus, dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri possit: possint etiam vi à corporibus separari. Longè alia animarum, quàm Dæmonum in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt: hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas, in corporibus, dispositiones postulant; quas hi, quoniam corporum formæ non sunt, non requirunt. quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiam illa se habeant; illæ nisi aptata sibi sint, informare non valent.

Cæterum, quamuis res ita se habeat, vt corpora per se nihil possint in Spiritus, tria tamen sunt, quæ in præsentī Disputatione contrarium suadere videntur: quæ, quoniam ferè ex Sacris Scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

Primum suppeditat Historia Regum. Ibi Spiritum malum Psaltes Dauid à Saule Rege, cytharæ sono legitur profligasse. *Quandocunque enim* (dicitur Regum 16.) *Spiritus Domini malus arripiebat Saul; Dauid tollebat Cytharam. & percutiebat manu sua, & resocillabatur Saul, & leuius habebat, Recedebat enim ab eo Spiritus malus.*

Alterum indicat Angelus Raphael Tobix Juniori: qui cū de flumine piscine extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius conseruare; didicitque ab eodem *cordis particulam si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus Dæmoniorum; tam à viro, quàm muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.*

Tertium ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur; qui hoc dæmonia profligabant (vt Eleazarus) naribus Dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inferebant, moxque per odorantium nares Dæmonium extrahebant.

Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causâ afferri possunt prædicia. Qui Dæmones, cū Platone, corporeos dicunt, facilius

hic se.

hic se expediunt. Qui nullam in ijs corporis, aut materiæ concretionem agnoscunt, difficultatem habent non paruam. Nos singula discutiamus.

Quod ad *primum* attinet, non putarem in dubium vocandum esse, Saulem verè à Dæmonio obsessum fuisse. Quamuis enim multa præclara, eo etiam tempore, quo à Spiritu Nequam vexabatur, gesserit; non tamen hinc inferri debet à Dæmonio liberum fuisse. potest quis à Dæmonio possideri; & non semper eius Tyrannidem perpeti, vt cap. 8. Disput. præsentis ostensum est. Sed & Saulem verè Obsessum fuisse docent Theodoretus q. 38. 39. 54. Gregorius, Abulensis, Lyranus in lib. Regum, & Vallesius cap. 30. de sacra Philosophia.

Dubium verò est: Vtrum à Dæmonio aliquando liberatus fuerit; & si liberatus, Vtrum Dauidis opera: & Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neque enim de hac re inter omnes cōstat. Sunt, qui liberatum negant. Sunt, qui volunt liberatum, veruntamen non efficiente hoc cythara; sed innocentia, & probitate Dauidis merente.

Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob probitatem Dauidis, eiusque innocentiam à Dæmonio liberatum putamus Saulem. Neque enim querebatur à seruis Saul vir aliquis sanctus; quem Diabolus non ferret: sed qui, Cytharam pulsando, dolorem, quem Dæmon afferebat, mitigaret.

Nec Cytharæ sono, aut melodia fugatum Dæmonium verisimile est. Iam aliàs demonstratum est, eas rerum corporalium, & sensibilibus vires non esse, vt quidquam in Spiritus possint. Aures quidem concentus & melodia demulcet; & voluptatem quandam animo affert, sed Nequam Spiritus ex hominum corporibus ei accedere non valet.

Non existimamus à Dæmonio liberatum Saul, vlllo vel obsequio, vel auxilio Dauidis. Hoc sacra Historia confirmare videtur. Querebatur (vt illa testatur) vir, non qui Spiritu pelleret; sed qui Cytharam pulsando efficeret, vt leuius Dæmonis molestias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauid; quo Cytharam pulsante resocillabatur Saul; & Dæmonis molestias minus sentiebat.

Chytaræ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ, quemadmodum omnis voluptas, quæ aliundæ accedit, præsens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex Dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parùm frangebat. Atque hoc sensu etiam Dæmon pulsus esse intelligi potest.

Y 2

Potest

Potest quoque dici, quod corporis humores, pulsata cythara, sint purgati, & à melancholiæ affectione liberati. & quia dispositione ea mali Spiritus gaudent, fit vt sublata ipsa, per accidens vel abigetur, vel, ne ita molesti sint, impediuntur. Magnam enim Musicæ vim esse ad homines humoresque commouendos nemo dubitat. Exemplo Regis Daniæ, Erici, ostendit hoc Krantzius, lib. 5. Daniæ cap. 3. quod ad verbum hic subiungimus: *Cum Ericus, inquit, interea iam reuersus in Regnum, solemnè curia vteretur, multorumque militum simul & artificum industria delectaretur: aderat inter alios Musus, qui artis eam peritiam tenere se diceret; vt homines in quosunque veller affectus vocaret: ex mæstis latus: ex alacribus tristes: ex indignantibus placatos: ex placidis indignantes, & vsque ad furorem insanientes se facere iactaret. Atque is, quod faciebat ista maiora, quæ se posse diceret; Regem experiundi fecit cupidissimum. Iamque pœnitebat artificem suæ iactantiæ: velletque non tam de se magna prædicasse: quippe in Rege ista expendere, non sine periculo esse. Insuper, si minus quæ dixit, factis probasset, mendacem se futilemque haberi, non sine discrimine formidabat. Orabat quos potuit, Regem ab eo desiderio auerterent. Sed nihil egit. Vbi vidit, non se eausurum; quod minus impleret, quæ iactasset; orat exportari omnia arma, & quibus læso possit inferri. Deinde vt extra sonum cytharæ consistant nonnulli, qui possint adesse vocati, curauit: ereptamque manibus cytharam capiti iubentur illudere canentis. Omnibus iam ritè instructis, Regem cum paucis in aula reclusum aggreditur. Primum graui sono uiciorum quendam audientibus ingererat. inde succinendo plausibilis, in latitiam perit; vt paululum abesset, quo minus iocabundi dissultarent. Tum modis acrioribus intentatus, indignationem quandam concitabat; quæ ubi inualuit, furere Regem, astantesque cernere erat. Mox signum dedit delitescerentibus, vt introrent, Regemque iam seuiscentem continerent. Illis primùm ex condito cythara. Regem deinde aggrediuntur. Sed tantum fuit robur viri; vt pugno quosdam exanimaret. Inde multis obrutus puluinaribus; ardor ille conquieuit. Sed cum iam se in se recepisset, vehementer indoluit, sauisse in eos, quos habuit ante fidiissimos. Hæc Krantzius.*

15. Si quis tamen omnino à Dæmonio, Dauidis Cythara, velit liberatam Saul; non multum reluctabimur: veruntamen non id sono, quæ pulsata Cythara excitabat, tribuemus: sed Christi in Cruce expansi (cuius signum quoddam Cythara fuit) virtuti, & passioni, vt dici possit, ita Dauidis chytharam Dæmonium profligasse; quemadmodum idem persæpe eiecit signum Crucis, Vide Matth. Filesius in 2. sent. distinct. 8.

16. Sic nec eorum, sententiam damnamus, qui etiam Cytharæ sono eie-

no eiectionem tribuunt, nulla eius habita ratione ad Christi passionem. Hi naturalem Dæmonum potestatem volunt diuinitus restringi; rebusque naturalibus subijci; quemadmodum igni infernali eosdem subiectos esse, & torqueri docent Theologi.

Ceterum qui Dauidis Cythara à Saul Spiritum malum fugatum dicunt, ita fugatum volunt; vt ad tempus, & nullas à Spiritu perpeffus fuerit molestias; & verè etiam ab ipso Spiritu fuerit liberatus: ad tempus, inquam: quoniã cum rursus odio atque inuidia in triumphantem Dauidem exanderet, à Dæmone rursus est correptus, quemadmodum ex cap. 18. eiusdem primi lib. Regum licet colligere. Sic enim ibidem dicitur; *Post autem diem alterum inuasit Spiritus Dei malus Saul.* ille scilicet, qui in fine cap. 16. dicitur recessisse.

18. Secundum argumentum Maiorem difficultatem habet: propterea; quod ipsius Angeli testimonio, quem mendacij arguere non possumus, Fumus vt ignis, ex cordis & iccoris particula, excitatus dæmonia extricare dicitur.

19. Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrantur; quod in Canone sacrarum Scripturarum Tobie Liber, vnde argumentum desumptum est, non reperiatur. Sunt alij, qui admittunt Angelum, alicuius superstitionis Tobie fuisse authorem, dum suo quasi exemplo docuit Fumo fugari posse Dæmones; sed tamen à culpa absolunt, quod hoc, ne proderetur, præstitit. Sunt tertij, qui Dæmonis expulsionem Fumo, tanquam signo, tribuunt, quemadmodum de Dauidis Cythara, & Signo Cruce diximus.

20. Quidquid de hoc tertio sit (quod non damnamus) certum est, Librum Tobie à Canone sacrarum Scripturarum reiici non debere. Quanta reliquorum, tanta libri Tobie est autoritas. Certum quoque est supersticiosum non fuisse Raphaelem; nec superstitionis authorem fuisse Tobie. Nec peccant Angeli, nec alios ad peccandum inducunt.

21. Et quamuis hunc Fumum rei sacræ signum esse negaremus; nihil tamen est, quod nos cogere possit, vt sensibilibus signis Dæmones expelli dicamus. Dicere possumus: Non docere Angelum vi Fumi Diabolos expelli; sed tantum asserere, ipsos fugandos, quando Fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Eclypsis Lunæ esse, quod, dum ego lauo; hæc accidit: ita necesse nõ est dicere, Fumum causam esse, quæ Diabolos pellat; quamuis dum Fumus fit, Diabolo pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat.

Hoc fortè Tobie, cap. 8. indicari videtur. Neque enim dicitur

Fumus Dæmonem profligasse: sed Raphaëlem Angelum. *Protulit, dicitur ibi, Tobias de cassidili suo, partem iecoris, posuit que eam super carbones viuos. Tunc (subiungitur) Raphael Angelus apprehendit Dæmonium, & relegauit illud in deserto superioris Aegypti.*

23. Quid igitur est, quod Dæmonium profligauit? Fumus? Non. Raphael Angelus profligauit. Quomodo verò? An ob excitatum Fumum? nec hoc etiam. Veruntamen, quando excitatus est Fumus, profligatus est Dæmō. Si quid hic præter operas Angeli fuit, quod Dæmonium profligauit, fuerunt merita atque orationes Tobiaz, & Saræ.

24. Quanquam & de Fumo dicere possemus, quod de sono Cytharæ Davidis insinuauimus: diuinitus scilicet fieri; vt naturales Dæmonum virtus, etiam rebus corporeis subiiciatur & constringatur. Quemadmodum enim res corporeæ consecratione, quæ illis adhibetur, vt spiritus crucient, potestatem accipiunt; ita eosdem potest Deus velle iisdem subiectos esse & constringi quamuis nulla consecratio ad ipsas accesserit.

25. Eleazarum, qui Radicibus in Exorcismo vsus dicitur, quidam inter Magos numerant; voluntque cum Dæmonibus pactum habuisse. Hinc negant Salomonis Exorcismo vsum; negant Dei virtute Dæmonia eiecisse.

26. Alij admittunt Salomonis, quem profitebatur, esse vsum Exorcismo; & verè non Dæmonum; sed Dei opera Dæmonia eiecta: veruntamen nullam hi tribuunt virtutem Radici: propterea, quod non ex institutione Salomonis Radix in Exorcismo adhibita sit, sed propria & priuata Eleazari voluntate; & ob id aliqua superstitione non caruerit.

27. Prius illud non facillè dixerim; cum haud pauca sint, quæ contrarium suadere videantur. Alterum crediderim fieri posse. Neque enim nouum est, vt res quæ diuinam institutionem habent, hominum malitia deprauentur: & tamen eundem, quem Deus illas habere voluit, consequantur effectum.

28. Interim non intelligo, quidnam malisit dicere radicem in Salomonis Exorcismo adhiberi solitam, illamque efficacem fuisse, & præterea omni superstitione caruisse. Si diuinitus institutus est Exorcismus Salomonis, an non potuit velle Deus, vt Radix adhibita ad homines à Dæmonibus liberandos valeret? Sed de his plura in Disputatione de Locis in festis.

QUAR.

QUARTA PARS DISPUTATIONIS DE DÆMONIACIS.

IN QVA.

De Dæmonum ex hominum corporibus egressu, egrediendi difficultate, & crudelitatis signis, quæ in egressu relinquunt; via item, qua egrediuntur, & loco, quo egressi tendunt; hisque similibus agitur.

CAP. XLIX.

Dæmones admodum difficulter relinquere homines, quos semel obsident.

Varta Disputationis pars egressum immundorum Spirituum scrutabitur. Et in hac quemadmodum aliis plura discutienda sunt; sed potissimum hæc. Ostendendum summa cum difficultate homines, quos obsident Dæmones relinquere. Inquirendæ causæ huius; & Cur quidam difficiliter eiiciantur, quàm alij: quæ illi sint. Explicandum præterea, quibus potissimum signis egressum suum prodant. Quæ item signorum causæ & rationes, tã in genere, quam specie. Qua via egrediantur, dum abscedunt & homines reliquunt. An etiam omnes simul egrediantur, dum v. g. vnum aliquem hominera plures ipsorum obsident. Ad hæc, Quò tendant, ei. Cui ex hominibus. Cur egrè admodum & difficulter ad infernum descendant. Postremò, An voto & desiderio ipsorum qui egressuri quippiam petunt, liceat satisfacere. Et præcipua ferè hæc sunt Capita, cum Spirituum egressu coniuncta; & quæ difficultatem aliquam possunt habere. Si quæ sunt alia; vel difficultatem singularem non habent, vel ex prioribus huius Disputationis partibus innotescunt. Sed ad Primum.

Dæmones igitur, siue Spiritus immundi difficulter homines, quos obsident, deserere nemo rectè potest dubitare. Multa pro hac re sunt argumenta. Et primò quidem hic seruit quotidiana experientia. Quoties enim quisque Dæmonum ex humanis corporibus eiicitur; qui

nom.

non suo Exorcistæ plurimos parit labores atque molestias? quousque Exorcistarum hoc opus aggreditur, qui non arduam se credit adire prouinciam? & in qua administranda non plurimis præsidii existimat sibi opus esse.

3. Confirmant experientiam hanc *Dæmonum à Christo expulso* exempla qui quod ægerrimè sedes suas reliquerint, partim his verbis testati sunt. *Quid nobis & tibi Iesu? venisti ante tempus torqueri nos. Scimus quis sit:* partim grauissima tortura, qua egressuri miseros mortales affecerunt. patet hæc Matth. 17. Marci 9. Lucæ 9.

4. Confirmant *Apostoli*, qui quamuis consuetis, & à Christo Domino traditis machinis, in Dæmonum quorundam eiectione vterentur; nihil tamen proficere potuerunt: Dæmonibus suas sedes in hominibus retinentibus: nec quidquam de priori tortura remittentibus. & hoc patet Marci 9. Lucæ 9. Matth. 17.

5. Intellexerunt idem *quicunque apud Iudeos, Christi Apostolorumque Exorcistis affuerunt;* qui quod vel Dominus verbo, vel illi, Christi nomine inuocato. Dæmonia eiicerent in stuporem fuerunt conuersi. mirantes, scilicet, quod tam arduum & difficile opus tam leui opera, vt videbatur, conficeretur.

6. Sed & *quicunque immundos Spiritus sequentibus temporibus eiecerunt,* summam semper experti sunt difficultatem. Hinc tot tanque egregiis præsidiiis muniti, & armis instructi esse voluerunt, antequam hoc opus aggredierentur: & suis viribus aliquando diffisi aliorum orationibus adiuuari: quemadmodum pluribus exemplis in tota hac Disputatione clarum est.

7. Et *Dæmones quoque* idem multis modis declararunt. Quibus verò? *Primo,* quod quandoque se negarunt expelli posse ab hominibus. vt inter alios, ille, qui se neque Sirulum, neque Bernardulum curare aiebat, de quo nos aliquoties in hac Disputatione. *Secundo,* quod per sæpe expelli non potuerunt; quamuis etiam maxime machinæ pro ipsorum eiectione adhiberentur; vt ille, quem ad B. Remigium misit B. Benedictus, de quo Theoph. 14. cap. 23. *Tertio,* quod expellendi maximos clamores atque vociferationes, quibus vim sibi fieri testati sunt, ediderunt. Horum plures postea recensimus. *Quarto,* quod verbis & clamoribus non contenti, grauiter miseros mortales in suo egressu torserunt. quemadmodum pluribus exemplis est clarum. *Quinto,* quod se torqueri dixerunt, si quando expellerentur. quemadmodum legio eorum, quos Dominus expulit. de quibus sic Lucas cap. 8. *Obsecro,* loquebatur legio Domino, *ne me torqueas. Præcipiebat enim* (addit Euangelista, *Spiritus immundo,*

Secundo, vt exiret ab homine. Sexto & postremo, quod in Exorcistis grauiter sæpe inuecti, quibus potuerunt modis, & nunc veris, nunc fictis excogitatis in ipsos criminibus, eosdem conati sint à suscepto exorcizandi munere auertere: nec his contenti, in Deum cælestesque aliquando fuerint blasphemi. Exemplo hic esse potest, quem Paulus simplex, à S. Antonio rogatus eiecit: qui Paulum quidem atque Antonium vocabat Helluones, veterinosos, &cæt. Christum autem blasphemis proscindebat. Vide Palladium Sect. 25. Hist. 8. Patrum.

Expellendi & eiiciendi verbis etiam satis insinuat inuitos discedere ex hominum corporibus Spiritus Nequæ: Et horum est vsus frequentissimus in ijs Scripturæ sacre locis, vbi proscripti dicuntur. *In nomine meo Dæmonia eiicient,* loquitur Dominus Matth. 10. *Quare nos non potuimus eiicere illum?* loquuntur Apostoli Matth. 17. *In nomine tuo Dæmonia eiicimus,* loquuntur mali Christiani Matth. 7. *In Principe Dæmoniorum Beelzebub eiicit Dæmonia,* loquuntur Pharisæi Lucæ 11. Sic legitur *eiicisse* Dæmonia Dominus, Matth. 9. Apostoli, Marci 6. Filij Pharisæorum, Luc. 11. & quidam alius, qui Christum non sequebatur, Lucæ 9.

Legitur quidem quoddam Dæmonium rogasse Theodorum Archimandritam, vt sibi hominem, quem possidebat, relinquendi daret facultatem. Veruntamen hoc non tam hominem cupiebat relinquere; quàm à molestia, quam præsentia Theodori afferebat, liberari. Rem totam describit Georgius presbyter Theodori discipulus, apud Surium, Tom. 2. fol. 754.

Sic legitur quosdam Spiritus fugam cepisse, prius, quàm ad Sanctos, à quibus eiiciendi essent, peruenirent: vt ille, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, qui aduentum B. Triphonis, à quo se eiiciendum sciebat anteuertit, teste Metaphrast. in Vita Triphonis 1. Februarij. quosdam ad solum Sanctorum aspectum disparuisse; vt integra Legio, quæ adolescentem inuaserat, qui moribus quosque obuios lacerabat; qui mox viso Arnolphi Svesvionensi Episcopo discessit. quemadmodum eiusdem Ecclesiæ Episcopus Lisardus, in Arnolphi Vita testatur, ca. vigesimo quarto: quosdam ad solam visam Crucem fugatos; vt illos, qui ad S. Gregorium Lingouiensem Episcopum sunt adducti: de quibus in eius Vita Gregorius Turonensis, cap. 7. Quosdam verbo eiectos; quorum Evangelica historia meminit. Sed tamen & hi si non grauissimis machinis coacti fuissent, domicilia sua non reliquissent: & quæ reliquerunt, inuiti admodum atque ægerrimè reliquerunt. Atque ita demonstratum sit, Dæmones sedes suas difficulter relinquere.

Qua causa, cur cum tanta difficultate Dæmones deserant homines, quos obsident.

1. **D**ifficilis Dæmonum ex humanis corporibus migrationis causam haud malè quis ex desiderio, quod Dæmones ad homines obsidendos habent, collegerit. Ob easdem videntur ægrè discedere, ob quas desiderant homines ingredi propterea, quod cum difficultate illa relinquuntur, quæ cum voluptate possidentur.

2. Hinc manifestum est, studium, & voluntatem nocendi præcipuè eos in hominibus retinere. Quemadmodum enim in hominum ingressu non ipsis propositum est, ut poenarum suarum remissionem consequantur; sed ut noceant; ita hoc difficili suo recessu querere videntur omninò, ut noceant.

3. Sunt nihilominus, qui alias atque alias causas huius difficultis discessus assignant. Vtrum bene discutiendum est. Quidam volunt ipsos discessum morari propterea, quod semel ex hominibus expulsi, secundò eosdem ingredi, & vexare non possint: Alij, quod mox, ubi exacti sunt, ad Infernum, quem vehementer detestantur, detrudantur. Priores hoc fundamento videntur niti, quod semel ab homine victi, ad eundem secundò tentandum nunquam dicantur accedere: Posteriores ex illo coniecturam accipiunt, quod à Christo expellendi Dæmones rogauerunt, ne imperaret in abyssum discessum.

4. Priorum, ut fundamentum infirmum est, ita non firma satisfertio. Esto, non statim ad eundem hominem tentandum redeat Dæmon, à quo victus est; redire tamen ex illo colligimus, quod victus à Christo, rursus eundem aggressus sit: nisi fortè frustra à Luca Evangelista (cap. 4.) dictum esse velimus, quod consummata omni tentatione recesserit à Domino Dæmon ad tempus.

5. Sed & si non ad eundem reditus conceditur, potest tamen esse facultas alium ingrediendi. Probat id, qui Diocletiani Imp. filiam, Artemiam, aliquando torfit. Cùm .n. hunc S. Cyriacus, Christi nomine inuocato, eiiceret; nec vllum ipsi aliud commodum (ut postulabat) domicilium assignaret; eiectus, Cogam te, inquit, Spiritus, cum molestia in Persidem venire. Quid deinde? Mox ab eodem Spiritu in Perside obsidetur Saporis Persarum Imper. filia; Pro cuius incolu-

incolumitate, cùm pater esset sollicitus, intelligit Cyriaci opera filiam iuvari posse; eundemque accersit. Accersito insultat Sathanam. Nanquid dixeram, inquit, futurum, ut in Persidem difficile iter sabires. Apud Surium Tom. 4.

6. Quid quod & ad eundem semel eiectus Dæmon aliquando redeat? Docet hoc Domini oratio: Cùm enim immundus Spiritus, inquit, discesserit ab homine, per ambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cum venerit, inuenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alias Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Idem significat Dominus Marc. 9. quando iam egressuro Dæmoni præcepit, ne rursus hominem ingrediatur. Si enim rursus ingredi non potuit, cur ne ingrediatur præcepit?

7. Quod Dominus docet, confirmant exempla; illius imprimis, quem S. Bernardus aliquando eiecit. Res sic se habet. Patre Sanctus vir agebat. Hic ipsi Dæmoniacæ adducitur: quod spes esset meritæ atque patrocini Bernardi liberandæ. At Dæmon mox Sancto viro cœpit insultare: Non me, inquit, de anicula mea pelles, porculos edens, & brassicas denorans. Tum Bernardus Obsessam ad S. Syri Reliquias iussit adduci. Sed mox insolentior factus Spiritus, Non me Syrus; Non me Bernardus eijciet, clamabat. Reductæ ad se Bernardus: Nec te Syrus, nec Bernardus eijciet, inquit, sed Dominus noster Iesus Christus. Et ad Orationem conuersus, impudentem Spiritum eiecit. Marito domum reuerso, iterum à Spiritu mulier inuaditur. Rursus igitur ad Bernardum maritus. Rursus Spiritum expellit Bernardus: & ne, se discedente tertio mulierem ingrederetur Dæmon, collo Obsessæ hunc appendit Exorcismum: In nomine Domini nostri Iesu Christi, præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem ingrediaris. Ita ca. 4. lib. 2. vitæ S. Bernardi, apud Surium, Tom. 4. fol. 802. Et exemplum Saulis primi Iudæorum Regis hic nobis seruit. De hoc, quod verè aliquando Obsessus fuerit, ostensum est superius, quod vero Spiritus aliquando ipsum reliquerit, admodum est probabile, propter illud, quod in fine cap. 16. dicitur: Recedebat ab eo Spiritus. Et tamen ad eundem rediisse Dæmonium manifestum est ex cap. 18. ubi sic dicitur: Post diem autem alteram inuasit Spiritus Dei malus Saul. Atque hoc prioribus fit dictum.

8. Posteriores, quamuis cum ratione loqui videantur, quod tamen asseritur, non potest certò constare. Vnde quæso constabit? Non patrociniatur huic sententiæ sensuum iudicium: Non sacra eloquia. Non Dæmonum confessio.

9. *187* Quid quod contrarium non obscure Sacra eloquia insinuent? *22*
Mat. 8. Scimus Raphaelem Dæmonium abegisse: veruntamen non in *In-*
fernum; sed in Aegyptum relegauit. Neque hic multum referre pu-
 tamus; ex homine, an ex domo Dæmonium eiec- tum sit. Omnino
 huic, quod Raphael eiecit; locus videbatur assignandus, quem po-
 tunt, qui ex humanis corporibus eiiciuntur.
10. *Luc. 8.* Idem illi, qui à Domino eieci postulant, vt ne in abyssum mit-
 terentur, confirmant. Si enim constabat se, postquam eieci essent,
 in *Infernum* mittendos; quid rogant, ne mittantur? Sed quia non
 necessario ad *Inferos* mittuntur eieci; Christi autem summam in
 eiiciendo facilitatem & potestatem obseruabant; verebantur, ne
 qui ipsos corporibus expelleret; in *Infernum* pelleret: quod ne fa-
 ceret precabantur. Cum his idem senserunt, quorū in Vita S. Ger-
 mani Parisiensis Episcopi fit mentio. Egressuri enim Sanctum vi-
 rum rogarunt; vt si inter homines versari non permitterentur, li-
 ceret saltem errare per desertū. Ita Fortunatus c. 30. Vitæ S. Ger-
 mani.
11. Veruntamen quamuis *Infernum* non sit definitus locus Dæmoni-
 bus humana corpora relinquentibus; ad *Infernum* tamen relegari
 posse ex eo, ni fallimur, possumus coniecere: quod, si quando ex
 hominibus expelluntur, nihil ita timeant, quàm quod in *Infer-*
num relegantur.
12. *Luc. 10.* Quocirca non probatur quod quidam dicunt, nullam hominum
 in *Dæmonia* aliam esse potestatem; quàm quod illa ex humanis
 corporibus eicere valeant. Esto, dicatur Dominus dedisse *potesta-*
tem eiiciendi Dæmonia; non tamen aliam quamcunque negauit quid,
 quod alibi dederit *potestatem calcandi super Dæmonia*? & Sanctissimus
Luc. 5. Paulus, qua potestate Dæmonia in homines immisit? Vide Abu-
 lenf, in 10. Matthæi.

CAP. LI.

*Quod quidam Spiritus Dæmoniorum difficilius ei-
 ciantur: & quinam illi sint: atque vnde
 de hoc habeant.*

14 Vamuis omnes Spiritus humana domicilia agrè admo-
 dum relinquunt; quidam tamen sunt inter ipsos; qui cæ-
 teris difficilius eiiciuntur; quidam facilius. Et quemad-
 modum hoc certum est accidere; ita non ita certum est,
Quinam illi sint, qui eiiciuntur, & *quibus de causis* id ipsam contingat.
 Omnia vero hæc tria præsentī Capite ostendenda sunt.

Et primum illud, vt à pluribus superseceamus, illius Dæmonis
 exemplo manifestum est, qui ab Apostolis eijci non potuit; quo-
 rum tamen in *Dæmonia* plena & summa potestas. Nam qui pluri-
 ma iam in varijs locis eiecerant; in vno, cuius tres Euangelistæ
 (Matth. 17. Luc. 9. Marc. 9.) meminerunt, frustra laborarunt.

Nec est, quod quis omnem huius difficilis discessus causam in
 Apostolos conijciat; quasi fides ad hoc opus perficiendum ip-
 sis defuerit; quæ non defuerit, si quando alios Spiritus ex hominibus
 eiecerūt. Quamuis enim incredulitati ipsorum Dominus tribuat;
 quod Dæmonium illud non eiecerint: præter incredulitatem ta-
 men significat etiam in ipso Dæmonio causam fuisse. *Hoc genus Dæ-*
moniorum, inquit, *non eijcitur nisi ieiunio & oratione*. Insinuat, scilicet,
 Dominus in alijs profligandis ab Apostolis non opus fuisse ieiunio
 & oratione suffecisse Christi inuocatum nomen, hic præterea fuis-
 se illis opus: quod difficilius hoc, quam alia pellantur.

Idem admiratio, & stupor populi Iudaici confirmat. Neque e-
 nim semper illi stupebant aut mirabantur; quando vel ipsorum
 filij, vel Apostoli, aut etiam Dominus *Dæmonia* eijciebat: in ali-
 quorum eiectione nunc clamant: *Nihil simile visum in Israel*: Matth.
 9. nunc Christum pro Messia incipiunt habere, Matth. 12. *Nunquid*,
 inquit, *hic est filius David*? Messias? quia scilicet, ea à Domino
 videbant eijci, quæ ab alijs non posse pelli existimabant.

Sed *Qui illi Spiritus*? difficile est vniuersim definire, quinam,
 scilicet, ex omnibus sint, qui cæteris difficilior eijciuntur; superio-
 rumne Ordinum, an inferiorum: qui maiores molestias alijs affe-
 runt, an qui minores: qui diutius sedes suas in hominibus habue-
 runt, an qui nõ ita diu: quibus causa data sui in homines ingressus,
 an qui vltro, absque vlla Obsessorū culpa eosdem cruciant. Quam-
 uis enim hinc aliqua coniectura peti posse videbatur; certa tamen,
 & quæ exceptionem non patitur, peti non debet.

Verisimile est, & in inferioribus Ordinibus; & non tantum in
 superioribus quosdam esse, in quorum eiectione plus laboris su-
 scipiendum Exorcistis: Et esse eos etiam aliquando, qui minores
 afferunt molestias: Et eos, qui non ita longo tempore in hominū
 corporibus sedes suas habuerunt: Et præterea tales, quibus nulla
 per Obsessos in ipsos tyrannidis causa est data.

Nam qui superiorum Ordinum tantum hos esse dixerint: pro-
 pterea, quod hi viribus maioribus polleant; non attendunt etiam
 qui inferiorum Ordinum sunt, quamuis illis viribus sint impares,
 omnibus tamē hominibus, à quibus eiiciendi essent, esse superiores.

PARS IV. DISPUTAT.

Neque enim est potestas, inquit Iob, cap. 41. hominis vllius, quæ cum cuiuscunque, etiam minimi, potestate conferri possit. Sed nec ex viribus spirituum hæc res est metienda. quia non permittimur, quantum possunt, in miseros mortales sequere. modus ipsis impositus est. Quocirca fieri potest, vt plus etiam aliquando permittatur alicui inferioris Ordinis Spiritui. quàm alteri Ordinis superioris: & difficilius ille, quam hic pelli possit.

Qui crediderint eos solos difficulter cedere; qui nullam quietem, nec diurnam, nec nocturnam ijs, quos obsident, relinquunt: refutantur exemplo illius, quem Matth. 17. Dominus docuit difficulter expelli. Difficulter ille admodum cedebat, sed tamen non continuo molestus erat illi, quem obsidebat, aliquando etiam eundem deserebat, quem admodum Obsessi parens testatur apud Evangelistas, Mar. 9. & Luc. 9.

Eodè exemplo eorum sententia refellitur, qui difficilius expelli volunt, quibus iusta ab hominibus, quos obsident, data est vexandi causa. Refellitur, inquam, quia miser ille nullam ingressus causam Spiritui dederat: vt qui ab ineunte ætate, quando peccare nondum potuit, carnificinam Dæmonis sustinuerat.

Denique neque diurnitas vel breuitas temporis, quo hominibus molesti fuerunt, certa hic regula esse potest; vt difficilius pelli illi dicendi sint, qui diutius suas in hominibus sedes habuerunt, (quod Hieronymum sensisse testatur Maldonatus, Comm. in Euangel.) facilius qui non ita diu. Nam qui difficillimè pulsus est, Matth. 17. postquam aliquot annis miserè puerum torserat; difficillimè etiam pulsus fuisset, ipso quo primum ingressus est die: cum vt verisimile est, in principio, quemadmodum sine & mutus fuerit & surdus.

Interim tamen quamuis ex iam dictis certum iudicium non videatur posse peti; ex vno tamen & de vno Dæmonum genere conflare potest, quod queritur. Ex quo vero? Christi reuelatione. Et de quo? illo à quo Lunatici, siue surdi & muti, Obsessi dicuntur. Postquam enim frustra in hoc Spirituum genere eijciendo laborassent Apostoli; secretò, quemadmodum S. Matth. habet, cap. 17. Dominum accesserunt, interrogaturi, cur qui alios expulissent Spiritus, hunc eijcere nequirent. Quibus Dominus, post alia: Hoc genus inquit, Dæmoniorum, non eijcitur, nisi in ieiunio & oratione. quasi dicat: Misi quidem vos, cum potestate Dæmonia in nomine meo eijciendi. Eiecistis quoque plurima: veruntamen in hoc eijciendo, quamuis consuetas machinas adhibueritis, nihil profecistis, quia

DE DAEMONIACIS.

scilicet aliud hoc Dæmoniorum genus est: Non ita facilè pellitur, vt cætera hæc meo inuocato nomine fugiunt. illud nisi oratione & ieiunio vrgeatur, non cedit. ita Tostatus qu. 172. in 17. Matth.

Et certum hoc Dæmoniorum genus à Domino designatur. Pro-nomen, Hoc, magnum huius præbet argumentum. Demonstrant idem omnes, quibus res gesta describitur, circumstantiæ. Dæmonium enim illud puerum miserè torserat: pro ipso expellendo pater Apostolos rogarat: Apostoli eijcere, sed frustra, tentarant: ante eius proscriptionem Dominus fidem patris postulabat, torturæ tempus sciscitabatur: ieiunio atque oratione solum profligari poterat.

Verùm hic iam quæstio est, Quodnam illud Dæmonum genus? Respondemus ex Euangelica id constare Historia. Lunatici dici possunt, siue surdi atque muti Dæmones. Quoniam Dæmonem, qui difficilius expellebatur, pater nunc Lunaticum Spiritum vocat, nunc surdum & mutum. Matth. 17. sic loquitur: filius meus Lunaticus est. at Marci 9. Tuli filium meum habentem Spiritum mutum: Quod verò idem surdus fuerit, Christi exorcismus confirmat: Surde, inquit ille, & mute Spiritus, præcipio tibi, Exi ab homine. Itaque siue Lunaticum dicas, siue surdum & mutum Spiritum, perinde hoc certum, pelli difficulter hoc Dæmoniorum genus.

Sed tamen si Lunaticum dicas, quod certis Lunæ temporibus tantum cruciat, non verò facultate vel audiendi, vel loquendi priuet, qualia inueniri nemo potest dubitare, non quoscunque Spiritus Lunaticos; sed mutos tantum atque surdos dicemus esse, qui cæteris difficilius ex humanis corporibus exigantur.

Et meritò difficilius. Quam enim rationem in his eijciendis sequeris? Neque enim quid loqueris volent intelligere; cum surdi dicantur: neque ad interrogata vnquam respondere; cum sint muti.

Meminisse tamen hic oportet mutos atque surdos dici: non quod facultate loquendi audiendiue careant; sed quod hac priuent; quos obsident. Et Lunatici vocantur, quod certis Lunæ temporibus & decrementis grauius torqueant. Priori illò ostendunt odium, quo erga miseros mortales flagrant, quos præcipuis sentiendi facultatibus priuant: posteriori inuidiam erga vniuersorum Dominum, Deum Opt. Max. cum hac Lunatica vexatione malum, quod ipsi afferunt, in Dei cupiant deriuare creaturas, atque ita ipsum apud mortales, vel in odium trahere, vel certè reddere contemptibilem.

Mutos

17. Mutos igitur atque surdos Dæmones dicimus esse, qui difficilius expelluntur. Sed an hos solum? An præter hos, alios quoque? Huius definitionem nos alijs relinquimus: ad Tertium, quod hoc Capite propositum nobis est, accedimus. & difficilis huius discessus causam inquirimus.

18. Nicolaus igitur Liranus in 9. cap. Marci, viribus & potentia Spiritum hoc tribuit, quod hi alijs difficilius eiciantur. *Cum enim viribus sint impar es Spiritus, qui maioribus, inquit, instructi sunt, difficilius ex hominibus exiguntur: qui minoribus facilius.* Veruntamen hæc non ita bene dici videntur.

19. Primum, Quoniam Spirituum immundorum vires maximæ sunt, multisque modis humanas quascunque superantes. Neque hoc de ijs tantum dictum volumus, qui superiorum sunt Ordinum, & viribus superant eos, qui sunt Ordinum inferiorum; de omnibus dictum volumus. Minimus Spirituum cuiuscunque etiam ille Ordinis, conditionisque sit, quemcunque mortalium, etiam robore viribusque valentem superat, Iob 41. Quocirca si virium hic ratio habenda, non minus difficulter minimus, quam maximus à quocunque mortalium eicietur.

20. Deinde, non permittuntur pro vitium suarum quantitate in Obsessos mortales seuire Dæmones. Docet id, vel is, qui difficulter, Matth. 17. à Domino est pulsus. Quomodo, quæso, non interfecisset miserum puerum, quem nunc *in aquam atque ignem præcipitabat, nunc in terram prosternebat*; si quantum per vires suas voluit, seuire permissus fuisset?

21. Tertiò, quia machinæ, quæ pro Dæmonum eiectione adhibentur, non ex se habent hoc, quod Dæmonum possint frangere vires: veluti calida frangunt vim frigidorum: Dei voluntate quod possunt; possunt in Dæmones, & ab iisdem tam facile, si Deus volet, vincuntur, & ex hominibus eiciuntur Spiritus supremi, viribusque præstantes: quam infimi; quorum minor virtus atque potestas.

22. Quæ igitur tam difficilis egressus causa? quia, scilicet, hi Lunatici; siue surdi atque muti Spiritus maiorem in Obsessorum corpora acceperunt à Deo potestatem. Et quo maior ipsis in corpora potestas collata; eò difficilius ex corporibus eiciuntur. Pro quantitate potestatis, quam in homines accipiunt; maior atque minor vis ad ipsos ex hominibus pellendos necessaria videtur. Ita Tostatus Abulensis, qu. 172, in 17. Matth.

23. Hinc est, quod Christi in his Lunaticis, siue mutis atque surdis Spiritibus expellendis, potestatem plus mirati sint, & prædicarint Iudæi;

Iudæi; quàm in quibuscunque; alijs eiciendis: quàm etiam in mortuorum ad vitam restitutione. Postquam enim mutum Dæmonium eiecisset, mutusque locutus fuisset; mirata (inquit Matth. Euāgelista, cap. 9. sunt turbe dicentes; Nunquam sic apparuit in Israel. Et capite 12. eum iterum eiecisset Dæmonium mutum, in illam veniunt opinionem, ut credant esse Messiam: Nunquid, inquit, hic est filius David? Similiter testatur Lucas, cap. 9. obstupuisse omnes in magnitudine Dei, postquam curauit Lunaticum, cuius mentio fit Matth. 17. Et tamen hic stupor ipsos non apprehendit; quando mortuos excitabat: Nunquam in similes voces proruperunt. Atque hoc breuiter pro hoc argumento.

CAP. LII.

Quibus potissimum signis egressum suum prodant Dæmones.

1. **N**on quaeritur. Quibus signis constare potest, homines à Dæmonum obsidentium tyrannide esse liberatos: sed Quibus egressum suum illi prodant. Quemadmodum enim, vt prima disputationis huius parte dictum est, alijs prodant suum in homines ingressum; alijs suam inhabitationem: ita alijs potest constare, quod homines obsessos reliquerint iam; alijs quod egrediantur.

2. Prius illud vno aut altero argumento est clarum: posterius potest innotescere pluribus. Obtentæ libertatis hoc vnū argumentum est, si nullum eorum, de quibus cap. 22. 23. 24. &c. egimus, signorum latentis Spiritus prodant; nullam etiam mortales sentiant, aut experiantur molestiam, siue cruciatum: alterum est, si qui Obsessi fuerunt, significant se libertati esse restitutos.

3. Quamuis enim aliquando in hominibus possint latere Spiritus, & molesti non esse, quemadmodum doctum est prima Disput. parte; vt tamen nullas molestias pariant, vel nullo se signo insinuent; aut non contingit, aut contingit rarissimè. Ille, cuius aliquoties mentionem fecimus, quem expulit B. Germanus, Parisiorum Episcopus, non ita molestus erat puellæ, quam obsidebat: Sed tamen hoc ipso se insinuat, & proditus est; quod vsu membrorum Obsessam priuaret, si quando ad templum illa properaret. Sic qui Obsessi fuerunt, post adhibitos Exorcismos & alia Christianæ religionis, quibus contra Dæmones pugnatur, arma, si se significant liberatos, de libertate ipsorum non temerè præsumitur.

41. Sed Signa; quibus Dæmones discessum suum prodant, inquiramus. Igitur duplicia illa sunt. Quædam ab Exorcistis coacti dant Spiritus: quædam vltro dant non coacti. Siquidem aliquando Christianorum adiurationibus iubentur discessum suum, editis signis, prodere: aliquando discedentes vltro, post se discessus signa relinquunt. In priori genere sunt luminis extinctio, vitri alicuius ruptio, aut quid simile: in posteriori alia atque alia.

57. Est verò inter duplicia hæc signa plurimum discriminis. Quæ coacti dant; pro imperantium imperio eduntur. Quæ spontè: pro voluntate ipsorum Spirituum. Rursus, in prioribus plerumque nihil est quod reprehendas: in posterioribus semper aliquid, quod meritò displiceat. Priora item sæpe solius Dæmonis perficiuntur opera; extra ipsos Obsessos: posteriora quamuis Dæmonum sint opera; sæpe tamen in, vel per ipsos Obsessos fiunt. De posterioribus hic nobis maximè est sermo.

62. Et quæ illa? Plurima sunt, & admodum varia. Nec mirum. A libera, & quæ variorum & plurimorum effectuum causa esse potest, proficiscuntur voluntate. Sed tamen ex multis quædam nobis, quæ ex rerum gestarum Historijs collegimus, sunt recensenda.

77. Primum sit: ipsorum Spirituum confessio. Hæc suum egressum indicarunt illi, quorum S. Euangelista Marc. cap. 7. meminit. cum enim necessitas exeundi & sua domicilia, quæ possederant relinquendi ipsos vrgeret; in hanc vocem eruperunt: *Quid nobis, & tibi, Iesu Nazarene? venisti ante tempus perdere nos.* Et ille, quem S. Cyriacus ex filia Diocletiani Imperatoris expulit. *Iam quidem, inquit, impostor, discedam: sed efficiam, vt cum difficultate in Persidem venias.* Ita in Vita Cyriaci, apud Sur. Tom. 4.

82. Secundum est: animalculorum quorundam ab Obsessis discessus: In quorum genere præcipue sunt muscæ, aranei, formicæ, & his similia. De Petro quodam Cauponis filio legitur, in Vita Theodori Archimandritæ; quod cum ipsum à Dæmonis tyrannide vir sanctus liberaret, Dæmon visus sit discedere, in specie nigræ formicæ. De Magnofledini cuiusdam filia scribit Fortunatus, in Vita sancti Bernardi, cap. vigesimo septimo, quod ab illa, ad imperium S. Germani Spiritus malus exierit in specie muscæ. Huc refero auiculam quæ supra caput cuiusdam Diaconi visa est, mox, vbi eundem ab obsidente Spiritu liberavit idem Germanus Parisiorum Episcopus, teste eodem Fortunato Pictauiorum Episcopo, cap. quinquagesimo secundo, eius Vitæ. Refero quoque Draconem septuaginta cubitorum; in quem mutatus est Dæmon, quem Paulus sim-

plex

plex ab adolescente eiecit. Historiam ad longum refert Palladius Sect. 25. in Vita Pauli Simplicis.

9. Tertium sit, ingentes clamores; vociferationes, atque belluarum voces. Cum clamore valido egressus est, quem, Marci primo, eiecit Dominus (quanquam, cum clamore, torturam grauem attulerit Obsesso) quemadmodum & ille, qui Marci nono expellitur: & plurimi, quorum Actuum octauo meminit sanctus Lucas. Item alius, cuius in Vita sancti Macarij fit mentio, qui & ipse cum clamore coniunxit cruciatum, apud Metaphrast. 7. Februarij. Cum eodem clamore egressum suum prodiderunt, qui se gemino incendio torqueri dicebant; quando S. Genouefa Turonum ingrediebatur, vilitata Reliquias sancti Martini, apud Surium. 7. Ianuarij. Et illi, qui à sancto Parthenio eiiciendi, cum petissent, quod diuerterent, audierunt se Parthenium ingrederentur. Magnis enim clamoribus editis, disparuerunt; teste Metaphraсте septimo Februarij. Sic magnos clamores cum corporis Obsessi collisione edidit, quem Theodorus Archimandrita expulit, de quo Thesi 8. huius Capitis. At belluarum voces; hoc est, vlulatum, rugitum, sibilum in suo egressu, reddiderunt illi, qui ad Reliquias sancti Liborij, Cenomanensis Episcopi fugere, coacti sunt, de quibus Surius Tom. 4. fol. 338. Illi quoque, quos ad sepulchra Elifæi, Ioannis Baptiste, atque Abdæ rugire consueuisse docet B. Hiero. Epist. 27. ad Eustachium: de Vita Paulæ.

10. Quartum signum est, defermitatis per Diabolum allata cessatio. Hoc deprehensum est, ab obsidente Dæmone liberatum esse puerum, qui in modum vtri inflatus erat. Cum enim pro hæc sanctus Macarius orasset: maxima copia aquæ ex Obsessi corpore defluxit, tumorq; omnis recessit; & expulso Spiritu maligno pristina incolumitas redijt, Metaphrastes 7. Febr.

11. Quinti signi loco sit vomitus, cum quo Spiritus egressi leguntur haud rarò. Propinauerat cuidam Obsesso puero sanctus Bernardus aquam benedictam: & mox post haustum egressus est Spiritus cum ingenti vomitu. Ita in Vita Bernardi, libro septimo, cap. tertio. Sic quem beatus Dominicus eiecit, magnam vim carbonum, euomuit. In Dominici Vita, libro secundo, cap. nono, apud Surium, Tomo 3. Cum vomitu sanguinem coniungo; quem præter iam dictum, per nares, abundantem, vnà cum musca eiecit puella à S. Germano curata, de qua Thesi 8. huius Capitis, & Energhemenus, de quo Gregorius Turonensis, libr. 2. Miracul. cap. 44. Coniungo sanem, quæ egressa est ex ore mulieris, quæ à Dæmonis

vexatione S. Huber. liberavit. de qua Surius Tom. 6. in Vita Huber.

12. Sextum signum sit *factor grauis*, quem nunc exhalant Obsessi, nunc post se relinquunt. Hic prodidit discessum Dæmonis ex puella Tolofana, quæ ad S. Benedictum primùm à parentibus adducta, ab eodem deinde Rhemos, in Galliam, ad S. Remigium missa est, de qua Hincmarus in Vita Remigij, quod ingentem post se factorem reliquerit, quam primùm eandem Diabolus reliquit. Cum simili factore discessit Spiritus, quem S. Svibertus ex quodam Edelhero, in villa Velsenberg, profligauit. de quo capit. 20. Marcellinus in Vita eiusdem. Et inter triginta septem, qui vno eodemque tempore ad Reliquias S. Maximini sunt curati, mulier fuit; quæ 47. annis Spiritum obsidentem perpeffa erat, quam postquam ille reliquit, sulphureo odore templum resperfit, teste S. Lupo in Vita Maximini. Simili sulphureo factore aërem infecit, quæ S. Columbanus imperio suo expulit, cum Parisios Clotharium Regem inuisurus, esset ingressus. ita Ionas cap. 27. in eius Vita.

13. Septimum indicium discessus Spirituum immundorum, est *insolitus tumor in Obsessorum corpore, maximè illa parte qua egredi volunt.* Hoc agnouerunt discessum suum moliri illum, quem B. Catarina Senensis eiecit. Recedete siquidem tumore, quem in Obsessi gutture excitauerat, obseruata est mox integra sanitas Obsesso restituta. Vide Raimundum in Catarinæ Vita.

14. Octauum argumentum est *membrorum disruptio, & vehemens cruciatus.* Hoc in illo fuit, cuius S. Marc. meminit, Dæmonio, cum enim iuberetur à Domino exire, hominem discepfit; & magna voce edita discessit, Marc. 7. Et Spiritus, qui per solùm Triphonem ex Diocletiani filia se eijci posse dixerat, postquam puellam multum discrutiaffet, egressus est, teste Metaphr. 7. Febr. Sic cum ingenti corporis membrorumque omnium distractione discessit, cui S. Dominicus imperauit exire ex muliere, quæ Romæ ipsius interturbabat concionem, quam quæ hæc simul & multum sanguinis, & magnam carbonum euomerit copiam, vt lib. 2. ca. 9. Vitæ eiusdem docetur: Ille item, qui coactus est cedere S. Columbano, de quo superius Thes. 12. huius Capituli.

15. Nonum signum sit *Obsessorum in terram deiectio, & allisio.* Cum hoc sanitatem consecuta est Principis cuiusdam filia per Theodorum Archimand. Cum enim vir sanctus importunus Dæmonem vrgeret, miseram ille terræ allisit, & magna voce edita discessit, ita Georgius presbyter in Vita Theodori. Similiter in terram prostrauit hominem, quem Simon Salus, alapa inflicta curauit: de quo Leon-

tius.

nus Episcopus Neapoleos in Vita Simonis. Illa quoque, quæ post haultam aquam benedictam, quam S. Maltonius propinauerat, curata mox fuit, in terram primùm corruit, teste Sigeberto in eius Vita. Et cui S. Nicetius Treuirensis Episcopus, Crucem opposuit, primùm in terram dilapsus est, post sanus surrexit. Vide Thes. vltimam, cap. 23.

16. Decimum signum sit *Imago mortis*: Neque enim rarè obseruatur eos, à quibus Dæmones eiekti sunt, veluti mortuos concidere, & à mortuis vix differre. Exemplum huius præbet S. Marcus c. 9. Euangelicæ historiæ *Comminatus est*, inquit, *Dominus Spiritui immundo, dicens illi: Surge & mune Spiritus, ego precipio tibi, Exi ab homine: & amplius ne introeas in eum. Et exclamans, & multum discerpens eum, exiit ab eo: & factus est sicut mortuus. Et multi dicebant, quia mortuus est.* Hæc Marcus. Præbet aliud huius exemplum Surius Tom. 6. in Vita S. Huberti, Episcopi Leodiensis. Nam quam hic ab infestante Dæmone eripuit, eandem semimortuam Dæmon reliquit.

Denique vndecimum signum sit, *magni tumultus, & cum tumultibus dæna* aliquando mortalibus allata in fortunæ bonis. Refert Palladius, Sect. 71. in Vita Abbatis Possidonij, à muliere grauida eiektum esse immundum Spiritum, qui egrediens diruerit à fundamento totum aula parietem.

17. Hæc signa. Duo verò vel tria his adicienda sunt. Primum est, non credendum esse, vt quemadmodum nos dicta signa distinximus, & in certas classes coniecimus, ita ipsa semper distincta inueniri. Quoniam quamuis quædam per se inueniantur sola, nihil tamen prohibet, multa (quid quod omnia?) aliquando obseruari, quæ vnus Spiritus discessum testentur. Hoc & exempla pleraque à nobis allata testantur; & quotidiana confirmat experientia.

18. Alterum est, non certum omnino atque infallibile ex his signis datis, discessus Dæmonum argumentum accipi. Sicuti pro voluntate sua Spiritus hæc post se signa relinquunt; ita eadem possunt dare, & nihilominus in hominibus, quos aliquandiu obsederunt, fedes suas retinere. Et de hoc nullum apud doctos dubium est.

19. Tertium est, nec necessariò signa hæc cum Spirituum discessu coniuncta esse; aded, vt ex humanis corporibus migrare valeat nullus, quin simul editis signis discessum suum testetur. Sæpè numero ipsa cum Dæmonum discessu coniuncta sunt, sed nihilominus fieri potest, adeo quæ fit non rarè, vt discedant; nullis sui discessus post se datis signis.

20. Nec hæc mira cuiquam videri debent, quia pleraque signorum dicto-

A a 3

dicto-

dictorum à libera ipsorum Spirituum pendent voluntate; non illa tantum, vt quemadmodum hæc, ita alia reddere valeant; verum etiam ea, vt omittere possint. Ad signa hæc edenda, plena est ijs libertas, vt in scholis loquimur; & quo ad specificationem, & quo ad actus exercitium.

22. Hinc est, vt multoties eiectos legamus Spiritus, de quibus, quod ex humanis corporibus discesserint, nullis, in egressu, datis signis constare potuit. quales sunt eiecti à Triphone Phrygiensi, Berthulpho Abbate Bobiensi, Bernardo Clareuallensi, Germano item Episcopo Antifiodorensi, aliisque quamplurimis; quorum frequens in hac Disputatione facta est mentio.

CAP. LIII.

Explicantur rationes & cause signorum discessus, quæ ex humanis corporibus eiecti Spiritus edere solent.

1. **N**on causis rationibusque signorum, quæ Spiritus Nequam ex hominibus egressuri edere solent, inuestigandis, vel quæri potest, *Cur Spiritus plerumque non egrediantur, nisi signis sui discessus relictis; vel non hoc solum, verum etiam, Cur hæc atque illa signa relinquunt.* Quemadmodum enim rerum omnium alia possunt esse rationes cur operentur; alia cur hoc vel illud operentur; ita alia possunt esse causæ atque rationes, cur signa in suo discessu Spiritus immundi edant; alia cur hæc atque alia edant.

2. Vtriusque vero rationes & causæ nobis explicandæ sunt, tum vt absolutior sit Disputatio: tum quia vtrobique sunt, quæ non inutilem habent inuestigationem. A prioribus initium sumemus.

3. Cur igitur signis quibusdam discessum produunt Dæmones? Respondeo breuissimè; *partim quia prodere coguntur, partim quia vltro prodere volunt.* Quod dicimus, ex distinctione signorum, præcedenti Capite data, manifestum est. quædam enim ipsis ab Exorcistis imperantur; quædam ipsi vltro, nec rogati, nec coacti, dant. In prioribus illis coguntur; in posterioribus his liberrima est voluntas, quæ signorum est causa.

4. Sed itane in prioribus coguntur, vt illa edere prorsus sit necesse? Si non semper, profectò vt plurimum coguntur. Quemadmodum enim vi Exorcismorum, atque imperio Sanctorum hominum, vsu etiam consecratarum rerum illis necessitas imponitur, vt domicilia

milia sua relinquunt inuiti; ita vt discessus sui signa dent & argumenta.

5. Rursus, Siccine libera sunt posteriora, vt omittere si vellent, possent? possunt. Neque enim liberè illa ab ipsorum voluntate proficiscerentur, nisi penes ipsos esset eadem intermittere. Quæ liberè dant; liberè possunt nondare: liberè possunt intermittere.

6. Cæterum alterum, hoc est, Causas atque rationes inuestigemus; cur hæc potius, quam illa sui discessus dent symbola. Et hic nobis prior distinctio signorum seruire debet: siquidem alia locum habent in prioribus illis, alia in posterioribus. Quid mirum? Nam priora pro hominum redduntur imperio & voluntate; posteriora pro beneplacito Dæmonum. Possunt autem alia rationes & causæ homines mouere, cur hæc vel illa postulent; alia Dæmones, cur hæc vel illa relinquunt.

7. Et quæ causæ signorum, quæ ab hominibus petuntur? Prope modum semper vna eademque; & quidem illa ipsa, quæ discessus Spirituum sit argumentum. Neque enim aliud omnibus, quæcunque & qualiacunque homines petunt, indicium propositum est; quam vt de Spirituum exitu sint certi. quocirca hic eadem causa signorum, & talium atque talium signorum.

8. Quæ vero rationes signorum, quæ pro sua voluntate aut certè non ab hominibus coacti, Dæmones relinquunt? Respondeo *semper sibi conuenientissima dare*; quæcunque tandem dent, quemadmodum mali corui, malum ouum, quamuis alia atque alia rationes & causæ in aliis, atque alijs signis sint ipsis propositæ. Obscurius hoc. Explicandum ergo.

9. Varia superius docuimus esse signa, quibus egressuri Dæmones discessum suum testantur. Sed tamen omnia prope modum ad quatuor genera reuocantur. Alia dici possunt *crudelia*: alia *sordida*: alia *barbara*: alia *leuia*. *Crudelia* sunt, disruptio membrorum, internus viscerum dolor, corporum in terram disiectio, & plurima mortis imago. *Sordida*, vomitus, tam per os, quam per nares, egestio sordium, foetor sulphureus; odor grauis. *Barbara*, rugitus, hoatus, inconditi clamores, aliaque belluarum voces. *Leuia*, formæ quorundam animalium abiectorum.

10. Et hæc quidem omnia, vt diximus, Dæmonibus optimè conueniunt. *Crudelia*, tanquam homicidis. quo nomine ipsos Dominus compellat; Ioannes c. 8. *Sordida*, tanquam Spiritibus immundis. quod nomen iisdem idem Dominus tribuit; Lucæ 11. *Barbara*, tanquam Leonibus, quibus D. Petrus ipsos confert; cap. 4. *Leuia*, tanquam

quam abiectis Dei hostibus, quorum pro ratione suorum peccatorum miserima est conditio.

31. Sed tamen in singulis propemodum aliud atque aliud propositum videtur Spiritibus. *Crudelia* igitur statuunt ex odio, quo flagrant erga miseros mortales, nocendique libidine, quæ ipsos nunquam deserit. Quemadmodum enim hæc omnium miseriarum atque molestiarum, quas Obsessis hominibus afferunt, sunt causa; ita efficiunt, ut ab hominibus discedentes, quam possunt, & permittuntur, exercent crudelitatem.

32. *Sordida* relinquunt, vel ad præsentem vexandos; vel in detestationem rerum sacrarum, quarum in ipsorum eiectione est usus. Neque enim tantum ijs cupiunt esse graues, in quibus suas sedes habent; cupiunt esse quibuscunq; ; quibus eorum ex mortalibus proscriptio est grata. Quocirca cum præsentibus alia ratione aliquando nequeant, fœtore excitato ipsis sunt molesti. Sic quia Aqua benedicta ipsis aliquando porrigitur; suo vomitu quàm hanc detestentur declarant.

33. *Barbara* ferocientis & belluini animi erga mortales sunt argumenta: *simulq;* quam ægrè eosdem relinquunt, his volunt esse testatam. Quemadmodum enim eadem aliquando ab hominibus non bene sanis, quàm uis non Obsessis, ob eosdem fines dantur, ita dari ob eosdem à Dæmonibus admodum est verisimile.

34. *Lenia*, ni fallimur, in ipsis Dæmonibus causas, ut plurimum, non habent: nec tam ipsa ultro dare videntur Spiritus, quam aliunde, ut dent, cogi. Huius non leue argumentum illud est; quod ad formam dictorum animalium, quibus discessum suum testentur, cogi videantur. Quocirca in his non tam quid Spiritibus quàm illi, qui hæc animalia imperat propositum est, attendendum.

CAP. LIV.

Qua via egrediantur Dæmones, quando humana corpora relinquunt.

I. Væ cap. 9. dicta sunt de via, quam Spiritus tenent in suis, in miseros mortales, ingressu, eadem nobis seruiunt hoc loco, ut doceamus, quam seruent in egressu. Verisimile est, quod aut semper, aut plerumque eandem teneant, & quando ingrediuntur, & quando egrediuntur.

3. Quocirca primum hoc constitutum sit, certam determinatamq; illis

illis nullam esse: ad nullam ita esse astrictos, ut illam deserere nequeant; & aliam quamcunque in egressu tenere non valeant. Quemadmodum quicumque hominis meatus, atque porus ipsis patentissima est porta ad ingrediendum; ita ad egrediendum. Quid, quod aut meatibus, aut poris nullis egeant? possunt ipsa penetrare corpora?

Si corporibus instructi essent Spiritus; poris indigerent, aut meatibus: si non magnis, saltem aliquantibus; per quos se in corpora inuarent: at quia corporum expertes sunt; tam facillè loca peruadunt quæ corporibus etiam solidissimis sunt referta; quàm quæ corporibus sunt destituta.

Possunt igitur per os hominis egredi: possunt per nares, per aures, reliquosque meatus & poros. Possunt per quamcunque hominis partem. Et de prioribus illis difficultas nulla est; pro posteriori seruit nobis Theodorus Archimandrita, qui cum obseruasset Dæmonem in brachio Ostiarij sui Eutychij latere; non ad os, aut alium aliquem meatum, illum cõpulit: quin imò ne ad caput, aliamve partem, ubi facillior videtur esse egressus, perueniret; opposito humeris crucis signo, prohibuit; coegitque in brachio sibi viam, quæ exiret, quærere: quemadmodum & quæsiuit, & inuenit. Sic de Miraculis Martini refert Gregorius Turon. quod cum obseruatum esset, in ungulam pollicis cuiusdam Energumeni descendisse Dæmonium, digito infusum esse oleum de sepulchro Martini sumptum, & disrupta cute, vnà cum sanguine discessisse Dæmonium. Ita Turo. cap. 9. de Gloria Confess.

Nilominus qui multas habere, & tenere possunt in suo ex humanis corporibus egressu vias; duas videntur præcipuas obseruare; quarum licet altera ipsis tanquam immundis Spiritibus sit conuenientior: altera tamen magis vsitata.

Prior illis spiritibus fuisse videtur; qui, fœtore graui post se relicto, sua habitacula deseruerunt, quorum plures recensuimus cap. 52. & disertè testatur Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum c. 9. oleo; quod de S. Martini sepulchro desumptum fuit, vnctum esse caput Energumeni cuiusdam & subito Dæmonem per fluxum ventris egressum esse. Posterior fuit alij; quam plurimis; sed in primis triplicibus; *Primum* ijs, qui discessus sui signa in ore Obsessi dederunt, exhibitis animalculis; formicis, muscis, araneis: *deinde* ijs, qui eundem suum discessum prodiderunt, tumore gutturis, aut colli ipsorum Obsessorum. *Tertio* ijs, qui cum vomitu turpi & fœdo discesserunt. Et horum exempla eodem cap. 52. data fuerunt.

Bb

Proba

7. Probabilia sunt hæc, quæ diximus; veruntamen non ita certa, vt contrarium asserere temerarium sit: quin possunt & posteriores hi, in Obsessorum ore, aut circa os discessus sui signa dare, & alia via egredi: Et possunt priores foetorem post se relinquere, & per os euolare. Sed, vt diximus, probabilitatis speciem habent; quæ asserimus; non veritatis necessitatem.

CAP. LV.

An omnes simul egrediantur, si quando multi fuerint, qui unum aliquem hominem obsederunt, & exire coguntur.

- 1. Prioris capitis quæstio curiosior fortassis fuit, hæc vtilior videtur. Nam cum constet plures quandoque in vno homine esse, si simul non omnes discedunt adiurati, intelligunt facile. Exorcistæ nondum integram, se victoriam obtinere de hoste: quando de aliquorum discessu magna manifesta que habent indicia: sed vterius sibi esse progrediendum; nec cessandum, donec postremum eiecerint, si perfectam sanitatem, & incolumitatem afflictis mortalibus velint esse restitutam.
- 2. Nisi fortè dicere velimus eam vim virtutemque esse machinarum, quibus domiciliis suis eijciuntur Spiritus; vt quamuis ipsi per se possint, & velint discedere nunc simul; nunchi sine illis: tamen tum ipsis necessitas incumbat simul discedere; quando his machinis petuntur. Sed quis hoc asseruerit?
- 3. Quid igitur ad propositam Quæstionem? Hoc videlicet: Nec semper simul egredi Spiritus, quando per se egrediuntur, non coacti, aut saltem leuiter tentati. Nec semper simul egredi, quando grauioribus etiam tormentis vrgentur.
- 4. Prius illud clarum est ex ipsorum Spirituum conditione. Liberrima hæc est, Non vnus ab alio pendet; aut vt sit; aut vt operetur. Potest quisque per se esse; potest quisque per se operari. Potest igitur hic voluntate sua hominem, quem obsidet, relinquere, quamuis ab eiusdem vexatione alter nolit desistere.
- 5. Præterea in discessu Spirituum ab hominibus alia non est, quam in eosdem ingressu ratio. At necesse non est, vt omnes simul ingrediantur. Potest vnus alterum in societatem asciscere, potest in do-

in domicilium recipere, quemadmodum haud obscurè Dominus insinuat, Matth. 12. possunt igitur & hià mortalibus discedere; & illi in iisdem cum eorundem molestia; perseuerare.

Quod si vires Spirituum attendamus, hinc quoque constabit rationi admodum esse consentaneum, quod dicimus. Non illæ æquales sunt omnium. quidam alijs sunt robustiores. Quocirca & hi inferiores, etiam inuitos suis sedibus possunt pèllere, & quamuis id non faciant, (Lucæ 11.) possunt tamen facere.

Certum quoque est, vnum pro alterius imperio & voluntate cedere. plura eius rei argumenta nos capite decimo sexto attulimus. Si verò cedunt pro voluntate atque imperio eius, qui extra Obsessum est, quid prohibet, cur minus vnus alteri cedat pro voluntate aliquorum, qui vnum aliquem hominem simul possident?

Cæterum, Vtrum, cum Exorcismis, aut alijs, quibus Christiani contra ipsos pugnant, armis tentantur, simul omnes discedant, forsitan aliquis dubitauerit: propterea, quod quodocunque (nisi fallimur) legimus ipsos per Sanctos homines esse eiectos; omnes simul eiectos legamus. Sed tamen nec hic necesse est confiteamur, omnes cogi, vt simul discedant.

Huius prima ratio ex Dæmonum inæquali in homines potestate accipitur. Cum enim in vno eodemque plures esse possunt, quorum non æqualis est in Obsessum potestas: potuerunt eijci, qui minorem habent potestatem; & sedes suas retinere, qui habent maiorem.

Alteri ex machinis, quibus expugnantur expellendi, sumitur. Neque enim omnes omnibus seruiunt. Etiam Christi Apostolorumque ætate pro quibusdam exigendis seruiebat Iesu inuocatum nomen; pro alijs illud vires non habebat: quemadmodum docet Lunaticus, cuius aliquoties meminimus. Quid si igitur Iesu nomen adhibeatur quibusdam; non verò, quæ Dominus docet requiri, Ieiunium atq; Oratio? Et tamen possunt vtriusque generis quidam in hominibus latere. Nonne igitur hi sedes suas mutabunt? illi easdem retinebunt?

Tertiam Exorcistarum conditio suppeditat. Multa in ipsis necessaria esse, diximus cap. trigésimo octauo, si suo officio bene fungi velint. At quædam horum ipsis possunt deesse: quædam quamuis adsint, possunt reddi perfectiora, quædam quamuis perfecta sint, necesse est repeti, si optatos effectus obtineri debent. Fieri igitur potest vt Exorcismis vel leuiter tentati, vel semel tentati, qui-

dam fugam capeſſant: alij non niſi iſdem identidem repetitis diſcedant.

12. Hæc omnia confirmat experientia, noſtra ætate obſeruata. Neque enim rarò notatum eſt quosdam Spiritus relictiſ post ſe certis indiſijs diſceſſiſſe; quosdam ſedes ſuas in iſdem hominibus retinuiſſe; qui & ipſi poſtmodum grauioribus machinis tentati datis ſignis egreſſi ſunt. Taceo confeſſionem Dæmonum, qui huic rei ſidem quandoque fecerunt.

13. Quæcum ita ſint, non malè faciunt Exorciflæ, quando, cum Dæmonibus congreſſuri, primum ſciſcitantur, Quotnam ipſorum ſint, qui miſerum hominem affligant; qui que ſingulorum, vel certè præcipuorum capitum nomina exquirunt; nec exorcifandi ſinem faciunt prius, quàm victoria de ſingulis ſit parta. Sic enim plena ſua mortalibus reſtituitur libertas. Sic omnis Dæmonum ceſſat vexatio. Sic non inanis eorum intelligitur fuiſſe labor, & defatigatio.

14. Verum enim uerò, quamuis non ſemper neceſſe ſit ſimul omnes egredi, quando Chriſtianæ religionis ſibi contrariis, armis uigentur; *ut plurimum* tamen ſimul egredi ex tribus uidemur colligere. *Primum* ex illo, quòd ſanctos homines, de quorum Dæmonomachia annales extant, vel vno Exorcifmo, vel vna alia aliqua ratione uſos legamus, in quorumcunque Dæmoniacorum curatione. *Alterum* eſt, quòd vel nunquam, vel rariffimè legamus vnum aliquem, aut alterum eiectum ab aliquo homine fuiſſe, & interim in eodem, alios aliquos hæſiſſe. *Tertium*, quòd machinæ, quibus Dæmones tentantur, omnes ipſis ſint exoſæ: & ob id ſi vnum aliquem in fugam conuertant, veriſimile ſit in fugam conuerti omnes.

CAP. LVI.

Quò tendant Spiritus Dæmoniorum ab hominibus eiecti.

15. **V**ARIA ſunt loca, ad quæ immundi Spiritus, domiciliæ ſua relinquentes, ſolent diuertere, *ſed præcipuè ſex*, ni fallimur. Et ad horum quædam inuiti proficiſcuntur; ad quædam libenter: ad quædam libentiſſimè.

21. *Primum* omnium ſunt *humana corpora*. Neque enim aut impoſſibile

ſibile eſt, aut nouum, quòd ex vno egreſſi, aliud ingrediantur. Qui Artemiam Diocletiani Imperatoris filiam obſidebat, à S. Cyriaco Diacono expulſus, mox in Perſidem tranſuolauit; ibi que lobiam Saporis Perſarum Imperatoris filiam ingreſſus, magna ſummæ crudelitatis dedit argumenta: quem admodum conſtat in Vita Cyriaci, apud Surium Tomo 4. Et qui noſtris temporibus eijciuntur, ſæpiſſimè, ut alios ingredi liceat, eſſagitant.

Sunt ſecundo loco *beſtia atque pecudes* humanis uſibus ſeruietes. Exemplum huius præbet grex porcorum, in quos integra legio expulſorum Spirituum permiſſa eſt ingredi: qui deinde magno impetu factò, cum dominorum ſuorum damao gregem in mare egerunt præcipitem, de quibus Matth. 8.

Sunt tertio, *loca culta*, hominum uſibus apta, atque ab ijs inhabitata. Nam quemadmodum dubium non eſt quosdam inter mortales, cum voluptate conuerſari, atque etiam aliquos ingredi: ita credi poteſt quosdam ex hominibus egreſſos, hominũ ſocietatem quærere. Seruit hic eadem Dæmonum legio; quæ rogabat *ne extra regionem, in qua verſabatur, mitteretur*. Sed & de locis infeſtis Diſputatio plurima hic exempla ſuppeditat.

Quartus locus eſt *ſuperior aër*, quibusdam uſque ad diem ſupremi iudicij, à Deo Opt. Max. ad homines exercendos deſtinatus. Quemadmodum ex hoc plerique, Dei permiſſu, homines ingrediuntur: ita ex hominibus eiecti, ad hunc, quali ſibi deputatum & proprium locum, reuertuntur.

Quintus locus eſt *ſalitudo ſue deſertum*. Hic ſedem ſuam habuit Dæmonium, quod mortem attulit uiris, qui Saræ concubitum expetebant de quo Tobix 8. Capite. Et de hoc loco plura in illa de Locis infeſtis Diſputatione.

Sextus denique locus eſt *infernum*; quem Dominus dixit *paratũ Diabolo, & Angelis eius*. Matth. 25. Ad hunc ne mitterentur rogabant illi, qui *abyſſum* deprecabantur, Matth. 8. Quamuis enim, ut bene notat ſanſenius, cap. 31. Concordiæ Euangelicæ, *abyſſus* propriè ſignificet aquarum profunditatem; accipitur tamen quandoq; (maximè in nouo Teſtamento) pro Inferno; propterea, quòd ſub terra ſit; mortuos damnatos ita abſorbens, ut emergere illinc non poſſint. Sic ad Rom. 10. accipitur, & Apoc. 9. 11. 17. 20. & c.

Magna autem & multiplex eſt inter hæc loca *differentia*: Sed cuius hic habenda ratio; illa ex voluptate & difficultate, quæ eiecti ex hominibus Spiritus hic habent, nobis diſcutienda eſt.

Ad *prima* igitur illa loca libentiſſimè diuertunt, verſipelles.

Nullubi maiorem, quàm his voluptatem percipiunt. Nec mirum, quia, quod, Nequam intendunt, hic assequuntur facilè, hominum scilicet malum: quod partim corporibus afferunt, partim animabus; quando sedes suas in hominibus habent.

10. In hoc verò domicilij genere, impios siue malos homines præ bonis expetere videntur. nisi fortè illa impiorum sit conditio; vt prorsus desperatæ sint salutis. Quamuis enim vtrisque incommodare desiderent, hos tamen præferunt, quòd intelligant hic se, cum maiori suo emolumento & horum detrimento versari: cum his ad gratiam reditum videantur præcludere; bonis maiorem & gloriæ & gratiæ suæ tortura præbere segetem.

11. Post humana corpora, reliquis locis *bestias & pecudes*, quæ humanis vsibus seruiunt, præferunt: non tam vt bestiis molestiam; quam vt hominibus, quorum bestia sunt, detrimentum afferant. Vbicunque magis mortalibus possunt incommodare; gratior illis est residentia: quia vt mortalibus incommodent præcipue eorum cogitationes: Hinc, quos ex homine eieciat Dominus, Matth. 8. quia, vt eieci rursus in homines mitteretur, spem nullâ habebant; vt porcos ingredi liceret, precati sunt; & obtinuerunt.

12. Quòd si iam dictis locis habitatio negatur; vt *inter homines* saltem ipsis esse, & versari liceat petunt. Idem iam dicti à Domino eieci docent. Quam enim aliam ob causam, ne *extra regionem mitterentur* rogarunt? Et ijs locis libentiùs versantur Nequam, vbi nequitia suæ aliquando argumenta dederunt: & quibus, quòd dare possint, spes affulget: qualia sunt, quæ ab hominibus incoluntur.

13. Quid si nec inter homines ipsis locus datur? Eligent præ reliquis *vastas solitadines*. Neque enim ab his ita abhorret; sicut ab aère, aut inferno, ipsis per voluntatem Dei, quem oderunt, destinatis locis. Crux quædam, atque tormentum ipsis est & aër, & infernus: quamuis maius infernus.

14. Atque vt hæc loca vel expetunt; vel præ alijs eligunt Dæmones, ita præ omnibus abominantur, fugiunt & horrent *Abyssum*, siue *Infernum*. Res ipsorum confessione clara est, Matth. 8. Cur verò? An quia in inferno conclusi, viuis incommodare nequeunt? An quia extra infernum supplicia nulla sustinent? illa verò mox subeunda, vt in infernum relegantur? An quia maiora & grauiora ipsorum supplicia in inferno quam extra? An quia semel in infernū missi, nunquam facultatem habent inde redeundi? Causas has sequenti Capite discutiamus.

CAP.

Cur Diaboli agerrimè ad Infernum descendant.

His præcedentis Capitis materiam suppeditat præsentis. Inquirebantur ibi causæ; cur Abyssum siue Infernum horreant eieci ex hominibus Dæmones: & potius quæcunque alia, quàm inferni loca eligant adire. Illæ hoc Capite explicandæ.

De quatuor verò quæstio instituta fuit: quæ Vtrum omnes; an vna, aut plures locum habeant, quamuis curiosè, fortassis tamen cum fructu disputatur. Et alijs quidem Dæmones bono aliquo priuari possunt videri. vt si ideo refugiant; quod vel libidini suæ, qua hominibus nocere cupiunt; nequeant satisfacere: vel quia vagandi libertate, necessitate carceris infernalis priuentur: Alijs malo affici; vt si reformident infernum, vel ob meritas pœnas, quæ sunt subeundæ: vel ob earundem augmentum, quod ad priores accedit.

Et sunt, qui dictas causas omnes volunt valere apud hos Spiritus. Alij non omnes, sed aliquot, & horum quidem pauciores; quidam plures. Nos quod res est paucis Assertis definimus.

Rectè sentiunt, qui Dæmones Infernum reformidare, & horrere existimant, quòd *libidini suæ in hominibus vexandis satisfacere nequeant*. Hoc primum Assertum. Huius ratio manifesta est. quoniâ Infernus ipsdem, non vt ibidem noceant; sed vt, quas meruerunt, pœnas persoluant, destinatus est. Quocirca cum voluptatem ex hominum vexatione haud paruam capiant, eaq; priuentur, cum Inferno concluduntur; non possunt non tantum odisse Infernum; quantum, vt hominibus noceant; habent desiderium, atque voluptatem.

Non tamen Inferno conclusis omnis potestas, mortales cruciandi ablata est. Illa solùm est ablata; quam in viuos habent. Interim qua in damnatos seuire possunt; tantùm abest, vt ablata sit: vt tum primum atrocius in miseros seuire credi debeat. Neque enim tantùm ad Infernum retrusi sunt Dæmones, vt patiantur: etiam vt diuine iustitiæ sint ministri, & damnatorum hominum sint tortores, hæc loca modò occupant.

Secundò, eos bene sentire existimamus, qui ob aliquod emolumentum, quo infernali carcere priuantur, eos credunt Infernum horrere.

horrere. Et quod illud? *Quod vagandi libertas ipsis ablata sit.* Dubium non est; quin res creatæ omnes sua, quam habere aptæ natæ sunt, libertate gaudeant; & magis atque magis illæ, quæ excellentiora, præ cæteris, naturæ præsidia obtinuerunt. Res inductione omnium clarissima est. At præ cæteris omnibus naturæ dignitate excellunt Spiritus. Inprimis igitur libertatis erunt amantissimi. Jam verò hac priuantur Spiritus Dæmonū Inferni carceribus conclusi. Non igitur possunt non odisse eos, & detestari.

7. Tertium assertum est. Errant qui Infernum Dæmonibus horrore esse dicunt, quod *ibidem supplicia, quæ iam olim promeruerunt sine sustinenda;* à quibus extra Infernum constituti sunt liberi. Vbicunque miseri sunt; sunt miserrimi. In inferno, in aere, in solitudinibus, in pecudibus, in hominibus, in ipso quoque, si eo redire daretur, cælo. Suum semper secum cruciantem ignem circumferunt. Hoc quia copiosius docet Disputatio de Locis infectis, hæc pluribus prosequi necesse non est.

8. Hinc perspicuum est, in graui errore versari eos, qui Dæmonū supplicia vsque ad extremum generalis iudicij diem volunt esse suspensa. Quamuis enim in hac olim sententia fuerunt viri, non parum literati; tamen nostris temporibus, sine graui hæreseos periculo, ea sententia non defenditur. Hic omniū iam rectè sententiū est sensus & consensus; mox post peccatum à spiritibus *Nequam* commissum, sua degenoribus supplicia à Deo fuisse decreta; & à miseris subita.

9. Veruntamen (quod quartum sit assertum) quamuis quod semel meruerunt supplicium, semper passi sint, patianturque Dæmones; quocunque etiam loco versentur, dubium tamen nullum *Inferni carcere cruciatum ipsorum augeri;* & ob hoc pœnarum auctuarium Infernum ipsis odio esse.

10. Accidentalem hanc pœnam vocant Theologi, quemadmodum priorem, quæ ipsorum peccatis debetur essentialem. Neque enim hæc proprie ipsorum, vt essentialis illa, peccatis debetur; sed conditionem miserorum sequitur: & inde proficiscitur, quod Inferno conclusi facultate vagandi priuari sint, & libidini, qua hominibus nocere cupiunt (quod ipsis graue est) nequeant satisfacere. Atque hæc-
aus de locis.

An voto & desiderio Dæmonum liceat obtinere, quando egressuri ex hominum corporibus aliquid petunt?

Nabent quandoque, quod petant egressuri Dæmones: Et, vt quotidiana omittamus, id clarum est, exemplo aliquot milium; qui à Domino, iam iam eiiciendi, leguntur postulasse, *ne extra Gerasenorum regionem mitterentur: atque ni liceret ingredi in porcos.*

Hinc quæstio oritur: *An ipsorum desiderio, si quid egressuri petant, possit fieri satis.* Christi exemplum suadere videtur, vt quandoque possit: Contrarium insinuat nocendi eorum summum & indefesum studium.

Res, ni fallimur, sic se habet: *Vt si iniquum non sit, quod petunt, petitioni possit fieri satis: sin secus, non possit.* Prius trifariam contigit. Nam vel petunt, ne malū ipsis afferatur: vel ne bono aliquo, quod habent, priuentur: vel vt bonū aliquod de nouo consequantur. Posterius duo rerum genera continet; quorum aliæ Dei honorem lædunt, aliæ proximorum saluti officiant. Discutiamus singula. A postremis incipiamus.

Nunquam Dæmonum petitioni satis fieri debet; si quod Dei honorem, aut gloriam lædat, postulant. Nihil Dei honori præferendum. Etiam si ab homine egressuri non putentur Spiritus Nequam, nisi in hac re ipsorum petitioni fiat satis, petitioni annuendum non est.

Sic, si quid, quod proximorum saluti officiat, petant; audiendi non sunt. Post Dei honorem Dei amicitia atque nostra salute nihil possumus habere prius. Quocirca si salutis vnus etiam hominis iactura fieri debeat; quamuis totius mundi incolumitas, & pax, opera Dæmonum, expectetur; Dæmonibus acquiescendum non est.

Dum postulant, ne nouis malis grauentur, ne scilicet in infernum detrudantur miseri, petitioni acquiescere possunt Exorcistæ: hoc est, possunt non in infernum relegare, quos potestate sibi diuinitus data, si vellent, relegare valent. Hoc quid mirum? Si

sine peccato sunt Exorcistæ, quando Dæmones ex hominibus obsessis non eijciunt; criminis rei erunt, si quos eijciunt, non ad inferos remittant?

7. Si rogent, ne bono quod possident priuentur, audiri aliquando possunt. Christi hic nobis suffragatur exemplū. Rogabant eum quidam, *ne regione Gerasænorum*, quam quasi possidebant, pellerentur. Nec pulsati sunt à Domino. Fortè nullum ipsis bonum, ea in regione? Cur igitur ne pellantur, rogant? Quemadmodum diuersi Dæmones alijs & alijs vicijs delectantur: ita diuersi ad diuersas regiones afficiuntur: & eas maximè, in quibus mores hominum, propter longam consuetudinem perspectos habent; atque vbi ipsis maior spes est, & occasio nocendi.

8. Quid, quòd si bonum aliquod postulent, obtinere id quandoque possint? Bonum quoddam ipsorum est, hominum vexatio & cruciatus. hoc ijs potest aliquando concedi petentibus. Nunquid non Deum roganti cuidam, vt Iob affligeret, id est concessum? Adde quòd Dæmoni Apostolus Paulus quendam Corinthium tradiderit. tradiderit etiam Alexandrum & Hymenæum. An potest Apostolus Dæmoni præcipere, vt homines ingrediatur; & roganti, vt in hominem ingrediatur, si quando expellitur, non potest facultatem facere?

Iob 1.

I. Cor. 5.

I. Tim. 1.

9. Veruntamen magna hic cautela opus est. Multa in hac permissione Exorcistis sunt attendenda. Non facillè hic Dæmonum petitioni acquiescendum. Necessè est, vt si in aliquos ingrediendi facultas conferenda sit; id ipsorum opera mereantur: dignumque sit, de quibus ob demerita graues poenæ sumantur: quemadmodum Apostolus suo exemplo docuit in Alexandro, Hymenæo, & Corinthio.

10. Nèc hoc sufficit. Necessè etiam est, vt qui Exorcistarum officio funguntur, in eos, quos Dæmoni tradunt, imperium & ius habeant; adeoque ratione officij & possint, vt valeant animaduertere. Quemadmodum habuit Elogius Nouiomensis Episcopus; qui in suorum subditorum quinquaginta Dæmonibus sæuendi potestatem fecit; quod ab impijs & sacrilegis ritibus non abstinere. teste Audoueno in Vita eius, cap. 20.

11. Debet quoque hic proposita esse spes maioris boni. vt, scilicet, qui alijs rationibus non videbantur posse iuari; hac iuandi credantur: & Spiritus saluus fiat, dum in corpus sæuiunt Dæmones. Et hæc spes eidem Elogio proposita fuit. vnde rogatus non statim hanc poenam relaxauit. *Discant*, inquit, prius, cui seruire elegerunt, antequam.

quam à tyrannide Dæmonis absoluantur. eandem fuisse propositam D. Paulo, hæc ipsius ostendit oratio: *Quos* (intellige Hymenæum & Alexandrum) *tradidi Sathanae*, inquit, *vt discant non blasphemare*. Sic (I. Corinth. 7.) tradidit Sathanae Corinthium, in interitum carnis, vt *Spiritus eius saluus sit, in die Domini nostri Iesu Christi*.

12. Debet etiam abesse studium Dæmonibus placendi. Non ipsis tanquam amicis hic gratificandum est; sed tanquam licitoribus & carnificibus vtendum quibus quanquam gratum est incommodare; pro hominum tamen imperio & voluntate incommodare molestum est. Quapropter non hic dæmonum malitiæ seruitur; sed eorum malitia & nocendi studium nobis seruit.

13. Addiderim his, Hanc potestatem Dæmonibus dandam non esse, nisi ab ijs, qui summum in ipsos ius habent; & quocumque libet eos humanis corporibus exigere possunt, quale habuisse D. Paulum Sacrae decent literæ, & Elogium, cuius iam secundò mentionem fecimus, res ipsa, siquidem postquam iustum de suis supplicium sumptum est; aquam benedictam ipsis offert, qua sumpta, mox Spiritus recesserunt. Quia verò hoc ius paucis hoc tempore tributum est, parcissimè Dæmonum petitioni in hac causa putarem satisfieri oportere.

14. Porro quamuis in quibusdam, vt dictum est, possimus ipsorum desiderio satisfacere; in nullo tamen facere tenemur: licet etiam quæ ex re hominum sunt, petant. Nobilis quædam mulier obsesum feruum ad Theodorum Archimandritam adducebat; atq; vt ab eo Dæmonium pelleret, rogabat. Theodorus mox, ne se loco moueat, imperat. Quid Dæmon? Magnis vocibus se torqueri clamabat, facultatem que discedendi petebat. An obtinuit? Non obtinuit, nisi postquam Theodoro visum est. Ita Georgius presbyter in Theodori Vita, apud Surium, Tom. 2.

Finis Disputationis de Dæmoniis.

Nihil in hac aut doctrina Catholica, aut melius sentientium iudicio contrarium dictum esse volumus.